

Sametingets plenum

Møtebok 01/06

Tid: 28.februar – 03.mars 2006

Sted: Kárášjohka

Saksliste

Saksnr.	Sakstittel
001/06	Konstituering
002/06	Sametingsrådets beretning om virksomhet iht. forretningsorden § 20
003/06	Spørsmål til Sametingsrådet i.h.t. Sametingets forretningsorden § 11
004/06	Sametingsrådets likestillingspolitiske redegjørelse - 2006
005/06	Kunngjøring av nye saker i.h.t. Sametingets forretningsorden § 4
006/06	Sametingets forretningsorden - revidering
007/06	Samefolkets fond - reviderte vedtekter
008/06	Samarbeidsavtale mellom Finnmark fylkeskommune og Sametinget
009/06	Midlertidige retningslinjer for driftsstøtte til utmarksnæring
010/06	Samiskrelatert statistikk i Norge
011/06	Sametingets årsmelding 2005
012/06	Reisepolitikk for Sametingets politiske nivå
013/06	Reglement for Sametingets politiske nivå - revidering

Kautokeinoeien 50, N-9730 Kárášjohka

Telefon +47 78 47 40 00

Telefaks +47 78 47 40 90

samediggi@samediggi.no

www.samediggi.no

Møtesekvenser

Tid	Sak	Side
Tirsdag 28.02.06 kl. 09.00 – 09.10	001/06	03
kl. 09.10 – 15.00	002/06	06
kl. 15.20 – 16.00	003/06	21
kl. 16.20 – 16.45	004/06	27
Onsdag 01.03.06 kl. 09.00 – 10.10	005/06	34
kl. 10.10 – 11.05	006/06	42
kl. 11.05 – 12.30	007/06	47
kl. 15.20 – 15.50	008/06	53
Torsdag 02.03.06 kl. 09.00 – 10.20	009/06	69
kl. 11.05 – 11.20	010/06	79
kl. 13.30 – 17.55	011/06	83
kl. 17.55 – 18.40	013/06	155
Fredag 03.03.06 kl. 09.00 – 10.00	004/06 forts.	27
kl. 10.30 – 10.55	012/06	137

001/06: Konstituering

Saken påbegynt tirsdag 28.februar 2006 kl. 09.00.

Representanter

Følgende representanter var tilstede ved konstitueringen:

1. Magnhild Mathisen	23. Tor Mikalsen
2. Gunn-Britt Retter	24. Hilde Nyvoll Vangen
3. Knut Store	25. Randi A. Skum
4. Marianne Balto Henriksen	26. Sissel Klausen (<i>vara for Bjarne Store-Jakobsen</i>)
5. Ellen Kristina Saba (<i>vara for Janos Trosten</i>)	27. Martin Urheim (<i>vara for Lene Hansen</i>)
6. Per Ivar Henriksen	28. Ann-Mari Thomassen
7. Egil Olli	29. Henrik Eriksen (<i>vara for Berit Oskal Eira</i>)
8. Terje Tretnes	30. Susanne Amalie Andersen
9. Synnøve Solbakken-Härkönen	31. Kjersti Myrnes Balto
10. Marie Therese Nordsletta Gaup	32. Vibeke Larsen
11. Aili Keskitalo	33. Åge Nordkild (<i>vara for Roger Pedersen</i>)
12. Per Andersen Bæhr	34. Tone Finnesen
13. Isak Mathis O. Hætta	35. <i>Ingen vara for Anders Urbeim</i>
14. Klemet Erland Hætta	36. Miriam Paulsen
15. Josef Vedhugnes	37. Jarle Jonassen
16. Olaf Eliassen	38. Sten Erling Jønsson
17. Tone Merete Orti Olsen (<i>vara for Wiebke Synnøve Slåtsveen</i>)	39. Laila Wilks (<i>vara for Kirsten Appfell</i>)
18. Per Edvind Varsi	40. Rita-Alise Porsanger
19. Berit Anna Gaup (<i>vara for John Harald Skum</i>)	41. Jørn Are Gaski
20. Kjetil Romsdal (<i>vara for Toril Bakken</i>)	42. Johan Mikkel Sara
21. Inger Jørstad	43. Ole Mathis Hetta (<i>vara for Kirsti Guvsám</i>)
22. Willy Ørnebakk	

Innvilgende permisjoner

Permisjoner for hele plenumsmøtet

Representant nr. 05 Jánoš Trosten
Representant nr. 17 Wiebke Synnøve Slåtsveen
Representant nr. 19 John Harald Skum
Representant nr. 20 Toril Bakken
Representant nr. 26 Bjarne Store-Jakobsen
Representant nr. 27 Lene Hansen
Representant nr. 33 Roger Pedersen
Representant nr. 35 Anders Urheim
Representant nr. 39 Kirsten Appfjell
Representant nr. 43 Kirsti Guvsám

Permisjoner for deler av plenumsmøtet

Representant nr. 14 Klemet Erland Hætta onsdag 01.03.06 fra kl. 16.00 til kl 18.00
Representant nr. 1 Magnhild Mathisen onsdag 01.03.06 fra kl. 16.00 til kl. 16.40
Representant nr. 3 Knut Store onsdag 01.03.06 fra kl. 16.00 til kl. 16.40
Representant nr. 10 Marie Therese Nordsletta Gaup onsdag 01.03.06 fra kl. 15.30 og ut dagen
Representant nr. 22 Willy Ørnebakk , fredag 03.03.06 hele dagen
Representant nr 26 Sissel Klausen, fredag 03.03.06 hele dagen

Vararepresentanter

Ellen Kristina Saba møtte for representant nr. 05 Jánoš Trosten
Tone Merete Orti Olsen møtte for representant nr. 17 Wiebke Synnøve Slåtsveen
Berit Anna Gaup møtte for representant nr. 19 John Harald Skum
Kjetil Romsdal møtte for representant nr. 20 Toril Bakken
Sissel Klausen møtte for representant nr. 26 Bjarne Store-Jakobsen
Martin Urheim møtte for representant nr. 27 Lene Hansen
Åge Nordkild møtte for Representant nr. 33 Roger Pedersen
Laila Wilks møtte for representant nr. 39 Kirsten Appfjell
Ole Mathis Hetta møtte for representant nr. 43 Kirsti Guvsám

I Dokumenter

- Møteinnkalling av 25.01.06 med forslag til saksliste.

II Forslag og merknader

Møtelederskapets innstilling overfor Sametinget

- Innkalling av 25.01.06 med innstilling til saksliste godkjennes.

III Votering

Av 43 representanter var 39 til stede. Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge:

- Møtelederskapets innstilling ble enstemmig vedtatt.

IV Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i denne saken.

V Taleliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
1	Klemet Erland Hætta, saksordfører	

VI Sametingets vedtak

Innkalling av 25.01.06 med innstilling til saksliste ble godkjent.

Saken ble avsluttet 28.02.06 kl. 09.10.

002/06: Sametingsrådets beretning om virksomhet iht. forretningsorden § 20

Saken påbegynt tirsdag 28. februar 2006 kl. 09.10

Arkiv	Arkivsaksnr.
SF-012.11	06/271

I Dokumenter

Nr	Dok. dato	Avsender/Mottaker	Tittel
1			Møter og representasjoner 22.11.05-13.02.06

II Forslag og merknader

Sametingsrådets innstilling overfor Sametinget

Beretningen omfatter Sametingsrådets aktiviteter i perioden 22.11.05 til 13.02.06

1 Om virksomheten

Sametingsrådet har i denne perioden avholdt 2 møter og behandlet 17 saker. Det vises til møtebok R 10/05 og R 01/06.

Sametingsrådet vil i denne beretningen omtale flere saker rådet har arbeidet med i perioden.

Som det framgår av vedlegg har rådet i tillegg deltatt på flere møter og representasjoner.

2 Saksområder

2.1 Opplæring

2.1.1 Kunnskapsløftet

Samisk læringsplakat, fag- og timefordeling for elever som har opplæring i og på samisk, samiske læreplaner for grunnskolen og læreplaner i fagene samisk og norsk som skal gjelde

for hele det 13-årige skoleløpet har vært til høring. Arbeidet med oppsummering av høringsuttalelser og forberedelse til ferdigstilling er påbegynt. Endelig fastsetting vil skje i løpet av våren 2006.

Innen videregående opplæring har Sametinget fastsatt det samiske innholdet i nasjonale læreplaner for yrkesfag, Videregående trinn 1 (Vg1) og innen idrettsfag. Videre er utarbeidelsen av samiske læreplaner i samfunnsfag, geografi og religion og etikk påbegynt, samt utarbeidelsen av samisk innhold i enkelte nasjonale læreplaner for yrkesfag, Videregående trinn 2 (vg2).

2.1.2 Møte med Kunnskapsdepartementet

Sametingsrådet var invitert til møte med Kunnskapsdepartementet ved statssekretær Lisbeth Rugtvedt 16.01.06. Fra Sametingsrådet deltok president Aili Keskitalo og rådsmedlem Jarle Jonassen. Tema som ble diskutert på møtet var Kunnskapsløftet, sørsamisk i utdanningssystemet og voksenopplæring for samer.

I forhold til Kunnskapsløftet krevde rådet konsultasjoner med statlige myndigheter om ulike sider ved Kunnskapsløftet, og om lov- og forskriftendringer som berører samiske elever.

Når det gjelder sørsamisk i utdanningssystemet anmodet Sametingsrådet departementet om å gå inn med øremerkede midler til videreføring av et tilsvarende opplæringstilbud for sørsamiske barn som Elgå-prosjektet har gitt. Videre ble det påpekt at det er urimelig med høye avgifter for å studere sørsamisk språk på høyere nivå. Sørsamisk er et lite fag og sørsamisk er et truet språk. Det ble understreket at det er viktig med ansvarsløsning i denne saken. Kunnskapsdepartementet informerte om at saken ligger til behandling og at departementet er interessert i å komme til en rask løsning.

På møtet trakk Sametingsrådet også fram viktigheten av at voksne samer skal ha rett til opplæring i og på samisk. Kommuner må få kompensasjon for utgifter til slik opplæring. Det er nødvendig å iverksette landsdekkende utdanningsprogram for voksne med kursopplegg både i nordsamisk, lulesamisk og sørsamisk.

2.1.3 Seminar om samisk språk og identitet.

Sametingsrådet v/Jarle Jonassen deltok på et seminar med tema: "Styrking av samisk språk og identitet" i Hattfjelldal 26. og 27.01.06. Dette er det tredje seminaret om samisk språk, utdanning og forskning som avholdes i Hattfjelldal, og er et samarbeid mellom Lærerhøgskolen i Nesna, Sijti Jarngge og Sameskolen i Hattfjelldal. Neste seminar avholdes i januar 2007.

2.2 Oppvekst

2.2.1 Sametingets ungdomspolitiske utvalg

Sametingsrådet har oppnevnt nye medlemmer og varamedlemmer til Sametingets ungdomspolitiske utvalg (SUPU) for perioden 01.01.06. – 31.12.07. SUPU har kommet i gang med virksomheten og har avholdt sitt første møte 08.- 09.02.06. i Karasjok.

Medlemmer

Runar Myrnes Balto (leder)
Anne Helene Saari (nestleder)
Halvard Rundberg
Ellinor Marita Jåma
Anne Silja Turi

Personlige varamedlemmer

Kåre Elle Pártapuoli
Tone Merete Orti Olsen
Andreas Mikkelsen
Liisa Ravdna Finbog
Tom Christer Sottinen

2.3 Språk

2.3.1 Tysfjord kommune inn i forvaltningsområdet for samisk språk

Stortinget har vedtatt at Tysfjord kommune og Nordland fylkeskommune innlemmes i forvaltningsområdet for samisk språk fra 01.01.06. Tysfjord kommune søkte Kultur- og kirke departementet om utsettelse av å bli innlemmet i forvaltningsområdet. Dette var ikke i tråd med Sametingets ønsker. I Statsbudsjettet for 2006 ble det heller ikke foreslått økning av rammen til tospråklighet.

Sametingsrådet hadde 29.11.05 møte med statsråd Bjarne Håkon Hansen der Sametingets syn i saken ble presentert. Fra Sametingsrådet møtte visepresident Johan Mikkel Sara. I brev av 21.12.05 avslo Kultur- og kirke departementet Tysfjord kommunes søknad om utsettelse. Tysfjord kommune ble derfor innlemmet i forvaltningsområdet for samisk språk fra 01.01.2006. Departementet bevilget også 3 mill. kr. som ”tospråklighetstilskudd” til Tysfjord kommune og Nordland fylkeskommune for 2006.

2.3.2 Tospråklighet i kommuner og fylkeskommuner i forvaltningsområdet for samisk språk

Sametingsrådet hadde invitert kommunene og fylkeskommunene i forvaltningsområdet for samisk språk til møte i Karasjok 19.01.06. I tillegg var Snåsa kommune og Nord-Trøndelag fylkeskommune invitert til møtet.

Bakgrunnen for møtet var at Sametingsrådet ønsker å etablere nærmere dialog med kommunene og fylkeskommunene om hvordan fremme tospråklighet. Kommunene og fylkeskommunene hadde anledning til å legge fram situasjonen for tospråklighet innenfor egen kommune, hvilke planer og visjoner kommunene har og hva slags utfordringer de har i forhold til tospråklighet.

Sametingsrådet tok opp spørsmål om rapportering av årlige midler til tospråklighet, evaluering av retningslinjer og en eventuell opprettelse av tilsynsorgan for samisk språk.

2.3.3 Storfjord kommune

Sametingsrådet var invitert på møte med Storfjord kommune 03.02.06. Kommunen ønsket informasjon om Samelovens språkregler og betydningen av disse i forhold til kommuner som innlemmes i forvaltningsområdet for samisk språk. Fra Sametingsrådet deltok visepresident Johan Mikkel Sara.

2.3.4 Sametingets språkstyre

Sametingsrådet har oppnevnt nye medlemmer og varamedlemmer til Sametingets språkstyre for perioden 2006-2009:

Medlemmer

Rolf Olsen, leder
Tor Magne Berg
Elle Marja Vars
Lena Kappfjell
Heidi Andersen

Personlige varamedlemmer

Else Turi
Marit Breie Henriksen
Albert Jåma

Det arbeides fortsatt med å finne to vararepresentanter.

2.4 Kultur

2.4.1 Samisk musikkformidling

10.02.06 ble det avholdt møte om Samisk musikkformidling mellom Sametingsrådet og representanter for aktuelle samiske kunstnerorganisasjoner. Bakgrunnen for møtet var uklarheter om et felles prosjekt mellom Finnmark fylkeskommune og Sametinget om oppstart av en samisk musikkformidlingsfunksjon ved Musikk i Finnmark (MiF). Sametingsrådet hadde invitert til møtet for å få en dialog om hvordan samiske kunstnerorganisasjoner på en best mulig måte kan innlemmes i arbeidet med prosjektet. Det er nå satt i gang en prosess for å få en løsning på saken som vil bygge på innspill Sametingsrådet fikk på møtet.

2.4.2 Kartlegging av samisk gjenstandsmateriale

Sametinget har fått tilsagn om kr 160 000,- fra ABM-utvikling til prosjektet "Recalling Ancestral Voices - Repatriation of Sámi Cultural Heritage / kartlegging av samisk gjenstandsmateriale". Samme sum er tidligere bevilget fra Norsk kulturråd. Prosjektet er et samarbeidsprosjekt mellom Sametinget i Norge, Siida-museet i Finland og Ájtte i Sverige. Prosjektets målsetting er å kartlegge den samiske kulturarven som finnes på institusjoner i Norden og Europa. Dersom prosjektet blir fullfinansiert vil det ha oppstart i 2006.

2.4.3 Museumsreformen

Sametingsrådet har tildelt Saemien Sijte kr. 500 000,- i økning i driftstilskudd for 2006. Saemien Sijte har omorganisert seg fra museumsforening til stiftelse. Stiftelsen har som formål å verne om og fremme sørsamisk identitet, språk og kultur, og vil med dette virke som et museum for hele det sørsamiske området. Dette var et av vilkårene for gjennomføringen av museumsreformen i sørsamisk museumssiida. Det nye stiftelsesstyret består av 5 representanter oppnevnt av henholdsvis Sametingsrådet, museumsforeninga og de ansatte.

Sametingsrådet har hatt møte med representanter for eiere og museer i Nordvestsamisk museumssiida. På møtet ble det enighet om at alle parter i den videre prosessen arbeider med utgangspunkt i at det blir 5 representanter i det nye styret for siidastiftelsen. Sametingsrådet oppnevner to medlemmer, de opprinnelige eiere to medlemmer og de ansatte en. Det vil være

nær dialog mellom de oppnevnte organer, for å sikre et godt og hensiktsmessig sammensatt styre. Stiftelsesmøtet for Nordvestsamisk museumsråd er planlagt til begynnelsen av april i år.

I forhold til museumsreformen i Tana og Varanger museumssida har Sametingsrådet bevilget kr. 136 500,- til videreføring av arbeidet med konsolideringsprosessen.

Delutredning for samisk museumsvirksomhet i Troms og Nordre Nordland er også en del av museumsreformen. Som et ledd i arbeidet med denne vil Sametinget invitere de berørte miljøer til et felles møte om utredningen i mars 2006. Her vil utredningens hovedpunkter presenteres og alle får mulighet til å komme med innspill. Ved en slik fremgangsmåte kommer alle viktige innspill med allerede i utredningsfasen. På dette møtet vil det også drøftes hvorvidt utredningen skal sendes på høring.

2.5 Regionalutvikling

2.5.1 Samarbeidsavtalen mellom Sametinget og Troms fylkeskommune

Sametingspresidenten og fylkesrådsleder i Troms har avholdt møte 30.01.06. Tema for møtet var samarbeidsavtalen mellom Sametinget og Troms fylkeskommune. Erfaringene med samarbeidsavtalen er så gode at man nå ønsker å løfte ambisjonsnivået for de neste 4 år. Partene ble enige om å møtes igjen i mai for å foreta den årlige gjennomgangen og å drøfte innholdet i forhold til det nye ambisjonsnivået.

2.6 Grenseoverskridende arbeid

2.6.1 Nordområdespørsmål

På møte i Kirkenes 10.01.06 ble utenriksministeren og sametingspresidenten enige om å avholde halvårlige kontaktmøter mellom Sametinget og Utenriksdepartementet om nordområdespørsmål. Sametingspresidenten deltar også i de regulære møtene i kontaktforumet med nordnorske myndigheter. Dette forumet ledes av utenriksministeren og hadde sitt første møte i Kirkenes i januar. Ved siden av Sametinget vil de tre nordnorske fylkeskommunene, Landsdelsutvalget og Barentssekretariatet være representert i forumet.

2.6.2 Europapolitisk Forum

Sametinget v/ visepresident Johan Mikkel Sara og representant Hilde Nyvoll Vangen deltok på Europapolitisk Forum i Oslo 08.02.06. Blant saker som ble drøftet i forumet var regjeringens handlingsplan for EU/EØS-saker og nytt regelverk for regional statsstøtte for perioden 2007-2013. De nye retningslinjene for regionalstatsstøtte åpner for differensiert arbeidsgiveravgift i hele Nord-Norge og deler av Nord-Trøndelag. Regjeringen er i en prosess med ESA om fortolkning av regelverket. Det er ESA, på basis av regler for regionalstøtte som gjelder for EØS-land, som avgjør hvilke områder som kan få reduserte avgifter.

2.6.3 Samisk parlamentarisk råd

Sametinget v/ president Aili Keskitalo og representant Magnhild Mathisen er representert i fellesstyret i Samisk parlamentarisk råd (SPR). Styret avholdt sitt første møte i år i Tromsø 30. og 31.01.06. Neste møte i SPR avholdes i Finland i mars. Sametingspresidenten i Finland, Pekka Aikio, er leder for SPR i perioden 25.02.2005- 25.02.2007.

2.6.4 FNs urfolkserklæring

Arbeidsgruppen som forhandler om en FN-erklæring om urfolks rettigheter avsluttet sin 11. sesjon 03.02.06. En tilleggsrapport vil bli utarbeidet når arbeidsgruppens formann fremlegger sine konklusjoner fra forhandlingene.

Forhandlingene resulterte ikke i konsensus i arbeidsgruppen. På en rekke artikler ble det oppnådd konsensus. Det er fortsatt ikke enighet rundt de mer sentrale problemstillinger som selvbestemmelse, landrettigheter og begrensninger. For de resterende artiklene vil formannen identifisere uenigheten så presist som mulig, herunder hvilke konkrete tekstalternativer som representerer de ulike syn, for deretter å konkludere på en måte som reflekterer forhandlingene.

Med dette som utgangspunkt vil formannen legge frem sitt utkast til erklæring for neste sesjon av menneskerettskommisjonen. Målsettingen er at utkastet som helhet er akseptabelt for alle aktører, og at menneskerettskommisjonen vil sende den videre til Generalforsamlingen for vedtakelse.

2.7 Helse og sosial

2.7.1 Styremedlem i Helse Nord RHF

Helse- og omsorgsdepartementet har oppnevnt nye styrever for de regionale helseforetakene. Etter forslag fra Sametinget er sametingsrepresentant Tone Finnesen (NSR) oppnevnt som styremedlem i Helse Nord RHF. Sametinget har i flere år jobbet for å sikre samisk representasjon i styrene for helseforetakene. Oppnevningen er en viktig forsterkning av dette styrets kompetanse.

Sametinget har ikke fått gjennomslag for sine forslag til styreverrepresentanter i Helse Midt-Norge RHF og Helse Øst RHF. Sametingsrådet har i brev av 30.01.06 beklaget dette overfor departementet og bedt om en redegjørelse for at Sametingets forslag ikke er fulgt opp. Disse helseforetakene har en betydelig samisk befolkning i sitt virkeområde, og vil ha stor behov for den kompetansen Sametingets kandidater innehar. Samisk representasjon i disse styrene vil være svært viktig for å sikre en likeverdig helse- og sosialtjeneste til det samiske folk, på linje med den øvrige befolkning.

2.7.2 Personidentifiserbart pasientregister

Sametingsrådet har i brev av 14.12.05 til gitt en høringsuttalelse til Helse- og omsorgsdepartementet vedrørende forslag om å etablere Norsk pasientregister (NPR) som et personidentifiserbart register uten samtykke. Det har vært viktig å understreke at det er behov

for mer kunnskap om helsetjenester og helsehjelp for å kunne bedre tjenestene og behandlingstilbudet. Det er svært viktig at den forskning og kvalitetssikring av helsetjenesten som gjennomføres har et best mulig grunnlag før tiltak iverksettes. På bakgrunn av dette er det viktig at den informasjonen som samles inn og registreres i NPR også skal kunne danne grunnlag for et bedre tjeneste- og behandlingstilbud for den samiske pasienten, på lik linje med den øvrige befolkning i Norge.

Rettighetene i norsk lovgivning gjelder selvfølgelig for samiske, så vel som for norske tjenestemottagere. Det er viktig at den løsning som velges kan påvise de fordelene som vil kunne oppnås, og ha et omfang som har betydning for forskning og kvalitetssikring, også i forhold til den samiske befolkning.

2.7.3 Ansvar for opplæring i helse- og barnevernsinstitusjoner

Sametingsrådet har i brev av 04.01.06 til Utdannings- og forskningsdepartementet gitt en høringsuttalelse til forslag til endring av opplæringsloven. Det er spørsmål om hvilket forvaltningsnivå som bør ha ansvaret for opplæring av pasienter i helseinstitusjoner og beboere i barneverninstitusjoner. Det er påpekt at i grunnskole og videregående opplæring er samers individuelle rett til opplæring i og på samisk sentralt og må bli ivaretatt. Videregående opplæring må bygge på og utvikle det grunnlaget som grunnskolen har gitt. For å sikre likeverdighet, individuell tilpasning og differensiert opplæring i forhold til samisk språk, kultur og flerkulturell forståelse, mener Sametingsrådet at det er viktig at opplæringsansvaret plasseres så nært brukeren som mulig. Dette for å unngå uavklart ansvarsforhold, ansvarsfraskrivelse, forsinkelse og ustabilitet i opplæringen i henhold til kompetanse i samisk språk og kultur. Sametingsrådet mener at bostedskommunen bør få ansvar for grunnskoleopplæringen og bostedsfylkeskommunen bør få ansvaret for videregående opplæring i alle helseinstitusjoner og barneverninstitusjoner.

2.8 Miljø- og kulturminnevern

2.8.1 Verdiskapingsprogram på kulturminneområdet

Miljøverndepartementet har invitert regional kulturminneforvaltning til å delta i et verdiskapingsprogram for kulturminner og kulturmiljøer. Dette er forankret i Stortingsmelding nr. 16 (2004-2005) *Leve med kulturminner* og Stortinget sin behandling av denne meldinga. Målet er at kulturminner og kulturmiljø i langt sterkere grad enn i dag skal kunne benyttes som utgangspunkt og grunnlag for utvikling av levende lokalsamfunn og næringsliv. Det skal legges særskilt vekt på kystkultur. Det vil i løpet av de neste fire årene bli valgt ut inntil 10 pilotprosjekter fordelt over hele landet.

Sametingsrådet har stilt seg positiv til pilotprosjektene på kulturminneområdet, og har derfor anbefalt overfor Riksantikvaren /Miljøverndepartementet at Árran Julevsáme guovdásj/lulesamisk senter blir tildelt et av de ti pilotprosjektene. Árran er i dag en etablert organisasjon med fagkompetanse innen lulesamisk kultur og historie, og har allerede et etablert nettverk til forskningsinstitusjoner og andre aktører.

Árran vil gjennom prosjektet sette fokus på samisk kultur og historie gjennom kulturminnene. Miljøet, med natur og kulturminner, har direkte relevans for samisk næringsutøvelse og

bosetting. De vil også være med å sette fokus på samisk språk, gjennom kultur-, landskaps- og slektsuttrykk. Dette er også relevant i en kulturminnesammenheng. Videre vil de etablere arenaer hvor tradisjonelle kunnskaper kan overføres fra de eldre til de unge. Pilotprosjektet vil også være med å styrke forskningsmiljøet på Árran, og gjennom det også lokalsamfunnet og næringslivet i området. Árran viser videre til at samarbeid over grensen til Sverige er viktig, og framhever her nettverksbygging med Ájtte, Svenskt fjäll- och samemuseum i Jokkmokk..

Sametingsrådet mener at Árran har tatt opp viktige argumenter i sin prosjektsøknad, og håper at Árran Julevsáme guovdásj/lulesamisk senter blir tildelt et av pilotprosjektene på kulturminneområdet. De blir således i stand til å utarbeide et konkret prosjekt som skal knytte sammen samiske kulturminner med verdiskaping i det lulesamiske området.

2.9 Rettigheter

2.9.1 Finnmarksloven - retningslinjer

Sametinget skal utarbeide retningslinjer ihht. finnmarksloven § 4. I § 4 heter det at: "*Sametinget kan gi retningslinjer for hvordan virkningen for samisk kultur, reindrift, utmarksbruk, næringsutøvelse og samfunnsliv av endret bruk av utmark skal bedømmes...*"

Sametinget har hele tiden vært tydelig på at retningslinjene skal komme på plass gjennom åpne demokratiske prosesser. Målsetningen er at disse retningslinjene er på plass når lovens kapittel 1 og bestemmelsene om Finnmarkseiendommen trår i kraft 1. juli 2006. Det vil imidlertid ikke være tid til å gjennomføre en grundig, åpen og inkluderende prosess på så kort tid. Det legges derfor opp til at det utarbeides midlertidige retningslinjer som kan plenumsbehandles i mai. De midlertidige retningslinjene vil også være et godt utgangspunkt for endelige retningslinjer.

Sametingsrådet vil følge følgende opplegg i arbeidet med retningslinjene:

1. Det utarbeides et notat om elementer som må vurderes å være med i retningslinjene
2. Det avholdes en workshop med spesielt inviterte representanter fra samiske samfunn i Finnmark
3. Det avholdes drøftelser med gruppelederne/opposisjonsleder om utkastet til midlertidige retningslinjer
4. Forslag til midlertidige retningslinjer behandles i mai plenum.
5. De midlertidige retningslinjene og debatten knyttet til behandlingen av dem danner grunnlag for videre prosess
6. Innspillmøter med kommuner, næringsliv, interesseorganisasjoner i løpet av sommer/tidlig høst 2006
7. Forslag til retningslinjer sendes på offentlig høring i august/september 2006. Det bes samtidig om tilbakemeldinger fra departementet
8. Endelig behandling av retningslinjene på Sametinget plenumsmøte i november 2006

2.9.2 Rettigheter til fiske

Sametinget har hatt konsultasjoner med Fiskeridepartementet vedrørende oppfølging av vedtaket Stortinget fattet i forbindelse med finnmarksloven, nærmere bestemt om mandatet

for den utredningen som nå skal gjøres. Opposisjonsleder har også deltatt i dette arbeidet. Det foreligger så langt ingen endelige konklusjoner fra dette arbeidet. For Sametinget har det vært viktig at mandatet ligger innenfor Stortingets intensjoner ved finnmarkslovsvedtaket og de forutsetninger som lå til grunn ved Sametingets behandling av finnmarksloven. Arbeidet vil følges aktivt opp fra Sametingsrådet framover.

Sametingsrådet arbeider for å få etablert faste rutiner for konsultasjoner mellom Fiskeri- og kystdepartementet og Sametinget for jevnlig forskriftsreguleringer for fiske, fangst på sjøpattedyr og kongekrabbefiske. Etablerte rutiner for slike konsultasjoner vil særlig omfatte årlige reguleringer av fiskeressursene og deltakerrettighetene. I tillegg vil en kunne ta opp nye saker og generelle orienteringer. Også på dette området er Sametingsrådet inne i en prosess der endelige resultater ikke foreligger.

Sametingsrådet prioriterer videre en oppfølging av finnmarksloven når det gjelder elvefiske i Tana og Neiden. Det samme gjelder et forventet arbeid med ny havressurslov. På disse områder vil også konsultasjonsprosedyrene bli tatt i bruk.

2.9.3 Naturmangfoldloven

31.01.06 ble det avholdt et administrativt møte mellom Miljøverndepartementet (MD) og Sametinget om konsultasjonsprosessen for naturmangfoldloven. MD har fått over 200 høringsuttalelser til NOU 2004: 28 Naturmangfoldloven, og det er bred støtte til en ny lov. Det tas sikte på å fremme en Ot. prop. i løpet av vårsesjonen 2007. I løpet av sommeren vil selve arbeidet med å skrive teksten til Ot. Prop., med tilhørende paragraftekst starte opp.

2.9.4 Konvensjonen om biologisk mangfold

Sametinget deltok i den norske delegasjonen på arbeidsgruppemøte om urfolksspørsmål under konvensjonen om biologisk mangfold. Møtet foregikk i perioden 23-27.01.06 i Granada, Spania. Konvensjonen om biologisk mangfold, Artikkel 8 (j), omhandler urfolks tradisjonelle kunnskaper, fornyelse og praksis. Sametinget har kontinuerlig fulgt opp urfolksdimensjonen i det internasjonale arbeidet med konvensjonen siden Norge ratifiserte den i 1993. Selve partsmøtet for konvensjonen foregår i slutten av mars i Brasil.

2.9.5 Mineraler, olje og gass

Sametingsrådet har fått flere henvendelser, både fra nasjonalt og internasjonalt hold, om forhold omkring mineralvirksomhet i etterkant av finnmarksloven. Med bakgrunn i økt samisk innflytelse, som følge av ikrafttreddelsen av finnmarksloven og tilhørende endringer i bergverksloven, kan Sametingsrådet akseptere leting etter og nærmere undersøkelser av mutbare mineraler i Finnmark. Sametingsrådet vil imidlertid sette klare krav ved eventuell prøvedrift og utvinning av funn.

Sametingsrådet vil orientere interesserte mineralselskaper om finnmarksloven og endringer i bergverksloven. Det informeres samtidig om at samene som urfolk har rettigheter til mineralressursene i samenes tradisjonelle områder, og at de materielle rettighetsspørsmålene er et forhold mellom samene og staten. For selskapene er urfolksdimensjonen et etisk spørsmål. Sametingsrådet vil anbefale dem å utarbeide egne "Corporate Social

Responsibility” dokumenter for dette formålet. Det kan her vises til gode eksempler på etiske retningslinjer som er utarbeidet av British Gas og investeringselskapet Calvert.

Det er avtalt et møte mellom mineralselskapet Anglo American og Sametingsrådet den 15.02.06 i Oslo. Sametingsrådet vil også invitere de mineralselskapene som har søkt om mutinger i tiden etter vedtaket om finnmarksloven til samtaler. Foreløpig er det avtalt møter med selskapene Geologiske tjenester a.s og International Gold Exploration AB. Det er også avtalt et samarbeidsmøte med Bergvesenet den 21.02.06.

Når det gjelder olje og gass har Sametinget deltatt på workshop i Tromsø i regi av Statoil. Dette er en videreføring av forrige periodes arbeid med å finne en felles kommunikasjons- og kunnskapsplattform med den målsetning å sikre urfolksdimensjonen også innenfor olje og gassektoren.

2.9.6 Revisjon av reindriftsloven

Sametinget er i konsultasjoner med Landbruks- og matdepartementet vedrørende revisjon av reindriftsloven. Som utgangspunkt legger Sametinget til grunn at denne revisjonen skal omfatte de interne forhold i reindriften, herunder de enkelte reieieres rettsstilling. Det er videre av stor viktighet at en ny reindriftslov er innenfor udiskutable folkerettslige rammer og at den har en sterkere forankring i forhold til folkeretten. I tillegg er det avgjørende at det blir forpliktende oppfølginger knyttet til å sikre reindriften arealgrunnlag som del av det samiske materielle kulturgrunnlag.

Sametinget har videre foreslått at det nedsettes et utvalg som skal foreslå framtidig organisering av reindriftsforvaltninga. Målet er å få en forvaltning som udiskutabelt er innefor folkerettens krav til selv- og medbestemmelse. Utvalget må også ha som oppgave å legge til rette for en åpen dialog med reindriftnæringa spesielt.

Når det gjelder den videre prosess har alle parter lagt til grunn at Sametinget har plenumsbehandling av endelig lovutkast i mai.

3 Kunngjøring av nye saker – oppfølging

3.1 Rådets oppfølging av nye saker kunngjort på plenumsmøtet sak 55/05

Forslag 1: Fastlegeordningen

Sametingsrådet er bekymret for utviklingen når det gjelder legedekning i de samiske kommunene. Enkelte kommuner har i en årrekke slitt med rekruttering og stabilitet blant legene. Mange leger har i tillegg liten eller ingen kompetanse i samisk språk og kultur, liten kompetanse i norsk, og kjenner ikke systemet tilstrekkelig. Dette er med på å redusere kvaliteten på legetjenesten i de samiske kommunene og setter pasientsikkerheten i fare.

Sametinget har et ansvar for å bidra til å sikre et likeverdig tilbud til samiske pasienter. Sametingsrådet har tatt opp legedekning i primærhelsetjenesten i samiske kommuner med

departementet ved flere anledninger. Dette vil også bli fulgt opp i det halvårslige møtet som Sametingsrådet skal ha med departementet våren 2006.

Sametinget samarbeider med Sosial- og helsedirektoratet og Fylkeslegen i Finnmark for å finne konstruktive løsninger for å bedre situasjonen. Fylkesmannen i Finnmark og Finnmark legeförening vil i samarbeid med Sametinget gjennomføre et seminar i april i år, hvor rekruttering og stabilisering av legedekning i Finnmark vil være tema. Fra Sametingets side er det anbefalt at dette arrangeres som et arbeidsseminar hvor konkrete forslag til tiltak fremkommer. Dette vil være viktige bidrag i det videre arbeidet, og vil også kunne ha overføringsverdi til andre områder som sliter med ustabil legedekning.

Forslag 2: Vedrørende utbygging av vindmøller

Sametingsrådet har tatt initiativ til et orienteringsmøte med Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE). Hensikten med møtet er å få bedre kunnskap om status og planer for vindmølleutbygging, samt for å diskutere helhetlige retningslinjer for vindkraftutbygging, og utbygging i forhold til finnmarksloven. Møtedato er fortsatt ikke fastsatt. For Sametingsrådet er det viktig å få klargjort at også all infrastruktur, som veier og kraftlinjer, må inngå i vurderingen i forbindelse med vindmølleutbygginger. Dette orienteringsmøtet vil danne et bedre grunnlag for å vurdere behovet for eventuelle konsultasjoner om saken, Det har ikke vært noen separate møter mellom Sametinget og NVE om vindkraftutbygging siden februar 2004. Vindkraft er også foreslått som et tema i møtet med Miljøvernministeren den 24.02.06.

Forslag 3: Utredning av sykehus i Finnmark - fokus på samiske utfordringer

Det er etablert et samarbeidsorgan mellom Sametinget og regionale helseforetak. Dette skal være med på å sikre de forpliktelser som spesialisthelsetjenesten har for å kvalitetssikre sin tjeneste til det samiske folk. Samarbeidsorganet skal understøtte og være et rådgivende organ for de regionale helseforetakene.

Sametingsrådets melding om helse- og sosialtjenester understreker at ansvaret for utvikling og kvalitetssikring av helse- og sosialtjenester til det samiske folk, i større grad må løftes fra den enkelte person og opp på et overordnet nivå. Etableringen av disse samarbeidsorganene er viktige tiltak i dette arbeidet.

Forslag 4: Sametingets revisjon

Sametingsrådets målsetting med økonomiforvaltning er å ha gode og effektive prosesser og kontrollsystemer som sikrer tilfredsstillende og effektiv intern kontroll i Sametinget. Forslaget om opprettelse av en frittstående Sametingsrevisjon reiser likevel en rekke prinsipielle spørsmål som krever en nærmere utredning før det eventuelt kan formaliseres. Sametingsrådet viser derfor til sak 26/05 kontrollordninger i Sametinget, hvor det heter:

Sametinget ber om at Kommunal – og regionaldepartementet igangsetter utredning av Sametinget som eget rettssubjekt.

Arbeidet med utredningen settes i gang i nær fremtid.

Hvis Sametinget etableres som eget rettssubjekt, vil Sametinget få en like uavhengig stilling, politisk og budsjettmessig, som fylkeskommuner og kommuner. Før en nærmere utredning av denne problemstillingen er gjennomført, vil Sametingsrådet ikke gå inn for ordning med frittstående Sametingsrevisjon.

Forslag 5: Forslag om å utrede en oppdrettsberedskapsenhet

Rømming av oppdrettslaks truer villaksens eksistens. Oppdrettsfisk på rømmen må betraktes som en miljøkatastrofe for gytelaksen i alle lakseførende vassdrag. I løpet av 2005 rømte over 730 000 oppdrettslaks og regnbueørret fra norske oppdrettsanlegg. I løpet av januar 2006 har det på nytt rømt flere enn 500 000 oppdrettslaks fra flere lokaliteter i Nord-Norge.

Vi er vitner til at det ikke finnes gode nok beredskapsplaner og beredskapsutstyr til raskt å fange rømt oppdrettslaks. Det er stor mangel også på beredskap og kunnskaper angående gjenfangst av rømt laks. Erfaringer så langt viser en gjenfangst på mellom 0 og 3 %.

Sametingsrådet har nå skrevet brev til Fiskeri- og kystdepartementet og etterlyst tiltak som kan bidra til at mer av den rømte oppdrettslaksen blir fanget. Sametingsrådet vil følge opp saken videre mot Fiskeri- og kystdepartementet.

Forslag 6: Vegutbygging til den sjøsamiske bygda Nervei

Gamvik kommune er blitt forsinket med framdriften i forprosjektet for vegutbyggingen. Sametingsrådet har derfor forlenget fristen for ferdigstillelse av forprosjektet til 15.11.06. Av den grunn har ikke rådet gjort noen henvendelse til de myndigheter som har ansvar for vegutbygging. Før en slik henvendelse kan gjøres må det foreligge mer detaljerte planer, konsekvensvurderinger for bl.a. reindrift og kulturminner, og kostnadsoverslag for hele vegprosjektet. Når dette er avklart vil Sametingsrådet følge opp saken overfor de rette bevilgende myndigheter.

Forslag 7: Ekstraordinære næringsstøttemidler til fjord-distriktet i Gamvik

Sametingsrådet har stor forståelse for den vanskelige situasjonen som har oppstått for befolkningen på Skjånes og ellers i Tanafjorddistriktet, når viktige arbeidsplasser forsvinner fra området. Sametingsrådet har derfor fulgt opp forslaget fra Arbeiderpartets sametingsgruppe, ved vararepresentant Solfrid Pettersen, ved å rette et brev til Fiskeri- og kystdepartementet om saken. I brevet påpekes den alvorlige situasjonen som har oppstått i nevnte område når det gjelder sysselsetting. For å imøtekomme befolkningen og næringslivet på Skjånes og ellers i Tanafjorden, har man fra Sametingsrådets side foreslått at Fiskeri- og kystdepartementet straks gjennomfører følgende tiltak:

- Tildeling av rekrutteringskvoter innen torskefiske
- Støtte det lokale initiativet fra fiskere og kjøpere når det gjelder fangst og oppføring av marine arter, med nødvendige fiskekvoter og kapital.

Sametingsrådet minnet også Fiskeri- og kystdepartementet om Sametingets uttalelse angående i Stortingets behandling av NOU 1999:9 *Til laks åt alle kan ingen gjæra?* (Sak 20/99), hvor Sametinget bl.a. uttalte:

Hvis det blir snakk om å nedlegge eller flytte anlegg, som en følge av forslaget om nasjonale laksefjorder, skal staten yte full kompensasjon til eier, og ny næringsvirksomhet må tilføres lokalsamfunn, for eksempel i form av omstillingsmidler.

Videre heter det:

Ved satsing på nye oppdrettsarter, som for eksempel kveite, steinbit, torsk, kråkeboller, må det gis prioritet til de områdene som blir berørt av disse reguleringene.

Sametingsrådet anser de beskrevne problemene innen næringsutviklingen i Tanafjorden, for å være en følge av de restriksjonene som ble pålagt området etter Stortingets behandling og vedtak om nasjonale laksefjorder og vassdrag. For å få til en rask oppfølging av saken har man fra Sametingsrådets side gått inn for at Fiskeri- og kystdepartementet inviterer Miljøverndepartementet, representanter for Tanafjordmiljøet, Finnmark fylkeskommune og Sametinget, til et møte hvor man gjennomgår situasjonene og kommer frem til tiltak som kan bedre situasjonen i disse områdene.

Fiskeri- og kystdepartementet har svart at de vil komme tilbake til saken på et senere tidspunkt.

Forslag 8 og 10: Reindriftsnæringens avgifts- og skatteregler / Like økonomiske rettigheter som andre primærnæringsutøvere

Forslag 8 og forslag 10 dreier seg om reindriftas økonomiske rettigheter i forhold til dagens skatte- og avgiftsordninger. Sametingsrådet behandler derfor begge forslagene samlet.

Sametingsrådet er kjent med at skatte- og avgiftsordningene for reindrifta oppleves som urettferdig sammenlignet med jordbruksnæringa. Sametingsrådet er også opptatt av at reindrifta får de samme rammevilkår med hensyn til avgift- og merverdifritak som andre primærnæringer. Reindrifta er avhengig av motoriserte kjøretøy i drifta. Behovet for disse hjelpemidlene blir stadig viktigere i takt med det utstrakte inngrepsomfanget i reindriftas beitearealer, og økt antall rovvilt i reindriftas områder. Dersom reindrifta slipper å belastes avgifter og merverdiavgift for investering av nødvendige driftsmidler og kjøp av bensin, vil dette gi positivt utslag for reindriftas økonomi uten å øke offentlige virkemidler til reindrifta.

I Sametingets innspill til reindrifftsforhandlingene 2006/07 (sak 57/05), har Sametinget uttalt seg om skjevheten i skatte- og avgiftsordningene for reindrifta. Dette har Sametingsrådet fulgt opp på møte 12.12.05 med Landbruks- og matdepartementets (LMDs) politiske ledelse i forkant av årets forhandlinger for reindrifftsavtale for 2006/07.

I forbindelse med årets reindrifftsforhandlinger, har krav om skatte- og avgiftsfritak vært hovedutfordringen. I LMDs tilsvarende for avtaleåret 2006/07 til Norske Reindriftssamers

Landsforbund (NRL) vedrørende avgifter, sier LMD følgende: *Statens forhandlingsutvalg vil minne om at da tilsvarende særordninger med avgiftsfritak for reindriften ble opphevet i 1982 ble de kostnadsøkninger som reindriften fikk, fullt ut kompensert over reindriftsavtalens ramme. I første omgang ble kompensasjonen gitt som øremerkede ordninger (snøskuterkompensasjon), men fra 1990 innarbeidet i de generelle ordningene (produksjonstilskudd). Dersom disse ordningene skal gjeninnføres for reindriften, må det regnes med at det vil bli stilt krav om at samme prinsipp skal gjelde. Dette vil i så fall innebære at rammene for avtalen blir redusert med tilsvarende beløp som næringer sparer i reduserte avgifter. Med de forutsetninger som er lagt til grunn i rapporten fra Økonomisk utvalg utgjør dette 18,9 mill kroner.*

Sametingsrådet vil for øvrig bemerke at avgiftsbelasningen som reindriften ble kompensert for i 1982, ikke ser ut til å tilsvare avgiftsbelastningen for reindriftnæringa i 2006.

Sametingsrådet vil anmode Finansdepartementet om å rette opp skjevhetene i skatte- og avgiftsordningene og å sikre likebehandling mellom primærnæringene, også med hensyn til skatte- og avgiftsordningene for reindriften bør holdes utenfor avtalerammen, jf. jordbruk.

Sametingsrådet anser alle disse forhold som svært viktig for den samiske reindriften økonomiske bærekraft og vil følge opp dette overfor ansvarlige myndigheter. Sametingsrådet vil vise til Sametingets vedtak i sak 57/05.

Staten v/ LMD og NRL kom 23.02.06 fram til en omforent reindriftsavtale. Når det gjelder skatter og avgifter ble det besluttet at det nedsettes en arbeidsgruppe på departementsnivå som vurderer virkningen av omleggingen i 1982 fra avgiftsfritak til økt tilskudd over reindriftsavtalen.

Sametingsrådet vil følge opp de påfølgende prosesser som igangsettes med hensyn til skatte- og avgiftsordninger for reindriften.

Forslag 9: De samiske videregående skolene som ressursentra

Sametinget har ved flere anledninger gått inn for at de statlige samiske videregående skolene gjøres til nasjonale ressursentre for samisk videregående opplæring. Dette ble vedtatt av Sametinget i plenum i 2003 under behandling av "Prinsipper og retningslinjer for videregående opplæring for den samiske befolkningen" (sak 45/03), og det er gjentatt av Sametingsrådet i den seinere tid.

Usikkerheten rundt tilknytningsformen til de samiske videregående skolene reduserer mulighetene for utvikling av langsiktige strategier for samisk videregående opplæring. Dette har Sametingsrådet tatt opp med politisk ledelse i Utdannings- og forskningsdepartementet/Kunnskapsdepartementet ved flere anledninger den seinere tid.

Sametingsrådet ser det som hensiktsmessig at det opprettes en arbeidsgruppe som skal utrede forsøks- og utviklingsarbeid for de samiske videregående skolene og Sametingets rolle før tilknytningsformen er avklart. Viser til sak 45/03 og 46/03. Kunnskapsdepartementet setter nå ned ei hurtigarbeidende gruppe som skal komme med vurderinger og forslag i denne saken. Sametinget vil delta i denne arbeidsgruppen.

Når det gjelder forsøksvirksomhet ved en skole, må søknad om slik virksomhet rettes av skoleeier til Utdanningsdirektoratet. Sametingsrådet vil imidlertid kunne arbeide for at departementet gir forskrifter om at de samiske videregående skolene skal tilby opplæring på samisk.

I forhold til læreplaner for videregående opplæring, fastsetter Sametingsrådet samisk innhold i alle relevante læreplaner. Sametinget har også satt i gang et arbeid med å utarbeide egne samiske læreplaner i fag som er vurdert som spesielt identitetsskapende. Dette gjelder fellesfagene historie, samfunnsfag, geografi, og religion og etikk. Det vil også utarbeides særskilte samiske læreplaner i samisk språk, reindrift, duodji og design, og i relevante programfag. Alt dette sikrer ei betydelig styrking av samisk videregående opplæring både skolefaglig og i forhold til styrking og utvikling av samisk identitet for samiske elever.

III Votering

Av 43 representanter var 43 til stede.

- Det ble ikke votert over denne sak.

IV Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i denne saken.

V Taleliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
1	Aili Keskitalo, saksordfører	
2	Egil Olli	Ann-Mari Thomassen Aili Keskitalo Terje Tretnes
	Egil Olli	
3	Ann-Mari Thomassen	Magnhild Mathisen Per Edvin Varsi
	Ann-Mari Thomassen	
4	Terje Tretnes	
5	Olaf Eliassen	Egil Olli
	Olaf Eliassen	
6	Ole Mathis Hetta	Olaf Eliassen Willy Ørnebakk
7	Per Ivar Henriksen	Terje Tretnes Tone Finnesen
	Per Ivar Henriksen	
8	Gunn-Britt Retter	Johan Mikkel Sara
9	Willy Ørnebakk	Randi A. Skum Ann-Mari Thomassen

		Aili Keskitalo
		Johan Mikkel Sara
	Willy Ørnebakk	
10	Per Andersen Bæhr	
11	Susanne Amalie Andersen	
12	Marianne Balto Henriksen	Olaf Eliassen
		Johan Mikkel Sara
		Aili Keskitalo
	Marianne Balto Henriksen	
13	Tor Mikalsen	Randi A. Skum
14	Henrik Eriksen	Johan Mikkel Sara
		Willy Ørnebakk
	Henrik Eriksen	
15	Tone Finnesen	Johan Mikkel Sara
		Per Ivar Henriksen
		Marianne Balto Henriksen
	Tone Finnesen	
16	Josef Vedhugnes	Johan Mikkel Sara
		Randi A. Skum
	Josef Vedhugnes	
17	Martin Urheim	
		Jarle Jonassen
		Henrik Eriksen
	Martin Urheim	
18	Marie Therese Nordsletta Gaup	
19	Kjersti Myrnes Balto	
20	Magnhild Mathisen	
21	Johan Mikkel Sara	
22	Per Edvin Varsi	
23	Synnøve Solbakken- Härkönen	
24	Terje Tretnes	
25	Ole Mathis Hetta	
26	Jarle Jonassen	
27	Klemet Erland Hætta	
28	Ann-Mari Thomassen	
29	Olaf Eliassen	
30	Inger Jørstad	
31	Willy Ørnebakk	
32	Marianne Balto Henriksen	
33	Isak Mathis O. Hætta	
34	Susanne Amalie Andersen	
35	Henrik Eriksen	
36	Jarle Jonassen	
37	Egil Olli	
38	Aili Keskitalo	

VI Sametingets vedtak

- Beretningen ble tatt til orientering.

Behandlingen av saken ble avsluttet 28.02.06 kl. 15.00.

003/06: Spørsmål til Sametingsrådet i.h.t. Sametingets forretningsorden § 11

Arkiv Arkivsaksnr.
SF-012.11 06/272

Saken påbegynt 28. februar 2006 kl. 15.20.

I Vedlegg

Nr	Dok. dato	Avsender/Mottaker	Tittel
1	21.02.06	Arbeiderpartiets sametingsgruppe v/ Josef Vedhugnes	Vedrørende prosjektet "Utfordringer i planlegging av det bygde miljø i samiske områder" i regi av Husbanken og Sametinget
2	21.02.06	NSRs sametingsgruppe v/ Jánoš Trosten	
3	21.02.06	Arbeiderpartiets sametingsgruppe v/ Willy Ørnebakk	Omorganiseringen av Sametingets administrasjon
4	21.02.06	Arbeiderpartiets sametingsgruppe v/ Bjarne Store-Jakobsen	Sametingsrådets prioritering av sin reisevirksomhet

II Forslag og merknader

Spørsmål 1, Representant Josef Vedhugnes, APs sametingsgruppe

Vedrørende prosjektet "Utfordringer i planlegging av det bygde miljø i samiske områder" i regi av Husbanken og Sametinget.

Bakgrunnen for spørsmålene er oppfølging av en konferanse i november 2004 i Karasjok hvor Husbanken og Sametinget satte fokus på temaer omkring utviklingstrender i samisk byggeskikk og samiske samfunn som påvirker utformingen av bygde miljø i nåtid og nær framtid.

Som en oppfølging av konferansen ble det av representanter fra Sametinget anbefalt at det skulle nedsettes en arbeidsgruppe bestående av representanter fra Husbanken og Sametinget for å jobbe videre med et prosjekt som oppfølging av konklusjonene på nevnte konferanse.

På konferansen orienterte Husbanken om at de har et hovedansvar for det statlige byggeskikksarbeidet og med å styrke kontakten og videreutvikle faglige nettverk til kommuner, jfr. St.meld. nr. 55 Om samepolitikken (2003-2004). Videre er det påkrevd at man

legger innsats på utvikling av kunnskap og bevisstgjøring av samiske boformer og byggeskikker.

Det må forventes at boligbygging i samiske miljøer bør ha en nasjonal og en internasjonal interesse.

Som folkevalgt organ er Sametingets oppgave å påse at samenes interesser og behov blir ivaretatt i samarbeidsprosjektet med Husbanken.

Spørsmål:

1. Hvor langt er ovennevnte samarbeidsprosjekt kommet pr. nå?
2. Er prosjektet finansiert – evt. av hvilke aktører og hvor meget?
3. Er det utarbeidet prosjektmål – resultatmål – evt. tematiserte målområder?
4. Når vil Sametinget få informasjon om prosjektets status og planer for det videre arbeidet, og blir Sametinget invitert til delaktighet med innspill til det videre arbeidet?

Svar på Spørsmål til Sametingsrådet iht Sametingets forretningsorden § 11 Vedr. prosjektet Utfordringer i planlegging av det bygde miljø i samiske områder, i regi av Husbanken og Sametinget

Sametinget er positiv til at Husbanken har tatt initiativ til prosjektet "Utfordringer i planlegging av det bygde miljø i samiske områder". Selv om prosjektet ikke er ferdigstilt, vil Sametingsrådet likevel legge frem vårt arbeid i forbindelse med prosjektet.

Sikring av en forvaltningspolitikk for det bygde miljøet som ivaretar samiske behov, er et område som ikke har vært tilstrekkelig prioritert, særlig sett i forhold til arealpolitikk. På bakgrunn av dette er Sametingsrådet glad for at Husbanken har tatt initiativ til i, samråd med Sametinget, å belyse de utfordringene man står overfor med hensyn til samisk bo- og byggeskikk.

Etter henvendelse fra Husbanken oppnevnte Sametinget to personer til en arbeidsgruppe, der Sametingets rolle skulle være å hjelpe til med å ivareta en god faglig innretning på Husbankens prosjekt. Det første møtet i gruppa ble avholdt 11. mai 2005.

Husbanken la fram sin projektskisse med følgende problemstillinger:

- utforming og rehabilitering av eksisterende boliger og bo områder, samt stedsutvikling
- universell utforming
- byggeskikk- fra tradisjonell til moderne bomiljø, arkitektoniske byggeskikkbegrep i dagens og fremtidens samiske samfunn
- miljø, energi, klima endringer og bærekraftig utvikling
- boligsosialt arbeid
- utvikling og spredning av kompetanse og kunnskap om forhold på bolig- og byggemarkedet i samiske områder

Husbanken ønsket samtidig at Sametinget skulle gå inn med flere resurser i prosjektet, både økonomiske og menneskelige. Sametingsrådet svarte at det var positivt at Husbanken ønsket å

jobbe med disse spørsmålene og vektlegge dem overfor kommunene. Sametingsrådet vurderte problemstillingene til å være meget omfattende i forhold til at det var avsatt svært liten tid til å utrede og løse dem. På bakgrunn av dette foreslo Sametingsrådet følgende:

Sametinget foreslår at prosjektet samisk bo- og byggeskikk omgjøres til et forprosjekt. I forprosjektfasen fram til februar 2006 utreder og konkretiserer arbeidsgruppa prosjektets problemstillinger og foreslår videre organisering, arbeidsmetode, resursbruk og tidsplan. På bakgrunn av forprosjektet vil Sametinget ta stilling til videre deltakelse i prosjektet. Inntil videre deltar Sametinget i arbeidet med de ressursene som tidligere er avtalt, dvs. med deltakelse i arbeidsgruppemøtene.

Husbanken fulgte rådets tilråding og prosjektet er omgjort til et forprosjekt. I november 2005 arrangerte Husbanken et internt fagseminar for arbeidsgruppa, med mål om å få fram innsikten i problemstillingen sett fra flere sider. Etter dette seminaret startet gruppa utskrivningen av en forprosjektrapport. Sametingets deltakere i arbeidsgruppa har gitt innspill til rapportutkastet, siste gang 2. januar 2006, og avventer nå Husbankens videre arbeid med rapporten. Forprosjektet skal etter planen presenteres under Sametingets årlige konferanse for kommunene den 3. mai 2006 i Karasjok.

Spørsmål 2, representant Jánoš Trosten, NSRs sametingsgruppe

Representanten Jánoš Trosten ber Sametingsrådet forklare hvordan departementet har behandlet Sametingets vedtak angående nasjonalparker i Finnmark fylke og om det synes som om nasjonalparkene opprettes selv om Sametinget har gått i mot dette og selv om også motstanden fra lokallag har vært kraftige.

Eller hvor langt har man kommet med nasjonalpark sakene fra statsmyndighetenes side?

Svar på spørsmål til Sametingsrådet i henhold til Sametingets forretningsorden § 11

Spørsmålet fra representant Janoš Trosten er mottatt etter fristen som er kl. 09.00 tirsdag i uken før plenum. Sametingsrådet velger allikevel å svare.

Sametinget venter ennå på en konkret og innholdsmessig tilbakemelding fra Miljøverndepartementet for vedtaket i sak 13/05: "Retningslinjer for verneplanarbeid i samiske områder". Den 26. august 2005 var det et konsultasjonsmøte mellom Miljøverndepartementets og Sametingets administrasjon hvor også retningslinjene for verneplanarbeid i samiske områder ble drøftet. Miljøverndepartementet ga på dette møtet uttrykk for at de ville ha på plass en veileder for konsultasjonsprosedyrene før det ble gått videre med å få på plass egne retningslinjer for verneplanarbeid i samiske områder. Sametinget ga da uttrykk for at en kunne akseptere dette, men forutsatte da at det ikke ble igangsatt nye verneplanarbeider før slike felles retningslinjer var på plass.

Når det gjelder nasjonalparker i Finnmark, så er det å si at verneforslagene for Varangerhalvøya og Seiland ligger til sluttbehandling i Miljøverndepartementet. Disse to nasjonalparksakene ble startet opp før Sametingets vedtak om retningslinjer for vern i samiske områder ble gjort, og også før konsultasjonsprosedyrene mellom Sametinget og statlige myndigheter ble fastsatt.

Sametinget har videre gjennom sitt samtykke til finnmarksloven akseptert at det kan etableres nasjonalparker på Finnmarkseiendommens grunn. Det er Finnmarksloven § 19 som regulerer dette.

Sametingsrådet er også for Finnmark fylkes vedkommende i mot at det sendes ut varsel om oppstart av nye verneplanprosesser før de nevnte retningslinjer er avklart med Miljøverndepartementet. Men for verneplanprosesser som var igangsatt på et tidligere tidspunkt, d.v.s. før 1. juli 2005, da konsultasjonsprosedyrene ble fastsatt i statsråd, er Sametingsrådet innstilt på å ha konsultasjoner tilpasset de retningslinjene som er foreslått.

For Varangerhalvøya og Seiland nasjonalpark har Sametinget innledet administrative konsultasjoner. Neste steg i konsultasjonsprosessen er et møte på administrativt nivå mellom Miljøverndepartementet og Sametinget hvor synspunkter fremmet lokalt tas inn i diskusjonen. Etter det vil et møte på politisk nivå mellom Miljøverndepartementet og Sametinget være påkrevd, dersom det ikke oppnås full enighet tidligere. Sametinget vil til slutt behandle endelig verneforslag av Varangerhalvøya og Seiland i plenum.

Sametingsrådet har tatt opp spørsmålet knyttet til Finnmarksloven § 19 om nasjonalparker på Finnmarkseiendommens grunn og forholdet til erstatning. Vi stilte spørsmål om det var vurdert om hvorvidt det i det hele tatt var adgang til å opprette nasjonalparker på grunn som kunne vise seg å være underlagt ikke-statlig eiendomsrett etter kommisjonens og domstolens identifiseringsarbeid.

Videre tok vi opp om Miljøverndepartementet har vurdert erstatningsforhold knyttet til vernede områder der tidligere statlig pretendert grunn har andre grunneiere som følge av Finnmarksloven. Sametingsrådet påpeker at vern ikke må stride i mot Finnmarksloven og ønsker en sikkerhetsklausul i verneforskriftene for Varangerhalvøya og Seiland.

Sikkerhetsklausulen må ta opp følgende punkter:

1. erstatning skal gå til Finnmarkseiendommen og evt. til de som måtte få eiendomsrett etter behandling av domstol eller kommisjon.
2. når eiendoms- og bruksrettigheter er avklart, bør vernet bortfalle evt. bør det legges opp til ny behandling.

Spørsmål 3, representant Willy Ørnebakk, APs sametingsgruppe

Omorganiseringen av Sametingets administrasjon

Det vises til tidligere korrespondanse og til Sametingspresidentens svar til Arbeiderpartiets sametingsgruppe i desember – 04, hvor det fremkommer at Sametingsrådet har sluttet seg til det fremlagte forslag til omorganisering, og ber om at prosessen videreføres.

Det har gjennom offentliggjøring av Sametingets interne dokumenter i media den sist tiden kommet frem tildels urovekkende opplysninger og sterke usagn om intern uro i Sametinget.

Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til Sametingsrådet:

Hva er Sametingsrådets oppfatning av omorganiseringen?
Har dette gitt den forventede effekten for driften av Sametinget?

Hvilke tiltak tenker Sametingsrådet å iverksette for å rette opp den interne uroen i organisasjonen?

Svar på spørsmål til Sametingsrådet i henhold til Sametingets forretningsorden § 11

Spørsmålet fra representant Willy Ørnebakk er mottatt etter fristen som er kl. 09.00 tirsdag i uken før plenum. Sametingsrådet velger allikevel å svare.

Omstillingsprosesser medfører utfordringer og skaper usikkerhet. Det gjelder i alle typer organisasjoner. Uro i organisasjonen er normalt, ikke unormalt, i en omstillingsprosess. Sametinget er intet unntak i så måte, men det sentrale er at uro og usikkerhet blir håndtert riktig, av ledelsen, av de tillitsvalgte og deres organisasjoner. I så henseende har administrasjonens ledelse, de tillitsvalgte og deres organisasjoner Sametingsrådets fulle tillitt.

Sametingets administrasjon må ha god og riktig kompetanse innenfor de ulike arbeidsområdene, og samtidig også ha evne til fleksibilitet og endring i forhold til de krav som til enhver tid stilles fra politisk nivå og samfunnet for øvrig. Sametingets politiske nivå, både Sametingsrådet, komitésystemet og sametingets plenum er avhengig av å ha en god og effektiv administrasjon. Derfor må vi også vise administrasjonen at vi stoler på dem, og når vi krever deres lojalitet, må vi returnere denne.

Den nye organiseringen av administrasjonen ble, etter en omfattende prosess, innført 1. september 2005. Krav fra oss politikere var også en del av prosessen og la rammer for hvilken løsning som ble valgt. Sametingsrådet er av den oppfatning at omorganiseringen er fornuftig og at administrasjonens evne til oppgaveløsning med dette blir bedre. Den nye organiseringen øker også fleksibiliteten ved at man har valgt å arbeide i team. Sametingsrådet støtter derfor administrasjonens organisasjonsutviklingsarbeid, og er tilfreds med de prosesser som har pågått over to år.

Politisk ledelse er lett i solskinn og vanskeligere i regnvær. Enhver omorganiseringsprosess eller omstilling vil møte motgang. Når det butter imot, bør vi som politikere støtte opp om prosessene og om nøkkelpersonellet som driver de fremover. Det kan selvsagt være forhold som danner grunnlag for kritikk, men da synes jeg vi skal være sikre på at så er tilfelle. Vi må ikke skape storm i et vannglass. Det foreligger meg bekjent ikke grunnlag for å hevde at det er en uro i Sametinget som foranlediger spørsmålet jeg nå besvarer. Derfor vil jeg henstille til representanten som har stilt spørsmålet å enten legge fram en klar dokumentasjon på at situasjonen er av en slik karakter at Sametingsrådet bør ta affære, eller helt enkelt legge denne saken død. Jeg tror det siste er det klokkeste.

Spørsmål 4, representant Bjarne Store-Jakobsen, APs sametingsgruppe

Sametingsrådets prioritering av sin reisevirksomhet

Situasjonen for urfolk i nordvest Russland er meget vanskelig. Stor arbeidsledighet og utestenging fra tradisjonelle reinbeiteområder har bidratt til sosiale problemer, alkoholisme og vold. Dette er en følge av blant annet Sovjet regimets politikk som tok bort urfolkens

grunnlag for utøvelse av tradisjonelle næringer og derved grunnlaget for deres samfunnsordninger.

Nå står nye utfordringer på dørterskelen for urfolkene og deres eksistens er truet. I denne situasjonen trenger de vår solidaritet og hjelp. Samer i de nordiske land har i mange tiår etter beste evne bidratt for å gjøre situasjonen bedre for våre nabofolk. Nå har også norske myndigheter i sterkere grad enn tidligere rettet øynene mot nordområdene og har invitert Sametinget med som partner i byggingen av det framtidige samfunn i disse områdene.

Utenriksminister Jonas Gahr Støre var nylig på en reise i Russland der nordområdepolitikk sto på dagsorden. Sametingets president var særskilt invitert med som delegat på denne reisen og ville her hatt en utmerket mulighet til å tale urfolkernes sak. Men vår president takket nei. Presidenten prioriterte det daglige arbeid i Sametinget i stedet.

Er det slik at sametingspresidenten mener komitéarbeid i Sametingets egne organer er viktigere enn å vise solidaritet overfor urfolk i vårt naboland og bruke en sjelden mulighet til å tale urfolkernes sak overfor norske og russiske myndigheter?

Svar på spørsmål til Sametingsrådet i henhold til Sametingets forretningsorden § 11

Sametingspresidenten, fylkesordføreren i Finnmark, fylkesrådslederne i Troms og Nordland samt leder i Barentssekretariatet, var invitert til å delta som medlemmer av utenriksministerens delegasjon under oppholdet i Murmansk, 14. -15. februar 2006. Invitasjonen fra Utenriksdepartementet var datert 6. februar, altså en uke før reisen til Russland. Russlandsreisen falt sammen med tidspunktet for Sametingets komitèmøter. Sametingsrådet hadde da invitasjonen kom, allerede avtalt en rekke møter med ulike samiske organisasjoner i samme uke. De avtalte møtene sammen med den sene invitasjonen gjorde at presidenten denne gangen valgte å ikke reise til Russland.

Sametingsrådet anser det som viktig å være med på å utforme også nordområdepolitikken – spesielt politikken som berører urfolkene i Barentsregionen. Sametingspresidenten og utenriksministeren ble enige på møte i Kirkenes 10. januar 2006 å styrke dialogen mellom Sametinget og Utenriksdepartementet i saker som har med nordområdene generelt å gjøre, og Arktisk råd og Barentssamarbeidet spesielt. Det er avtalt at det avholdes halvårige kontaktmøter om nordområdespørsmål og andre internasjonale urfolkssaker generelt. I tillegg deltar presidenten i de regulære møtene i kontaktforumet med nordnorske myndigheter, Landsdelsutvalget og Barentssekretariatet som utenriksministeren leder. Forumet møtes 2-3 ganger i året.

Sametingspresidenten møter Statssekretæren i Utenriksdepartementet 6. mars 2006.

III Votering

Det ble ikke votert over denne sak.

IV Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i denne saken.

V Taleliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
1	Josef Vedhugnes, saksordfører	
2	Johan Mikkel Sara	
3	Josef Vedhugnes	
4	Johan Mikkel Sara	
5	Ellen Kristina Saba	
6	Johan Mikkel Sara	
7	Willy Ørnebakk	
8	Aili Keskitalo	
9	Willy Ørnebakk	
10	Aili Keskitalo	
11	Marianne Balto Henriksen	
12	Aili Keskitalo	
13	Marianne Balto Henriksen	
14	Aili Keskitalo	

VI Sametingets vedtak

Behandlingen av saken ble avsluttet 28.02.06 kl. 16.00.

004/06: Sametingsrådets likestillingspolitiske redegjørelse - 2006

Saken påbegynt 28.02.06, kl. 16.20.

Arkiv	Arkivsaksnr.
SF-44	06/322

Behandlinger

Politisk nivå	Møtedato	Saksnr.
Sametingets plenum	28.02.06 og 03.03.06	004/06

Saken påbegynt 02.03.2006 kl. 11.05.

Vedlegg

Nr	Dok. dato	Avsender/Mottaker	Tittel
----	-----------	-------------------	--------

Makt gjennom representasjon – veien videre

Innledning

Dette Sametingsrådet har her fått anledning til å legge frem den fjerde likestillingspolitiske redegjørelsen for Sametingets plenum. Likestillingsspørsmål vil alltid måtte være i fokus for å sikre et rettferdig samfunn. Likestilling mellom kvinne og mann handler om selvbestemmelse, rettferdighet og likeverd, både kollektivt og individuelt. Det handler om at kvinner og menn skal ha de samme rettigheter, plikter og muligheter på alle samfunnsområder, også i det samiske samfunn. Det er likevel viktig å ha med seg at likestilling, rettferdighet og likeverd ikke handler om at alle skal behandles likt, eller bli like. Det handler om respekt for individet, og se at like muligheter ofte handler om å iverksette ulike tiltak. Tiltak som gjør det mulig for den enkelte, eller grupper å oppnå de mål og ønsker man har.

Denne tilnærmingen for å oppnå rettferdighet og likeverd burde lyde kjent for denne forsamlingen. Likestillingspolitikk bygger på den samme ideologien som samepolitikk. For er det ikke selvbestemmelse, rettferdighet og likeverd mellom urfolk og storsamfunn vi ønsker å oppnå

gjennom vårt politiske engasjement i Sametinget? Er ikke målet vårt at samer skal ha de samme rettigheter, plikter og muligheter på alle samfunnsområder? Det betyr imidlertid ikke at vi alle skal bli like. Vi ønsker å bevare vår egenart. For å oppnå dette arbeider vi for at det på mange områder iverksettes ulike tiltak for oss enn for den øvrige befolkningen. I bunn for likestillingsideologien ligger grunnleggende menneskerettighetsprinsipper. Dette er rettigheter som omfatter hele mennesket. Vi må i den sammenheng ikke være redd for å ha visjoner og mål slik som vist til ovenfor, og heller ikke være redd for å ta tak i tema som kan være vanskelig å snakke om.

Selv om likestillingsdebatten ikke er like synlig i mediebildet i dag som den var for et par tiår siden betyr ikke det at den ikke er like aktuell. De organisasjonene som jobber med slike spørsmål er fortsatt svært viktige aktører i samfunnsdebatten. Her har vi mange grupper innenfor det samiske samfunn som er viktige bidragsytere, og som Sametingsrådet ønsker en dialog og et samarbeid med i den videre prosessen. Tror vi at likestilling er et oppnådd gode, kan dette i seg selv være et hinder for å oppnå reell likestilling. Dette er en problemstilling som trenger kontinuerlig fokus fra oss alle, og som politikere har vi et spesielt ansvar.

Sametingsrådet vil i denne redegjørelsen gjøre en kort refleksjon i forhold til resultatet av sist valg. I tillegg ønsker Sametingsrådet å vise til en del av de utfordringene som ligger i å skulle kunne legge til rette for gode politiske løsninger i et likestillingsperspektiv. Har vi god nok kunnskap og gode nok redskaper til å gjøre gode beslutninger? Redegjørelsen viser også til områder der tiltak er iverksatt, og noen der vi ser utfordringer og ønsker å komme fram til gode løsninger.

Det vil være viktig å ha en stadig debatt om disse utfordringene i Sametinget, og i det samiske samfunn for øvrig. Vi trenger en bred debatt og ikke minst et bredt engasjement. Denne redegjørelsen er bare ett av bidragene i så måte.

Valget 2005 – Makt gjennom representasjon

Det er spesielt å skulle legge fram den likestillingspolitiske redegjørelsen for Sametingets plenum etter valget i 2005. Den siste valgperioden var i stor grad preget av resultatet fra 2001, der bare 7 av 39 representanter var kvinner. Det samiske folk ønsker et representativt organ, og det var det mange av oss som ikke syntes valgresultatet i 2001 ivaretok godt nok.

Etter dette har evalueringer, tiltak og fokus på sammensetningen av Sametingets plenum vært preget av det faktum at ett kjønn var underrepresentert. Dette var en skjevhet vi ikke kunne fortsette å leve med. Et demokratisk folkevalgt organ må tilstrebe størst mulig legitimitet i det samfunn det skal betjene.

Hva hadde gått galt – ønsket ikke kvinner å være en del av politikken – eller ønsket ikke velgerne å bli representert av kvinner? Var det de politiske grupperingene som ikke tok ansvar i sine nominasjonsprosesser? Kunne det være selve valgordningen som førte til at valgresultatet ikke sto i forhold til ønsket om et representativt resultat? Spørsmålene var mange, og svarene er sammensatte. Vi hadde en utfordring, det var viktig å finne løsninger som ga resultater.

Jeg var selv med på å utarbeide en rapport som hadde navnet *Vil de ikke – eller slipper de ikke til?* Denne undersøkelsen gikk direkte på den lave kvinnerepresentasjonen på Sametinget i Norge. Det var gjort lite eller ingen liknende evaluering tidligere. Arbeidet viste med tydelighet hvor viktig

det er at det satses på forskning vedrørende ulike sider ved kvinners og menns vilkår i det moderne samiske samfunn.

Makt handler om medvirkning og mulighet til påvirkning. Det er derfor helt nødvendig at organ som gjennom demokratiske prosesser har makt, har en størst mulig legitimitet gjennom representasjon. I nominasjonsprosessen satte organisasjoner og partier kvinners representasjon på dagsorden. Dette har altså gitt resultater. Felles fokus og en bevisst holdning fra både politikere og velgere har gitt det resultatet vi i dag kan vise til, et folkevalgt organ der kvinner og menn er likt representert. I tillegg har vi nå også fått kvinnelig president og en kvinne som leder for Sametingets tilskuddstyre. Det betyr ikke at vi ikke fortsatt har utfordringer, eller at arbeidet er gjort. Det er nå det er viktig å sette fokus på at vi alle har et ansvar for god representasjon både av kvinner og menn, unge og eldre. Resultatet etter valget 2005 viser oss også utfordringer. Ved siden av at vi fortsatt må ha fokus på kjønn må vi også ivareta andre grupper som i dag ikke er godt nok representert, for eksempel unge menn.

Vi har fått et fagutvalg som skal se på valgordningene til sametingsvalget. Dette utvalgets arbeid må ha fokus på at valgordningen i best mulig grad sikrer representasjon, både når det gjelder kjønn, alder og geografi. Det å være representert gir mulighet for makt og innflytelse. Og ansvaret for å forvalte den makten vi har fått gjelder uavhengig av om man er mann eller kvinne.

I tillegg er det naturlig nok forventninger om at den politikken vi skal føre i de neste årene viser at likeverd og likestilling er en integrert del. Det er slik som NissonForum skrev i sin henvendelse til Sametingets representanter i forbindelse med konstitueringen i oktober; - det er nå arbeidet begynner.

Likestillingspolitiske utfordringer – veien videre

Det er gjennom et godt beslutningsgrunnlag vi kan avklare hvilke større endringer og tiltak som er nødvendig for å oppnå reell likestilling.¹ Det må i den sammenheng være tillatt å tenke stort og prinsipielt, uten at man overser små og store tiltak som kan iverksettes underveis. Vi ser at valgresultatet i 2001 ga oss et grunnlag som gjorde oss i stand til å sette i verk tiltak. Et slikt grunnlag for handling er ikke nødvendigvis like tilgjengelig på alle områder i det samiske samfunn.

Grunnlaget for best mulig samfunnsutvikling, herunder likestillingspolitikk, må altså baseres på kunnskap om kvinner og menns liv i de samiske områdene. Samfunnsutvikling handler om det å skape et godt liv for alle. Selv om vi har en god offisiell statistikk i Norge, så kan vi ikke automatisk trekke likhetstegn mellom det samiske og norske samfunnet. Dette gir oss spesielle utfordringer i forhold til å nå våre politiske mål. Vi håper at den samiske statistikken som nå foreligger skal kunne være et grunnlag å bygge videre på, og gjøre analyser fra, som også skal komme likestillingsarbeidet i det samiske samfunn til gode.²

I den samiske statistikken ser vi blant annet at de sentrale områder har en økt tilflytning og at småbygdene tappes for innbyggere i fertil alder, både når det gjelder kvinner og menn. Dette er områder som er viktig for utvikling og bevaring av vårt språk og vår kultur. Vi trenger å få klarlagt grunner for dette for å kunne iverksette tiltak. Vi vet blant annet at for å sikre bosettingen i kystområdene må fiskeriene utvikles og administreres slik at de som lever nær naturressursene i

¹ www.dep.no/smk/norske/dok

² Samisk statistikk 2006, Statistisk sentralbyrå. www.ssb.no.

havet kan få nytte godt av rikdommene. Og kvinnene og særlig urfolkskvinnene må involveres mer i arbeidet med regional forvaltning av naturressursene.³

For å belyse noen av de utfordringene vi har kan vi bruke analysert materiale fra Statistisk Sentralbyrå som et eksempel. Statistisk Sentralbyrå gjør årlige målinger på kommunenivå for å gi et bilde av hvordan det står til med likestillingen i kommunene. Dette kalles likestillingsbarometeret i kommunene. Det man ser på er barnehagedekning, kvinnelige kommunestyrerepresentanter, prosentvis kvinneandel med høyere utdanning, kvinner pr. hundre mann, kvinner i arbeidsstyrken og inntekt.

Hvordan passer dette inn som grunnlag for forståelse av hvordan det står til med likestillingen i samiske områder? Resultatene fra de samiske kommunene varierer mye. Karasjok ligger på topp, mens Tysfjord ligger veldig langt ned på listen. Andre samiske kommuner fordeler seg over hele barometeret. Dette barometeret er laget ut i fra en forutsetning om at disse faktorene faktisk har betydning for likestillingen i et samfunn. Selv om det sier noe om likestillingen i det norske samfunnet, så er det ikke sikkert at det like godt beskriver likestillingen i det samiske samfunnet.⁴ Vi ser at det er behov for et samisk perspektiv i utarbeiding og tilnærming av tallmaterialet.

I tillegg kan man spørre hvilke kunnskap som skal vektlegges når kunnskapsnivået i et samfunn skal måles. I dagens samiske samfunn har den tradisjonelle kunnskap som er knyttet opp mot primærnæringene høy status. Dette er kunnskap som i hovedsak formidles mellom generasjonene og ikke på en skolebenk. Dette kan bety at resultatet, når man måler høyere utdanning, ikke gir et balansert bilde av makt på bakgrunn av det formelle utdanningsnivået i det samiske samfunn, slik det gjør i det norske.⁵

Disse eksemplene viser at det er viktig at vi er bevisst på hva vi måler når det gjelder likestilling, og at det ikke automatisk kan trekkes paralleller mellom det norske og det samiske samfunn. I dag har vi et for dårlig beslutningsgrunnlag for å kunne identifisere alle likestillingspolitiske utfordringer i Sápmi. Det er også klart at det er store forskjeller innenfor de samiske områdene, og at det kan være tiltak som passer i Kautokeino men ikke på Snåsa.

Dette betyr at vi må arbeide for økt forskning og fokus på likestillingsspørsmål i samfunnsdebatten i et samisk perspektiv. Norges Forskningsråd viderefører program for samisk forskning. I dialogen med forskningsrådet vil kjønnsperspektivet ha en naturlig plass. På veien mot bedre redskap må vi allikevel være villig til å ta tak i utfordringer som vi kan ta tak i, og ha en god dialog med grupper og organisasjoner som er med på å hjelpe oss til å sette fokus på disse.

Sametinget har allerede gjort en del og vil fortsette å iverksette tiltak. Vi kan ikke vente på et ideelt beslutningsgrunnlag, selv om det er en av våre langsiktige målsetninger som vi ikke skal glemme i prosessen.

Likestillingsperspektiv i praktisk politikk

Vi ønsker ingen kjønnsnøytral politikk. Det blir til og med hevdet at en tilsynelatende kjønnsnøytral politikk kan bidra til å opprettholde eller forsterke kjønnsmessige ulikheter. Det er

³ Forskningsrapport fra Kvinneuniversitetet i Nord: <http://www.kun.nl.no/venstre.asp?gruppe=0106>

⁴ Se vedlagt oversikt over kommunene i forvaltningsområdet for samisk språk

⁵ Nystad, Kristine (2003) *Mannen mellom myte og modernitet*

nødvendig å være bevisst på at menn og kvinner, gutter og jenter, kan ha ulike behov og interesser, og at vi alltid har dette som et utgangspunkt når vi utformer vår politikk.

I samepolitisk sammenheng er selvbestemmelse sentralt. Som henvist til over omfatter dette både kollektive og individuelle rettigheter. Ikke minst er dette viktig når det gjelder et tema som berører kropp og seksualitet i et likestillingsperspektiv. Prinsippet om selvbestemmelse som en menneskerett knyttet til dette emnet blir i så måte svært viktig. For retten til selv å bestemme over egen kropp og egen seksualitet, er en av de mest grunnleggende rettigheter en person har. Vold og seksuelle overgrep er et brudd på denne rettigheten. Dette er ofte tabubelagte hendelser. Det er viktig at vold og seksuelle overgrep ikke blir et privat anliggende. Det er et lovbrudd og følgelig et offentlig anliggende. Men ikke bare som et lovbrudd er dette et offentlig anliggende. Grunnene til overgrep og vold er ofte komplekse. Samfunnsmessige forhold spiller som oftest en rolle i tillegg til det individuelle. Det er derfor viktig å identifisere hvilke forhold i våre samfunn som fremmer slik adferd. Sosiale forhold og nye kjønnsroller kan være faktorer som spiller inn.

Manglende anerkjennelse av at selvbestemmelse også omfatter retten til å bestemme over egen kropp fører ofte til handlingslammelse og ansvarsfraskrivelse. Erfaringsmessig ivaretar ikke tradisjonelle nettverk kvinner og menn som har vært utsatt for overgrep. Derfor er det særlig viktig at det finnes organisasjoner og institusjoner i det samiske samfunnet som har mot til å rette søkelys mot disse tabubelagte emnene.

Foreningen Dievddut i Kautokeino er et positivt initiativ i denne sammenhengen. Foreningen vil forebygge voldtekt, overgrep og annen vold mot kvinner, minske sextrakassering og kvinnekriminering, og bidra til positive holdninger hos gutter og menn. Opprettelsen av denne mannsgruppen er svært viktig fordi målsettingen er å ansvarliggjøre mannens handlinger og holdninger i forhold til det motsatte kjønn. Menn må selv være med på å forme sin rolle i dette arbeidet. Gutter trenger menn som forbilder. Dette er et av områdene hvor Sametinget aktivt har kunnet være med på å tilrettelegge for tiltak som har praktisk betydning for likestillingen i det samiske lokalsamfunn.

Vi vil også peke på andre tiltak som er iverksatt som eksempel på hvordan man får et likestillingsperspektiv inn i praktisk politikk. Tilskudd knyttet til næringsutvikling er viktige virkemidler for å nå likestillingspolitiske målsettinger. I revisjonen av retningslinjene for Samisk utviklingsfond er dette fulgt opp.

Etablering av næringsavtale for duodji er et positivt tiltak i forhold til å synliggjøre kvinners arbeid innenfor duodjinæringen og ikke minst deres deltagelse i verdiskapningen. Vi har registrert at det er flere kvinner som velger å etablere egen bedrift for å komme inn i duodjiregisteret.

Det har vært en trend at færre kvinner enn menn etablerer seg som selvstendige næringsdrivende både innen samiske næringer og ellers. Gode velferdsordninger er avgjørende for at kvinner skal kunne etablere seg som selvstendig næringsdrivende både innenfor tradisjonelle samiske næringer og andre næringer. I høst ga vi en høringsuttalelse om vurdering av selvstendig næringsdrivendes trygderettigheter ved svangerskap, fødsel og omsorg for små barn. Dette er ordninger som har stor betydning for kvinner. Selvstendige næringsdrivende mangler rett til mange ytelser arbeidsgiver dekker for arbeidstakere. Derfor var det viktig for oss å presisere at disse ordningene må gis til selvstendig næringsdrivende etter tilsvarende vilkår som gjelder for arbeidstakere.

Også innenfor reindriften har kvinners rettigheter vært tema i de årlige innspill til reindriftsforhandlingene. Revisjon av reindriftsloven er nå under utarbeidelse og i dette arbeidet

har vi hatt kvinners rettigheter på dagsorden. Slik loven er i dag sikrer den ikke kvinners rettigheter godt nok ved for eksempel samlivsbrudd og/eller dødsfall.

Eksemplene ovenfor viser at det er mulig å identifisere en del utfordringer, og iverksette og planlegge noen tiltak som har betydning for likestilling i det samiske samfunn. Men vi må ha redskap for å gjøre dette enda bedre, dette er ikke nok. Vi har store utfordringer og kunne i denne sammenheng ha vist til mange områder hvor likestilling må inn i den praktiske utformingen av politikken. Sametingsrådet velger å rette søkelys på noen av disse, samtidig som vi igjen minner om at dette må være gjennomgripende i alt vi foretar oss.

I den siste tiden er det satt fokus på skolen og gutters og jenters ulike erfaringer og mestring av denne. Det blir sagt at i det norske skolesystemet er det guttene som er taperne. Det kan se ut til at skolen i dag ivaretar jentenes behov i større grad enn guttenes. Det er viktig å få belyst om dette også er et bilde som stemmer for samiske gutter og jenter. Kunnskapsløftet som skal iverksettes i skolen i Norge må ta tilstrekkelig hensyn til den samiske virkelighet og likestillingspolitiske utfordringer for skolen og den samiske elev.

En av de største og viktigste sakene Sametinget har jobbet med er finnmarksloven. Nå skal denne realiseres og vedtak iverksettes. Det er viktig at det ikke iverksettes tiltak som i utgangspunktet ser kjønnsnøytralt ut, men som i praksis viser seg å forsterke en forskjellsbehandling av kvinner og menn. Har kvinner og menn forskjellig behov for beskyttelse av sine rettigheter i en slik sammenheng, og blir ulik bruk og behov godt nok ivare tatt? Vi må alle ha dette i tankene når vi nå skal følge iverksettelsen av lovarbeidet og utarbeide retningslinjer for bruk av utmark.

Det er igangsatt et arbeid med testing av Samisk utviklingsfond i et kjønnsperspektiv. Resultatene av denne testen vil være viktig for det videre arbeidet med å tilpasse virkemidlene i et likestillingsperspektiv. Målet er en jevn fordeling av tilskuddsmassen mellom kjønnene. Dette arbeidet vil vi følge opp i 2006.

Arbeidet med ny sametingsplan er nå igangsatt. Den vil være et viktig prinsipielt dokument for Sametingets profil vedrørende likestillingsspørsmål. Sametinget har gjennom den administrative omorganiseringen spesielt ivare tatt arbeidet med et gjennomgripende fokus på likestilling. Det er viktig at vi er oppmerksom på om Sametingsplanen i god nok grad ivare tar likeverdsprinsippene overfor både kvinner og menn, unge og eldre.

Likestilling er et tema som berører alle samfunnsområder. Redegjørelsen har ikke kunnet berøre alle. Vi ser at selv om vi har kunnet iverksette noen tiltak, så trenger vi bedre beslutningsgrunnlag og verktøy for å gjøre arbeidet enda bedre. Ved siden av enkelttiltak må det satses på langsiktige prosesser, for eksempel utvikling av samisk statistikk og forskning på likestillingspolitiske spørsmål.

Vi må understreke at likestillingsarbeidet ikke er et arbeid Sametinget som institusjon eller de politiske partiene på Sametinget kan gjøre alene. De frivillige organisasjonene er en viktig del av det samiske sivile samfunnet. Gjennom velfungerende organisasjoner vil likestillingsarbeidet styrkes og hjelpe oss å identifisere viktige utfordringer knyttet til dette i det samiske samfunn. Sametingsrådet ønsker, og er helt avhengig av et godt samarbeid og en god dialog med organisasjonene i det samiske samfunn som er opptatt av likestillingspolitiske spørsmål. Vi vil spesielt utfordre ungdom til å engasjere seg og være bidragsytere i debatten. Vi stiller oss positive til den planlagte samiske likestillingskonferansen som NissonForum planlegger. En slik konferanse vil også kunne bidra til å identifisere de likestillingspolitiske utfordringer vi står ovenfor i hele Sápmi.

Med dette har sametingsrådet lagt fram den likestillingspolitiske redegjørelsen for 2006.

Merknad 1, Arbeiderpartiets sametingsgruppe v/Jørn Are Gaski

Likestillingspolitisk redegjørelse er et verktøy for å anskueliggjøre den likestillingspolitiske situasjonen i det samiske samfunn.

I den fremlagte redegjørelsen savnes en næringsrettet likestillingspolitikk. Endringene i samfunnsstrukturen har medført endringer i folks valg av yrker. Tradisjonelle primærnæringer er blitt enkeltmannsforetak, mye av den ervervede kompetansen blir borte når dyktige utøvere blir borte. Spesielt merker yngre menn bortfallet av tradisjonelle arbeidsplasser, ved at de mangler alternativer til foreldregenerasjonens nettverk. Dette har resultert i til dels stor arbeidsledighet blant yngre menn i enkelte samiske områder.

Næringspolitikk er også likestillingspolitikk, og fokuset må settes på hvordan næringene tar vare på likestillingsperspektivet. Fortsatt foregår yrkesvalg etter tidligere mønstre, med kvinner i omsorgsykker og menn i primærnæringsyrker. Med de teknologiske hjelpemidlene som forefinnes, skulle barrierene for yrkesvalg være fjernet, med like muligheter for yrkesvalg uavhengig av kjønn.

Det er vedtatt at det i organisasjoner - og i bedriftsstyrer skal sitte representanter fra begge kjønn, det gjenstår fortsatt en del før situasjonen er tilfredsstillende. Det samiske samfunn har hatt som tradisjon at begge kjønn deltar i viktige avgjørelser, denne praksisen kan gjerne overføres også inn i ulike styrerom.

Det at fokus settes på en bestemt sak, medfører som oftest at visse resultater oppnåes. Dette ble tydelig demonstrert i forkant av og under valgkampen. Sametinget hadde synliggjort den skjeve kjønnsmessige balansen i tinget. Forskjellige tiltak ble diskutert for å rette denne ubalansen. Ved at fokus ble satt på dette, fikk man under sametingsvalget et engasjement som resulterte i en kjønnsmessig balanse på Sametinget.

Likestilling handler også om likeverd. I en likestillingsredegjørelse må forholdet til menneskers ulike seksuelle legning berøres. Samiske samfunn utgjør ingen homogen masse, også her forefinnes personer som har en seksuell legning ulik majoriteten av befolkningen.

III Votering

Av 43 representanter var 33 til stede.

- Det ble ikke votert over denne sak.

IV Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i denne saken.

V Taleliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
1	Aili Keskitalo, saksordfører	
2	Tor Mikalsen	
3	Jørn Are Gaski	Aili Keskitalo
4	Magnhild Mathisen	
5	Randi A. Skum	Magnhild Mathisen
6	Jørn Are Gaski	
7	Synnøve Solbakken- Härkönen	
8	Ann-Mari Thomassen	Olaf Eliassen
9	Aili Keskitalo	Jørn Are Gaski
10	Marianne Balto Henriksen	
11	Inger Jørstad	
12	Susanne Amalie Andersen	
13	Per Andersen Bæhr	Magnhild Mathisen Per Andersen Bæhr
14	Aili Keskitalo	

VI Sametingets vedtak

Sametingsrådets likestillingspolitiske redegjørelse tas til etterretning.

Behandlingen av saken ble avsluttet 03.03.06, kl. 10.00.

005/06: Kunngjøring av nye saker i.h.t. Sametingets forretningsorden § 4

Arkiv

Arkivsaksnr.

06/273

Saken påbegynt 01.03.06 kl. 09.00.

I Vedlegg

Nr	Dok. dato	Avsender/Mottaker	Tittel
1	27.02.06	Representant Magnhild Mathisen, APs sametingsgruppe	Tilskudd til samisk grunn- og videregående opplæring – prisjustering av timesatsen
2	27.02.06	Representant Willy Ørnebakk, APs sametingsgruppe	Revisjon av reindriftsloven
3	28.02.06	Representant Gunn-Britt Retter, NSRs samarbeidsgruppe	Begrensinger for seinot-snurpere i Varangerfjorden
4	28.02.06	Representant Marianne Balto Henriksen, Aps sametingsgruppe	Helhetlig kultur- og næringspolitisk plan
5	28.02.06	Representant Susanne Amalie Andersen, NSRs samarbeidsgruppe	Nettverksoppbygging blant samisk ungdom
6	28.02.06	Representant Rita Alise Porsanger, NSRs samarbeidsgruppe	Samiske barnevernsbarns rettigheter
7	28.02.06	Representant Laila Wilks, Åarjel Læstoe	Informasjon om reindriftsrettigheter
8	28.02.06	Representant Ann-Mari Thomassen, NSRs samarbeidsgruppe	Etnisk overvåkning av samefolket må granskes!
9	28.02.06	Representant Ole Mathis Hetta, NSRs samarbeidsgruppe	NAV reformen (ny arbeids- og velferdsforvaltning)
10	28.02.06	Representant Martin Urheim, NSRs samarbeidsgruppe	Etablering av samisk mediefond – Samisk dagsavis første milepæl

II Forslag og merknader

Forslag 1, representant Magnhild Mathisen, APs sametingsgruppe

Tilskudd til samisk grunn- og videregående opplæring – prisjustering av timesatsen

Målet med tilskuddsordningen er å medvirke til finansiering av samisk språkopplæring, slik at det blir gitt opplæring i og på samisk. Dette i samsvar med de rettighetene som går fram av § 6-2 og § 6-3 i opplæringsloven.

I de siste årene har det vært bortimot 9 % økning av elever som får tilbud om undervisning i og på samisk. Disse utgiftene er betydelige og medfører store kostnader til tospråklighet for skoleeierne.

Arbeiderpartiets sametingsgruppe anmoder Sametinget om å medvirke til at timesatsen blir hevet, slik at skoleeierne får dekket disse kostnadene fullt ut.

Forslag 2, representant Willy Ørnebakk, APs sametingsgruppe

Revisjon av reindrifftsloven

Det er behov for en snarlig revisjon av reindrifftsloven på grunnlag av NOU 2001: 35, i tråd med de folkerettslige forpliktelser og reindrifftsens sedvaner.

I arbeidet med revisjonene av reindrifftsloven, er det viktig å fokusere på rettssikkerheten for reieierne.

I gjennomgangen av reindrifftsforvaltningen må man påse at reindrifften får en framtidig forvaltning i tråd med forvaltningsretten.

Den enkelte reindrifftsseiida må få avklart sine tinglige rettigheter og sedvanerett i forhold til Landbruksdepartementet sitt forvaltningsorgan, Reindrifftsforvaltningen.

Forslag 3, representant Gunn-Britt Retter, NSRs samarbeidsgruppe

Begrensinger for seinot-snurpere i Varangerfjorden

Varangerfjorden fikk i løpet av seifiske sesongen i 2005 besøk av et titalls seinot-snurpere tett på land, langt inne i fjorden. Disse snurperne kan betegnes som havgående fartøy på størrelser anslått opp til 90 fot (28 meter). Allerede på 1960-tallet fikk Varangerfjorden besøk av snurpere som tok med seg all slags fisk i fjorden, slik at hele grunnlaget for stamfisken ble forstyrret i mange år.

Med fjordårets fiske, er det igjen frykt for at fiskestammene i fjorden skal bli vesentlig forstyrret, da dette anses som et viktig oppvekstområde for fisk. Lokale fiskere fikk også sitt seifiske ødelagt, da de innerste fjordområdene nærmest ble tømt for fisk i løpet av et par uker. Dette seinot-fisket bidrar heller ikke til økonomisk vekst lokalt, da seien ikke blir levert til fiskemottak i området.

NSR/SáB frykter at besøket av seinot-snurperne inne i Varangerfjorden skal gjenta seg, og ber om at Sametinget tar kontakt med norske fiskerimyndigheter for å be om at det innføres restriksjoner for seinotsnurperne, ved at det trekkes en sperrelinje lengere ute i fjorden, slik det allerede er gjort gjeldende for autoline- og snurrevadfiske som har begrensninger i fisket i enkelte fjordområder. Dette for å sikre fjordfiskernes ressursgrunnlag og rettmessige plass innerst i fjordene.

Forslag 4, representant Marianne Balto Henriksen, Arbeiderpartiets sametingsgruppe

Helhetlig kultur- og næringspolitisk plan.

Det er store endringsprosesser i samfunnet både nasjonalt og globalt som påvirker det samiske samfunnet. Det samiske samfunnet står overfor store utfordringer med synkende folketall og svakt næringsliv. En slik utvikling gjør at samisk språk-, kultur- og samfunnsniv svekkes og trues.

Arbeiderpartiets sametingsgruppe ber derfor om at Sametinget setter de nærings- og kulturpolitiske utfordringer på dagsorden og utvikler en helhetlig kultur- og næringspolitisk plan.

Sametinget forvalter en del midler til kultur- og næringsformål. Forvaltningen har svake styringsverktøy for virkemiddelbruken og derfor blir enkeltsaker og enkelbevilgninger styrende i utviklingen av nærings- og kultursatsingen i samfunnet. Med de utfordringer og de endringsprosesser som er i gang, er det avgjørende for den positive samfunnsutviklingen, at Sametinget har aktive nærings- og kulturpolitiske strategier.

Planene bør ha en ambisjon om å legge til rette for å utnytte og videreutvikle de fortrinn det samiske samfunnet har i form av både natur-, kulturelle og menneskelige ressurser. Det er ingen tvil om at en utvikling av det samiske samfunnets fortrinn også vil ha klare positive effekter på den regionale og nasjonale verdiskapingen. En hovedutfordring i samisk nærings- og kulturplan vil derfor være å utforme en politikk som på en langt mer kraftfull måte kan legge til rette for utvikling av sterke, funksjonelle og stolte samiske samfunn.

I de samiske områdene i Norge finnes det store ressurser og muligheter, og disse områdene har en viktig rolle i de regionale og nasjonale verdikjedene. Dette er et godt utgangspunkt for å videreutvikle virksomhet knyttet til tradisjonelle samiske næringer, samtidig som det ligger et stort potensiale innenfor service- og andre vekstkraftige næringer. Og det ligger også et stort potensiale i satsingen i samiske kulturnæringer. Mulighetene er der, men de realiseres ikke uten videre. For å utløse det potensialet som finnes, kreves det rammebetingelser som kompenserer for naturgitte og strukturelle ulemper. I tillegg er det viktig med aktive politiske strategier og tiltak som medvirker til utløsning av etablerings- og investeringslysten i kultur- og næringslivet.

Sametingsplenium får ofte til behandling ulike retningslinjer som skal være retningsgivende for en del sektorområder innenfor næring og kultur. Det er viktig at slike retningslinjer forankres til en helhetlig kultur-, nærings- og samfunnspolitisk satsing.

Forslag 5, representant Susanne Amalie Andersen, NSRs samarbeidsgruppe

Nettverksoppbygging blant samisk ungdom

NSRs samarbeidsgruppe ber Sametinget initiere til oppbygging av nettverk blant samisk ungdom.

Gjennom et ungdomsnettverk vil man få både en opplysnings- og holdningskapende effekt.

Som ungdomspolitikker opplever man ofte på sine reiser i Sápmi at det er manglende kunnskaper om samiske forhold, spesielt i andre områder enn sitt eget. For å motvirke uheldige holdninger, som for eksempel etnosentrisme, kan man gjennom et nettverk sørge for at ungdommer i forskjellige samiske områder skaper gode relasjoner til hverandre. Ved å skape et nettverk blant samisk ungdom, kan man på en positiv måte øke kunnskapsnivået og dette vil spre seg videre i det samiske samfunnet.

Ungdommer på norsk side av Sápmi har ulik bakgrunn i forhold til samisk språk og vektlegging av egen samisk identitet, og dette kan dessverre føre til en klassifisering av ulike samiske grupper.

Et slikt holdningsskapende arbeid, hvor man gir samisk ungdom anledning til å lære av hverandre, vil være med på å øke kunnskapen om samer, blant samer. Det vil også bidra til å styrke ungdommens felles samiske identitet og en felles samisk kulturarv. Det finnes et fantastisk mangfold innen det samiske samfunnet, og å lære av hverandre vil styrke både enkeltindivider og det samiske samfunnet.

Nettverket kan gjennomføres på flere ulike plan, som for eksempel: samarbeid mellom videregående skoler med samiske elever, dra Sametingets ungdomspolitiske utvalg aktivt inn i arbeidet, samarbeidsavtaler med de ulike fylkeskommunene og andre parter.

NSRs samarbeidsgruppe ser et stort behov for arenaer hvor ungdom kan møtes, og hvor ungdom får større forståelse og respekt for hverandre.

Forslag 6, representant Rita Alise Porsanger, NSRs samarbeidsgruppe

Samiske barnevernsbarns rettigheter.

Barn og unge fra samiske familier er etter min påstand svært sårbare ved akutt- og langvarige plasseringer, dette da kunnskap om de samiske barns og unges bakgrunn er for mangelfull. I slike situasjoner er det svært viktig at deres individuelle bakgrunn blir ivaretatt på en best mulig måte. Med individuell bakgrunn menes bl.a., at det bør vurderes fra hvilket område barn /unge kommer i fra. Ved en akutt plassering gjør barneverntjenesten en vurdering hvor de

flytter ut barn av hjemmet på dagen. Samtidig skriver barneverntjenesten en sak til Fylkesnemnda hvor de ber om å få godkjent vedtaket så lenge den akutte situasjonen består. Pr dags dato finnes det kun et beredskapshjem i Finnmark som kan ta i mot samiske barn, og ingen institusjoner som kan dekke opp for eks samisk språk døgnet rundt. Dette er i Finnmark, og da er det ikke vanskelig og skjønne hvordan samiske barn og unges rettigheter er i andre deler av landet. Jeg vil bemerke at akutt plasseringer skjer på dagen, mens en ved langvarige plasseringer har en mulighet til å gjøre grundigere vurderinger på hvor de blir plassert.

Det bør legges klare retningslinjer på hva som legges i ordet samisk kulturkompetanse, og at det foreligger grundig kjennskap og forståelse til verdier og normer i det samiske samfunnet generelt, og i de spesielle samiske lokalsamfunn spesielt når en godkjenner og tar i bruk beredskapshjem - fosterhjem og institusjoner.

Det kan ikke være slik at vi fremdeles i 2006 vet at en risikerer å måtte sende samiske barn/unge ut av eget fylke og dermed langt bort fra sitt opprinnelige miljø. De kan risikere å komme i hjem eller på institusjoner som har minimal kjennskap til det samiske.

Jeg ber Rådet se på situasjonen for denne gruppen.

Forslag 7, representant Laila Wilks, Åarjel Læstoe

Informasjon om reindrifftsrettigheter

Reindrifftsutøvere har fulle rettigheter til å kjøre snøskuter innenfor den båatsoesijte de tilhører. En sijte i Nord-Trøndelag fikk fellingstillatelse på skadejerv og sporing fra skuter. Innenfor denne sijte er det flere kommuner, og DN,- Direktoratet for naturforvaltning, hadde som krav at man måtte søke om kjøretillatelse fra alle involverte kommuner.

En reindrifftsutøver har allerede rett til å kjøre skuter i kommunene innenfor sin sijte, og det skulle derfor være unødvendig å søke spesielt i de tilfeller det er snakk om jakt. Jegere som ikke har skuterløyve må søke om å kjøre, men ikke en som driver sin næring i de aktuelle kommuner.

Reineiernes rettigheter svekkes om de nå må begynne å skrive søknader på rettigheter de allerede har.

Vi ber om at Sametingsrådet ser nærmere på hva de kan gjøre for å informere etater som DN i reindriffts allerede eksisterende rettigheter, slik at ikke unødig tid brukes til å argumentere om de rettigheter reindrifften allerede har, eller å vente på svar fra kommuners saksbehandling.

Forslag 8, representant Ann Mari Thomassen, NSRs samarbeidsgruppe

Etnisk overvåking av samefolket må granskes!

Det er godt dokumentert at samene og kvenene var utsatt for storstilt mistenkeliggjøring og utstrakt overvåking helt opp til vår tid. Dette var en viktig del av den fornorskningspolitikken som har vært ført her til lands langt inn i nåtiden. Selv om Norge offisielt har endret de

holdninger som lå til grunn for forforskningstiltakene, mistenkeliggjøringen og overvåkingen av samene, lever mange av de gamle holdninger i en del miljøer. Mistenkeliggjøring av samisk politisk arbeid har da også kommet til uttrykk ved mange anledninger.

Lund-kommisjonen, som etter oppdrag fra Stortinget, undersøkte overvåkingsvirksomhet rettet mot ulike befolkningsgrupper i Norge, kastet i liten grad lys over overvåking rettet mot samene ut over at "samiske bevegelser" oppgis å være nevnt av Overvåkingsentralen på begynnelsen av 1980-tallet som organisasjoner som venstresida angivelig skal ha "infiltrert" på linje med fagbevegelsen og tillitsmannsapparatet i Forsvaret (Lund-rapporten s. 224).

Et av resultatene av Lund-kommisjonens arbeid var innsynsloven av 1. januar 2000 som, på nærmere angitte vilkår, gir anledning til innsyn i overvåkingspolitiets arkiver og mulighet til å søke erstatning. Mange samer benyttet seg av retten til å få tilgang til opplysninger innhentet av overvåkingstjenesten. De opplysningene de har fått tilgang til tyder på at overvåkingsvirksomheten har hatt større omfang enn det kommisjonen i sin tid avdekket.

NSR og Samarbeidsgruppa (Samefolkets Parti, Senterpartiet, Samer bosatt i Sør og Kautokeino Flyttsameliste) mener at Overvåkingspolitiet har bedrevet etnisk overvåking, og at dette er et overgrep mot det samiske folket. Tidligere tiders holdninger har vist seg å ha større overlevelsessevne innen overvåkingsmiljøene enn man hadde antatt. De trusselbilder man i disse miljøene har operert med synes i mange tilfeller å ha vært svært overdrevet. Dette gir grunn til uro i de lag av befolkningen som historisk er blitt mistenkeliggjort og utsatt for negative tiltak. Mange samer føler utrygghet for at de kan ha vært utsatt for ulike former for overvåking. At den enkelte same selv har fått muligheten til å begjære innsyn, er ikke tilstrekkelig. Det kan ikke være den enkelte sames ansvar å synliggjøre overgrep som er gjort mot samene som folk. Det samiske samfunnet har krav på å få vite hva som har skjedd og på hvilket grunnlag.

NSR/Samarbeidsgruppa ber Sametinget ta et initiativ overfor Justisministeren for å sikre at alle relevante opplysninger om disse forholdene kommer på bordet. Det må igangsettes en granskning for å kaste lys over overvåkingsvirksomhet rettet mot den samiske befolkningen, enkeltpersoner og samiske organisasjoner i den nære fortid. NSR/samarbeidsgruppa mener at de nye opplysningene fra innsyn bekrefter at det har foregått en etnisk overvåking av den samiske befolkningen, og krever en full gjennomgang og innsyn i overvåkingen av den samiske befolkningen.

Forslag 9, representant Ole Mathis Hetta, NSRs samarbeidsgruppe

NAV reformen (ny arbeids- og velferdsforvaltning)

En av de største velferdsreformene er i ferd med å gjennomføres i Norge. Sammenslåing av Aetat og Rikstrygdeverket og samarbeidet som skal etableres med kommunenes sosialtjeneste, starter fra årskiftet 2006-07 og gjennomføres fra 2010 av. I denne prosessen må en kunne stille spørsmål om hvor mye samisk språk- og kulturkompetanse er vektlagt når nye kontorer og samarbeidsformer skal etableres.

NSR ser det som viktig og naturlig at det skal kreves samisk språk- og kulturkompetanse på de nye kontorene for å kunne betjene den samiske befolkningen. Det gjelder ikke bare i de kjernesamiske områder/kommuner, men over hele Sápmi.

NSR ber Sametingsrådet om å ta opp denne problemstillingen med involverte instanser og AID, og følge opp reformprosessen for å sikre at samene kan få hjelp i den nye velferdsforvaltningen på en måte som ivaretar samisk språk og kulturforståelse.

Forslag 10, representant Martin Urheim, NSR

Etablering av samisk mediefond – Samisk dagsavis første milepæl

Bakgrunn:

Sametingets plenum uttalte ved behandling av statsbudsjett for 2005 (sak 34/03):

«Det overordnede mål for samisk pressepolitikk er å etablere et sikkert økonomisk grunnlag for daglige utgivelser av samiske aviser, i første omgang de samiskspråklige avisene.»

Samenes rett til nyheter på sitt skriftspråk er vel anerkjent, og synliggjøres blant annet gjennom statlig pressestøtte til samiske aviser. I St. meld. nr. 33 (2001-2002), heter det bl.a.:

”De samiske avisene har stor betydning både som informasjonskilder og ytringskanaler og for bevaring av samisk språk.”

I dag finnes det to samiskspråklige samiske aviser, Áššu og Min Áigi, i tillegg til avisa Ságat, som skriver på norsk. Alle avisene kommer ut to - tre ganger i uken.

Forslag

NSR foreslår at Sametinget etablerer ”**Samisk mediefond**” som skal kunne investere i samiske mediebedrifter. Formelt foreslår NSR ingen begrensninger i hvilke samiske medier fondet kan investere i, men mener at fondet skal konsentrere seg om målsettingen om å sette de samiske avisene i stand til å utgi en samisk dagsavis **først**. Målsettingen skal være oppfylt senest **1. juni 2009**.

En samisk dagsavis, som også publiseres på nett, vil ikke bare styrke interessen for samiske saker, men også høyne språkets status og være et uvurderlig gode i oppbyggingen av det sivile samiske samfunn.

NSR ser på satsingen på samisk dagsavis i sammenheng med en aktiv satsing på samisk skriftkultur blant samer. Et moderne samfunn med en aktiv skriftkultur er et rikt samfunn. I denne sammenhengen må nyhetsbehov, skriftkultur og språkrøkt ses i sammenheng. Spesielt gjelder det de små samiske dialektene, som lule- og sørsamisk.

Samtidig som Samisk mediefond tilfører de samiske avisene ny risikokapital og aktivt eierskap, må mediefondet sammen med Sametinget arbeide overfor Kultur- og kirke-departementet for å:

- Øke pressestøtten slik at en permanent finansieringsløsning for samisk avisutgivelse kan etableres.
- Tilpasse pressestøtten slik at den underbygger målsettingen om samisk dagsavis.

Norske myndigheter bør også ansvarliggjøre svenske og finske myndigheter mht. samisk dagsavis.

III Votering

Av 43 representanter var 34 til stede. Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge: Møtelederskapets forslag: Forslagene 1-10 sendes Sametingsrådet for videre behandling.

- Møtelederskapets forslag ble vedtatt med 33 mot 1 stemme.

IV Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i denne saken.

V Taleliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
1	Magnhild Mathisen	
2	Willy Ørnebakk	
3	Gunn-Britt Retter	
4	Marianne Balto Henriksen	
5	Susanne Amalie Andersen	
6	Rita-Alise Porsanger	
7	Laila Wilks	
8	Ann-Mari Thomassen	
9	Ole Mathis Hetta	
10	Martin Urheim	
11	Marianne Balto Henriksen	
12	Magnhild Mathisen	
13	Martin Urheim	
14	Henrik Eriksen	
15	Per Edvin Varsi	
16	Terje Tretnes	
17	Olaf Eliassen	
18	Magnhild Mathisen	
19	Marianne Balto Henriksen	
20	Terje Tretnes	
21	Martin Urheim	
22	Tor Mikalsen	
23	Marianne Balto Henriksen	
24	Per Andersen Bæhr	

25 Terje Tretnes

26 Martin Urheim

VI Sametingets vedtak

Forslagene 1-10 sendes Sametingsrådet for videre behandling.

Behandlingen av saken ble avsluttet 01.03.06 kl. 10.10.

006/06: Sametingets forretningsorden - revidering

Arkivsaknr.
05/682

Behandlinger

Politisk nivå	Møtedato	Saksnr.
Møtelederskapet	24.01.06	003/05
Kontrollkomiteen	13.02.06 og 23.02.06	
Sametingets plenum	28.02. - 03.03.06	06/06

Saken påbegynt 01.03.06 kl. 10.10.

I Vedlegg

Nr	Dok. dato	Avsender/Mottaker	Tittel
1	21.10.05		Sametingets arbeidsorden

II Forslag og merkander

Møtelederskapets forslag til innstilling overfor komiteen:

Følgende endringer foreslås i forretningsorden

Paragraf 16 Møtelederskapet

Begrepet ”Møtelederskapets leder” endres til ”Sametingets plenumsleder”

Paragrafen blir da lydende:

§ 16 Møtelederskapet

Sametinget velger et møtelederskap etter grunnreglene § 2-2. Møtelederskapet skal bestå av leder (Sametingets plenumsleder), nestleder og tre medlemmer. Valget skjer som forholdsvalg. Sametingets plenumsleder innkaller møtelederskapets medlemmer til møte. Møtelederskapet er beslutningsdyktig når tre medlemmer er samlet. Møtelederskapet kan delegere avgjørelsesmyndighet til Sametingets plenumsleder. Møtelederskapets funksjonstid følger Sametingets valgperiode.

Paragraf 17 Møtelederskapets oppgaver

Paragraf 17 d endres til å lyde:

d) Fremme forslag til vedtak overfor Sametingets plenum i spørsmål vedrørende Sametingets forretningsorden, reiseregulativ og øvrige retningslinjer for Sametingets representanter. Når møtelederskapet anser det som hensiktsmessig, kan forslag til vedtak fremmes overfor en av fagkomiteene

I tillegg er henvisningen ”jf. § 25” strøket under bokstav e)

Hele paragrafen blir da lydende:

§ 17 Møtelederskapets oppgaver

Møtelederskapets oppgaver er å:

- a) Innkalle og lede Sametingets forhandlinger etter reglene i Sametingets arbeidsorden.
- b) Oversende saker fra Sametingsrådet til en av komiteene i Sametinget, jf. § 22.
- c) Avgjøre søknader om permisjon til komitémøter og det enkelte plenum. Søknader om permisjon skal kun innvilges når det foreligger tungtveiende grunner.
- d) Fremme forslag til vedtak overfor Sametingets plenum i spørsmål vedrørende Sametingets forretningsorden, reiseregulativ og øvrige retningslinjer for Sametingets representanter. Når møtelederskapet anser det som hensiktsmessig, kan forslag til innstilling fremmes overfor en av fagkomiteene
- e) Fatte nødvendige bestemmelser for Sametingets saksforberedelser og avgjøre spørsmål i tolkning av reiseregulativet og reglementer omtalt ovenfor i § 17 d.
- f) Utpeke Sametingets deltakere på invitasjon til parlamentariske møter og konferanser.
- g) Utføre andre oppgaver Sametinget overdrar til møtelederskapet.
- h) I samråd med Sametingets gruppeledere, fastsette tidspunkt for behandling av de meldinger Sametingsrådet fremmer overfor Sametingets plenum, jf. § 20.

Paragraf 23 Komiteenes arbeid

1. ledd endres til å lyde:

Komiteene skal fremme innstilling til plenum i saker som møtelederskapet oversender. Kontrollkomiteen skal fremme innstilling etter § 24.

Hele paragrafen blir da lydende:

§ 23 Komiteenes arbeid

Komiteene skal fremme innstilling til plenum i saker som møtelederskapet oversender.. Kontrollkomiteen skal fremme innstilling etter § 24.

Komiteene kan avholde møte når minst 3/5 av medlemmene er til stede.
Møtene i komiteene er lukket så lenge komiteene selv ikke bestemmer noe annet.

Paragraf 24 Kontrollkomiteens oppgaver

1.ledd bokstav c strykes. 4. ledd falt ut i tidligere utsendte norske versjon av forretningsorden.
Leddet er satt inn igjen.

Hele paragrafen blir da lydende:

§ 24 Kontrollkomiteens oppgaver

Kontrollkomiteens arbeidsoppgaver er å:

- a) Utøve den parlamentariske kontroll over virksomheten som finansieres via Sametingets budsjett.
- b) Kontrollere Sametingets årsregnskap og eventuelle merknader vedrørende disse fra Riksrevisjonen

Komiteen kan foreta de undersøkelser i Sametingets administrasjon som den anser som nødvendig for Sametingets kontroll. Før komiteen selv foretar slike undersøkelser, skal Sametingsrådet underrettes og anmodes om å framskaffe de ønskede opplysninger.

Komiteen kan avgi innstilling til Sametingets plenum om de saker den tar opp til behandling, jf. § 25.

Sametinget kan fastsette særskilte regler for Kontrollkomiteens ansvars- og arbeidsområde.

Paragraf 29 Protokollære bestemmelser

Begrepet ”Møtelederskapets leder” endres til ” plenumsleder”.

Hele paragrafen blir da lydende:

§ 29 Protokollære bestemmelser

Ved Sametingets representasjoner følges følgende orden: President, plenumsleder, visepresident, møtelederskapets nestleder, Sametingsrådets medlemmer og møtelederskapets medlemmer.

Kontrollkomiteen - 001/06

Merknader

Hele komiteen, medlemmer fra Arbeiderpartiets sametingsgruppe: Per Ivar Henriksen, Per E. Varsi, Hilde Anita N. Vangen og Norske Samers Riksforbund: Klemet Erland Hætta

fremmer følgende merknad:

Kontrollkomiteen viser til forslag om å lage hjemmel for kjøreregler for komiteenes arbeid i forretningsorden.

I forbindelse med forslaget om kjøreregler for komiteens arbeid vil kontrollkomiteen be om en vurdering om de videre konsekvenser av innføring av komitemodellen. Blant annet bør komiteenes faglige arbeidsmuligheter styrkes. Det kan gjøres ved at komiteene får utvidet muligheter til å engasjere eksperthjelp, dra på befaringer og gjennomføre offentlige høringer.

Formålet er å styrke det faglige grunnlaget for komiteenes arbeid, og dermed det faglige grunnlaget for Sametingets vedtak.

Kontrollkomiteen merker seg at det ikke finnes samlede regler for behandling av protokoller for alle organ i Sametinget. Kontrollkomiteen mener at dette bør vurderes utarbeidet og behandlet i nær fremtid. Regler for protokollarbeid kan inneholde regler, prosedyrer og frister for utarbeidelse, ferdigstillelse, oversetting og offentliggjøring av protokoller både fra Sametingsrådet, komiteene, plenum, tilskuddstyret og andre organ i Sametinget.

Spesielt vil komiteen be om at sametingets organer bestreber seg på å ferdigstille og publisere protokoller på samisk og norsk uten ugrunnet opphold og helst innen 72 timer etter at møtet er avsluttet.

Komiteen ber også om en vurdering om det også skal regelfestes at saksfremstillingene, vurderingene og vedtakene skal formidles til allmennheten på en mer tilgjengelig form enn formelle protokoller, for eksempel gjennom publisering av sammendrag av sakene på nettet e.l.

Komiteen er også opptatt av at Sametingets bruk av moderne informasjonsteknologi vurderes regelfestet. Det bør vurderes en eget regelsett for nettstedet samediggi.no og bruk av elektronisk post. Sametingets plenum bør gis mulighet til å uttale seg om formålet med nettstedet og kvalitetskrav til informasjonen på nettstedet.

Videre bør det være klare regler for bruk av elektronisk post i sametingssystemet, både på politisk og administrativt nivå. For eksempel bør det vurderes avtaler med representantene hvor en aksepterer å få tilsendt all korrespondanse og dokumenter elektronisk. Videre bør det være klare regler for når en eposthenvendelse og -svar skal arkiveres i sametingets offisielle arkiv.

Komiteen mener også at det bør vurderes å gi tilgang til Sametingets representanter til et intranett, slik at sametingsrepresentanten som har mulighet til elektronisk kommunikasjonsform, kan logge seg inn på Sametingets nettsider og få tilgang til alle relevante dokumenter, uten å måtte belaste sine private epostkontoer med tunge saksdokumenter. På intranettsidene kan også sametingsrepresentantene få tilgang til mer informasjon enn i de formelle sakspapirer, noe som vil gjøre representantenes vurderingsgrunnlag bedre.

Til siste vil komiteen be om at Sametinget vurderer å utgi en serviceerklæring, hvor befolkningen gjøres oppmerksom på hvilke typer tilskudd, tjenester og råd en kan få fra Sametinget og hvilke forventninger en kan stille til kvaliteten på saksbehandlingen i så måte.

For eksempel bør angivelse av hvilke typer tilskudd en kan få fra Sametinget, ledsages av informasjon om rammer og regler, når midlene utlyses, hvilke frister som gjelder for søknader, hvilken tidsfrist sametinget vil behandle saken innen og hvilken informasjon publikum har krav på hvis Sametinget oversitter frister.

Forslag

Hele komiteen fremmer følgende forslag:

Forslag 1

§ 17 Møtelederskapets oppgaver

Pkt. 17 d) endres til å lyde:

“d) Fremme forslag til vedtak overfor Sametingets plenum i spørsmål vedrørende Sametingets forretningsorden med tilhørende retningslinjer, øvrige retningslinjer for Sametinget og for Sametingets representanter. Når møtelederskapets anser det som hensiktsmessig, kan forslag til vedtak fremmes overfor en av fagkomiteene.”

§ 23 Komiteenes arbeid

Tillegg til møtelederskapets forslag, ny setning:

“Sametinget kan fastsette kjøreregler for komiteenes arbeid etter forslag fra møtelederskapet.”

For øvrig støtter komiteen Møtelederskapets innstilling.

III Votering

Av 43 representanter var 35 til stede. Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge:

- Kontrollkomiteens forslag ble enstemmig vedtatt.

IV Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i denne saken.

V Taleliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
1	Per Ivar Henriksen, saksordfører	
2	Ann-Mari Thomassen, til forretningsorden	

VI Sametingets vedtak

Paragraf 16 Møtelederskapet

Begrepet ”Møtelederskapets leder” endres til ”Sametingets plenumsleder”

Paragrafen blir da lydende:

§ 16 Møtelederskapet

Sametinget velger et møtelederskap etter grunnreglene § 2-2. Møtelederskapet skal bestå av leder (Sametingets plenumsleder), nestleder og tre medlemmer. Valget skjer som forholdsvalg. Sametingets plenumsleder innkaller møtelederskapets medlemmer til møte. Møtelederskapet er beslutningsdyktig når tre medlemmer er samlet. Møtelederskapet kan delegere avgjørelsesmyndighet til Sametingets plenumsleder. Møtelederskapets funksjonstid følger Sametingets valgperiode.

Paragraf 17 Møtelederskapets oppgaver

Paragraf 17 d endres til å lyde:

d) Fremme forslag til vedtak overfor Sametingets plenum i spørsmål vedrørende Sametingets forretningsorden med tilhørende retningslinjer, øvrige retningslinjer for Sametinget og for Sametingets representanter. Når møtelederskapets anser det som hensiktsmessig, kan forslag til vedtak fremmes overfor en av fagkomiteene.

I tillegg er henvisningen ”jf. § 25” strøket under bokstav e)

Hele paragrafen blir da lydende:

§ 17 Møtelederskapets oppgaver

Møtelederskapets oppgaver er å:

- a) Innkalle og lede Sametingets forhandlinger etter reglene i Sametingets arbeidsorden.
- b) Oversende saker fra Sametingsrådet til en av komiteene i Sametinget, jf. § 22.
- c) Avgjøre søknader om permisjon til komitémøter og det enkelte plenum. Søknader om permisjon skal kun innvilges når det foreligger tungtveiende grunner.
- d) Fremme forslag til vedtak overfor Sametingets plenum i spørsmål vedrørende Sametingets forretningsorden med tilhørende retningslinjer, øvrige retningslinjer for Sametinget og for Sametingets representanter. Når møtelederskapets anser det som hensiktsmessig, kan forslag til vedtak fremmes overfor en av fagkomiteene.
- e) Fatte nødvendige bestemmelser for Sametingets saksforberedelser og avgjøre spørsmål i tolkning av reiseregulativet og reglementer omtalt ovenfor i § 17 d.
- f) Utpeke Sametingets deltakere på invitasjon til parlamentariske møter og konferanser.
- g) Utføre andre oppgaver Sametinget overdrar til møtelederskapet.
- h) I samråd med Sametingets gruppeledere, fastsette tidspunkt for behandling av de meldinger Sametingsrådet fremmer overfor Sametingets plenum, jf. § 20.

Paragraf 23 Komiteenes arbeid

1. ledd endres til å lyde:

Komiteene skal fremme innstilling til plenum i saker som møtelederskapet oversender. Kontrollkomiteen skal fremme innstilling etter § 24.

Hele paragrafen blir da lydende:

§ 23 Komiteenes arbeid

Komiteene skal fremme innstilling til plenum i saker som møtelederskapet oversender.
Kontrollkomiteen skal fremme innstilling etter § 24.
Komiteene kan avholde møte når minst 3/5 av medlemmene er til stede.
Møtene i komiteene er lukket så lenge komiteene selv ikke bestemmer noe annet.
Sametinget kan fastsette kjøreregler for komiteenes arbeid etter forslag fra møtelederskapet.

Paragraf 24 Kontrollkomiteens oppgaver

1.ledd bokstav c strykes. 4. ledd falt ut i tidligere utsendte norske versjon av forretningsorden.
Leddet er satt inn igjen.

Hele paragrafen blir da lydende:

§ 24 Kontrollkomiteens oppgaver

Kontrollkomiteens arbeidsoppgaver er å:

- a) Utøve den parlamentariske kontroll over virksomheten som finansieres via Sametingets budsjett.
- b) Kontrollere Sametingets årsregnskap og eventuelle merknader vedrørende disse fra Riksrevisjonen

Komiteen kan foreta de undersøkelser i Sametingets administrasjon som den anser som nødvendig for Sametingets kontroll. Før komiteen selv foretar slike undersøkelser, skal Sametingsrådet underrettes og anmodes om å framskaffe de ønskede opplysninger.

Komiteen kan avgi innstilling til Sametingets plenum om de saker den tar opp til behandling, jf. § 25.

Sametinget kan fastsette særskilte regler for Kontrollkomiteens ansvars- og arbeidsområde.

Paragraf 29 Protokollære bestemmelser

Begrepet ”Møtelederskapets leder” endres til ” plenumsleder”.

Hele paragrafen blir da lydende:

§ 29 Protokollære bestemmelser

Ved Sametingets representasjoner følges følgende orden: President, plenumsleder, visepresident, møtelederskapets nestleder, Sametingsrådets medlemmer og møtelederskapets medlemmer.

Behandlingen av saken ble avsluttet 01.03.06 kl. 11.05.

007/06: Samefolkets fond - reviderte vedtekter

Arkivsaknr.
04/13

Behandlinger

Politisk nivå	Møtedato	Saksnr.
Sametingsrådet	03.01.06	R 007/06
Oppvekst- og utdanningskomiteen	14.- 17.02.06	03/06
Sametingets plenum	28.02. - 03.03.06	007/06

Saken påbegynt 01.03.06 kl. 11.05.

I Vedlegg

Nr.	Dok. dato	Avsender/Mottaker	Tittel
1		Sametingsrådet	R 007/06
2		Sametinget	Vedtak i sak 23/02
3		Sametinget	Vedtak i sak 30/04

II Forslag og merknader

Sametingsrådets forslag til innstilling overfor komiteen:

Sametinget hadde i vedtak i sak 23/02 to forutsetninger for å motta Samefolkes fond: Det ene var Staten i samarbeid med Sametinget iverksetter et arbeid for å utvikle nye samarbeidsformer og tiltak overfor samene. Ordninger med konsultasjoner er på plass. Det er underskrevet avtale om Prosedyrer for konsultasjoner mellom statlige myndigheter og

Sametinget og det er videre forståelse mellom Regjeringen og Sametinget at prosedyrer for budsjettfastsetting til Sametinget skal avklares i en egen prosess.

Det andre var at Regjeringen setter i gang et arbeider for å løse saken for de utdanningsskadelidte etter andre verdenskrig. Stortinget har vedtatt erstatningsordning for krigsbarn og erstatningsordninger for romanifolket/tatere og eldre utdanningsskadelidende samer og kvener, jfr. St.meld. nr. 44 (2003-2004) Erstatningsordning for krigsbarn og erstatningsordninger for romanifolk/tatere og eldre utdanningsskadelidende samer

Situasjonen for de utdanningsskadelidte samer etter andre verdenskrig og deres krav om erstatning for tapt skolegang synes å være avklart. Det er åpnet opp for å søke om billighetserstatning for denne gruppen. Ordningen er trådt i kraft. I og med at staten har innrømmet sitt ansvar i denne saken bør det etter Sametingets mening tilføres tilstrekkelige ressurser til saksbehandling slik at ikke ventetiden for å få behandlet søknadene blir urimelig lang. Det er behov for at myndighetene treffer tiltak som sikrer fortgang i behandling av erstatningssøknadene.

Sametinget ber regjeringen vedta vedtekter for Samefolkes fond i tråd med tingets forslag.

Sametingets forslag til vedtekter for Samefolkets fond:

§ 1 Fondets navn og etablering

Fondets navn er Samefolkets fond. Fondet er opprettet ved Stortingets budsjettvedtak 16. juni 2000.

Fondet skal bidra til å rette opp for de språklige og kulturelle tap og forsakelser tidligere tiders fornorskningpolitikk har påført det samiske folk.

§ 2 Fondets formål

Fondets formål er å iverksette tiltak som styrker og bidrar til revitalisering av samisk språk og kultur. Fondets midler skal ikke nyttes til individuelle erstatninger.

§ 3 Fondets kapital og avkastning

Fondets grunnkapital er 75 millioner kr. Fondets kapital kan også styrkes med midler fra andre kilder.

Fondets midler er plassert som kontolån til staten og med en rente tilsvarende renten på langsiktige statsobligasjoner. Renten godskrives 31. desember hvert år og overføres til fondet.

Sametinget disponerer fondets avkastning til tiltak nevnt i § 2.

§ 4 Fondet styre

Sametingets president er fondets rettslige representant. Sametinget bestemmer hvem som er fondets styre.

§ 5 Fondets administrasjon og forvaltning

Fondets avkastning administreres av Sametinget som kan fastsette nærmere retningslinjer for forvaltning av avkastningen. Vedtak fattet i medhold av § 4, andre setning kan påklages i

samsvar med forvaltningslovens bestemmelser og behandles i samsvar med samelovens § 2-12 femte ledd.

Sametinget skal føre særskilt regnskap over bruken av fondets midler og rapportere om dette i sin årsmelding.

§ 6 Ikrafttredelse

Disse vedtektene trer i kraft straks.

Innstilling fra Oppvekst- og utdanningskomiteen

Forslag

Komiteens flertall, medlemmene fra NSRs sametingsgruppe; Synnøve Härkönen-Solbakken, Rita-Alise Porsanger, Berit Anna Gaup, Aili Keskitalo, Eivind Langås og Åge Nordkild og medlemmet fra Åarjel læstoe; Laila Wilks.

§ 4

Sametingets president er fondets rettslige representant. Sametinget i plenum bestemmer hvem som er fondets styre.

§ 5

Ny begynnelse:

Fondets avkastning administreres av Sametinget. Sametinget i plenum fastsetter nærmere retningslinjer for forvaltning av avkastning.

Komiteens mindretall, medlemmene fra Arbeiderpartiets sametingsgruppe; Jørn Are Gaski, Josef I. Vedhugnes, Per Ivar Henriksen, Inger Jørstad og Åge B. Pedersen:

§ 4

Sametingets president er fondets rettslige representant. Sametingets tilskuddstyre er fondets styre.

§ 5

Ny begynnelse:

Tilskuddsstyrets administrasjon i Sametinget administrerer fondets avkastning. Sametinget i plenum fastsetter nærmere retningslinjer for forvaltning av avkastning.

For øvrig støtter Oppvekst- og utdanningskomiteen Sametingsrådets innstilling.

III Votering

Av 43 representanter var 39 til stede. Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge:

- Oppvekst- og utdanningskomiteens flertallsforslag ble vedtatt med 22 stemmer mot 17 stemmer.
- Oppvekst- og utdanningskomiteens mindretallsforslag ble forkastet med 23 stemmer. 16 stemte for.
- Sametingsrådets forslag, med unntak av ovenfor vedtatte endringer, ble vedtatt med 34 stemmer mot 5 stemmer.

IV Protokolltilførsler

Protokolltilførsel fra Kautokeino Fastboendes Liste v. Isak Mathis O. Hætta:

Kautokeino Fastboendes Liste er i mot at Sametinget tar i bruk samefolkets fond før de samer som tapte skolegang under krigen har fått erstatning, og i tillegg må de eldre være med i arbeidet med utforming av retningslinjer for fondet.

Det er de gamle som var med i arbeidet å få opprettet fondet, og de bør være med å bruke den.

Kautokeino Fastboendes Liste føler at hvis man tar fondet i bruk, så røver man penger fra de eldre.

V Taleliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
1	Synnøve Solbakken-Härkönen, saksordfører	
2	Åge Nordkild	
3	Jørn Are Gaski	
4	Isak Mathis O. Hætta	Synnøve Solbakken-Härkönen Åge Nordkild Isak Mathis O. Hætta
5	Jørn Are Gaski	Rita-Alise Porsanger Terje Tretnes Jørn Are Gaski
6	Ann-Mari Thomassen	
7	Per Andersen Bæhr	Isak Mathis O. Hætta Per Andersen Bæhr
8	Per Ivar Henriksen	Ann-Mari Thomassen Per Ivar Henriksen
9	Ole Mahtis Hetta	
10	Terje Tretnes	Isak Mathis O. Hætta Terje Tretnes
11	Johan Mikkel Sara	
12	Per Edvin Varsi	Johan Mikkel Sara Åge Nordkild Per Edvin Varsi
13	Inger Jørstad	

14	Egil Olli
15	Synnøve Solbakken- Härkönen
	Isak Mathis O. Hætta, til forretningsorden
	Ann-Mari Thomassen, til forretningsorden
	Egil Olli, til forretningsorden
	Egil Olli, til forretningsorden
	Isak Mathis O. Hætta, protokolltilførsel
	Josef Vedhugnes, til forretningsorden
	Isak Mathis O. Hætta, til forretningsorden
	Åge Nordkild, til forretningsorden

VI Sametingets vedtak

Sametinget hadde i vedtak i sak 23/02 to forutsetninger for å motta Samefolkes fond: Det ene var Staten i samarbeid med Sametinget iverksetter et arbeid for å utvikle nye samarbeidsformer og tiltak overfor samene. Ordninger med konsultasjoner er på plass. Det er underskrevet avtale om Prosedyrer for konsultasjoner mellom statlige myndigheter og Sametinget og det er videre forståelse mellom Regjeringen og Sametinget at prosedyrer for budsjettfastsetting til Sametinget skal avklares i en egen prosess.

Det andre var at Regjeringen setter i gang et arbeider for å løse saken for de utdanningsskadelidte etter andre verdenskrig. Stortinget har vedtatt erstatningsordning for krigsbarn og erstatningsordninger for romanifolket/tatere og eldre utdanningsskadelidende samer og kvener, jfr. St.meld. nr. 44 (2003-2004) Erstatningsordning for krigsbarn og erstatningsordninger for romanifolk/tatere og eldre utdanningsskadelidende samer.

Situasjonen for de utdanningsskadelidte samer etter andre verdenskrig og deres krav om erstatning for tapt skolegang synes å være avklart. Det er åpnet opp for å søke om billighetserstatning for denne gruppen. Ordningen er trådt i kraft. I og med at staten har innrømmet sitt ansvar i denne saken bør det etter Sametingets mening tilføres tilstrekkelige ressurser til saksbehandling slik at ikke ventetiden for å få behandlet søknadene blir urimelig lang. Det er behov for at myndighetene treffer tiltak som sikrer fortgang i behandling av erstatningssøknadene.

Sametinget ber regjeringen vedta vedtekter for Samefolkes fond i tråd med tingets forslag.

Sametingets forslag til vedtekter for Samefolkets fond:

§ 1 Fondets navn og etablering

Fondets navn er Samefolkets fond. Fondet er opprettet ved Stortingets budsjettvedtak 16. juni 2000.

Fondet skal bidra til å rette opp for de språklige og kulturelle tap og forsakelser tidligere tiders fornorskningpolitikk har påført det samiske folk.

§ 2 Fondets formål

Fondets formål er å iverksette tiltak som styrker og bidrar til revitalisering av samisk språk og kultur. Fondets midler skal ikke nyttes til individuelle erstatninger.

§ 3 Fondets kapital og avkastning

Fondets grunnkapital er 75 millioner kr. Fondets kapital kan også styrkes med midler fra andre kilder.

Fondets midler er plassert som kontolån til staten og med en rente tilsvarende renten på langsiktige statsobligasjoner. Renten godskrives 31. desember hvert år og overføres til fondet.

Sametinget disponerer fondets avkastning til tiltak nevnt i § 2.

§ 4 Fondet styre

Sametingets president er fondets rettslige representant. Sametinget i plenum bestemmer hvem som er fondets styre.

§ 5 Fondets administrasjon og forvaltning

Fondets avkastning administreres av Sametinget. Sametinget i plenum fastsetter nærmere retningslinjer for forvaltning av avkastning. Vedtak fattet i medhold av § 4, andre setning kan påklages i samsvar med forvaltningslovens bestemmelser og behandles i samsvar med samelovens § 2-12 femte ledd.

Sametinget skal føre særskilt regnskap over bruken av fondets midler og rapportere om dette i sin årsmelding.

§ 6 Ikrafttredelse

Disse vedtektene trer i kraft straks.

Behandlingen av saken ble avsluttet 01.03.06 kl. 12.30

008/06: Samarbeidsavtale mellom Finnmark fylkeskommune og Sametinget

Arkivsaknr.
04/5220

Behandlinger

Politisk nivå	Møtedato	Saksnr.
Sametingsrådet	13.12.05	R 116/05
Nærings- og kulturkomiteen	14.-17.02.06	02/06
Sametingets plenum	28.02. - 03.03.06	000/06

Saken påbegynt onsdag 01. mars 2006 kl. 15.20

I Vedlegg

Nr.	Dok. dato	Avsender/Mottaker	Tittel
1.	13.12.05	Sametingsrådet	R 116/05
2.	24.11.05		Statusrapport for samarbeidsavtalen mellom Sametinget og Finnmark fylkeskommune pr. 24.11.05

II Forslag og merknader

Sametingsrådets forslag til innstilling overfor komiteen:

Grunnlaget for avtalen

Sametinget i Norge og Finnmark fylkeskommune er enige om:

- Samene er et folk med felles historie, kultur, språk og tradisjoner
- Finnmark fylke omfatter store områder med samisk befolkning
- Partene mener det er viktig å legge til rette arenaer for samisk kulturutøvelse som bidrar til bevisstgjøring av samene og den øvrige befolkning
- Partene har ansvar for samfunnsutviklingen i Finnmark
- Det er et særlig behov for samarbeid for å nå viktige mål i sametingsplanen og i fylkesplanen

- Behovet for samarbeid gjelder også forholdet til nasjonale myndigheter, statlige myndigheter regionalt og lokalt, og kommunene i Finnmark.
- Nordområdene er mangfoldige, levedyktige og framtidsrettede samfunn hvor ressursene på hav og på land danner grunnlaget for vår spredte bosetting og vårt kulturelle mangfold.
- Partene er klar over utfordringen i å utvikle nordområdene der urfolksinteressene er sentrale
- Fylkeskommunens nye rolle som regionalpolitisk aktør gjør at det er behov for å fornye og utvikle samarbeidet på områdene språk, kultur, økonomi, politisk og administrativt
- Miljø og likestilling skal være gjennomgripende og legges til grunn for de tiltak som iverksettes

Målet for avtalen

Å styrke og synliggjøre samisk kultur, språk og samfunnsliv.

Formål med avtalen

For å styrke samarbeidet mellom fylkeskommunen og Sametinget

For å formalisere det samarbeidet Sametinget og fylkeskommunen allerede har

For å utvikle samarbeidet til nye områder der vi er enige om behovet

For å skape større forpliktelse til samhandling i begge organisasjonene

For å styrke det regionale utviklingsarbeidet i fylket

For å få flere faste møteplasser

For å bli bedre kjent med hverandre politisk og administrativt

For lettere å kunne måle resultatene i forhold til fylkesplanen og Sametingsplanen

Artikkel 1 – Samarbeidets karakter

Samarbeidet gjennom denne avtalen skjer på frivillig basis mellom to likeverdige parter. Avtalen er ikke til hinder for samarbeid som ikke er nevnt i denne avtalen.

Artikkel – 2 Oppfølging og rapportering

Det holdes årlig møter mellom sametingspresidenten og fylkesordføreren. Hensikten med møtene er rapportering, samarbeid og samordning. Sametinget og fylkestinget skal orienteres om arbeidet med oppfølging av avtalen. Administrasjonene møtes jevnlig for å gjøre opp status for hvordan avtalen følges opp.

Artikkel – 3 Gyldighet og endring

Denne avtalen trer i kraft når fylkestinget i juni 2003 og Sametinget i september 2003 har vedtatt avtalen.

Endringer i avtalen kan bare foretas av partene. Endringene må ha flertall i fylkestinget og i Sametingets plenum.

Hver av partene kan si opp avtalen med minst 6 måneders varsel.

Artikkel 4 - Urfolkssone og rammebetingelser

Partene vil etablere et samarbeidsprosjekt med tanke på å utvikle en urfolkssone. Samarbeidet skal bygge på nærhets- og avhengighetsprinsippet.

Partene vil arbeide for å opprettholde fiskeriallmenningen som en felleseiendom og arbeide for en fiskeriforvaltning som er basert på bærekraft og som tar sikte på å gjenerobre Finnmark sine historiske rettigheter til fisket”.

Partene vil samarbeide om saker som berører felles offentlige rammebetingelser og overordnet politikk som er viktig for en positiv regional utvikling i Finnmark. Kjønnsperspektivet vil ha en sentral plass i

dette arbeidet. Formålet er å få til flere regionale løsninger innenfor forvaltningen av statens sektorpolitikk, bedre regionalt tilpasset næringspolitikk og god tilrettelegging for samiske næringer.

Finnmark fylkeskommune skal i sine møter med kommunene i Finnmark, sammen med Sametinget få til et samarbeid for utvikling og iverksetting av felles samepolitiske målsettinger.

Artikkel – 5 Regional planlegging og arealforvaltning

Sametinget vil delta i partnerskapene i tilknytning til prosesser og gjennomføring av fylkesplanen for Finnmark, regionale utviklingsprogram (RUP) og andre relevante planer i Finnmark fylkeskommune. Partene er enige om at utviklingen av samiske samfunn skal være en integrert del av dette samarbeidet. Partene vil arbeide for å få inn kjønnsperspektivet i planleggingen og synliggjøre kjønnsperspektivet i alle planer og utredninger.

Det Regionale utviklingsprogrammet (RUP) skal være forpliktende for partene. RUP skal drøftes på politisk nivå mellom avtalepartene, med sikte på enighet, før RUP fremmes for fylkesutvalget i Finnmark for vedtak. Partene skal hvert år sette av midler til gjennomføring av tiltakene i RUPen.

Sametinget vil gjennomføre samarbeidsmøter med Finnmark fylkeskommune hvert fjerde år i forbindelse med fylkesplanens hovedrevisjon. Finnmark fylkeskommune skal i samarbeid med Sametinget integrere urfolksperspektivet i fylkesplanlegging, regional planlegging og arealforvaltning. Sametinget vil bidra aktivt i dette arbeidet.

Partene vil videreutvikle flere kontaktpunkter og samarbeid i spørsmål som angår løpende arealforvaltning og kommunal arealplanlegging hvor partene har felles interesser. Sametinget vil delta i Arealplanforum. Partene vil samarbeide om videreutvikling av regionale retningslinjer for bruk og vern av arealer i fylket.

Artikkel – 6 Næringsutvikling

Partene vil samarbeide om utvikling, synliggjøring og konkretisering av samisk næringspolitikk. Det skal avvikles to administrative samarbeidsmøter årlig for å utveksle erfaringer og arbeide med konkrete løsninger. Ansvar for møteplanlegging og innkalling alternerer mellom partene.

Partene erkjenner at det er viktig å tilrettelegge for småskalavirksomhet i mange geografiske områder i Finnmark. Husholdet som økonomisk produksjonsvirksomhet, er fortsatt levende i regionen. Partene vil samarbeide om en videreutvikling av bedre treffsikkerhet fra virkemiddelapparatet i regionen i forhold til småskalavirksomhet og kultur som næring.

Partene er enige om bidra til å utvikle duodji til en levedyktig samisk næring. Partene vil samarbeide om bruken av samisk kultur i reiselivssammenheng. Det er viktig at kulturen som blir formidlet i reiselivssammenheng har en ekthet og troverdighet som ivaretar et etisk nivå som er i samsvar med samiske interesser, normer og skikker.

Partene vil arbeide for å få nærhets- og avhengighetsprinsippet inn i forvaltningen av fangst av marine ressurser. Partene vil søke å samordne en felles fiskeripolitikk, særlig gjelder dette arbeidet i den blandede norsk- russiske fiskerikommisjon hvor de nordnorske fylkeskommunene har en felles representant og reguleringsrådet hvor Sametinget er representert.

Partene er enige om at Utviklingsselskapet for Indre Finnmark skal være et aktivt redskap i utviklingen av næringslivet i Indre Finnmark.

Artikkel – 7 Internasjonale forhold og Barentssamarbeid

Partene vil fremme hverandres interesser i internasjonale fora. Det gjelder i forhold til EU's INTERREG-programmer og den nordlige dimensjon, Barentssamarbeidet, det bilaterale samarbeidet

med Nordvest Russland, Nordkalottsamrådet og det grenseregionale samarbeidet med Finland. Aktivitetene kan bl.a. konkretiseres i forbindelse med rullering av Barentsprogrammet, Barentsurfolksprogrammet, fylkesplanen, regionalt utviklingsprogram (RUP) og andre relevante programmer og prosjekter.

Partene er enige om å samarbeide om felles interesser i Barentsregionen og legge vekt på urfolksperspektivet i Barentssamarbeidet. Følgende dimensjoner bør ha felles oppmerksomhet i samarbeidet: Miljø- og ressurovervåking, forvaltning av marine ressurser herunder spesielt fiskeriene, urfolkens språk, rettigheter, næringsutvikling og infrastrukturbygging.

Artikkel - 8 Museum:

Partene skal arbeide for å styrke dokumentasjon, sikring og formidling av samisk kulturhistorie ved museene i Finnmark fylke. Sametinget har det nasjonale hovedansvaret for driftstøtten til de samiske museene. Finnmark fylkeskommune har et allment ansvar for de samiske museene og skal derfor bidra med årlig regional driftstøtte også til de samiske museenes virksomhet.

Partene skal bidra til et samarbeid mellom museene under hhv. Sametingets og fylkeskommunens forvaltningsansvar, ved blant annet å utvikle et nettverkssamarbeid.

Artikkel 9 - Kulturminnevern

Partene skal inngå et mer avklart samarbeid i forvaltningen av kulturminner etter kulturminneloven, jf. kulturminnelovens forskrifter § 3 Samarbeidsplikt. Samarbeidet skal baseres på gjensidig respekt, faglig utveksling og praktisk tilpasning.

Det er et felles mål å oppnå en større grad av faglig tematisk arbeidsdeling i kulturminnevernet.

Partene skal samarbeide om å utvikle en felles plan for vern og forvaltning av kulturminner og kulturmiljø i fylket. En slik kulturminneplan skal godkjennes av både Fylkestinget og Sametinget.

Partene forplikter seg til årlige samarbeidsmøter på etatsledernivå. Det skal legges til rette for bedre informasjonsutveksling og samarbeidsformer mellom saksbehandlere.

Artikkel 10 - Kultursamarbeid

Partene forplikter seg til å arbeide for styrking og videreutvikling av den samiske kulturen i Finnmark. Spesielt må det settes fokus på den samiske kulturen i fjord- og kystområdene samt den øst/skoltesamiske kulturen.

Partene vil styrke kontakten på administrativt nivå innen kultursektoren gjennom faste årlige møter.

Artikkel 11 - Musikk

Partene vil arbeide for å tilrettelegge og videreutvikle samisk musikkformidling ved Musikk i Finnmark. Sametinget og Finnmark fylkeskommune er enige om å dele den regionale andelen med 50 % på hver av partene.

Partene vil aktivt arbeide for en opprettelse av et Etnomusikksenter, og formidling av joik i skolene i Finnmark.

Artikkel 12 - Billedkunst og duodji

Sametinget vil videreføre innkjøpsordningen for samisk billedkunst og duodji.

Sametinget og Finnmark fylkeskommune utarbeider en felles strategi for realisering av et samisk kunstmuseum hvor bl.a. innkjøpt kunst skal plasseres.

Partene vil bidra til og arbeide for å sikre Samisk kunstnersenter i Karasjok finansiering for drift og videreutvikling av senteret, bl.a. med nødvendig IKT-løsninger.

Artikkel 13 - Teater/Scenekunst

Partene vil sørge for at samisk teatervirksomhet og scenekunst ivaretas i forbindelse med utarbeidelsen av Scenekunstplan for Finnmark 2003-2006.

Partene vil samarbeide om strategier for utvikling av scenekunsten i Finnmark, herunder også å sikre fortsatt utvikling av Beavivváš Sámi Teahter som samisk nasjonalteater.

Partene vil arbeide for å legge til rette for samisk amatørteatervirksomhet, særlig i forhold til barn og unge.

Artikkel 14 - Festivaler

Partene vil arbeide for samfinansiering av samiske festivaler i Finnmark som Samisk Musikkfestival i Kautokeino og Påskefestivalen i Karasjok, samt eventuelt andre samiske-/urfolksfestivaler.

Partene anser det som viktig at det også legges til rette for samiske innslag under andre festivaler i fylket.

Artikkel 15 - Barn og unge

Partene vil samarbeide om utviklingen av innholdet i ulike tiltak, prosjekter og aktiviteter for barn og unge slik at samisk språk og kultur og det flerkulturelle perspektivet i sterkere grad kommer med. Dette gjelder spesielt i forhold til Den Kulturelle Skolesekken og Ungdommens Kulturmonstring.

Artikkel 16 - Idrett

Sametinget og Finnmarks fylkeskommunen vil arbeide for å få samiske idrettsanlegg inn under spillemiddelordninga

Artikkel 17 - Kultursentra

Sametinget vil fortsatt gi driftstilskudd til Sjøsamisk kompetansesenter i Billefjord. Partene ønsker å styrke sentrets virksomhet.

Artikkel 18 - Film

Partene vil arbeide for styrking av rammevilkårene for samisk film og legge forholdene til rette for å gjøre samisk filmproduksjon til en bærekraftig næring.

Partene vil bidra til å styrke Samisk filmfestival slik at den kan utvikle seg til en fast årlig festival. Partene vil arbeide for at samarbeidet mellom samiske filmaktører og Nordnorsk filmsenter i Honningsvåg utvikles videre.

Artikkel 19 - Samenes nasjonaldag

6. februar er blitt offisiell flaggdag. Partene oppfordrer alle offentlige instanser til å markere dagen.

Artikkel 20 - Bibliotek

Partene skal bidra med gjensidig informasjon og veiledning, deltakelse på hverandres faglige biblioteksamlinger og samarbeide om kurs og andre opplæringstiltak i samisk litteratur, kultur og bibliotekjeneste for ansatte i skole- og folkebibliotek i Finnmark.

Artikkel 21 - Samisk språk

Finnmark fylkeskommune forplikter seg til å følge opp tiltakene i "Handlingsplan for utvikling av samiskkompetanse i Finnmark fylkeskommune 2001-2005". Partene skal delta i forvaltningskommunenes språkforum "Giellagiella".

Sametinget vil fortsatt tildele tospråklighetsmidler til Finnmark fylkeskommune og vil aktivt bistå Finnmark fylkeskommune i arbeidet med samisk språkutvikling. Det skal avholdes et årlig drøftingsmøte på administrativt nivå hvor bl.a. behovet for midler for påfølgende budsjettår tas opp.

Sametinget vil fortsatt gi grunntilskudd til Samisk språk- og kultursenter i Porsanger, Samisk språksenter i Tana og Isak Saba guovddáš i Nesseby. Finnmark fylkeskommune vil supplere grunntilskuddet fra Sametinget til samiske språksentra i Finnmark.

Partene ønsker flere fungerende samisk språksentre. Partene vil bidra med råd og veiledning til kommuner/områder som ønsker å satse på arbeidet med samisk språk.

Partene skal motivere kommunene i Finnmark og regionale statsetater til å prioritere samisk språk også utover minimumsbestemmelsene i Samelovens språkregler.

Artikkel 22 - Samiske stedsnavn

Partene vil samarbeide om å få flere samiske stedsnavn normert, vedtatt og brukt i offentlig sammenheng.

Artikkel 23 - Opplæring

Partene vil bidra til tilrettelagt opplæring for samiske elever i videregående skole. Videre skal partene bidra med gjensidig informasjon og veiledning, deltakelse på relevante faglige skolesamlinger og samarbeide om kurs og andre tiltak innen videregående opplæring. Partene skal orientere hverandre gjensidig om blant annet støtteordninger og læremidler.

Finnmark fylkeskommune og Sametinget tar sikte på minst et felles planleggingsmøtet i året.

Finnmark fylkeskommune og Sametinget inviterer hverandre til deltagelse i planarbeide som angår videregående opplæring.

Når partene behandler saker som omhandler videregående opplæring og voksenopplæring, er partene en naturlig høringsinstans for hverandre.

Finnmark fylkeskommune og Sametinget skal samarbeide om å legge til rette for at bedrifter tar ansvar for lærlinger innen duodji samt samarbeide for å rekruttere lærlinger til faget.

Finnmark fylkeskommune skal samarbeide om oppfølgingstjenesten for samiske ungdommer.

Artikkel - 24 Helse- og sosialtjenester

Partenes forhold til spesialisthelsetjenesten er å innta en ombudsrolle. Det samme forhold vil gjelde barnevern, rusvern og familievern. Sametinget og Finnmark fylkeskommune har hver sine

samarbeidsformer i forhold til Helse Finnmark og Helse Nord. Avtalepartene skal samarbeide og samhandle for å sette samiske helsespørsmål på dagsorden der det er naturlig

Artikkel - 25 Tannhelse

Partene inngår et samarbeid med sikte på å rekruttere tannlegestudenter, og øvrig personell innen tannhelsetjenesten fra samiske kommuner. Det er spesielt viktig å rekruttere samiskspråklige tannhelsepersonell.

Artikkel 26 – Kompetanse, hospitering og kunnskapsutveksling

Partene iverksetter en hospiteringsordning for/mellom ansatte i Finnmark fylkeskommune og Sametinget. Det skal være et tilrettelagt opphold, godkjent av begge parter og den ansatte selv. Vertsinstitusjonen er behjelpelig med bosted. Lønn og øvrige utgifter dekkes av den faste arbeidsgiver, som også har arbeidsgiveransvaret.

Partene vil gjennom samarbeid via denne avtalen og på andre måter øke kunnskapen og kompetansen blant politikere og ansatte om respektive virksomheter. Partene vil på politisk og/eller administrativt nivå besøke henholdsvis fylkestingssamlingene/sametingssamlingene minst en gang i året. Partene er enige om å tilrettelegge for besøket både på praktisk og det faglig plan.

Artikkel – 27 Innkjøpsavtale

Sametinget og Finnmark fylkeskommune har inngått en samarbeidsavtale om innkjøp som gjelder fra 01.04.2003. Avtalen innebærer at Sametinget er med på en rekke avtaler fylkeskommunen har når det gjelder innkjøp. Hensikten med avtalen er å dra nytte av hverandres innkjøpsvolumer, kompetanse og ressurser, og å bidra til gjensidig kompetanseoppbygging og lære hverandre bedre å kjenne. Når nye avtaler skal tegnes med leverandører, skal Sametinget og Finnmark fylkeskommune skriftlig avtale om samarbeidet skal utvides til nye områder.

Artikkel – 28 Informasjonsutveksling

Partene har et felles ansvar for at befolkningen og offentlige instanser i Finnmark fylke er orientert om og har kunnskaper om samiske spørsmål. Partene vil videreformidle relevant informasjon på egne nettsteder og på andre måter. Informasjonen skal i størst mulig grad formidles også på samisk.

Sametinget skal gi informasjon på nettsteder og i informasjonshyller om Finnmark fylkeskommunes arbeid med samiske spørsmål.

Finnmark fylkeskommune og Sametinget vil i samarbeid spre informasjon om Sametinget, samemantallet og sametingsvalg blant ansatte, elever og innbyggere i Finnmark. Slik informasjon skal finnes på fylkeskommunens nettsteder og i informasjonshyller for publikum i fylkeskommunale institusjoner. Sametinget skal sørge for at Finnmark fylkeskommune har tilgang til informasjonsmateriell om Sametinget, samemantallet og sametingsvalg, samt informere og veilede ved behov.

Innstilling fra Nærings- og kulturkomiteen

Merknader

Hele komiteen, medlemmene Tor Mikalsen, Susanne Amalie Andersen, Klemet Erland Hætta, Miriam Paulsen, Jarle Jonassen og Martin Urheim fra Norske samers riksforbund, Marianne Balto Henriksen, Henrik Eriksen, Knut Store, Bjarne Store-Jakobsen, Per Edvind Varsi fra Arbeiderpartiets sametingsgruppe, Olaf Eliassen, Senterpartiet og Per Andersen Bæhr, Kautokeino flyttsameliste

mener at avtalen mellom Finnmark fylkeskommune og Sametinget et er godt verktøy for samhandling både på politisk og administrativt nivå, og er nyttige nyvinninger innenfor offentlig forvaltning. Avtalen har vart i 2 år og avtaleteksten er reforhandlet mellom partene. Komiteen ønsker å komme med merknader til avtalen og gjennomføringen så langt, for slik å understøtte avtalens gjennomføring og komme med innspill som kan vurderes ved neste revisjon.

Hele komiteen mener at en bør vurdere mere målbare indikatorer i avtaleteksten. Avtalens ånd og konkrete innhold bør være mer aktiv i forhold til de sakene den omhandler, og angi hvilke målbare resultater en bestreber å oppnå. For eksempel bør avtalens hovedmål endres fra “å styrke og synliggjøre samisk kultur, språk og samfunnsliv” til en enda mere utviklingsrettet målsetting.

Hele komiteen anerkjenner at avtalepartene har ulike innretninger på sine virkemidler. Det innebærer at under hvert punkt kan det oppstå skjevheter mellom partene innsats, uten at dette innebærer at partene nedprioriterer satsingsområdet. Imidlertid er hele komiteen av den oppfatning at partene bør bestrebe seg på å oppfylle de konkrete punkt som står i avtalen, eller ta punktet ut hvis man ikke har mulighet til å gjennomføre dem.

Som eksempel kan nevnes at Finnmark fylkeskommune i artikkel 21 har forpliktet seg til å “supplere grunntilskuddet fra Sametingets til samiske språksentra i Finnmark”, uten at dette er gjennomført i praksis i de to årene avtalen har virket. Dette er uheldig. Hele komiteen mener også at Áltta Siida ved neste revidering bør komme med i opplistingen av språksentra i Finnmark som omfattes av artikkel 21.

Hele komiteen mener at en bør utvide partnerskapsmodellen ved at samiske kompetansemiljøer trekkes aktivt inn i arbeidet med Regionalt Utviklingsprogram (RUP) og at de blir medlem av RUP-partnerskapet. Videre bør en i arbeidet med fylkesplanen se på hvordan samiske kompetansemiljøer kan trekkes nærmere inn i arbeidet på en systematisk måte.

Sametinget og Finnmarks Fylkeskommune har et felles ansvar for samfunnsutvikling i Finnmark. Det er derfor særlig viktig for aktiv samarbeid i forbindelse av utarbeidelse av planer, for å nå målene med samfunnsutviklingen. Partene bør diskutere og inngå samarbeid for utarbeidelse av andre relevante planer.

For øvrig slutter komiteen seg til Sametingsrådets innstilling.

III Votering

Av 43 representanter var 35 til stede. Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge:

- Sametingsrådets forslag ble enstemmig vedtatt.

IV Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i denne saken.

V Taleliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
1	Marianne Balto Henriksen, saksordfører	
2	Magnhild Mathisen	
3	Olaf Eliassen	
4	Jarle Jonassen	
5	Per Edvin Varsi	Jarle Jonassen
6	Marianne Balto Henriksen, saksordfører	

VI Sametingets vedtak

Grunnlaget for avtalen

Sametinget i Norge og Finnmark fylkeskommune er enige om:

- Samene er et folk med felles historie, kultur, språk og tradisjoner
- Finnmark fylke omfatter store områder med samisk befolkning
- Partene mener det er viktig å legge til rette arenaer for samisk kulturutøvelse som bidrar til bevisstgjøring av samene og den øvrige befolkning
- Partene har ansvar for samfunnsutviklingen i Finnmark
- Det er et særlig behov for samarbeid for å nå viktige mål i sametingsplanen og i fylkesplanen
- Behovet for samarbeid gjelder også forholdet til nasjonale myndigheter, statlige myndigheter regionalt og lokalt, og kommunene i Finnmark.
- Nordområdene er mangfoldige, levedyktige og framtidsrettede samfunn hvor ressursene på hav og på land danner grunnlaget for vår spredte bosetting og vårt kulturelle mangfold.
- Partene er klar over utfordringen i å utvikle nordområdene der urfolksinteressene er sentrale
- Fylkeskommunens nye rolle som regionalpolitisk aktør gjør at det er behov for å fornye og utvikle samarbeidet på områdene språk, kultur, økonomi, politisk og administrativt
- Miljø og likestilling skal være gjennomgripende og legges til grunn for de tiltak som iverksettes

Målet for avtalen

Å styrke og synliggjøre samisk kultur, språk og samfunnsliv.

Formål med avtalen

For å styrke samarbeidet mellom fylkeskommunen og Sametinget
For å formalisere det samarbeidet Sametinget og fylkeskommunen allerede har
For å utvikle samarbeidet til nye områder der vi er enige om behovet
For å skape større forpliktelse til samhandling i begge organisasjonene
For å styrke det regionale utviklingsarbeidet i fylket
For å få flere faste møteplasser
For å bli bedre kjent med hverandre politisk og administrativt
For lettere å kunne måle resultatene i forhold til fylkesplanen og Sametingsplanen

Artikkel 1 - Samarbeidets karakter

Samarbeidet gjennom denne avtalen skjer på frivillig basis mellom to likeverdige parter. Avtalen er ikke til hinder for samarbeid som ikke er nevnt i denne avtalen.

Artikkel – 2 Oppfølging og rapportering

Det holdes årlig møter mellom sametingspresidenten og fylkesordføreren. Hensikten med møtene er rapportering, samarbeid og samordning. Sametinget og fylkestinget skal orienteres om arbeidet med oppfølging av avtalen. Administrasjonene møtes jevnlig for å gjøre opp status for hvordan avtalen følges opp.

Artikkel – 3 Gyldighet og endring

Denne avtalen trer i kraft når fylkestinget i juni 2003 og Sametinget i september 2003 har vedtatt avtalen.

Endringer i avtalen kan bare foretas av partene. Endringene må ha flertall i fylkestinget og i Sametingets plenum.

Hver av partene kan si opp avtalen med minst 6 måneders varsel.

Artikkel 4 - Urfolkssone og rammebetingelser

Partene vil etablere et samarbeidsprosjekt med tanke på å utvikle en urfolkssone. Samarbeidet skal bygge på nærhets- og avhengighetsprinsippet.

Partene vil arbeide for å opprettholde fiskeriallmenningen som en felleseiendom og arbeide for en fiskeriforvaltning som er basert på bærekraft og som tar sikte på å gjenerobre Finnmark sine historiske rettigheter til fisket”.

Partene vil samarbeide om saker som berører felles offentlige rammebetingelser og overordnet politikk som er viktig for en positiv regional utvikling i Finnmark. Kjønnsperspektivet vil ha en sentral plass i dette arbeidet. Formålet er å få til flere regionale løsninger innenfor forvaltningen av statens sektorpolitikk, bedre regionalt tilpasset næringspolitikk og god tilrettelegging for samiske næringer.

Finnmark fylkeskommune skal i sine møter med kommunene i Finnmark, sammen med Sametinget få til et samarbeid for utvikling og iverksetting av felles samepolitiske målsettinger.

Artikkel – 5 Regional planlegging og arealforvaltning

Sametinget vil delta i partnerskapene i tilknytning til prosesser og gjennomføring av fylkesplanen for Finnmark, regionale utviklingsprogram (RUP) og andre relevante planer i Finnmark fylkeskommune. Partene er enige om at utviklingen av samiske samfunn skal være en integrert del av dette samarbeidet. Partene vil arbeide for å få inn kjønnsperspektivet i planleggingen og synliggjøre kjønnsperspektivet i alle planer og utredninger.

Det Regionale utviklingsprogrammet (RUP) skal være forpliktende for partene. RUP skal drøftes på politisk nivå mellom avtalepartene, med sikte på enighet, før RUP fremmes for fylkesutvalget i Finnmark for vedtak. Partene skal hvert år sette av midler til gjennomføring av tiltakene i RUPen.

Sametinget vil gjennomføre samarbeidsmøter med Finnmark fylkeskommune hvert fjerde år i forbindelse med fylkesplanens hovedrevisjon. Finnmark fylkeskommune skal i samarbeid med Sametinget integrere urfolksperspektivet i fylkesplanlegging, regional planlegging og arealforvaltning. Sametinget vil bidra aktivt i dette arbeidet.

Partene vil videreutvikle flere kontaktpunkter og samarbeid i spørsmål som angår løpende arealforvaltning og kommunal arealplanlegging hvor partene har felles interesser. Sametinget vil delta i Arealplanforum. Partene vil samarbeide om videreutvikling av regionale retningslinjer for bruk og vern av arealer i fylket.

Artikkel – 6 Næringsutvikling

Partene vil samarbeide om utvikling, synliggjøring og konkretisering av samisk næringspolitikk. Det skal avvikles to administrative samarbeidsmøter årlig for å utveksle erfaringer og arbeide med konkrete løsninger. Ansvar for møteplanlegging og innkalling alternerer mellom partene.

Partene erkjenner at det er viktig å tilrettelegge for småskalavirksomhet i mange geografiske områder i Finnmark. Husholdet som økonomisk produksjonsvirksomhet, er fortsatt levende i regionen. Partene vil samarbeide om en videreutvikling av bedre treffsikkerhet fra virkemiddelapparatet i regionen i forhold til småskalavirksomhet og kultur som næring.

Partene er enige om bidra til å utvikle duodji til en levedyktig samisk næring.

Partene vil samarbeide om bruken av samisk kultur i reiselivssammenheng. Det er viktig at kulturen som blir formidlet i reiselivssammenheng har en ekthet og troverdighet som ivaretar et etisk nivå som er i samsvar med samiske interesser, normer og skikker.

Partene vil arbeide for å få nærhets- og avhengighetsprinsippet inn i forvaltningen av fangst av marine ressurser. Partene vil søke å samordne en felles fiskeripolitikk, særlig gjelder dette arbeidet i den blandede norsk- russiske fiskerikommisjon hvor de nordnorske fylkeskommunene har en felles representant og reguleringsrådet hvor Sametinget er representert.

Partene er enige om at Utviklingsselskapet for Indre Finnmark skal være et aktivt redskap i utviklingen av næringslivet i Indre Finnmark.

Artikkel – 7 Internasjonale forhold og Barentssamarbeid

Partene vil fremme hverandres interesser i internasjonale fora. Det gjelder i forhold til EU's INTERREG-programmer og den nordlige dimensjon, Barentssamarbeidet, det bilaterale samarbeidet med Nordvest Russland, Nordkalottensamarbeidet og det grenseregionale samarbeidet med Finland. Aktivitetene kan bl.a. konkretiseres i forbindelse med rullering av Barentsprogrammet, Barentsurfolksprogrammet, fylkesplanen, regionalt utviklingsprogram (RUP) og andre relevante programmer og prosjekter.

Partene er enige om å samarbeide om felles interesser i Barentsregionen og legge vekt på urfolksperspektivet i Barentssamarbeidet. Følgende dimensjoner bør ha felles oppmerksomhet i samarbeidet: Miljø- og ressurovervåking, forvaltning av marine ressurser herunder spesielt fiskeriene, urfolkenes språk, rettigheter, næringsutvikling og infrastrukturbygging.

Artikkel - 8 Museum:

Partene skal arbeide for å styrke dokumentasjon, sikring og formidling av samisk kulturhistorie ved museene i Finnmark fylke. Sametinget har det nasjonale hovedansvaret for driftstøtten til de samiske museene. Finnmark fylkeskommune har et allment ansvar for de samiske museene og skal derfor bidra med årlig regional driftstøtte også til de samiske museenes virksomhet.

Partene skal bidra til et samarbeid mellom museene under hhv. Sametingets og fylkeskommunens forvaltningsansvar, ved blant annet å utvikle et nettverkssamarbeid.

Artikkel - 9 - Kulturminnevern

Partene skal inngå et mer avklart samarbeid i forvaltningen av kulturminner etter kulturminneloven, jf. kulturminnelovens forskrifter § 3 Samarbeidsplikt. Samarbeidet skal baseres på gjensidig respekt, faglig utveksling og praktisk tilpasning.

Det er et felles mål å oppnå en større grad av faglig tematisk arbeidsdeling i kulturminnevernet.

Partene skal samarbeide om å utvikle en felles plan for vern og forvaltning av kulturminner og kulturmiljø i fylket. En slik kulturminneplan skal godkjennes av både Fylkestinget og Sametinget.

Partene forplikter seg til årlige samarbeidsmøter på etatsledernivå. Det skal legges til rette for bedre informasjonsutveksling og samarbeidsformer mellom saksbehandlere.

Artikkel 10 - Kultursamarbeid

Partene forplikter seg til å arbeide for styrking og videreutvikling av den samiske kulturen i Finnmark. Spesielt må det settes fokus på den samiske kulturen i fjord- og kystområdene samt den øst/skoltesamiske kulturen.

Partene vil styrke kontakten på administrativt nivå innen kultursektoren gjennom faste årlige møter.

Artikkel 11 - Musikk

Partene vil arbeide for å tilrettelegge og videreutvikle samisk musikkformidling ved Musikk i Finnmark. Sametinget og Finnmark fylkeskommune er enige om å dele den regionale andelen med 50 % på hver av partene.

Partene vil aktivt arbeide for en opprettelse av et Etnomusikksenter, og formidling av joik i skolene i Finnmark.

Artikkel 12 - Billedkunst og duodji

Sametinget vil videreføre innkjøpsordningen for samisk billedkunst og duodji.

Sametinget og Finnmark fylkeskommune utarbeider en felles strategi for realisering av et samisk kunstmuseum hvor bl.a. innkjøpt kunst skal plasseres.

Partene vil bidra til og arbeide for å sikre Samisk kunstnersenter i Karasjok finansiering for drift og videreutvikling av senteret, bl.a. med nødvendig IKT-løsninger.

Artikkel 13 - Teater/Scenekunst

Partene vil sørge for at samisk teatervirksomhet og scenekunst ivaretas i forbindelse med utarbeidelsen av Scenekunstplan for Finnmark 2003-2006.

Partene vil samarbeide om strategier for utvikling av scenekunsten i Finnmark, herunder også å sikre fortsatt utvikling av Beaivváš Sámi Teahter som samisk nasjonalteater.

Partene vil arbeide for å legge til rette for samisk amatørteatervirksomhet, særlig i forhold til barn og unge.

Artikkel 14 - Festivaler

Partene vil arbeide for samfinansiering av samiske festivaler i Finnmark som Samisk Musikkfestival i Kautokeino og Påskefestivalen i Karasjok, samt eventuelt andre samiske-/urfolksfestivaler.

Partene anser det som viktig at det også legges til rette for samiske innslag under andre festivaler i fylket.

Artikkel 15 - Barn og unge

Partene vil samarbeide om utviklingen av innholdet i ulike tiltak, prosjekter og aktiviteter for barn og unge slik at samisk språk og kultur og det flerkulturelle perspektivet i sterkere grad kommer med. Dette gjelder spesielt i forhold til Den Kulturelle Skolesekken og Ungdommens Kulturmonstring.

Artikkel 16 - Idrett

Sametinget og Finnmark fylkeskommunen vil arbeide for å få samiske idrettsanlegg inn under spillemiddelordninga

Artikkel 17 - Kultursentra

Sametinget vil fortsatt gi driftstilskudd til Sjøsamisk kompetansesenter i Billefjord. Partene ønsker å styrke sentrets virksomhet.

Artikkel 18 - Film

Partene vil arbeide for styrking av rammevilkårene for samisk film og legge forholdene til rette for å gjøre samisk filmproduksjon til en bærekraftig næring.

Partene vil bidra til å styrke Samisk filmfestival slik at den kan utvikle seg til en fast årlig festival. Partene vil arbeide for at samarbeidet mellom samiske filmaktører og Nordnorsk filmsenter i Honningsvåg utvikles videre.

Artikkel 19 - Samenes nasjonaldag

6. februar er blitt offisiell flaggdag. Partene oppfordrer alle offentlige instanser til å markere dagen.

Artikkel 20 - Bibliotek

Partene skal bidra med gjensidig informasjon og veiledning, deltakelse på hverandres faglige biblioteksamlinger og samarbeide om kurs og andre opplæringstiltak i samisk litteratur, kultur og bibliotekjeneste for ansatte i skole- og folkebibliotek i Finnmark.

Artikkel 21 - Samisk språk

Finnmark fylkeskommune forplikter seg til å følge opp tiltakene i "Handlingsplan for utvikling av samiskkompetanse i Finnmark fylkeskommune 2001-2005". Partene skal delta i forvaltningskommunenes språkforum "Giellagiella".

Sametinget vil fortsatt tildele tospråklighetsmidler til Finnmark fylkeskommune og vil aktivt bistå Finnmark fylkeskommune i arbeidet med samisk språkutvikling. Det skal avholdes et årlig drøftingsmøte på administrativt nivå hvor bl.a. behovet for midler for påfølgende budsjettår tas opp.

Sametinget vil fortsatt gi grunntilskudd til Samisk språk- og kultursenter i Porsanger, Samisk språksenter i Tana og Isak Saba guovddáš i Nesseby. Finnmark fylkeskommune vil supplere grunntilskuddet fra Sametinget til samiske språksentra i Finnmark.

Partene ønsker flere fungerende samisk språksentre. Partene vil bidra med råd og veiledning til kommuner/områder som ønsker å satse på arbeidet med samisk språk.

Partene skal motivere kommunene i Finnmark og regionale statsetater til å prioritere samisk språk også utover minimumsbestemmelsene i Samelovens språkregler.

Artikkel 22 - Samiske stedsnavn

Partene vil samarbeide om å få flere samiske stedsnavn normert, vedtatt og brukt i offentlig sammenheng.

Artikkel 23 - Opplæring

Partene vil bidra til tilrettelagt opplæring for samiske elever i videregående skole. Videre skal partene bidra med gjensidig informasjon og veiledning, deltakelse på relevante faglige skolesamlinger og samarbeide om kurs og andre tiltak innen videregående opplæring. Partene skal orientere hverandre gjensidig om blant annet støtteordninger og læremidler.

Finnmark fylkeskommune og Sametinget tar sikte på minst et felles planleggingsmøtet i året.

Finnmark fylkeskommune og Sametinget inviterer hverandre til deltagelse i planarbeide som angår videregående opplæring.

Når partene behandler saker som omhandler videregående opplæring og voksenopplæring, er partene en naturlig høringsinstans for hverandre.

Finnmark fylkeskommune og Sametinget skal samarbeide om å legge til rette for at bedrifter tar ansvar for lærlinger innen duodji samt samarbeide for å rekruttere læringer til faget.

Finnmark fylkeskommune skal samarbeide om oppfølgingstjenesten for samiske ungdommer.

Artikkel – 24 Helse- og sosialtjenester

Partenes forhold til spesialisthelsetjenesten er å innta en ombudsrolle. Det samme forhold vil gjelde barnevern, rusvern og familievern. Sametinget og Finnmark fylkeskommune har hver sine samarbeidsformer i forhold til Helse Finnmark og Helse Nord. Avtalepartene skal samarbeide og samhandle for å sette samiske helse spørsmål på dagsorden der det er naturlig

Artikkel - 25 Tannhelse

Partene inngår et samarbeid med sikte på å rekruttere tannlegestudenter, og øvrig personell innen tannhelsetjenesten fra samiske kommuner. Det er spesielt viktig å rekruttere samiskspråklige tannhelsepersonell.

Artikkel 26 – Kompetanse, hospitering og kunnskapsutveksling

Partene iverksetter en hospiteringsordning for/mellom ansatte i Finnmark fylkeskommune og Sametinget. Det skal være et tilrettelagt opphold, godkjent av begge parter og den ansatte selv. Vertsinstitusjonen er behjelpelig med bosted. Lønn og øvrige utgifter dekkes av den faste arbeidsgiver, som også har arbeidsgiveransvaret.

Partene vil gjennom samarbeid via denne avtalen og på andre måter øke kunnskapen og kompetansen blant politikere og ansatte om respektive virksomheter. Partene vil på politisk og/eller administrativt nivå besøke henholdsvis fylkestingssamlingene/sametingssamlingene minst en gang i året. Partene er enige om å tilrettelegge for besøket både på praktisk og det faglig plan.

Artikkel – 27 Innkjøpsavtale

Sametinget og Finnmark fylkeskommune har inngått en samarbeidsavtale om innkjøp som gjelder fra 01.04.2003. Avtalen innebærer at Sametinget er med på en rekke avtaler fylkeskommunen har når det gjelder innkjøp. Hensikten med avtalen er å dra nytte av hverandres innkjøpsvolumer, kompetanse og ressurser, og å bidra til gjensidig kompetanseoppbygging og lære hverandre bedre å kjenne. Når nye avtaler skal tegnes med leverandører, skal Sametinget og Finnmark fylkeskommune skriftlig avtale om samarbeidet skal utvides til nye områder.

Artikkel – 28 Informasjonsutveksling

Partene har et felles ansvar for at befolkningen og offentlige instanser i Finnmark fylke er orientert om og har kunnskaper om samiske spørsmål. Partene vil videreformidle relevant informasjon på egne nettsteder og på andre måter. Informasjonen skal i størst mulig grad formidles også på samisk.

Sametinget skal gi informasjon på nettsteder og i informasjonshyller om Finnmark fylkeskommunes arbeid med samiske spørsmål.

Finnmark fylkeskommune og Sametinget vil i samarbeid spre informasjon om Sametinget, samemanttallet og sametingsvalg blant ansatte, elever og innbyggere i Finnmark. Slik informasjon skal finnes på fylkeskommunens nettsteder og i informasjonshyller for publikum i fylkeskommunale institusjoner. Sametinget skal sørge for at Finnmark fylkeskommune har tilgang til informasjonsmateriell om Sametinget, samemanttallet og sametingsvalg, samt informere og veilede ved behov.

Behandlingen av saken ble avsluttet 01.03.06 kl. 15.50.

009/06: Midlertidige retningslinjer for driftsstøtte til utmarksnæring

Arkivsaknr.
04/2713

Behandlinger

Politisk nivå	Møtedato	Saknr.
Sametingsrådet	03.01.06	R 005/06
Nærings- og kulturkomiteen	14.- 17.02.06	03/06
Sametingets plenum	28.02. - 03.03.06	009/06

Saken påbegynt 02.03.06 kl. 09.00.

I Vedlegg

Nr	Dok. dato	Avsender/Mottaker	Tittel
1	03.01.06	Sametingsrådet	R 005/06
2	24.02.05		Retningslinjer for driftsstøtte til næringskombinasjoner
3	22.- 24.04.02	Sametingsrådet	Melding om næringskombinasjoner
4	19.07.96	Administrasjonen	Forslag til fraktsstøtteordning for ferskvannsfisk

II Forslag og merknader

Sametingsrådets forslag til innstilling overfor komiteen:

Sametinget må vurdere om det er behov for en varig driftsstøtteordning for utmarksnæring. Samtidig skal det lages strategier for utvikling av en levedyktig utmarksnæring og rammevilkårene for utmarksnæringen.

Midlertidige retningslinjer for driftsstøtte til utmarksnæringer.

Retningslinjer fastsatt av Sametinget 02. mars 2006, med ikrafttreden 02. mars 2006.

1 - Formål

Bruken av midlene har til formål å sikre avsetning på utmarksprodukter, bedre kvaliteten på utmarksprodukter og sikre stabil tilgang på råstoff til mottaksanlegg.

2 - Målgruppe og virkeområde

Målgruppen for ordningen er utøvere som driver med utmarksnæring.

Tilskuddsordningen omfatter selvstendig næringsdrivende og enkeltmannsforetak. Søkere skal være registrert i Enhetsregisteret.

Virkeområdet for ordningen med støtte til utmarksnæringer er identisk med virkeområdet for Samisk utviklingsfond.

3 - Virkemidler

Sametinget avsetter årlig virkemidler til ordningen for utmarksnæringer.

4 - Krav til søknad og behandling av søknader

Tilskuddsstyret fastsetter søknadsfrist for virkemidlene. Hver enkelt søknad behandles etter en særskilt vurdering, jfr. punkt 5.

Det skal føres register over tilsagn, og det skal utarbeides rutiner for utbetaling av støtte.

5 - Tildelingskriterier

Driftsstøtte består av støtte til utmarksprodukter. Utmarksprodukter kan være innlandsfisk, ville bær, småvilt, urter og sopp som kan nyttes til matkonsum. Laksefiske omfattes ikke av denne ordning.

Omsetningen i utmarksnæring skal være mellom kr. 25.000 og kr. 150.000. De totale lønnsinntekter for de som driver med utmarksnæring skal ikke utgjøre mer enn kr. 200.000.

Med begrepet omsetning forstås brutto omsetning fratrukket merverdiavgift og offentlige tilskudd. Omsetningen skal dokumenteres av omsetningsledd, så som mottaksanlegg. Omsetning utenom disse leddene kan godkjennes om søkeren kan fremlegge regnskap fra autorisert regnskapsfører. Eiere av mottaksanlegg kan ikke dokumentere omsetning for egen virksomhet. Omsetningsbeløpene skal framgå av likningsdokumentene. Mottaksanlegg skal ha tillatelse fra Mattilsynet til å drive med slik virksomhet.

Driftsstøtten kan gis til søkere som kommer inn under målgruppen, og oppfyller kriteriene i dette punktet. Støtten er fastsatt til 50 % av omsetningen fra utmarksnæringene og maksimalt kr. 50.000 pr. år.

6 - Tildelingsbrev og utbetalingsrutiner

Ved innvilgelse av tilsagn sender Sametinget et tilsagnsbrev der vilkår for støtte fremkommer. Sametinget foretar utbetaling av tilskudd og forestår regnskapsførselen.

7 - Klageadgang og begrunnelsesplikt

Forvaltningslovens regler kommer til anvendelse ved behandling av saker etter disse retningslinjer. Lovens regler om begrunnelsesplikt for enkeltvedtak gjelder for vedtak i saker som nevnt i punkt 6. Sametingsrådet er klageinstans.

8 - Rapportering

Tilskuddsstyret skal årlig rapportere til Sametinget om resultatmål.

9 - Oppfølging, kontroll og evaluering

Sametinget skal etablere rutiner for oppfølging av de midler som bevilges. Med hjemmel i Stortingets bevilgningsreglement § 17 skal Riksrevisjonen og Sametinget ha adgang til å iverksette kontroll med at midlene nyttes etter forutsetningene. Ordningen med støtte til utmarksnæringer skal evalueres.

10 - Tilbakebetaling

Eventuelt for mye utbetalt tilskudd, skal tilbakebetales til Sametinget.

11 - Taushetsplikt

Taushetsplikten etter forvaltningslovens § 13 gjelder for enhver som utfører arbeid etter bestemmelsene i disse retningslinjene.

12 - Endringer i retningslinjene

Sametinget kan gi utfyllende bestemmelser til disse retningslinjer og foreta endringer i retningslinjene.

13 - Ikrafttreden og oppheving

Retningslinjene trer i kraft fra det tidspunkt Sametingspresidenten bestemmer.

Driftsstøtteordningen gjelder for likningsåret 2005 og 2006.

Innstilling fra Nærings- og kulturkomiteen

Merknad

Hele komiteen, medlemmene Tor Mikalsen, Susanne Amalie Andersen, Klemet Erland Hætta, Miriam Paulsen, Jarle Jonassen og Martin Urheim fra Norske samers riksforbund, Marianne Balto Henriksen, Henrik Eriksen, Knut Store, Bjarne Store-Jakobsen, Per Edvind Varsi fra Arbeiderpartiets sametingsgruppe, Olaf Eliassen, Senterpartiet og Per Andersen Bæhr, Kautokeino flyttsameliiste

vil på nåværende tidspunkt ikke komme med større endringsforslag, i og med at retningslinjene er midlertidige. Hele komiteen viser til det arbeidet som er i gang i Regjeringen med å utvikle et verdiskapningsprogram for næringskombinasjoner i samiske områder, og mener at saken vil måtte ses på på nytt når dette arbeidet ferdigstilles.

Hele komiteen mener at angjeldende støtteordning bør ha som mål er at en oppnår en aktivitet som kan defineres som næring, og som bidrar til reell verdiskaping i lokalmiljøet og for utøveren.

Hele komiteen mener at støtteordningen bør være en ordning for kombinasjonsnæringer, hvor utmarksnæringer drives i kombinasjon med andre samiske næringer så som reindrift, jordbruk, skogbruk og fiske, i tillegg til at utmarksnæringer kan drives alene.

I tillegg til passive omsetningsbaserte ordninger, bør det vurderes mere utviklingsorienterte ordninger hvor støtte til investeringer, produktutvikling, kompetanseheving og markedsarbeid står sentralt. Det bør også utredes en fraktstøtteordning som har som formål å sikre stabil tilgang på råstoff.

Hele komiteen mener også at Sametinget må komme med nærmere definisjon av utmarksprodukter, og ikke basere seg på en opplisting av produkter eller begrense det til produkter for matkonsum.

Merknad 2, Finnmarkslista v/representant Kjetil Romsdal

Midlertidige retningslinjer for driftsstøtte til utmarksnæring.

Utmarksnæring har alltid vært en viktig del av næringsgrunnlaget i distriktene, og høsting fra naturen er fortsatt en viktig del av samisk levesett i mange områder. Enkelte næringsformer, som reindrift, har fortsatt levelige rammevilkår, mens andre deler av utmarksnæringen, som børsanking og innlandsfiske, er nærmest forsvunnet som næring, og redusert til et minimum. Årsakene til dette er flere, men både rammebetingelser, næringens status og markedsøkonomiske elementer har bidratt til en reduksjon.

Utmarka vår er rik på ressurser, og med sterk fokus på videreforedling og nisjeprodukter er det et stort potensiale for verdiskaping og arbeidsplasser innenfor flere deler av utmarksnæringene enn bare reindriften. Historisk sett har de ulike næringsformene levd side om side i utmarka. Det er derfor viktig å utarbeide en helhetlig næringspolitikk med formål å modernisere og tilrettelegge for utmarksnæring i vid forstand, samtidig som man også tilrettelegger for en næringsutvikling i samiske områder hvor flere næringer gis gode rammebetingelser.

Gjeldende retningslinjer for utmarksnæring har flere svakheter. Vi ser at flere av retningslinjene er diskriminerende og konkurransevridende, og gir ikke like muligheter for å lykkes. Dette dreier seg blant annet om:

- Målgruppe og virkeområde.
- Driftstilskudd for utøvere i stedet for aktive, lønnsomhetskapende støtteordninger.
- Lave omsetningstall som grunnlag for støtte.
- Privat lønnsinntekt trekkes inn som et kriterium for næringsstøtte.

Siden retningslinjene er midlertidige og kun skal gjelde for en kort periode, ser vi ingen grunn til å bruke ressurser på å endre disse, men vi anser det som viktig å påpeke svakhetene, slik at de kan rettes opp.

Målet for næringspolitikken bør være å bygge opp en sterk og levedyktig utmarksnæring, basert på de naturressurser som finnes i samiske områder. For å overleve med utmarksnæring som levebrød i dagens samfunn, må modernisering, videreforedling og kvalitetssikring ha høy prioritet. Samtidig må det arbeides for å endre rammebetingelser så næring i utmarka har like vilkår som annen næring.

Arbeidet med nye helhetlige retningslinjer og helhetlig næringspolitikk bør komme i gang snarest, og senes innen utgangen av 2006.

Forslag

Hele komiteen, medlemmene Tor Mikalsen, Susanne Amalie Andersen, Klemet Erland Hætta, Miriam Paulsen, Jarle Jonassen og Martin Urheim fra Norske samers riksforbund, Marianne Balto Henriksen, Henrik Eriksen, Knut Store, Bjarne Store-Jakobsen, Per Edvind Varsi fra Arbeiderpartiets sametingsgruppe, Olaf Eliassen, Senterpartiet og Per Andersen Bæhr, Kautokeino flyttsameliiste

fremmer følgende endringsforslag til Sametingsrådets innstilling:

5 - Tildelingskriterier

I første avnitt gjøres følgende endring:

Strykes: "som kan nyttes til matkonsum"

Første avsnitt blir da følgende:

- "Driftsstøtte består av støtte til utmarksprodukter. Utmarksprodukter kan være innlandsfiske, ville bær, småvilt, urter og sopp."

I andre avsnitt gjøres følgende endringer:

Strykes: "mellom"

"og kr 150 000"

"De totale"

Tilføyes: "minimum"

Endres: "de" til "den"

Andre avsnitt blir da følgende:

- "Omsetningen i utmarksnæring skal være minimum kr 25000. Lønnsinntekter for den som driver med utmarksnæring skal ikke utgjøre mer enn kr 200 000."

I tredje avsnitt gjøres følgende endringer:

Strykkes: "fra autorisert regnskapsfører"

Tilføyes: "og næringsoppgave"

Tredje avsnitt blir da følgende:

”Med begrepet omsetning forstås brutto omsetning fratrukket merverdiavgift og offentlige tilskudd. Omsetningen skal dokumenteres av omsetningsledd, så som mottaksanlegg. Omsetning utenom disse leddene kan godkjennes om søkeren kan fremlegge regnskap og næringsoppgave. Eiere av mottaksanlegg kan ikke dokumentere omsetning for egen virksomhet.”

For øvrig slutter komiteen seg til Sametingsrådets innstilling

Forslag 2, representant Isak Mathis O. Hætta, Kautokeino fastboendes liste

1

Under målgruppe og virkeområde.

Tilskuddsordningen omfatter sammenslutninger, selvstendig næringsdrivende og enkeltmannsforetak.

2

Omsetningen i utmarksnæringen skal være minimum kr. 20 000. Det totale lønnsinntekten har ingen innvirkning på tildeling av driftstilskuddet.

Avsnitt 3 under: 5 tildelingskriterier.

3

Leveringen skal ikke begrenses til mottaksanlegg, direkte salg til kunden skal tas med i beregningsgrunnlaget. Dette vil fremkomme i næringsoppgaven.

4

Avsnitt 4:

Støtten er fastsatt til 50 % av omsetningen fra utmarksnæringen og maksimalt kr. 75 000 pr.

5

Endring.

Under merknader:

Kautokeino fastboendes liste v/Isak Mathis O. Hætta kan ikke akseptere "at sametinget venter til Regjeringen har utviklet et verdiskapningsprogram for næringskombinasjoner i samiske områder".

I denne saken må sametinget definere og arbeide med samisk næring, og lage de beste rammene for samiske utmarksnæring og ikke gi regjeringen denne oppgaven.

Sametinget må snarest ta kontakt med Regjeringen og fortelle at sametinget skal være med å utvikle verdiskapningsprogram for næringskombinasjoner i samiske områder.

6

Sametinget ber om at saken om transportstøtte i forbindelse med utmarksnæring utredes snarest og legges frem for mai plenum til godkjenning.

7

Laksefiske i Tana vassdraget må inkluderes i ordningen for driftsstøtte.

8

Sametinget ser at de som kommer inn under driftstilskuddsordningen skal kunne bruke motorkjøretøy i utmarka, samt bygge driftshytter.

III Votering

Av 43 representanter var 39 til stede. Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge:

- Isak Mathis O. Hætta's forslag, punkt 5, ble forkastet med 37 stemmer. 2 stemte for.
- Isak Mathis O. Hætta's forslag, punkt 1-4 og 6-8, ble forkastet med 38 stemmer. 1 stemte for.
- Kultur- og næringskomiteens forslag ble enstemmig vedtatt.
- Sametingsrådets forslag, med ovennevnte vedtatte endringer, ble enstemmig vedtatt.

IV Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i denne saken.

V Taleliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
1	Olaf Eliassen, saksordfører	
2	Isak Mathis O. Hætta	
3	Magnhild Mathisen	
4	Kjetil Romsdal	
5	Marianne Balto Henriksen	Isak Mathis O. Hætta Martin Urheim Marianne Balto Henriksen
6	Johan Mikkel Sara	
7	Tor Mikalsen	
8	Randi A. Skum	
9	Henrik Eriksen	Jarle Jonassen Johan Mikkel Sara Henrik Eriksen
10	Terje Tretnes	Josef Vedhugnes Isak Mathis O. Hætta Terje Tretnes
11	Olaf Eliassen	
	Olaf Eliassen, til forretningsorden	
	Isak Mathis O. Hætta, til forretningsorden	
	Egil Olli, til forretningsorden	
	Ann-Mari Thomassen, til forretningsorden	

Isak Mathis O. Hætta, til forretningsorden	
Egil Olli, til forretningsorden	
Isak Mathis O. Hætta, til forretningsorden	
Olaf Eliassen, til forretningsorden	
Ann-Mari Thomassen, til forretningsorden	

VI Sametingets vedtak

Sametinget må vurdere om det er behov for en varig driftsstøtteordning for utmarksnæringer. Samtidig skal det lages strategier for utvikling av en levedyktig utmarksnæring og rammevilkårene for utmarksnæringen.

Midlertidige retningslinjer for driftsstøtte til utmarksnæringer.

Retningslinjer fastsatt av Sametinget 02. mars 2006, med ikrafttreden 02. mars 2006.

1 - Formål

Bruken av midlene har til formål å sikre avsetning på utmarksprodukter, bedre kvaliteten på utmarksprodukter og sikre stabil tilgang på råstoff til mottaksanlegg.

2 - Målgruppe og virkeområde

Målgruppen for ordningen er utøvere som driver med utmarksnæring.

Tilskuddsordningen omfatter selvstendig næringsdrivende og enkeltmannsforetak. Søkere skal være registrert i Enhetsregisteret.

Virkeområdet for ordningen med støtte til utmarksnæringer er identisk med virkeområdet for Samisk utviklingsfond.

3 - Virkemidler

Sametinget avsetter årlig virkemidler til ordningen for utmarksnæringer.

4 - Krav til søknad og behandling av søknader

Tilskuddsstyret fastsetter søknadsfrist for virkemidlene. Hver enkelt søknad behandles etter en særskilt vurdering, jfr. punkt 5.

Det skal føres register over tilsagn, og det skal utarbeides rutiner for utbetaling av støtte.

5 - Tildelingskriterier

Driftsstøtte består av støtte til utmarksprodukter. Utmarksprodukter kan være innlandsfisk, ville bær, småvilt, urter og sopp. Laksefiske omfattes ikke av denne ordning.

Omsetningen i utmarksnæring skal være minimum kr 25 000. Lønnsinntekter for den som driver med utmarksnæring skal ikke utgjøre mer enn kr 200 000.

Med begrepet omsetning forstås brutto omsetning fratrukket merverdiavgift og offentlige tilskudd. Omsetningen skal dokumenteres av omsetningsledd, så som mottaksanlegg. Omsetning utenom disse leddene kan godkjennes om søkeren kan fremlegge regnskap og næringsoppgave. Eiere av mottaksanlegg kan ikke dokumentere omsetning for egen virksomhet.

Omsetningsbeløpene skal framgå av likningsdokumentene. Mottaksanlegg skal ha tillatelse fra Mattilsynet til å drive med slik virksomhet.

Driftsstøtten kan gis til søkere som kommer inn under målgruppen, og oppfyller kriteriene i dette punktet. Støtten er fastsatt til 50 % av omsetningen fra utmarksnæringene og maksimalt kr. 50.000 pr. år.

6 - Tildelingsbrev og utbetalingsrutiner

Ved innvilgelse av tilsagn sender Sametinget et tilsagnsbrev der vilkår for støtte fremkommer. Sametinget foretar utbetaling av tilskudd og forestår regnskapsførselen.

7 - Klageadgang og begrunnelsesplikt

Forvaltningslovens regler kommer til anvendelse ved behandling av saker etter disse retningslinjer. Lovens regler om begrunnelsesplikt for enkeltvedtak gjelder for vedtak i saker som nevnt i punkt 6. Sametingsrådet er klageinstans.

8 - Rapportering

Tilskuddsstyret skal årlig rapportere til Sametinget om resultatmål.

9 - Oppfølging, kontroll og evaluering

Sametinget skal etablere rutiner for oppfølging av de midler som bevilges. Med hjemmel i Stortingets bevilgningsreglement § 17 skal Riksrevisjonen og Sametinget ha adgang til å iverksette kontroll med at midlene nyttes etter forutsetningene. Ordningen med støtte til utmarksnæringer skal evalueres.

10 - Tilbakebetaling

Eventuelt for mye utbetalt tilskudd, skal tilbakebetales til Sametinget.

11 - Taushetsplikt

Taushetsplikten etter forvaltningslovens § 13 gjelder for enhver som utfører arbeid etter bestemmelsene i disse retningslinjene.

12 - Endringer i retningslinjene

Sametinget kan gi utfyllende bestemmelser til disse retningslinjer og foreta endringer i retningslinjene.

13 - Ikrafttreden og oppheving

Retningslinjene trer i kraft fra det tidspunkt Sametingspresidenten bestemmer.

Driftsstøtteordningen gjelder for likningsåret 2005 og 2006.

Behandlingen av saken ble avsluttet 02.03.06 kl. 10.20.

010/06: Samiskrelatert statistikk i Norge

Arkivsaknr.
04/1725

Behandlinger

Politisk nivå	Møtedato	Saksnr.
Sametingsrådet	03.01.06	R 004/06
Oppvekst- og utdanningskomiteen	14.- 17.02.06	04/06
Sametingets plenum	28.02. - 03.03.06	010/06

Saken påbegynt 02.03.2006 kl. 11.05.

I Vedlegg

Nr	Dok. dato	Avsender/Mottaker	Tittel
1	03.01.06	Sametingsrådet	Sak R 004/06
2	12.12.05	Nordisk samisk institutt	Samisk relatert statistikk i Norge – statusrapport 2005
3	12.12.05	Nordisk samisk institutt	Samisk relatert statistikk i Norge – rammebudsjett for 2007

II Forslag og merknader

Sametingsrådets forslag til innstilling overfor komiteen:

Kunnskap om samiske samfunn, om formelle grunnlag for beslutninger og om konsekvenser av politikk og tiltak er svært viktig for å kunne utforme politikk. Kunnskapsgrunnlaget om samiske samfunn er i dag både dårlig og vanskelig tilgjengelig. For et hvert samfunn er det viktig å ha statistikkunnskaper som grunnlag for styring. Dette gjelder også for det samiske samfunnet. Statistikk danner et viktig grunnlagsmateriale for å analysere situasjonen og utviklingsbehov i samfunnet. Et målrettet arbeid for innsamling, utforming og formidling av

samiskrelatert statistikk vil være et grunnleggende verktøy for samisk samfunnsforming. Sametinget vil derfor at:

1. Samisk statistikkarbeid institusjonaliseres og blir en fast etablert virksomhet. Sametinget anser det som en statlig forpliktelse å legge til rette for at samiskrelatert statistikk utformes. Det forutsettes derfor at statlige myndigheter står for finansieringen av en slik institusjonalisering. Samisk statistikkarbeid må være under samisk demokratisk styring og kontroll ved at Sametinget fastsetter overordnede føringer og/eller godkjenner gjennomføring av statistikkarbeidet. Det praktiske arbeidet med samisk statistikk må knyttes til Nordisk Samisk Institutt og Statistisk sentralbyrå. Nordisk Samisk Institutt må tillegges ansvaret for den overordnede faglige, tekniske og metodiske utviklings- og oppfølgingsarbeidet, mens Statistisk sentralbyrå i sitt statsoppdrag må ansvarliggjøres for produksjon og tilrettelegging av samisk statistikk. Det forutsettes at Nordisk Samisk Institutt og Statistisk sentralbyrå inngår i et tett samarbeid.
2. I tillegg til geografisk basert statistikk må det utarbeides individbasert statistikk. Ved utarbeidelse av individbasert samisk statistikk ser Sametinget det som prinsipielt viktig at dette bygger på former for helhetlige folketellinger. Metodiske, tekniske, organisatoriske og økonomiske sider ved slike tellinger må utredes. Sametinget skal godkjenne opplegget for slik innsamling og utforming av statistiske data.
3. På kort sikt ses det som viktig å få utarbeidet prøvedata knyttet til individbasert statistikk gjennom bruk av eksisterende registre. I henhold til forskrift om valg til Sametinget § 81 gir Sametinget samtykke til at Nordisk Samisk Institutt og Statistisk sentralbyrå kan bruke samemanntallet for utarbeidelse av individbaserte statistiske prøvedata. Sametinget skal godkjenne opplegget for gjennomføringen av et slikt arbeid.

Innstilling fra Oppvekst- og utdanningskomiteen

Forslag

Hele komiteen, medlemmene fra NSRs sametingsgruppe; Synnøve Solbakken-Härkönen, Rita-Alise Porsanger, Aili Keskitalo, Berit Anna Gaup, Åge Nordkild og Eivind Langås, Arbeiderpartiets sametingsgruppe; Åge B. Pedersen, Jørn Are Gaski, Inger Jørstad, Josef I. Vedhugnes og Per-Ivar Henriksen og medlemmet fra Åarjel læstoe; Laila Wilks.

Kunnskap om samiske samfunn, om formelle grunnlag for beslutninger og om konsekvenser av politikk og tiltak er svært viktig for å kunne utforme politikk. Kunnskapsgrunnlaget om samiske samfunn er i dag begrenset og vanskelig tilgjengelig. For et hvert samfunn er det viktig å ha statistikkunnskaper som grunnlag for styring. Dette gjelder også for det samiske samfunnet. Statistikk danner et viktig grunnlagsmateriale for å analysere situasjonen og utviklingsbehov i samfunnet. Et målrettet arbeid for innsamling, utforming og formidling av samiskrelatert statistikk vil være et grunnleggende verktøy for samisk samfunnsforming. Sametinget vil derfor at:

1. Samisk statistikkarbeid institusjonaliseres og blir en fast etablert virksomhet. Sametinget anser det som en statlig forpliktelse å legge til rette for at samiskrelatert statistikk utformes. Det forutsettes derfor at statlige myndigheter står for finansieringen av en slik institusjonalisering. Det må bygges opp statistikkfaglig kompetanse ved

samiske forskningsinstitusjoner slik at de kan være aktive samarbeidspartnere med Statistisk sentralbyrå. Sametinget ber Statistisk sentralbyrå om å utvide arbeidet med samiskrelatert statistikk. Beslutninger om utarbeidelse og formidling av samiskrelatert statistikk må i første omgang skje etter konsultasjoner med Sametinget. I neste omgang ber Sametinget om at regjeringen, gjennom konsultasjoner, med Sametinget foretar en nærmere prinsipiell avklaring av Sametinget og Statistisk sentralbyrå sine roller i henhold til statistikkloven og tilhørende forskrifter hva gjelder overordnet formell styring med samiskrelatert statistikkarbeid.

2. I tillegg til geografisk basert statistikk må det utarbeides individbasert statistikk. Ved utarbeidelse av individbasert samisk statistikk ser Sametinget det som prinsipielt viktig at dette bygger på former for helhetlige folketellinger. Metodiske, tekniske, organisatoriske og økonomiske sider ved slike tellinger må utredes og klareres med Sametinget gjennom konsultasjoner og endelig samtykke.

III Votering

Av 43 representanter var 35 til stede. Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge:

- Oppvekst- og utdanningskomitèens forslag ble enstemmig vedtatt.

IV Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i denne saken.

V Taleliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
1	Hilde Nyvoll Vangen, saksordfører	
2	Rita-Alise Porsanger	
3	Aili Keskitalo	Martin Urheim
		Aili Keskitalo
4	Per Ivar Henriksen	
5	Gunn-Britt Retter	
6	Hilde Nyvoll Vangen, saksordfører	

VI Sametingets vedtak

Kunnskap om samiske samfunn, om formelle grunnlag for beslutninger og om konsekvenser av politikk og tiltak er svært viktig for å kunne utforme politikk. Kunnskapsgrunnlaget om samiske samfunn er i dag begrenset og vanskelig tilgjengelig. For et hvert samfunn er det viktig å ha statistikkunnskaper som grunnlag for styring. Dette gjelder også for det samiske

samfunnet. Statistikk danner et viktig grunnlagsmateriale for å analysere situasjonen og utviklingsbehov i samfunnet. Et målrettet arbeid for innsamling, utforming og formidling av samiskrelatert statistikk vil være et grunnleggende verktøy for samisk samfunnsforming. Sametinget vil derfor at:

1. Samisk statistikkarbeid institusjonaliseres og blir en fast etablert virksomhet. Sametinget anser det som en statlig forpliktelse å legge til rette for at samiskrelatert statistikk utformes. Det forutsettes derfor at statlige myndigheter står for finansieringen av en slik institusjonalisering. Det må bygges opp statistikkfaglig kompetanse ved samiske forskningsinstitusjoner slik at de kan være aktive samarbeidspartnere med Statistisk sentralbyrå. Sametinget ber Statistisk sentralbyrå om å utvide arbeidet med samiskrelatert statistikk. Beslutninger om utarbeidelse og formidling av samiskrelatert statistikk må i første omgang skje etter konsultasjoner med Sametinget. I neste omgang ber Sametinget om at regjeringen, gjennom konsultasjoner, med Sametinget foretar en nærmere prinsipiell avklaring av Sametinget og Statistisk sentralbyrå sine roller i henhold til statistikkloven og tilhørende forskrifter hva gjelder overordnet formell styring med samiskrelatert statistikkarbeid.
2. I tillegg til geografisk basert statistikk må det utarbeides individbasert statistikk. Ved utarbeidelse av individbasert samisk statistikk ser Sametinget det som prinsipielt viktig at dette bygger på former for helhetlige folketellinger. Metodiske, tekniske, organisatoriske og økonomiske sider ved slike tellinger må utredes og klareres med Sametinget gjennom konsultasjoner og endelig samtykke.

Behandlingen av saken ble avsluttet 02.03.06 kl. 11.20

011/06: Sametingets årsmelding 2005

Arkivsaknr.
05/3758

Behandlinger

Politisk nivå	Møtedato	Saksnr.
Sametingetsrådet	03.01.06	R 003/06
Plan- og finanskomiteen	14.- 17.02.06	000/06
Sametingets plenum	28. - 03.03.06	11/06

Saken påbegynt onsdag 02. mars 2006 kl. 13.30

I Vedlegg

Nr	Dok. dato	Avsender/Mottaker	Tittel
			Sametingets regnskap for 2005

II Forslag og merknader

Sametingsrådets forslag til innstilling overfor komiteen:

Sametinget

Sametinget er inne i sin femte valgperiode. Sametinget har i 2005 gjennom undertegning av avtale om konsultasjoner oppnådd en ny og tydeligere posisjon som vil styrke Sametingets mulighet til å være et selvstendig og helhetlig organ. Dette medfører også økte oppgaver og økt behov for ressurser for å løse det stadig stigende kravet til oppfølging av svært mange saksfelt. Sametinget har i større grad fått overføringer fra staten til virksomheten gjennom et rammetilskudd. Det samiske samfunnets behov for utvikling er meget stort, og prioriteringene Sametinget må gjøre over budsjettet kan i liten grad dekke disse behovene. Dette viser også merknadene under mange av de områdene som er omtalt i årsmeldingen.

Sametinget har et stort forvaltingsansvar både knyttet til tilskuddforvaltning innen forskjellige fagfelt og til lovbestemte oppgaver. Mye av ressursene Sametinget disponerer blir brukt til disse forvaltingsoppgavene. Årsmeldingen vil ikke komme spesifikt inn på hvor mange saker som er behandlet i 2005 innen hvert fagfelt, men omhandler hovedtrekkene knyttet opp mot saksfeltene.

Sametingsvalget

Mulighet for deltagelse i sametingsvalget er den mest grunnleggende politiske rettighet man har som same i Norge i dag. Valget i 2005 var det femte sametingsvalget som er avholdt.

Samemanttallet

Etter endring i samelovens § 2 -6 av 14. mai 2004 har Sametinget overtatt kommunenes ansvar for føring og stryking i samemanttallet på grunnlag av mottatte begjæringer. Dette har medført at valget 2005 var det første sametingsvalget der ansvaret for føring av samemanttallet var administrert av Sametinget sentralt. En sentralisering av manntallet, og en direkte registrering av denne opplysningen i folkeregisteret, har vært en nødvendig forbedring for å sikre et best mulig grunnlag for kvalitetssikring og utarbeiding av samemanttallet.

Sametinget har i perioden mellom valgene 2001 og 2005 drevet et aktivt og langsiktig rekrutteringsarbeid for å få flere til å begjære seg innmeldt i samemanttallet. Tiltakene har spesielt vært rettet opp mot kvinner og unge, som var lavest representert i tidligere samemantall. Manntallet for valget 2005 viser at det er registrert 12 538 stemmeberettigede. Dette er en økning fra valget i 2001 på 2 617. Andelen kvinner har økt fra 36 til 46 prosent. Alle valgkretser har en markert økning i manntallet. Sametinget vil fortsatt prioritere arbeidet med å få flere til å begjære seg innført i samemanttallet.

Valget 2005

På bakgrunn av valgregelutvalgets innstilling i 2001 har Sametinget fram mot valget 2005 arbeidet med og iverksatt tiltak både rettet mot manntallet slik som vist til over, og valgordningen for selve valggjennomføringen.

Ett av tiltakene Sametinget foreslo for å bedre kjønnsbalansen var at det skulle innføres 4 utjevningsmandater, slik at det totalt blir 43 representanter. Sametinget la til grunn at utjevningsmandatene skulle fordeles slik at fram til det var minst 40 % av hvert kjønn, skulle utjevningsmandatene forbeholdes det underrepresenterte kjønn. Det var også forutsatt at det skulle innføres en sperregrense på 4 %.

Regjeringen støttet ikke Sametingets forslag til fordeling av utjevningsmandater og fremmet et eget forslag der utjevningsmandatene fordeles til de valgkretser som har flest godkjente stemmer etter gjennomført valg.

Flertallet i Odelstinget gikk imot både Sametinget og Stortingets kommunalkomité og vedtok endring i sameloven § 2-4. Endringen trådte i kraft 15.04.05. Selv om kjønnsfordelingen mellom representantene ved årets valg er svært bra, beklager Sametinget at Odelstinget ikke la til grunn Sametingets eget forslag i denne saken. I henhold til sameloven er Sametinget øverste valgmyndighet ved valg til Sametinget. Det er prinsipielt uheldig at Sametingets syn blir overprøvet når det skal utarbeides bestemmelser for hvordan valget skal gjennomføres.

Sametinget må derfor selv ha avgjørende myndighet over utformingen av sin egen valgordning.

Sametinget har gjennomført kampanjer for å øke kvinnerepresentasjonen ved sametingsvalget 2005. Målsetningen for kampanjen var at minst 33 % av Sametingets representanter skulle være kvinner etter årets valg. Resultatet for valgperioden 2005 - 2009 er at 22 av 43 representanter som er valgt inn er kvinner. Dette utgjør en kvinneandel på 51 %. Arbeidet med likestilling i forhold til valg og representasjon vil fortsatt prioriteres.

Valgordningen til sametingsvalget innebærer at opptellingen skjer ved et opptellingsvalgstyre i hver av de 13 valgkretsene. Noen av kretsene omfatter svært mange kommuner. Oslo kommune i valgkrets 13 Sør-Norge har ansvar for opptelling for 295 kommuner. 162 av disse har mellom 1 - 50 manntallsførte. For at en velger skal kunne avlegge stemme til sametingsvalget på valgdagen og valgtinget, og være sikker på at denne stemmen er hemmelig, er innsending til et opptellingsvalgstyre det alternativ som best ivaretar disse hensyn. Postvalg for kommuner med få manntallsførte ble vurdert etter valget i 2001, men avvist da man var bekymret for statusen på valget.

Hvis valgoppgjøret skal kunne foreligge raskere enn ved dette valget, må det utarbeides alternative løsninger for opptelling. Sametingets forberedende fullmaktskomité forutsetter at valget i 2005 er det siste valg hvor foreløpig valgresultat ikke foreligger parallelt med stortingsvalget. Mulighetene for elektronisk stemmegivning er i dag ikke til stede. Kommunal- og regionaldepartementet har igangsatt en utredning vedrørende bruk av elektroniske medier ved stemmegivning. Sametinget har bedt om at sametingsvalget inkluderes og vurderes i dette utredningsarbeidet.

Sametingsvalget 2005 ble godkjent av Sametingets plenum i oktober. Forberedende fullmaktskomité har påpekt en hel rekke utfordringer som det er nødvendig å jobbe videre med fram mot valget i 2009. Disse utfordringene er i særlig grad knyttet opp mot arbeidet med manntallet, representasjon og tidspunkt for valgresultat. Som et grunnlag for dette videre arbeidet er det i september 2005 nedsatt et fagutvalg som skal se på alle sider ved sametingsvalget. I henhold til mandatet skal utvalget legge fram sin innstilling i april 2007.

Konsultasjoner

Som urfolk har samene rett til å bli konsultert i saker som kan få direkte betydning for dem. Denne retten er nedfelt i ILO-konvensjon nr. 169 om urfolk og stammefolk i selvstendige stater artikkel 6. Kommunal- og regionaldepartementet og Sametinget var, etter behandlingen av finnmarksloven enige om at det var et behov for å få til en enighet om hvordan de folkerettslige bestemmelsene om konsultasjoner og deltakelse skulle forstås. Det ble derfor satt i gang et arbeid for å få til en konsultasjonsavtale mellom Sametinget og staten. 11. mai 2005 underskrev statsråd Erna Solberg og sametingspresident Sven-Roald Nystø prosedyrer for konsultasjoner mellom statlige myndigheter og Sametinget. Prosedyrene ble godkjent av Sametinget 1. juni 2005 og fastsatt i statsråd 1. juli 2005. Konsultasjonsprosedyrene er et viktig skritt for å tydeliggjøre Sametingets plass i styringssystemet i landet. Konsultasjonsplikten synliggjør at statlige myndigheter faktisk skal søke om å oppnå enighet med Sametinget.

Konsultasjonsprosedyrene omfatter ikke budsjettfastsetting. Det er en felles forståelse mellom Regjeringen og Sametinget at prosedyrer for budsjettfastsetting til Sametinget skal avklares i

en egen prosess. For Sametinget er det viktig at slike budsjettprosedyrer er etablert før arbeidet med statsbudsjettet 2008 starter.

Ressurslovgivning/rettigheter

Sametinget mener at de overordnede prinsippene for ressurslovgivningen skal være i samsvar med Norges folkerettslige forpliktelser overfor samene som urfolk. Sametingets syn er at Norge må oppfylle disse forpliktelsene ved å innarbeide regler som sikrer samenes tilgang til ressursene, regler som sikrer reell deltakelse og medbestemmelse i forvaltningen av ressursene, og saksbehandlingsregler som sikrer ivaretagelse og vektlegging av samiske hensyn i beslutningsprosessene i lovgivningen. I tillegg må forvaltningen av ressursene bygge på nærhets- og avhengighetsprinsippet slik at det sikrer det samiske materielle kulturgrunnlaget.

Sametinget har i 2005 avgitt høringsuttalelse til to store lovutredninger. Dette er utredningen med forslag til ny naturmangfoldslov og utredningen med forslag til ny havressurslov. Sametinget forventer at regjeringens oppfølging av disse utredningene skjer gjennom konsultasjoner med Sametinget. Dette vil også gjelde for andre viktige ressurslover som minerallov og plan- og bygningslov.

Regjeringen Bondevik II fremmet våren 2005 Ot.prp. 99 (2004-2005) forslag til revisjon av reindriftsloven. Utarbeidelsen av lovforslaget skjedde uten konsultasjoner med Sametinget, og forslaget hadde ikke en helhetlig vurdering av organiseringen av reindriften sett i forhold til økonomisk, økologisk og kulturell bærekraft. Stortinget utsatte behandlingen av Ot.prp. 99 (2004-2005). Det er enighet mellom Sametinget og regjeringen Stoltenberg at det skal fremmes en ny Ot.prp. der lovutvalgets forslag i sin helhet skal fremmes. Dette skal skje gjennom konsultasjoner. Sametinget vil behandle utkast til endelig Ot.prp. for å ta stilling til om en kan gi sitt samtykke til lovforslaget. Sametinget ser det som svært viktig at dette lovarbeidet har prioritet og at et nytt lovforslag kan fremmes i nær framtid. Sametinget vil påpeke at arbeidet som nå er blitt lagt fram har tatt uforholdsmessig lang tid. Reindriftslovutvalgets forslag til ny reindriftslov ble lagt fram allerede i 2001. Sametinget mener at en tidlig involvering av Sametinget i lovarbeidet ville bidratt til en raskere prosess.

Sametinget mener at det i tillegg til lovendringene nevnt ovenfor, snarlig må gjennomføres en total revidering av reindriftsloven. I dette arbeidet må blant annet arealspørsmål og forholdet til andre utmarksbrukere inngå.

Finnmarksloven

Finnmarksloven har vært en av de viktigste sakene for Sametinget i 2005. Arbeidet med denne saken har krevd svært store politiske og faglige ressurser for Sametinget. Gjennom en nyvinnende prosess mellom Stortinget og Sametinget der det ble gjennomført konsultasjoner med justiskomiteen og en plenumsbehandling i Sametinget av justiskomiteens utkast til innstilling, kom en fram til en lov Sametinget kunne slutte seg til. Loven ble vedtatt i Stortinget 17. juni 2005. Gjennom kontakt med Sametinget har Kommunal- og regionaldepartementet utarbeidet overgangsregler for Finnmarkseiendommen gjeldende fra 1. juni 2006 til grunnarealene overføres fra Statskog til Finnmarkseiendommen innen utgangen av 2. kvartal 2006.

Det har vært kontakt mellom Fiskeri- og kystdepartementet og Sametinget for utredning av samer og andres rett til fiske i havet utenfor Finnmark. Det er enighet om å konsultere om et slikt mandat.

Informasjon rundt loven har også vært vektlagt i 2005. For Sametinget har det vært av betydning at informasjonsarbeidet har en helhetlig tankegang. Det ble i 2005 satt i gang et informasjonsprosjekt og nedsatt en administrativ styringsgruppe for prosjektet. Styringsgruppa har medlemmer fra Sametinget, Finnmark fylkeskommune, Kommunal- og regionaldepartementet samt Justisdepartementet.

Arealvern og verneplaner

Det pågår en rekke verneprosesser i samiske områder. Sametinget har etterspurt tilbakemelding fra Miljøverndepartementet på forslag til retningslinjer på verneprosesser i samiske områder. Det ble lovet en rask tilbakemelding fra Miljøverndepartementet. Allikevel meddelte Miljøverndepartementet at en slik tilbakemelding ikke ville bli gitt før det var utarbeidet en veileder for oppfølging av de generelle prosedyrene for konsultasjoner. Til tross for dette er det i 2005 meldt om oppstart av nye verneplaner og utarbeidelse av forvaltningsplaner. Sametinget er svært kritisk til dette og har bedt miljøvernministeren om at det ikke igangsettes nye planprosesser før det er etablert enighet om retningslinjer for verneprosesser i samiske områder.

For verneplaner startet opp før konsultasjonsprosedyrene og retningslinjer for verneprosesser i samiske områder ble vedtatt, har Sametinget akseptert at det gjennomføres konsultasjoner med Miljøverndepartementet på grunnlag av de høringsprosesser som har vært gjennomført.

Sametinget har i 2005 igjen tatt opp saken om forsvarets utbygging i Mauken og Blåtind. Stortinget satte som en forutsetning for en sammenbinding av skytefeltet Mauken og Blåtind at spørsmålene for reindriften skulle løses. Disse forutsetningene er til nå ikke oppfylt. Folkerettens prinsipper blir brutt om skytefeltet sammenbindes etter de foreliggende planer. Samiske rettigheter i forbindelse med arealvern er et statlig ansvar som ikke skal bæres alene av næringsutøvere verken rettslig eller politisk. I arbeidet med å sikre samiske rettigheter for det samiske folk ser Sametinget Forsvarets utbyggingsplaner i Mauken og Blåtind som en svært viktig prinsipiell sak. Sametinget vil gjennom konsultasjoner med Regjeringen arbeide for å sikre grunnlaget for en framtidig bærekraftig reindrift i Mauken og Blåtind innenfor folkerettens bestemmelser. Forsvarets virksomhet må organiseres slik at det materielle kulturgrunnlaget for samisk kultur og reindrift ikke ødelegges.

Sametinget har tidligere etterlyst og etterlyser fortsatt en helhetlig konsekvensutredning før konsesjoner til vindmølleparker og infrastruktur i tilknytning til disse blir gitt. Dette er ikke blitt gjort. Det foreligger heller ikke tilstrekkelig forskningsgrunnlag for å fastslå hvilke konsekvenser vindmølleparker har for reindriften. Sametinget krever at det ikke igangsettes storstilte utbyggingsprosjekter uten at det er gjennomført konsultasjoner med Sametinget.

Olje og gass

Det samiske folk er ett av de statskonstituerende folk i Norge. At undergrunnsressursene i Barentshavet i dag kontrolleres av staten Norge må forstås som en konsekvens av at staten er grunnlagt på territoriet til to folk, samer og nordmenn. Om ikke samiske rettigheter aksepteres til utnyttelse av nye ressurser i områder som historisk har dannet det direkte grunnlaget for bosetting og levevis, fratras samene også retten til kontroll over egen livsform og økonomiske utvikling, slik ILO-konvensjonen nr. 169 anerkjenner urfolk retten til.

Olje- og gassressursene utenfor de samiske områder utløser særlige folkerettslige forpliktelser overfor det samiske folk. Dette sammen med olje og gassvirksomheten i Nordvest-Russland stiller særlige krav til operatører, transportører og statene. Sametinget har i 2005 arbeidet spesielt for å få en dialog med Statoil i forhold til urfolksrettigheter både i Norge og i andre land selskapet har sin virksomhet.

I tillegg har Sametinget spesielt vært opptatt av at all skipstrafikk, offshoreaktivitet og alle industrielle prosjekter i nordlige havområder må følge de strengeste miljøkrav, på grunn av de harde klimatiske forhold og områdenes sårbarhet.

Reinbeitekonvensjonen

Innstilling til norsk-svensk reinbeitekonvensjon av 1997, som skal erstatte 1972 konvensjonen, ble fremmet i 2001. Regjeringene i Norge og Sverige oppnevnte hver sin forhandlingsdelegasjon, og forhandlingene om ny konvensjon om den grenseoverskridende reindrift startet i 2003. Forhandlingsdelegasjonene var i hovedsak enige om en rekke av prinsippene og ordningene i en ny konvensjon, men uenige om den geografiske reguleringen av den grenseoverskridende reindriften. Forhandlingsdelegasjonen ble oppløst våren 2005. På grunn av manglende enighet har Sverige meddelt at de fra 1. mai 2005 vil legge til grunn Lappekodicillen av 1751 for reguleringene. Norge har vedtatt en ny lov som midlertidig, inntil en ny konvensjon foreligger, skal regulere svensk reinbeiting i Norge.

Norge og Sverige ble enige i juli 2005 om et utkast til mandat for å gjenoppta forhandlingene til en ny reinbeitekonvensjon. Mandatet til det nye forhandlingsutvalget inkluderer sametingene og reindriftsorganisasjonene i begge land. I desember 2005 ble forhandlingene om en ny norsk-svensk reinbeitekonvensjon gjenopptatt.

Rovvilt

Sametinget har fått oppnevningmyndighet til de regionale rovviltnemndene i områder der det er samiske næringsinteresser.

Erstatningsutmålingene for reindriften viser at rovviltstammene har økt de to siste årene. For jordbruket er erstatningsutmålingene uendret bortsett fra at antall sau drept av ulv er betraktelig økt fra 2003 til 2004. Økning av jerv- og gaupebestanden bekreftes av tall fra Direktoratet for naturforvaltning. Sametinget har uttrykt skepsis til den ukontrollerte økningen av de ulike rovviltartene i samiske områder. Økningen har medført svekket bærekraft i samisk jordbruk og reindrift. Disse næringene er i utgangspunktet sårbare for ulike biologiske og økonomiske svingninger som rovvilttapene medfører.

Forrige regjering (Bondevik II-regjeringen) satte i gang forskriftsendringsprosesser som ville føre til store negative endringer i dagens erstatningsregler. Sametinget har gitt uttalelse til forslag om ny forskrift om rovviltstatning for husdyr og tamrein. Sametinget ønsker ikke å svekke dagens erstatningsordning og er ikke enig i den hovedinnretningen som foreslås i forskriften. Sametinget er glad for at den nye regjeringen gjennom Soria Moria-erklæringen legger utkast til nye erstatningsordninger på is.

Sametinget må få reell innflytelse på den overordnede rovviltpolitikken i samiske områder. Slik ordningen er i dag er den ikke i tråd med statens forpliktelser til å rådføre seg med urfolk i saker som berører dem jf. ILO-konvensjonen 169 om urfolk og stammefolk i selvstendige stater, og ikke i tråd med konsultasjonsavtalen.

Samarbeid

Samarbeid på alle nivåer er viktig for å styrke og synliggjøre samiske samfunn og involvere og ansvarliggjøre alle politiske og administrative nivåer i Norge i dette arbeidet. Sametinget må få tilført ressurser for å kunne følge opp samarbeid på alle nivåer. Både for oppfølgingen av samarbeidsavtalene med fylkeskommunene og i oppfølgingen av det internasjonale samarbeidet.

Samarbeid på regionalt nivå

Samarbeidsavtalene med fylkeskommunene er viktige verktøy for Sametinget for å styrke og synliggjøre samisk kultur, språk og samfunnsliv i fylkeskommunene. I begynnelsen av 2005 hadde Sametinget to løpende samarbeidsavtaler, en med Troms fylkeskommune og en med Finnmark fylkeskommune. Det har kontinuerlig blitt arbeidet med oppfølgingen av avtalene på alle fagfeltene. Det holdes årlige møter både på politisk og administrativt nivå.

Sametinget begynte arbeidet med en samarbeidsavtale med fylkeskommunene i det sørsamiske området i 2003. Samarbeidet involverer fylkeskommunene Nordland, Nord-Trøndelag, Sør-Trøndelag og Hedmark. Avtalen ble undertegnet 11.02.05 og behandlet i Sametingets plenum i mai 2005. Sametinget har i 2005 jobbet med å utarbeide en samarbeidsavtale med Nordland fylkeskommune. Det tas sikte på å undertegne avtalen i begynnelsen av 2006.

Sametinget er medlem av det regionale partnerskapet i Finnmark. Det er utarbeidet et fireårig Regionalt utviklingsprogram (RUP) for Finnmark Ressursrik region Finnmark 2004-2007. Partnerskapet fordeler de regionale midlene fylkeskommunen får tildelt. I tillegg følger partnerskapet opp de regionale årsplanene og utarbeider nye. Tiltakene i de årlige RUP'ene blir også drøftet på de årlige møtene mellom fylkesordføreren i Finnmark og sametingspresidenten.

Sametinget var medlem av det regionale partnerskapet i Troms fram til 2005. I 2005 har Troms fylkeskommune endret utarbeidelsen av RUP. Nå er det regionrådene som kommer med innspill til RUP'en og fylkeskommunen arrangerer en felles konferanse om RUP med kommunene hvert år. Sametinget er ikke blitt involvert i dette arbeidet. For å få til en god integrering av det samiske perspektivet, er det ikke nok at Sametinget blir trukket inn helt på slutten av en slik prosess. Arbeidet med de regionale partnerskapene i sørsamisk område er under vurdering og vil bli fulgt opp i 2006.

Det er i 2005 etablert et samarbeidsorgan mellom Sametinget og de regionale helseforetak. Dette samarbeidsorganet skal være med på å sikre de forpliktelser som spesialisthelsetjenesten har for å kvalitetssikre sin tjeneste til det samiske folk. Sametinget ser det som svært viktig med et forum hvor man ser de samiske pasienters behov samlet uavhengig av foretakstilknytning. Sametinget har i 2005 kommet med forslag til styremedlemmer til de regionale helseforetakene.

Sametinget har innledet et samarbeid med Finnmark fylkeskommune (FFK) om innføring av Geografisk informasjonssystem (GIS-verktøy) i de respektive organisasjonene. GIS er et databasert system for innsamling, lagring, analyse og presentasjon av geografisk relatert informasjon. Prosjektet er en oppfølging av samarbeidsavtalen mellom FFK og Sametinget. Prosjektet skal gi partene muligheten til å ta i bruk et verktøy der resultatet blir en bedre tilgjengelighet for begge institusjoner og publikum. Hovedmålsettingen med innføring av GIS-system i Sametinget er å etablere tjenester og kartinformasjon til det samiske folk.

Samarbeid på nasjonalt nivå

Samarbeid på nasjonalt nivå gir Sametinget mulighet til å legge premissene for de overordnede føringene på samfunnsutviklingen i de samiske samfunn. Sametinget har jevnlig møter med de fleste departement og statsråder for å diskutere ulike saker. Konsultasjonsordningen vil styrke samarbeidet mellom Sametinget og regjeringen.

Sametinget har hatt faste årlige møter med Helse- og omsorgsministeren. I tillegg er det i 2005, som en oppfølging av Sametingets melding om helse- og sosialtjenester, etablert et sentralt koordinerende organ mellom Sametinget, Helse- og omsorgsdepartementet og Arbeids- og sosialdepartementet. Dette organet skal blant annet utarbeide forslag til hvilke styringsverktøy det er behov for og hvordan disse skal brukes. Dette for å sikre likeverdige helse og sosialtjenester til det samiske folk, på lik linje med den øvrige befolkning. Dette er en ny samarbeidsform som Sametinget er positiv til.

Sametingets samarbeid med Stortinget har utviklet seg i positiv retning. Dette kom særlig til uttrykk i arbeidet med justiskomiteens behandling av finnmarksloven. Det gjenstår imidlertid en del når det gjelder komiteenes involvering av Sametinget i saker som har betydning for det samiske samfunn. Dette har vært tatt opp med Stortinget flere ganger.

Samarbeid på internasjonalt nivå

Sametinget deltar i det internasjonale arbeidet med urfolksspørsmål. Sametinget er gjennom dette med på å bidra til å styrke situasjonen for samene og andre urfolk. Sametingets engasjement i 2005 har vært rettet mot arbeidet overfor det samiske samarbeidet, utvalgte FN-organ, samarbeidet i nordområdene og EU.

Det samiske samarbeidet

Samisk parlamentarisk råd (SPR) er et parlamentarisk samarbeidsorgan mellom sametingene i Finland, Norge og Sverige. Samene fra russisk side er permanente deltakere i SPR. I februar 2005 overtok Sametinget i Finland presidentvervet og dermed også sekretariatsfunksjonen i SPR. SPR ble i 2005 tildelt midler over statsbudsjettet i Norge. Disse midlene ble overført til Sametinget i Finland da de overtok ledelsen i SPR. For øvrig har det ikke lyktes å skaffe annen finansiering til driften av SPR.

I februar 2005 ble en felles parlamentarikerkonferanse for sametingene avholdt. Representanter for samene i Russland deltok også. Konferansen er den første i sitt slag, og er uttrykk for sametingenes vilje til å finne nye veier i samarbeidet om urfolkspolitiske spørsmål. Det ble vedtatt en felles erklæring. Erklæringen framhever nødvendigheten av at nasjonalstatene fortsatt anerkjenner og respekterer det samiske folkets rett til selv å bruke og forvalte egne naturrikdommer og ressurser. Videre framheves at Finland, Norge, Russland og Sverige er forpliktet til å anerkjenne og sikre samenes urfolksrettigheter, deriblant historiske rettigheter til land, vann og naturressurser.

Nordområdet

Regjeringens Stortingsmelding nr 30 (2004-2005) Muligheter og utfordringer i nord ble lagt fram for Stortinget i april 2005. Meldingen slår bl.a. fast at urfolksdimensjonen er en viktig del av norsk nordområdepolitikk, og at regjeringens målsetting er å sikre urfolkene i

nordområdene reell deltakelse i beslutningsprosesser. I Stortingets behandling av meldingen var det bred enighet om satsingen, Stortingets flertall viser til at klimaendringene i Arktis vil få konsekvenser for urfolkene. Det samme gjelder økt transport og økt kommersielt press på naturressursene i nord. Sametinget mener at utformingen av en nordområdepolitikk gir en god anledning til å se på både samepolitikken på Nordkalotten og øvrige urfolksspørsmål i det sirkumpolare området, i et samlet og helhetlig perspektiv. Sametinget må ha en aktiv rolle i Norges videre arbeid med nordområdepolitikken.

Meldingen foreslår en rekke konkrete tiltak for å styrke norsk nordområdepolitikk, både tiltak innenfor de ulike politikkområdene og tiltak for å koordinere nordområdespørsmål.

Sametinget vil spesielt påpeke betydningen av tiltak som er med på å sikre urfolksrettighetene i området. Sametinget er ikke tilfreds med at regjeringen har oppnevnt et nordområdeutvalg uten at Sametinget har vært involvert.

Det årlige nordiske Sametingspresident og sameministtermøte ble i 2005 avholdt i Helsinki. Årets møte omhandlet blant annet overleveringen samt den videre behandling av forslaget til nordisk samekonvensjon. Dette vil oversettes til finsk og samisk og deretter sendes ut på høring i de respektive land tidlig i 2006.

Ekspertgruppens formann, Carsten Smith, overleverte et enstemmig forslag til ministrene og sametingspresidentene. Ekspertgruppens forslag er et meget grundig og gjennomarbeidet dokument som gir anvisning for minsterettigheter for samene i de nordiske land. Sametinget vil understreke viktigheten av at forslaget til nordisk samekonvensjon følges opp på en måte der sametingene er involvert i tilstrekkelig grad. Sametingets helhetsinntrykk så langt er at det kunne ha vært ønskelig at ekspertgruppens forslag hadde gått lengre på enkelte områder, men at man så langt ser positivt på forslaget som helhet.

Samisk parlamentarisk råd deltar som permanent deltaker i Arktisk parlamentarisk komité. Sametingspresidenten i Norge har representert samene i komiteen i perioden 2002 og 2005.

Sametinget har bidratt til gjennomføringen av Barentssamarbeidets Urfolksår 2005 ved å bevilge økonomisk støtte til Arbeidsgruppen for urfolk i Barentssamarbeidet til koordineringen av arbeidet med urfolksåret. Sametinget har i 2005 bidratt til gjennomføringen av: Barentssamarbeidets Urfolksår 2005, Barents-kulturfestival for unge i mai 2005 og Barents Youth Conference som ble arrangert av The Intergovernmental Working Group on Youth Policy og The Regional Working Group on Youth Issues i september 2005. Sametinget bevilger årlig støtte til drift av urfolkskontoret i Murmansk. Støtten bevilges til Barentssekretariatet, som i samarbeid med arbeidsgruppen for urfolk er ansvarlig for drift av kontoret. Sametinget mener at dette kontoret vil styrke deltakelsen fra urfolk i Barents. Det er derfor beklagelig at Sametinget alene finansierer denne driften.

Sametinget deltok i den norske delegasjonen under forhandlingene i Den blandete norsk-russiske fiskerikommisjons 34. sesjon i Kaliningrad i Russland. Sametinget fikk gehør for sitt krav om at partene som fisker i Barentshavet må finne fram til ordninger som fører til at uregistrert fiske i Barentshavet opphører. Videre fikk Sametinget gehør for sitt forslag om økt uttak av norsk andel av kongekrabbe, samt å fjerne 100-metersgrensen i fangst av kongekrabbe.

EU

Sametingets arbeid med europapolitiske spørsmål utføres gjennom SPR og Sametingets kontakt med sentrale, regionale og lokale myndigheter i Norge. Sametinget deltar i

Europapolitisk Forum for sentrale, regionale og lokale myndigheter. Sametinget deltar også i den administrative kontaktgruppen. For Sametinget er det framover behov for fokusering både på de politiske og administrative prosessene innenfor EU systemet, men det er behov for økte ressurser til dette.

Interreg-administreringen krever store økonomiske og administrative ressurser sammenlignet med den årlige tildelingen av statlige midler, og Sametinget har derfor ikke prioritert dette arbeidet i 2005. Interregprogrammene går inn i sin fjerde periode (2007-2011). Sametinget anser det som viktig at arbeidet i inneværende periode videreføres, men at man får ett samisk program som omfatter hele Sápmi. Fordi de økonomiske rammene for administrering av programmet er så små, har ikke Sametinget muligheten til å påta seg sekretariatsarbeidet, men vil likevel ha en oppfølging av programarbeidet sammen med Sametinget i Sverige.

FN

Sametinget deltar aktivt i arbeidet med utarbeidelsen av en urfolkserklæring i regi av FN. Sametinget har i 2005 deltatt i Norges delegasjon på første del av arbeidsgruppens (IWSGDD) ellefte sesjon. Siste del av sesjonen holdes i 2006. Arbeidsgruppen skulle ha ferdigstilt sitt arbeid i 2004 som en del av FNs urfolkstiår. Mandatet ble imidlertid forlenget med ett år da man enda ikke var kommet til enighet etter den tiende sesjonen.

Permanent Forum for urfolkssaker avholdt sin fjerde sesjon i mai. Sametinget ser arbeidet i forumet som meget viktig og bidrar derfor med økonomisk støtte til lederen.

Sametinget følger kontinuerlig opp det internasjonale arbeidet med Konvensjonen om biologisk mangfold (CBD), og ser store utfordringer knyttet til nasjonal implementering av konvensjonen. Staten er etter CBD artikkel 8 (j) forpliktet til å respektere, bevare og opprettholde de tradisjonelle kunnskapene til samene i Norge. Sametinget har påpekt at det er gjort svært lite i praksis på feltet som omfatter CBD 8 (j) i Norge. Selve grunnlaget for å kunne utøve en forsvarlig og meningsfull bevaring av samenes tradisjonelle kunnskaper er for eksempel ikke på plass, og Sametinget er derfor svært opptatt av at det må gjøres en systematisk og omfattende dokumentasjon (registreringer m.v.) av slike kunnskaper. Et slikt prosjekt vil også virke til å synliggjøre og legitimere tradisjonelle kunnskaper om biologisk mangfold som en viktig kilde i natur- og miljøvernarbeid, for eksempel som indikator på klimaendringer.

Helse

Sametingets hovedmål for samisk helse- og sosialpolitikk er en helhetlig og likeverdig helse og sosialtjeneste til det samiske folk, på lik linje med den øvrige befolkning. Sametinget har i 2005 arbeidet aktivt med helse og sosialpolitiske spørsmål. En sentral målsetting er å øke kunnskapen og forståelsen for samiske tjenestemottakeres behov og rettigheter

Samer som urfolk har rettigheter regulert i norsk lov og internasjonale konvensjoner. Rettighetene sikrer blant annet rett til nødvendig helsehjelp og informasjon på eget språk. I ILO- konvensjonen nr 169 artikkel 25 sikres også samene rett til å være med på å utforme de aktuelle helsetilbud, og stadfester samiske brukeres rett til tilfredsstillende helsetjenester.

Sametinget har i 2005 behandlet melding om samiske helse- og sosialtjenester. Meldingen beskriver det strategiske helse- og sosialpolitiske arbeidet i Sametinget. Sametinget har et overordnet ansvar for utforming av samisk helse- og sosialpolitikk, og er den mest sentrale

premissleverandør ovenfor myndigheter i utvikling av et likeverdig tilbud til det samiske folk. Dette innebærer både en koordinerende og pådrivende rolle ovenfor sentrale myndigheter. Arbeidet med å synliggjøre samiske tjenestemottakeres rettigheter og behov innenfor et så stort fagfelt er svært ressurskrevende.

Sametinget disponerer midler til oppfølging av regjeringens handlingsplan for helse- og sosialtjenester til den samiske befolkning "Mangfold og likeverd". Midlene blir i hovedsak tildelt helse- og sosialprosjekter etter søknad. Midlene overført til Sametinget for dette formål har vært tilnærmet uforandret siden 1999. Sametinget ser et behov for økt tildeling til dette formålet. I områder med sørsamisk bosetning er det særlig store utfordringer.

I 2005 prioriterte Sametinget følgende satsingsområder: utrednings- og prosjektarbeid med sikte på tilpasning av helse- og sosialtjenester til samisk virkelighet, metodeutvikling og tilretteleggelse av tiltak for ulike behov innenfor den ordinære helse- og sosialtjeneste i samiske områder, opplæring av helse- og sosialpersonell i samisk språk og kulturforståelse og utgivelse av pasientrettet helse- og sosialfaglig litteratur på samisk

Samiske barn og unge har krav på en likeverdig og kulturell tilpasset barnevernstjeneste. Fagfolk, behandlingstilbud, kommunale og offentlige organer må ta utgangspunkt i samiske barn og unges språklige og kulturelle identitet i sine hjelpetiltak. Sametinget har i 2005 jobbet for at Barne- og familievernsreformen skal ta hensyn til dette.

Arbeidet i forhold til styrking av psykisk helse har vært et satsingsområde både nasjonalt og for Sametinget over noen år. I tilknytning til dette har Sametinget etterlyst et behandlingstilbud som er språklig og kulturelt tilpasset samiske rusmisbrukere. Forebygging og ettervern innen rusomsorg har i tillegg vært satsingsområde i tildeling av stipend innen rehabiliteringsrettede fag i 2005.

Sametinget har i 2005 hatt kontakt med statens seniorråd hvor utfordringene i forhold til eldrepolitikken generelt og samiske eldre spesielt har vært tema. Sametinget har i etterkant bedt om at det opprettes et samisk eldreombud som skal ivareta og fremme samiske eldres interesser i samfunnet. Samiske eldre er en gruppe som i liten grad har stilt krav til tjenestetilbudene.

Samisk språk

Morsmålet er hjertets språk. Gjennom morsmålet kan mennesket best og tydeligst uttrykke sine tanker, ideer, lengsler og ønsker. Språket er et av de mest grunnleggende elementer i samisk kultur. Et levende språk forutsetter at det er i aktivt bruk i den samiske befolkningen, i alle hverdagens situasjoner – både i hjemmet og i det offentlige rom.

Kommuner som er innenfor forvaltningsområdet for samisk språk er med på å heve det samiske språkets status og bidrar dermed til å utvikle og bevare språket. Våren 2005 vedtok Stortinget at Tysfjord kommune skal innlemmes i forvaltningsområdet for samisk språk fra 01.01.06. Dette betyr også at Nordland fylkeskommune innlemmes i forvaltningsområdet fra samme tidspunkt. Tysfjord kommune vil være den første kommunen i Norge som har lulesamisk som forvaltningspråk, likestilt med norsk. Fra 01.01.06 vil forvaltningsområdet for samisk språk bestå av 7 kommuner og 3 fylkeskommuner. Sametinget er meget fornøyd med at regjeringen i budsjettet for 2006 har satt av midler til den vedtatte utvidelsen av forvaltningsområdet.

Sametinget har i løpet av 2005 vært i kontakt med flere kommuner som utreder mulighetene for å bli innlemmet i forvaltningsområdet for samisk språk. Snåsa kommune har også sendt inn søknad til departementet om at de ønsker å bli innlemmet i forvaltningsområdet for samisk språk. Sametinget er positiv til at Snåsa kommune innlemmes, og forventer at de vil være en del av forvaltningsområdet fra 2007. Forutsetningen for at forvaltningsområdet skal utvides er at det bevilges flere midler slik at utvidelsen ikke går på bekostning av kommunene og fylkeskommunene som allerede er innlemmet i forvaltningsområdet.

I Sametingets melding om samisk språk er et av målene at det skal opprettes flere samiske språksentre, og spesielt i sørsamisk område. Aajege samisk språk- og kompetansesenter på Røros ble som første sørsamiske språksenter i 2005 innlemmet i Sametingets ordning om faste tilskudd til samiske språksentre

I 2004 opprettet Sametinget et forum for samiske språksentre, der målet er utveksling av erfaringer og ideer. En gang i året møtes de ansatte på alle språksentrene til et felles seminar.

Sametinget avsetter årlig språkprosjektmidler til tiltak både innenfor og utenfor forvaltningsområdet for samisk språk. Formålet med språkprosjektmidlene er å styrke samisk språk. I 2005 ble følgende prioriteringer valgt for områdene innenfor forvaltningsområdet for samisk språk: innsamling, utvikling og registrering av terminologi, innsamling av samiske stedsnavn og prosjekter som gir barn og unge et tilbud om arenaer hvor samisk språk høres og synes, og som gir positive relasjoner til språket. For området utenfor forvaltningsområdet for samisk språk ble følgende prioriteringer valgt: prosjekter som gir tilbud til barn og unge om arenaer hvor samisk høres og synes, og som gir positive relasjoner til språket, økt muntlig språkbruk, innsamling, utvikling og registrering av terminologi samt innsamling av samiske stedsnavn. Det er et nært samarbeid med det svenske Sametinget om lulesamisk språkarbeid.

Sametingets nye orddatabank www.risten.no ble åpnet 22.06.05. Orddatabanken inneholder nord-, lule- og sørsamiske ord og termer. I samarbeid med Samisk språknemnd og sametingene i Finland og Sverige vil Sametinget utvikle orddatabanken til å bli en nordisk samisk orddatabank. Samiske språk har i liten grad utviklet moderne terminologi. Sametinget har i 2004 og 2005 fått støtte fra Nordplus Språk til oversetting av Ordbok for samfunn og helse til alle samiske språk i Norge. Disse termene legges inn i orddatabanken. Samisk språk brukes innen stadig flere fagområder. Et kontinuerlig terminologiarbeid er derfor påkrevet. Dette arbeidet må styrkes og effektiviseres, og flere aktører som for eksempel kommuner må delta.

Tilknytning til sted er et sentralt element i samisk tankegang, samiske stedsnavn er derfor en viktig del av den samiskspråklige arven. Synliggjøring av stedsnavn er også en viktig dokumentasjon av samisk tilstedeværelse i og bruk av ulike geografiske områder. Rådgivning om samiske stedsnavn er et stort arbeidsfelt for Sametingets navnekonsepttjeneste.

Opplæring, utdanning og forskning

For å kunne forme utviklingen av det samiske samfunnet er retten til selv å bestemme innhold og form i opplæringen på alle utdanningsnivåer viktig. Sametinget anser retten til selv å bestemme innhold og form i opplæringen på alle utdanningsnivåer, som grunnleggende for utformingen av det samiske samfunnet. Sametingets myndighet til å fastsette rammene for opplæringen må derfor styrkes.

Samiske barnehager

I 2005 vedtok Stortinget en ny lov om barnehager. I loven er samiske barns rettigheter i barnehagen noe styrket. Det er blant annet lovfestet at alle barnehager skal ta hensyn til barnas alder, funksjonsnivå, kjønn, sosiale, etniske og kulturelle bakgrunn, herunder samiske barns språk og kultur.

I loven slås det fast at det er kommunen som har ansvaret for at barnehagetilbudet til samiske barn i samiske distrikt, bygger på samisk språk og kultur. I øvrige kommuner skal forholdene legges til rette for at samiske barn kan sikre og utvikle sitt språk og sin kultur.

Sametinget behandlet melding om samiske barnehager Våre barn, vårt håp, vår stemme i mai 2005. Meldingen skisserer noen konkrete tiltak, blant annet tiltak for styrking av samisk språk i barnehager, kompetanseheving og utdanningstiltak for ansatte i barnehager, tilskuddordninger og læremiddelsituasjonen.

Grunn- og videregående opplæring

Som en del av Kunnskapsløftet ble arbeidet med nye læreplaner påbegynt i august 2004, og de siste læreplanene fastsettes i 2007. Sametingets arbeid med læreplaner er delt på følgende måte: utarbeide samisk innhold i nasjonale læreplaner og utarbeide samiske læreplaner. Utarbeidelse av samisk innhold til nasjonale læreplaner følger Utdanningsdirektoratets organisering og tidsplan. Sametinget har myndighet til å fastsette det samiske innholdet i nasjonale læreplaner og fastsette læreplanene for fagene samisk duodji og reindrift. Arbeidet er meget omfattende og har krevd store ressurser i 2005. Sametinget deltar også i evalueringen av Kunnskapsløftet som er initiert av Utdanningsdirektoratet

Sametinget har i 2005 fastsatt samisk innhold i nasjonale læreplaner for grunnskolen og i videregående opplæring i fagene norsk, engelsk, naturfag og kroppsøving, kalt læreplaner i pulje 1. Læreplanene ble fastsatt av Utdannings- og forskningsdepartementet i august 2005.

Sametinget har utarbeidet forslag til samisk læringsplakat og samiske læreplaner i fagene samisk som førstespråk, samisk som andrespråk, norsk for elever med samisk som førstespråk, norsk for elever med samisk som andrespråk, naturfag, duodji, samfunnsfag, musikk, mat og helse og kristendoms-, religions- og livssynskunnskap. De fem første læreplanene er utarbeidet både for grunnskolen og videregående opplæring, og de fem siste bare for grunnskolen. Forslagene er sendt ut på høring, med unntak av læreplan i norsk for elever med samisk som andrespråk og naturfag på videregående nivå. Samisk læreplan for kristendoms-, religions- og livssynskunnskap sendes på høring senere. Sametinget fikk ikke gjennomslag for at det utarbeides egen læreplan i norsk for elever med samisk som andrespråk. Fylkesmannen i Finnmark og Sametinget arrangerte i samarbeid med Utdanningsdirektoratet høringskonferanse i forhold til samiske læreplaner i desember.

Nasjonale læreplaner pulje 2 (videregående opplæring) som har vært på høring, er bearbeidet og skal fastsettes av Utdanningsdirektoratet og Kunnskapsdepartementet i 2006. Planene skal ha samisk innhold som fastsettes av Sametinget. Læreplaner pulje 2 innbefatter læreplaner for videregående opplæring; fellesfagene samfunnsfag, historie, geografi og religion og etikk, felles programfag i studieforberedende utdanningsprogrammer videregående trinn 2-3 og felles programfag i yrkesforberedende utdanningsprogrammer videregående trinn 1.

Samiske læreplaner pulje 2 (samisk historie og samfunn, en samisk delplan innen utdanningsprogram for musikk, dans og drama, en samisk delplan innen programområdet for

formgivning, fellesfaget historie) og samiske læreplaner pulje 3 (reindrift Vg 2 og design og duodji Vg 2) er under utarbeiding.

Engerdal kommune besluttet å legge ned Elgå Oppvekstsenter fra 2006 dersom kommunen ikke fikk tilleggsbevilgning til drift. Sametinget gjennomfører et fem-årig språkmotiveringsprosjekt rettet mot de samiske barna ved dette sentret, prosjektet avsluttes våren 2006. En nedleggelse av oppvekstsentret vil frata de samiske barna en naturlig arena og et noe beskyttet miljø for samisk språkoppygging. Sametinget arbeider for å finne en løsning for en opprettholdelse av Elgå Oppvekstsenter. Oppvekstsenteret er også et av tiltakene i samarbeidsavtalen med fylkeskommunene i sørsamisk område.

Elgå oppvekstsenter ligger nært Sverige og benytter språklig og kulturell arbeidskraft fra Sverige. Et samarbeid over landegrensene er derfor naturlig da det også på svensk side er små skolesamfunn. Sametinget er glad for at regjeringen har tatt kontakt med sentrale myndigheter i Sverige om styrking av opplæring på tvers av landegrensene i sørsamiske områder.

Sametingets strategiske plan for samisk læremiddelutvikling 2001-2005 er brukt som grunnlag for tildeling av midler til nye læremiddelprosjekter i 2005. Blant annet har det på grunnlag av erfaringer som er gjort gjennom prosjektet Samisk begynneropplæring, blitt tildelt midler til utvikling av læreverk for begynneropplæring i lesing på nordsamisk. Det har blitt lagt særskilt vekt på utvikling av digitale/nettbaserte læremidler.

Samisk begynneropplæring er et 5-årig prosjekt, hvor hovedmålsettingen er å finne fram til de lesemetodene og den lesemetodikken som passer best for elever som har samisk som førstespråk og får sin grunnleggende leseopplæring på samisk. Prosjektet ble påbegynt i 2000 og er i 3 faser. Fase III har i 2005 konsentrert seg om resultatene fra leseferdighetstestene for 5. trinn, prosess-skriving og presentasjon av arbeidsprøven som er tilpasset samisk og lese- og skriveopplæring i Finland. Prosjektet ble avsluttet juni 2005. Prosjektet er evaluert, og evalueringsrapport vil foreligge i løpet av 2006.

Samisk læringsnett er Sametingets nettside for skoler og barnehager. Nettsiden ble offentlig åpnet i januar 2003. Nettsiden er en del av Skolenettet, og er et samarbeid med Utdanningsdirektoratet. Utdanningsdirektoratet har ansvaret for den tekniske delen av nettsiden og Sametinget er ansvarlig for innholdet. Høsten 2004 ble det bestemt at nettsiden skulle, som resten av Skolenettet, ta i bruk nytt publiseringsverktøy og få nytt design. Nytt design er utviklet, og arbeidet med å legge ut stoff på nettstedet er påbegynt.

Sametinget har deltatt i styringsgruppa til Troms fylkeskommunes prosjekt samisk kulturkunnskap. Prosjektet har som formål at ingen elever skal gå ut av videregående opplæring i Troms uten grunnleggende kunnskaper om samiske forhold. Prosjektet er i avslutningsfasen.

Sametinget ser derfor at det er et stort behov for etablering av spesialpedagogiske rådgivningstjenester i lule- og sørsamiske områder i tilknytning til Spesialpedagogisk støtte.

Høyere utdanning

Sametingets plan for kompetanseheving i spesialpedagogikk 2004-2006 retter seg mot lule- og sørsamisk område, Sør-Troms og nordre Nordland og har fokus på lese- og skrivevansker og tospråklighet. Stipend mottakerne er ansatte ved barnehager og skoler med samiske barn, samt fagpersoner ved pedagogisk-psykologiske distriktskontorer i disse områdene.

Sametinget har i 2005 etablert en ny stipendordning til studenter som tar høyere utdanning innenfor fagområdene barnehage og opplæring. I 2005 ble rekruttering til lærerutdanninger i lule- og sørsamisk område prioritert. Dette stipendet ble også tildelt til høyere utdanning i samisk.

Sørsamisk språk et truet språk i verdenssammenheng, må prioriteres. Det er et nasjonalt ansvar å legge til rette for den samiske samfunnsutvikling, dette gjelder også for høyere utdanning som er essensiell for denne utviklingen. Det er helt nødvendig å få avklart ansvars plassering og tilstrekkelig finansiering.

Samisk forskning og statistikk

Sametinget har i 2005 arbeidet for å få et tettere samarbeid med Norges forskningsråd. I forbindelse med dette arbeidet fikk Sametinget innspill fra alle forsknings- og utdanningsinstitusjoner nord for Dovre på sentrale problemstillinger rundt samisk forskning.

Det nåværende Program for samisk forskning i Norges forskningsråd legges ned ved utgangen av 2005. Sametinget har gitt regjeringen og Forskningsrådet signaler om at det er ønskelig at programperioden utvides med ytterligere fem år og at programmet får økte budsjetter. I St.meld. 20 2004-2005 Vilje til forskning gir regjeringen klare signaler om at programmet forlenges. Sametinget har gitt innspill til hvilke fagområder et nytt program for samisk forskning bør vektlegge.

Sametinget startet i 2003 opp et prosjekt for å få utviklet en egen statistikk for den samiske befolkningen. Dette er et prosjekt som har til hensikt å få til en permanent løsning vedrørende utarbeidelse av samisk statistikk. Nordisk Samisk Institutt og Statistisk sentralbyrå er involvert i prosjektet. I 2005 er det spesielt blitt jobbet med utgivelse av en samisk statistisk årbok som vil bli publisert tidlig i 2006.

Sametinget har foreslått medlemmer til styret i Nordisk Samisk Institutt, forslaget ble ikke tatt til følge av styret for Samisk høyskole.

Det skal oppføres et vitenskapsbygg i Kautokeino. Formålet med vitenskapsbygget er blant annet å samle samiskspråklige oppgaver og samisk vitenskaplig virksomhet i et større miljø. Høsten 2004 fikk Statsbygg i oppdrag å intensivere arbeidet med prosjekteringen av bygget. Målet er ferdigstilling i 2009. Sametinget har lenge vært engasjert i saken og synes det er gledelig at regjeringen har fremskyndet prosessen.

Barn og unge

Sametinget har et ønske om å drive en aktiv ungdomspolitik, og opprettet i 2003 et ungdomsutvalg. Utvalget skal delta i planlegging, gjennomføring og etterarbeid i forbindelse med Sametingets ungdomskonferanser. I tillegg skal utvalget bidra til å styrke samiske unges medbestemmelse og innflytelse på Sametingets politikk.

Sametingets 5. ungdomskonferanse "Gulahallatgo?" ble avholdt på Saltstraumen utenfor Bodø 21. - 23. oktober 2005. Tema for konferansen var samisk språk, samisk språkforvaltning og samisk språkutvikling. Ungdomskonferansen fremmet tre uttalelser. Konferansen anmodet Sametinget om å arbeide for endring i opplæringsloven § 6-2, om å fjerne minimumskravet på ti elever for at samiske barn i grunnskolen skal sikres opplæring på samisk i hele landet. I tillegg uttalte konferansen at det må settes i gang tiltak for å redusere hindringer samisk

ungdom møter når de ønsker høyere utdanning innenfor samisk språk, særlig lule- og sørsamisk. Den siste uttalelsen var et krav om samisk som valgfritt sidemål for alle elever i Norge.

Den kulturelle skolesekken er et nasjonalt utviklingstiltak for mer kunst og kultur i skolen. Tiltaket skal legge til rette for at elever i grunnskolen får lettere tilgang til kunst- og kulturuttrykk av alle slag. Den kulturelle skolesekken forutsetter et nært faglig samarbeid mellom skole- og kultursektoren på alle tre forvaltningsnivå (stat, fylkeskommune, kommune). Verken Sametinget eller noen av de samiske kulturinstitusjonene er involvert i denne ordningen. Det er behov for at det avsettes egne midler både til samiske museer og institusjoner og til Sametinget for å sikre et samisk innhold i Den kulturelle skolesekken.

Samisk kunst- og kulturliv

Den samiske kulturen har vist seg å være svært omstillings- og levedyktig. Fremdeles er store deler av det samiske verdigrunnlaget knyttet til et liv i nærhet til naturen. Samtidig har det samiske samfunnet i stor grad tilpasset seg dagens kunnskaps- og informasjonssamfunn. Samlet sett skaper dette et mangfold i den samiske kulturarven som er viktig å bevare og videreutvikle.

Sametinget vil understreke at videreutvikling av samisk kunst og kultur er et nasjonalt ansvar. Den norske stat har gjennom ulike lover og konvensjoner forpliktet seg til å ta ansvar for samisk språk, kultur og samfunnsliv, og det er derfor også et ansvar at de økonomiske rammene for utviklingen er på plass. Sametinget opplever en stor ressursmangel innen dette feltet, og denne situasjonen er uholdbar på lang sikt.

Sametinget har i 2005 behandlet "Melding om samisk kunst". Meldingen griper fatt i de kunstpolitiske utfordringer, og omhandler utviklingstrekk, virkemiddelbruk og fremtidige utfordringer innenfor de ulike kunstområdene. Sametinget har fått overført ansvaret for institusjoner og ordninger som skal fremme samisk kunst og kultur. Med meldingen ønsker Sametinget å synliggjøre de politiske visjoner og perspektiver for samisk kunst som manglet i St. meld. nr. 48 (2002-2003) Kulturpolitikk frem mot 2014.

Sametinget har de senere årene opplevd stagnasjon fra statlige myndigheters side både når det gjelder politikktutvikling og økonomiske ressurser til samiske kunstformål. Økningen i de økonomiske overføringer fra Kirke- og kulturdepartementet har ikke vært som forventet. Dette er ikke i tråd med statens forpliktelser.

Samisk teater, film og festivaler

De samiske teatrene spiller en viktig rolle som arenaer for opplevelse av samiske kunst- og kulturuttrykk og for bruk av samisk språk. Sametinget har hatt som målsetting at Beaivváš Sámi Teáhter sikres et forsvarlig økonomisk fundament for virksomheten som samisk nasjonalteater, slik at de er i stand til å betjene hele det samiske bosettingsområdet. Sametinget har i 2005 bidratt til gjennomføring av forprosjekt til et teaterbygg for Beaivváš Sámi Teáhter. Sametinget har vært opptatt av å sikre et forsvarlig driftsgrunnlag for Åarjelhsaemien Teatere/Sydsamisk Teater. I samarbeidsavtalen mellom Sametinget og fylkeskommunene i sørsamisk område er det nedfelt at partene sammen skal arbeide for å sikre et forsvarlig driftsgrunnlag for Åarjelhsaemien Teatere. I teatersammenheng har

Sametinget videre lagt vekt på støtte til scenekunst som har hatt barn og unge som deltakere og målgruppe.

De samiske festivalene er betydningsfulle arenaer for å fremme samisk kultur og som møteplasser for den samiske befolkningen. Framveksten av samiske festivaler innebærer store muligheter, men også utfordringer, der prioritering og finansiering er de viktigste. Det er bevilget festivalstøtte til fire faste samiske festivaler i 2005: Riddu Ridđu i Kåfjord, Samisk musikkfestival i Kautokeino, Påskefestivalen i Karasjok og Márkomeannu i Skånland/Evenes. I tillegg er det gitt prosjekttilskudd til andre samiske festivaler og urfolksfestivaler. Statens ordning med knutepunktinstitusjoner fremmer ulike kulturytringer. Sametinget mener at det er viktig at også en samisk festival får et slikt ansvar. I den forbindelse utpeker Riddu Ridđu festivalen i Kåfjord seg som et naturlig valg med sin fokus på urfolk og sitt internasjonale engasjement.

Samisk filmfestival i Kautokeino har utviklet seg til å bli en betydningsfull arena for presentasjon av samisk film og urfolksfilm. Festivalen har lyktes med sin profilering og har befestet sin posisjon som en inspirasjonskilde for utvikling av samisk film. Gjennom sin urfolksprofil har de også vært med på å styrke samarbeidet og samhörigheten mellom samer og andre urfolk.

Kunstneravtalen og samiske forlag

Sametinget har inngått samarbeidsavtale med de samiske kunstnerorganisasjonene gjennom paraplyorganisasjonen - Sámi Dáiddárráđđi/Samisk kunstnerråd (SDR). Dette er gjort i form av en hovedavtale. Formålet med samarbeidsavtalen er å utvikle et mangfoldig samisk kulturliv. Partene skal etablere retningslinjer, ansvar og forpliktelser for framtidige forhandlinger om samiske kunstneravtaler mellom Sametinget og samiske kunstnere. Hovedavtalen er bindende i en periode på åtte år av gangen og skal følges opp av årlige avtaler med konkrete tiltak. De budsjettmessige virkningene med oppfølging av avtalen vil tre i kraft i budsjettåret 2006.

Det ble også i 2005 satt av midler til innkjøp av kunst og duodji. I påvente av et kunstmuseum er innkjøpt kunst midlertidig lagret på Sámiid Vuorká Dávvirat. Dette er en uholdbar situasjon. Arbeidet med å få etablert et kunstmuseum må derfor prioriteres. Det er også i år delt ut arbeidsstipend, etableringsstipend, materialstipend og reise- og studiestipend. Sametinget har bedt statlige myndigheter å øke kvotene på stipend til samiske kunstnere.

Situasjonen for finansiering av samisk skjønnlitteratur har lenge vært i en meget vanskelig situasjon. Dette har resultert i at mange litteraturprosjekt må vente i flere år før de kan realiseres. Denne situasjonen er frustrerende for både forfattere, forlag, lesere og for hele det samiske samfunnet.

Sametinget arbeider nå med å få i stand en innkjøpsordning for skjønnlitteratur og en fast støtteordning for produksjon av faglitteratur. En realisering av disse tiltakene vil avhenge av om en får økte økonomiske bevilgninger til litteraturfeltet.

Det registreres en økning i antallet forlag som utgir samisk litteratur, læremidler og musikk, og ett nytt forlag oppnådde samisk forlagsstøtte i 2005. Avsetningen til samiske forlag har hatt en ubetydelig økning siden opprettelsen av ordningen i 1994, og økningen av antallet forlag har resultert i en betydelig nedgang i støtten til det enkelte forlag.

Samisk musikk har bidratt til å synliggjøre og løfte samisk kultur både i den samiske befolkningen og i verden for øvrig. Det er viktig å styrke og utvikle samisk musikkmiljø og å gi mulighet for å formidle samisk musikk. Avsetningen til musikk har vært på samme nivå over flere år, mens antall søknader har økt.

Kulturhus og idrett

Kulturhusene har vist seg å ha stor betydning som arena for bevaring og vitalisering av samisk språk og kultur. Sametinget har ikke mulighet til å utvikle eksisterende institusjoner og ordninger, eller å etablere nye tiltak med sikte på utvikling av samisk kunst og kultur, uten at de statlige rammebetingelser økes.

Det har pågått et arbeid sammen med fylkeskommunene for å realisere utbyggingsklare kulturhusprosjekter. Sametinget forventer at staten tar ansvar for utbyggingen av samiske kulturhus og at de økonomiske rammevilkårene er i forhold til behovene. For å realisere kulturhusplaner som ikke er definert som nasjonale bygg, har Sametinget hatt som målsetting at det opprettes et eget kultursenterfond. Sametinget har heller ikke fått gjennomslag for dette hos sentrale myndigheter.

Samisk idrett er av stor betydning for fremme av samisk kultur. Gjennom aktiviteter knyttet til idrett vil man styrke identitet, språk og tilhørighet. Sametinget har over flere år arbeidet aktivt overfor de sentrale myndighetene for å styrke rammebetingelsene for samisk idrett, og i 2005 ble samisk idrett tildelt spillemidler. Tildelingen er på langt nær nok til å dekke opp for alle de behovene som er innenfor samisk idrett. Det er allikevel et viktig prinsipielt gjennombrudd som er oppnådd gjennom denne tildelingen. Sametinget og Finnmark fylkeskommune har samarbeidet om utredningen ”Samisk idrettsanlegg for lassokasting og reinkappkjøring”. Rapport ble ferdigstilt i 2005 og Sametinget ønsker å få disse anleggene inn i spillemiddelordningen. Kulturdepartementet vil vurdere å ta anlegg for samisk idrett med ved revisjon av ordningene i 2006.

Sametinget har i 2005 bidratt til arbeidet med å forberede samenes deltakelse i Arctic Winter Games i Alaska i 2006.

Bibliotek

For Sametinget er det et overordnet mål å gi hele den samiske befolkning et tilfredsstillende bibliotektilbud. I den sammenheng er det viktig å ansvarliggjøre de enkelte kommuner og bibliotek for å etablere likeverdige bibliotektilbud til den samiske og norske befolkningen. Bedre samiske bibliotektilbud vil samtidig bidra til økt kunnskap og informasjon om samer og samisk kultur til den øvrige befolkningen.

Etter flere års arbeid med å finne et biblioteksystem som har støtte for bruk av samiske tegn, har Sametingets bibliotek, Samisk spesialbibliotek gått inn i BIBSYS. Dette biblioteksystemet samler katalogene til norske fag- og forskningsbibliotek, og forenkler brukerens tilgang til 112 biblioteks ressurser. Dermed er Samisk spesialbiblioteks samling søkbar i samme katalog som andre institusjoner med materiale på samisk og om samiske forhold, for eksempel Sámi Állaskuvla og Universitetsbiblioteket i Tromsø. BIBSYS har også laget et samisk brukergrensesnitt til sin søketjeneste på nett.

Tilskuddsordningen for å styrke det samiske bibliotektilbudet i landet er videreført. I 2005 var målgruppen skole- og folkebibliotek i Finnmark, Troms, Nordland og det sørsamiske

området. Sametinget har prioritert bibliotek som ikke har eller som har lite samiskspråklig bibliotekmateriale fra før og de som støtter de samiske tiltakene i prosjektet Gi rom for lesing.

Sametinget fikk i 2005 en ekstra bevilgning fra departementet til investering av ny bokbuss i sørsamisk område. I statsbudsjettet for 2006 er det også lagt inn en bevilgning til investering av bokbuss. Dette er svært positivt, men det betyr også at driftsstøtten til de samiske bokbussene må bli mer forutsigbar, og at Sametinget får bevilget nok midler til dette. Tilskuddsordningen er for Sametinget et sentralt virkemiddel i arbeidet med å styrke de samiske bibliotekjenestene i områder med spredt bosetting og dårlig utviklede tjenestetilbud.

Samiske museer

De samiske museene er viktige institusjoner for å forvalte den samiske kulturarven til kommende generasjoner, og de er viktige bidragsytere til utviklingen av moderne samiske samfunn. Sametinget tar ansvar for å være med på å utvikle de samiske samfunn, der de samiske museene er sentrale samfunnsinstitusjoner. Sametinget behandlet melding om samiske museer i februar 2005. Meldingen danner grunnlaget for det fremtidige strategiske museumspolitiske arbeidet i Sametinget.

Sametinget har i 2005 arbeidet med å følge opp intensjonene i museumsmeldingen. Førsteprioritet har vært arbeidet med museumsreformen. Reformen går i korthet ut på å slå sammen samiske museer til færre museumsenheter, med formål å styrke museene gjennom bedre utnyttelse av ressursene, samt opprette faglige museumsnettverk mellom konsoliderte enheter. Sametingets arbeid med museumsreformen bygger på en modell med fire samiske museumssiidaer.

Som en oppfølging av museumsreformen vil museet i Sørsamisk museumssiida, Saemien Sijte, fra 01.01.06 endre organisasjonsform fra museumsforening til stiftelse. En slik endring skal virke til at Saemien Sijte i større grad vil være et museum for hele den sørsamiske befolkningen.

I Finnmark er det to museumsenheter, Nordvestsamisk og Tana og Varanger museumssiida. Sametinget har i 2005 bevilget prosjektmidler til disse slik at de kan frigjøre ressurser til å arbeide med reformen. Målet er at disse to siidaene blir etablert i løpet av 2006.

Før museumsreformen kan gjennomføres i Midtsamisk museumssiida må det utarbeides en delutredning for museene i Troms og Nordre Nordland. Delutredningen vil innebære en gjennomgang av forholdene i Troms og Nordre Nordland med strategier for nettverksoppbygging og oppbygging av museumsvirksomheten i dette området. Utredningsarbeidet er påbegynt og vil slutføres i 2006.

Sametinget har arbeidet for å få sentrale myndigheter til å finansiere utbygging av Østsamisk museum over statsbudsjettet 2006. Det er gjennomført arkitektkonkurranse og anbudsrunde, etter en betydelig redusering av arealet. Det viser seg likevel at kostnadene vil overskride rammene. Utbygging av Østsamisk museum er derfor utelatt i statsbudsjettet for 2006, noe som er sterkt beklagelig. Sametinget har arbeidet for at det skal bevilges midler for 2006 slik at byggearbeidet raskt kommer i gang og at rammene for prosjektet økes i henhold til Statsbyggs beregninger.

Sametinget er med i et samarbeidsprosjekt med Åtjte svensk fjell- og samemuseum i Sverige og Siida-museet i Finland om prosjektet Recalling Ancestral Voices – Repatriation of Sámi Cultural Heritage. Prosjektet har som mål å kartlegge samisk gjenstandsmateriale som befinner seg på offentlige institusjoner i Norden og Europa, samt å legge materialet inn i en database. Prosjektet vil danne et viktig og nødvendig grunnlag for tilbakeføringssspørsmålet. Prosjektet er søkt finansiert gjennom EU-midler, og vil igangsettes når det er fullfinansiert.

Sør-Varanger kommune vedtok i 2003 at de ønsker Sør-Varanger museum inn under Sametingets forvaltning. Dette har Sametinget stilt seg positiv til. Finnmark fylkeskommune har gått i mot en slik overgang på bakgrunn av at fylkeskommunen mener museet ikke oppfyller kriteriene Sametinget har satt for samiske museer. På bakgrunn av dette har ABM-utvikling (Statens senter for arkiv, bibliotek og museum) foreslått en delt forvaltningsmodell mellom Sametinget og Kultur- og kirke departementet for Sør-Varanger museum. Dette forslaget kan Sametinget ikke stille seg bak, og har derfor bedt om en endelig avklaring fra departementet.

Samarbeidet med ABM-utvikling

Det er nødvendig at Sametinget tildeles økte rammebevilgninger til samiske museer for en god forvaltning og utvikling av de samiske museene. Sametinget har derfor i 2005 signalisert til både Kultur- og kirke departementet (KKD) og ABM-utvikling (Statens senter for arkiv, bibliotek og museum), at kontakt og samarbeid må formaliseres og styrkes, blant annet for å øke forståelsen for de spesielle behovene som finnes i det samiske samfunnet. Sametinget har også signalisert at vi ønsker at ABM-utvikling skal inneha kompetanse om samisk kultur og historie. ABM-utvikling innehar stor kompetanse innenfor arkiv, bibliotek og museum som Sametinget ønsker å dra nytte av.

Økonomiske oppfølging av de samiske museene

Det har i 2005 foregått et aktivt og målrettet arbeid for å konsolidere de samiske museene som en oppfølging av museumsreformen, jf. St.meld. nr. 22 (1999-2000). I budsjettet for 2006 er det til nå bevilget over 150 mill. kr til museer som et ledd i museumsreformen, av dette er det bare bevilget

2 mill. kr for å styrke det samiske museumsarbeidet. Dette til tross for at de samiske museene har et langt dårligere utgangspunkt enn de museene som så langt er blitt styrket gjennom reformen. Skal samisk historie og kultur bli dokumentert og formidlet på en nødvendig og god måte, er det avgjørende viktig at også de samiske museene kan delta i fornyingen av museums-Norge. Sametinget har ved flere anledninger i 2005 uttrykt bekymring for den dårlige økonomiske oppfølgingen de samiske museene har fått fra sentrale myndigheter gjennom museumsreformen.

Kulturminneforvaltningen

Sametinget benytter mye ressurser til å forvalte kulturminner der Sametinget er delegert myndighet etter kulturminneloven. Sametinget har ansvar for et stort geografisk område som strekker seg over 6 fylkeskommuner.

Sametinget har i 2005 forsøkt å sette fokus på kulturminnepolitikken. Den 25. februar 2005 ble Stortingsmelding nr. 16 (2004-2005) Leve med kulturminner lagt fram av regjeringen. Sametinget har siden november 2004 hatt god dialog med Miljøvern departementet (MD) om

stortingsmeldingen. Sametinget mener at samiske kulturminnevernsperspektiver til en viss grad har blitt integrert i meldingen. Sametinget mener likevel at Stortinget i sin behandling burde ha framsatt mer forpliktende tiltak som også omfatter samiske kulturminner og kulturmiljøer i satsingsområdet for kystkultur. I tillegg burde både rettighetshavere og brukere av kulturminner ha blitt inkludert i meldingens omtale av eiere av kulturminner. Samisk bygningsvern er et eget satsingsområde i den nye stortingsmeldingen. Miljøverndepartementet skal ta initiativ til at det blir utarbeidet en plan for den videre oppfølgingen av Sametingets prosjekt om samisk bygningsarv.

Miljøverndepartementet forlenget i slutten av 2004 den gjeldende forvaltningsordningen hvor Sametinget er delegert myndighet etter kulturminneloven. Forvaltningsordningen som Sametinget formelt har per i dag er midlertidig. Det ble besluttet å opprette en arbeidsgruppe som skal utrede framtidig organisering og myndighetsfordeling innenfor samisk kulturminneforvaltning. I gruppa deltar Sametinget med to representanter, mens MD, Kommunal- og regionaldepartementet (KRD) og Riksantikvaren (RA) deltar med hver sin representant. Arbeidsgruppen har påbegynt sitt arbeid og har drøftet tre ulike alternativer til forvaltningsmodeller. Utredningen skal ferdigstilles i første kvartal 2006.

Bergkunst er en kulturminnetype som vises stor oppmerksomhet fra mange. Bergkunst er et felt innenfor kulturminnevernet som i store deler av verden aktivt knyttes til urfolk. I Norden er det imidlertid framdeles en stor utfordring i både å skape og å få forståelse for at samene skal ha en selvsagt plass i bergkunstforvaltningen. Den største majoriteten av bergkunstfelt inneholder alle motiver som også kan tolkes inn i en samisk kontekst. Sametinget ser det derfor som en selvfølge å delta i det nordiske samarbeidet om bergkunst, og i den forbindelse skape forståelse for at bergkunsten er en naturlig og viktig del av den samiske forhistorien.

Sametinget har fått til gode dialoger med fylkeskommunene i det samiske området gjennom de inngåtte samarbeidsavtalene. Sametinget ønsker et nærmere formalisert samarbeid med de berørte fylkeskommunene og museene hva gjelder spesielt tilrettelegging, skjøtsel og formidling av bergkunst. Bergkunst er et viktig felt innenfor kulturminneforvaltningen, og Sametinget ønsker derfor å være en likeverdig part i dette arbeidet, til tross for knappe økonomiske ressurser.

Næring

Sametinget er aktiv innenfor en rekke næringsområder i det samiske samfunn. Målet er å skape sterke og levedyktige samiske samfunn. Gjennom arbeidet i 2005 har Sametinget arbeidet for at samiske næringer skal få bedret sine rammevilkår. Sametinget næringspolitikk vektlegger tilrettelegging for småskalavirksomhet. De samiske områdene er preget av små bedrifter med lav egenkapital. Husholdet som økonomisk produktionsvirksomhet, er fortsatt levende i de samiske områdene. Mangel på risikovillig kapital er en av de store utfordringene i små samiske lokalsamfunn. Gjennom bruken av Samisk utviklingsfond ønsker Sametinget å oppnå målsettingen om robuste og levedyktige samiske samfunn, og Sametinget opplever stadig gode tilbakemeldinger på hvordan kommunene opplever å være innlemmet i Samisk utviklingsfonds virkeområde. Sametingets næringspolitiske tilnærming har gjort at pågangen fra de samiske kommunene for innlemmelse i området har vært stor. Sametinget vedtok i september 2004 å utvide Samisk Utviklingsfond sitt virkeområde betraktelig. Som en konsekvens av utvidelsen har antall søknader til Samisk Utviklingsfond økt betraktelig sammenlignet med 2004. Det er derfor viktig at Sametinget gis de økonomiske forutsetningene for å kunne imøtekomme de store næringsmessige utfordringene som utvidelsen har ført til.

Rettigheter i forbindelse med svangerskap, fødsel og omsorg for små barn for arbeidstakere og for selvstendig næringsdrivende er svært forskjellig. Dagens velferdsordninger for kvinnelige næringsdrivende er svært dårlige. Målet må være at alle kvinner som ønsker å etablere seg som selvstendig næringsdrivende får like gode trygdeordninger som arbeidstakere. Disse velferdsordningene er svært sentrale for kvinner og må være på plass dersom kvinner skal ha mulighet til å delta i næringslivet på lik linje med menn. Sametinget har gitt uttrykk for sin bekymring i forhold til dette i høringsuttalelse til Barne- og familiedepartementets vurdering av velferdsordninger for kvinner.

Jordbruk

Utvidelse av Samisk utviklingsfonds geografiske virkeområde har ført til en betydelig økning av tiltak innenfor jordbruket. Flere utbyggere ser fordelen med å starte samdrift. Det gir blant annet lavere byggekostnader og medlemmene i samdrifter får mer fritid og ferieavløsning. For øvrig er det en avventende holdning blant bønder når det gjelder byggesaker. Det gir seg utslag i at mange tilskudd trekkes tilbake som følge av at gårdbrukerne ikke realiserer byggeplanene sine.

Konsekvensene av WTO-avtalen er ikke klare, og det kan være en avgjørende grunn til at flere venter med å bygge ut. Sametinget har bedt landbruksministeren om å ta særlige hensyn til jordbruk i samiske områder i forbindelse med WTO-forhandlingene. Internasjonale og nasjonale avtaler forplikter den norske stat til å sørge for at avtalen ikke fører til negative konsekvenser for jordbruk i samiske områder. I den sammenheng har Sametinget lansert tanken om å etablere en urfolkssone blant annet for å sikre en sterkere lokal råderett over naturressursene.

Den sentrale landbrukspolitikken har ført til at mange gårdbrukere har avviklet sine bruk og solgt sine melkekvoter. Siden 1997 er for eksempel 15 % av melkekvoten i Finnmark solgt. Samme tendens er det i andre samiske områder. Det er ulike årsaker til denne nedgangen, men rammebetingelsene for å drive jordbruk har blitt forverret de siste årene. Den store nedgangen i melkekvoten i samiske områder har negative konsekvenser for melkeproduksjonen. Dette skaper store problemer for rekruttering til jordbruket, spesielt gjelder det for unge. Utfordringen er å få myndighetene til å tilføre økte melkekvoter til samiske områder. Det gjelder å gjøre nytte av de kvoter der bruk er lagt ned (sovende kvoter), men der kvoten ikke er solgt til andre. Eksisterende bruk i samiske områder må også få tilført økte melkekvoter – det gjelder spesielt mindre bruk som driver jordbruk i kombinasjon med andre næringer eller yrker. Ytterligere reduksjon av melkekvoter vil kunne undergrave samisk jordbruk.

Sametingets deltakelse i jordbruksforhandlingene i 2005 skjedde når forhandlingene på det nærmeste var avsluttet. Rammene for avtalen og jordbrukspolitikken var allerede fastlagt på dette tidspunktet slik at Sametingets mulighet til å ha en reell påvirkning har vært fraværende. Sametinget har derfor påpekt at Sametinget må trekkes inn i forhandlingen på et mye tidligere tidspunkt.

Fiske

Sametinget ønsker at de marine ressursene forvaltes i et langsiktig og økologisk bærekraftig perspektiv. Sametinget har gått inn for å regulere fiske etter kysttorsk ettersom Det Internasjonale Havforskningsrådet (ICES) ikke har tilrådd fiske på kysttorskbestanden. Sametinget er med i en arbeidsgruppe for å finne fram til en forvaltningsstrategi i

oppbyggingen av bestanden samtidig som det tas nødvendig hensyn til fiskernes som skal livnære seg av kysttorskbestanden i denne perioden.

Sametinget ble under plenum i september 2004 invitert av daværende fiskeriminister Ludvigsen til å delta i referansegruppe angående utarbeidelse av St.meld. nr. 19 (2004-2005) Marin næringsutvikling. Sametinget ble ikke hørt i mange av sine viktige forslag, og Fiskeri- og kystdepartementet valgte å oversende meldingen direkte til Stortingets næringskomité uten ordinær høringsrunde. Fiske som næring er sterkt truet gjennom at befolkningen langt på vei er fratatt retten til å fiske. Den framlagte meldingen tar ikke hensyn til dette, selv om en rekke konvensjoner fastslår urfolks rett til å drive fiske. Sametinget har i 2005 jobbet for at det avsettes en egen distriktskvote til de næringssvake områdene, dette er i tråd med Stortingets vedtak fra 1988.

Invasjonen av kongekrabben har hatt store negative konsekvenser for fiskerne i samiske kyst- og fjordområder. Verst er situasjonen for de minste båtene i fjordområdene som har få eller ingen muligheter til å dra til andre områder for å fiske. Sametinget har derfor jobbet en del med denne problematikken, og etter påtrykk fra Sametinget tillot Fiskeri- og kystdepartementet båter under 7 meter i Gruppe I og under 6 meter i Gruppe II, å delta i kongekrabbefisket i 2005. Departementet fulgte også opp Sametingets forslag om å nedsette et utvalg som skal gjennomgå dagens forvaltning av kongekrabbe, samt foreslå framtidig forvaltningsordninger.

Sametinget har i 2005 gitt støtte til to lokale fjordprosjekter, et i Porsanger og et Tanafjorden, som har hatt som mål å øke felling av sel. Dette resulterte blant annet til at årets kvote for steinkobbe i Finnmark for første gang ble fanget.

Miljøverndepartementet har oppnevnt en faggruppe i forbindelse med arbeidet med en helhetlig forvaltningsplan for Barentshavet-Lofoten. Sametinget er sterkt kritisk til at man i forvaltningsplanen behandler Barentshavet og kyst- og fjordområdene hver for seg, da fiskene i Barentshavet er vandrende bestander som har sine gyte- og næringsvandringene inn ved kysten og i fjordene.

Reindrift

Sametinget kommer årlig med innspill til reindrifftsforhandlingene og opplever gang på gang at disse ikke blir tatt hensyn til. I behandlingen av reindrifftsavtalen for 2005/2006 har Sametinget påpekt at skattemessige forhold ved avvikling slår forskjellig ut for de ulike primærnæringene. I tillegg opplever reindriften en stadig økning i driftsutgifter knyttet på avgiftene til de mest sentrale driftsmidlene. Andre primærnæringer har avgiftsfordeler ved investering og bruk av driftsmidlene i næringen. Sametinget vil påpeke at samisk reindrift står i en særstilling i forhold til samisk kultur og næringsliv. Sametinget krever derfor at samisk reindrift minimum får de samme avgifts- og skatteordninger som andre primærnæringer har i dag. Landbruks- og matdepartementet har det overordnede ansvaret for forvaltningen av primærnæringene, og Sametinget har anbefalt myndighetene til å rette opp slike skjevheter.

Sametinget mener at en ny reindrifftslov må ligge til grunn for reintallstilpassningen i Finnmark. Det er viktig at arbeidet med å tilpasse reintallet i forhold til beitegrunnlaget ses i lys av inngrep, rovviltbestand og ferdsel i reinbeiteområdene. Myndighetene vil ikke bli ajour med reintalltilpassningen så lenge ressursgrunnlaget stadig innskrenkes.

Duodji

Sametinget har i samarbeid med duodjiorganisasjonene i 2005 utarbeidet en hovedavtale for duodjinæringen. I henhold til hovedavtalen for duodjinæringen er det inngått en næringsavtale for duodji for 2006. Avtalen betyr at duodjiutøverne nå har fått en ordning som gir muligheter for videreutvikling av den enkeltes virksomhet. Samtidig vil avtalen også bidra til å ivareta duodjitradisjonene og skape arbeidsplasser for unge duodjietablerere.

I forbindelse med etablering av næringsavtale for duodji, er det opprettet et eget fagutvalg for duodji som har som oppgave å godkjenne duodjiutøvere som ønsker å registrere seg i duodjiregisteret. Det er i 2005 også satt i gang et arbeid for å kartlegge duodjinæringens økonomiske situasjon. Sametinget er medlem i det økonomiske utvalget og har sekretariatsfunksjon for de to utvalgene.

Situasjonen i duodjinæringen i rekrutteringssammenheng, har vært et område som Sametinget har jobbet mye med. I 2004 igangsatte Sametinget et 2-årig prøveprosjekt i samarbeid med fylkeskommunene i Troms og Finnmark i forbindelse med utviklingsprogrammet for duodji. Målet med prosjektet er å sikre rekruttering til fagopplæring i duodji.

Opplæringskontoret i reindrift og duodji i Varangerbotn har ansvaret for administrering av ordningen. I 2005 har det vært 11 løpende kontrakter i duodji. Duodjinæringens økonomiske situasjon har gjort at Sametinget har sett at det er et spesielt behov for tiltak for å sikre rekrutteringen. Målet er at duodjilærlingordningen skal komme inn under de ordinære lærlingordningene.

Det er viktig å bedre rammebetingelsene for duodjiutøverne. I forbindelse med utviklingsprogrammet for duodji har Sametinget i samarbeid med duodjinæringen fått utarbeidet en rapport hvor det er gjort vurderinger om fritak fra moms for duodjiutøverne kan bidra til at duodjinæringen blir mer lønnsom. Rapporten slår fast at fritak er et effektivt virkemiddel for å bedre lønnsomheten i duodjinæringen. Sametinget har innledet en dialog med statssekretæren for samiske saker om mulig oppfølging av tiltak.

Samisk reiseliv

I turistnæringen er det økende etterspørsel etter opplevelsesprodukter basert på samiske levemåter. En rekke aktører har basert sin virksomhet på produksjon av samisk kunst og samiske ytringsformer. Denne utviklingen har ført til at slike virksomheter bidrar til arbeidsplasser og samtidig sikrer bosetting i samiske områder. Endringen fra produksjon av varer til produksjon av opplevelser, aktiviteter og informasjon er en trend som er kommet det samiske samfunnet til gode. Potensialet for ytterligere produksjon av slike produkter er stort. Sametinget ser at det er viktig at formidling av samisk leveste og produkter gjøres på en ekte og troverdig måte og at denne satsningen er i samsvar med samiske interesser, normer og skikker.

I 2005 har Sametinget prioritert kompetanseheving og nettveksbygging innen kultur- og naturbasert turisme. Oppbygging av infrastruktur for vinterturisme er et annet prioritert område i reiselivssatsningen der tilrettelegging av scooter-, ski- og turløyper, og tettere samarbeid mellom utvalgte fjellstuer er sentrale tiltak. Sametinget har i 2005 vært spesielt opptatt av reiselivssatsingen i samiske områder. Sametinget har i 2005 gått inn i samarbeid med Innovasjon Norge og andre aktører i Finnmark for å gjøre noe med reiselivssatsningen i indre Finnmark.

Næringskombinasjoner

Sametinget har siden 1991 hatt en driftsstøtteordning til næringskombinasjoner. En stor del av næringskombinasjonsstøtten har i år gått til kombinasjonene duodji og reindrift, hvorav størsteparten har reindrift som hovednæring. Det er få som har utmark som tilleggsnæring av de som har fått driftsstøtte. Utmarksressursene kan nyttes på en bedre måte og utfordringen er å skape en utmarksnæring som kan drives i kombinasjon med andre næringer. Bedre organisering av transport, mottak og salg av utmarksprodukter er sentrale innsatsområder i den sammenheng. Potensialet innen utmarksnæringer ligger også innen oppforing av villfisk og kombinasjonen natur- og kulturbasert reiseliv og utmarksnæringer.

Innlandsfiskeprosjektet er avsluttet, og målet med prosjektet er å skape en lønnsom innlandsfiske næring og å opprettholde kvaliteten på fisk. Det er fortsatt behov for å fortsette uttak for å opprettholde kvalitet på fisken. Det synes at prosjektet har hatt en positiv effekt. Et mottak for matfisk er opprettet i Kautokeino.

Den nye regjeringen skal sette i gang et verdiskapningsprogram for næringskombinasjoner i samiske strøk. Et slikt tiltak vil være i tråd med Sametingets satsning på næringslivet i samiske områder. Sametinget har bedt regjeringen om at Sametinget skal taes med i arbeidet med verdiskapningsprogrammet.

Motorferdsel i utmark

Samiske lokalsamfunn utmerker seg ved en territoriell tilknytning som ikke er begrenset til den faste bebyggelsen og andre kulturskapt anlegg og innretninger. Aktiv bruk og høsting av utmarksressurser står sentralt i den samiske kulturutøvelsen og er også fortsatt en viktig næringskilde for mange. Bruken av utmark i næringsammenheng berører også turistnæringen, der motorferdsel er en del av opplevelsestilbudet som noen samiske reiselivsaktører tilbyr. Sametinget har i 2005 vært opptatt av denne problemstillingen. Sametingets prinsipielle holdning er at motorferdsel i utmark må reguleres. Sametinget ønsker en endring i motorferdselsloven slik at den tar hensyn til samiske næringsinteresser.

Avslutning

Sametinget ønsker gjennom partnerskap på alle nivåer å utvikle verdier som likeverd, likestilling, solidaritet og fredelig sameksistens mellom folk og folkegrupper. Sametinget har lagt stor vekt på forsoning, samarbeid og å utvikling av partnerskap med landets myndigheter. Avtalen om konsultasjoner mellom Sametinget og statsmyndighetene må følges opp og utvikles i et gjensidig samarbeid. Dette også med sikte på forhandlinger på utvalgte samfunnsområder, som for eksempel Sametingets budsjett.

Innstilling fra Plan- og finanskomiteen

Merknader

Hele komiteen med medlemmene fra: Norske Samers Riksforbund; Roger Pedersen, Gunn-Britt Retter, Ann-Mari Thomassen, Ole Mathis Hetta, Randi A. Skum. Arbeiderpartiets sametingsgruppe;

Vibeke Larsen, Egil Olli, Magnhild Mathisen, Willy Ørnebakk, Ronny Wilhelmsen. Samefolkets parti;
Terje Tretnes. Finnmarkslista; Toril Bakken

fremmer følgende merknad:

Merknad 1

Komiteen vil bemerke at prosessene forut for valget 2005, har ført til økt kvinneandel på Sametinget og man har fått den første kvinnelige president.

Større behov

Komiteen beklager at de økte økonomiske bevilgningene til Sametinget ikke er tilstrekkelige for oppgavene det samiske samfunnet står ovenfor. Komiteens flertall beklager også at bevilgningene ikke er i samsvar med de oppgaver som er overført Sametinget.

Sametingsvalget

Sametinget har satt i gang gjennomgang av retningslinjer for valg og det er totalt uakseptabelt at det går 14 dager til valgresultat er klart.

Konsultasjoner

Sametinget mener at konsultasjoner er et riktig steg i arbeidet med å etablere reelle forhandlinger mellom myndighetene og Sametinget i saker som berører det samiske folk. Dette er spesielt viktig i framtidige budsjettforhandlinger med Regjeringen.

Helse- og sosialsatsing

Sametinget ser det som svært viktig at samisk eldreomsorg blir styrket og vil jobbe for at eldre skal få et institusjonstilbud tilpasset samisk språk og kultur på sine hjemsteder.

Erstatning til utdanningsskadelidende samer

Komiteen registrerer at prosessen vedrørende erstatning til de utdanningsskadelidte er kommet i gang, men komiteen registrerer også at Justisdepartementet ikke synes å ha prioritert denne prosessen høyt nok.

Samiske publikasjoner

Sametinget ser nødvendigheten av å arbeide frem en tilfredsstillende innkjøpsordning for samiske bøker, sammen med myndighetene.

Forslag

Hele komiteen med medlemmene fra: Norske Samers Riksforbund; Roger Pedersen, Gunn-Britt Retter, Ann-Mari Thomassen, Ole Mathis Hetta, Randi A. Skum. Arbeiderpartiets sametingsgruppe; Vibeke Larsen, Egil Olli, Magnhild Mathisen, Willy Ørnebakk, Ronny Wilhelmsen. Samefolkets parti; Terje Tretnes. Finnmarkslista; Toril Bakken

fremmer følgende forslag:

Forslag 1

Valg

Tillegg:

Sametinget understreker at opptellingsprosessen i 2005 var uakseptabel lang.

Ressurslovgivning/rettigheter

Rådets forslag:

Det er enighet mellom Sametinget og regjeringen Stoltenberg at det skal frammes en ny Ot.prp. der lovutvalgets forslag i sin helhet skal fremmes.

Byttes ut med følgende setning:

Det er enighet mellom Sametinget og regjeringen Stoltenberg om å fremme en revisjon i reindriftsloven med utgangspunkt i NOU 2001:35 "Forslag til endring i reindriftsloven".

Tillegg etter siste avsnitt:

Det er for samiske næringer og samfunnsliv et problem når det oppstår et kommersielt marked for rettighetsoverdragelse i form av kjøp og salg av rettigheter. Slike rettigheter er for eksempel salg av melkekvoter, salg av fiskebåter med kvoter og salg av bruksrettigheter på beiteland til for eksempel vindmølleparker. Sametinget ber om at en av hensyn til den fremtidige samfunnsutviklingen, utreder muligheter til begrensninger av dette rettighetsmarkedet for på denne måten å sikre en økonomisk og kulturell forsvarlig utvikling for det samiske samfunnet. Dagens situasjon tilsier at man innen kort tid risikerer at disse rettighetene forsvinner fra det samiske samfunnet.

Finnmarksloven

Tillegg etter 2. avsnitt:

Sametinget forutsetter at Fiskeri- og kystdepartementet prioriterer dette arbeidet slik at fremdriften blir som forutsatt av Stortinget.

Areal og verneplaner

Endring i siste avsnitt:

Sametinget har tidligere etterlyst og etterlyser fortsatt en helhetlig konsekvensutredning og fylkesvise planer før konsesjoner til vindmølleparker og infrastruktur i tilknytning til disse blir gitt.

Olje og gass

Tillegg etter 2. avsnitt:

Historisk sett har utnyttelse av naturressursene dannet grunnlaget for samisk bosetning og levesett. Disse rettighetene må anerkjennes i lovs form. Utnyttelse av olje og gass er en forholdsvis ny virksomhet i nordlige områder i landet. Myndighetene har en forpliktelse til å opprette et urfolksfond bestående av deler av avkastningen fra alle typer utvinning av olje, gass og mineralressurser i samiske områder. Fondet skal benyttes til samisk samfunnsutvikling i hele Norge og ikke være geografisk begrenset til samiske områder med de gitte naturressursene. Urfolksfondet må også kunne ha en åpning for benyttelse til samfunnsutvikling blant urfolk øst for Barentshavet.

Reinbeitekonvensjonen

Tillegg til siste setning i kapitlet:

I desember 2005 ble forhandlingene om en ny norsk-svensk reinbeitekonvensjon gjenopptatt. Sametinget har forventninger om at arbeidet kan resultere i akseptable og snarlige løsninger.

Rovvilt

Avsnitt 2 erstattes med:

Sametinget har uttrykt skepsis til de høye bestandmålene for rovvilt i de samiske bosettingsområdene, hvor det både er helårlig beite for rein og sommerbeite for sau. Tapstallene er stabilt meget høye, og i mange områder også økende. For at Stortingets forutsetninger skal være mulig å sette ut i livet, må det settes inn betydelige midler til registrering og metodeutvikling i det nasjonale overvåkningsprogrammet for store rovdyr. Det må videre settes betydelige midler inn på forebyggende tiltak, og det må bygges opp et apparat for uttak av jaktkvoter og skadedyr. Høyere rovdyrtap fører til svekket bærekraft både for jordbruk og reindrift. Disse næringene er meget sårbare for de ulike biologiske og økonomiske svinginger som rovvilttapene medfører.

Det er grunn til å stille spørsmål ved om ikke den nasjonale rovviltpolitikken som føres er i strid med folkeretten.

Samarbeid på regionalt nivå

I første setning strykes ordene, ”for Sametinget”:

Samarbeidsavtalene med fylkeskommunene er viktige verktøy for å styrke og synliggjøre samisk kultur, språk og samfunnsliv i fylkeskommunene.

Samarbeid på internasjonalt nivå

Siste setningen i kapitlet endres:

Sametingets har i 2005 prioritert det samiske samarbeidet, utvalgte FN-organ, samarbeidet i nordområdene og EU.

Nordområdet

Tillegg etter 1. avsnitt:

Med økt fokus på nordområdets ressursgrunnlag og fremtidige muligheter, vil dette på sikt kunne skape press både på økonomi, ressurser, kunnskap og miljø. Sametinget må ha en aktiv rolle i Norges videre arbeid i nordområdepolitikken for å sikre næringsgrunnlaget for urfolk, både mht. rettigheter, økonomiske rammer, kompetansebygging og vedlikeholdsmuligheter.

Helse

Tillegg nest siste avsnitt, ny tredje setning:

Det må utvikles et finansieringsopplegg lokalt og regionalt.

Språk

Tillegg etter første avsnitt:

Spesielt i voksenopplæringsøyemed er det viktig å utvikle språkkurs som er nettbasert eller tilgjengelig via andre elektroniske media.

Kulturhus og idrett

Tillegg etter andre setning i avsnitt to og endring i avsnitt to:

Sametinget mener at Stortinget har ansvaret for at det bevilges nok penger gjennom statsbudsjettet til slike formål. Dette betyr at om nødvendig så må Stortinget årlig sette av midler til samiske formål. Investeringer til samiske kulturinstitusjoner er blitt utsatt fra år til år. Dette kan ikke samiske kultur leve med, og det må settes i verk et samisk kultursatsningsprogram. Sametinget har fremmet forslag om et eget kultursenterfond

Bibliotek

Endring i siste avsnitt:

De samiske bokbussene er et sentralt virkemiddel i arbeidet med å styrke de samiske.....

Samiske museer

Endring i 5. avsnitt:

Før museumsreformen kan gjennomføres i Nordre Nordland og Troms, må det ferdigstilles en delutredning for museene i dette området.

Tillegg etter nest siste avsnitt:

Sametinget bør løfte saken på et politisk nivå med fylkeskommunen.

Tillegg overskrift til avsnitt 6 og flyttes som siste avsnitt under kapitel museer:

Samisk tusenårsted

” Sametinget har arbeidet for å få sentrale myndigheter til å finansiere utbygging av...”

Kulturminneforvaltningen

Tillegg etter andre avsnitt:

Sametinget har hatt fokus på samisk bygningsvern, men ser også den store kulturelle betydningen av å bevare sjøsamiske fartøyer.

Jordbruk

Tillegg etter siste avsnitt:

Jfr. St.meld nr. 55 (2000-2001) punkt 14.5.3.

Fiske

Tillegg i tredje avsnitt, andre setning:

.... og dermed står i fare for ikke å kvalifisere seg til krabbekvote fordi kravene til dette fisket er for høye.

Tillegg etter siste avsnitt:

Sametinget vil også understreke viktigheten av at lokal og tradisjonell kunnskap utnyttes i en målrettet forskning og i et helhetlig økosystem. Spesielt må forskning om kongekrabbens invasjon i fjordområdene prioriteres sterkere.

Reindrift

Siste avsnitt i kapittelet om reindrift foreslås strøket, og erstattes med følgende:

Sametinget mener revidert reindriftslov må ligge til grunn for reintallstilpasningen i Finnmark. Det er viktig å tilpasse reintallet i forhold til beitegrunnet. Norske myndigheter har en plikt til å sikre ressursgrunnet for næringa. Myndighetene vil ikke bli à jour med reintalltilpasningen så lenge ressursgrunnet stadig innskrenkes.

Samisk reiseliv

Tillegg etter siste avsnitt: (de 2 siste setningene i siste avsnitt formuleres på følgende måte) Sametinget har i 2005 vært spesielt opptatt av reiselivssatsingen i alle samiske områder. Som et ledd i dette arbeidet har Sametinget i 2005 gått inn i samarbeid med Innovasjon Norge og andre aktører i Finnmark for gjøre noe med reiselivssatsingen i Indre Finnmark.

Motorferdsel i utmark

Første avsnitt, 3. linje:

ordet "levesett" settes i tillegg til "kulturutøvelse".

4. linje og utover justeres til følgende tekst:

Bruken av utmark berører også samisk turistnæring i tilfeller hvor motorferdsel er en del av de nødvendige redskapene for å tilby gode opplevelser.

Følgende tekst foreslås i tillegg:

Miljøverndepartementet har initiert et arbeid med motorferdselloven gjennom en arbeidsutvalg ved navn Motorferdsel og Samfunn. Gruppens mandat er å vurdere utfordringer knyttet til motorferdselloven, og Sametinget er involvert i dette arbeidet som skal avsluttes sommeren 2006.

Komiteens mindretall med medlemmene fra: Arbeiderpartiets sametingsgruppe; Vibeke Larsen, Egil Olli, Magnhild Mathisen, Willy Ørnebakk, Ronny Wilhelmsen. Finnmarkslista; Toril Bakken

Fremmer følgende forslag:

Forslag 2

Finnmarksloven

Side 5, etter 3. avsnitt:

Finnmarksloven trer 1.1.2006, og er unik i norsk sammenheng. Samtidig ser vi allerede at loven gir en del utfordringer for Finnmarkseiendommen. Det er for eksempel ikke lovfestet å nedsette felles valgkomité for fylkestinget og sametinget, og Finnmarkseiendommen har ikke en enhetlig eier å forholde seg til. I tillegg er det vedtatt et skifte av styreleder hvert annet år, om man ikke kommer til enighet på annen måte. Dette gir utfordringer andre foretak ikke har, og kan gi lite langsiktighet i det strategiske arbeidet i Finnmarkseiendommen.

Det er derfor et behov for en evaluering og eventuelt justering av Finnmarksloven etter en gitt periode.

Samisk språk

Tillegg under 1 avsnitt:

Samisk og norsk er likestilte språk i den samiske kulturen, og også norsk er morsmålet til mange samer. Samtidig er samisk et minoritetsspråk, og har krav på særskilt fokus for å bevare, styrke og utvikle det samiske språket i nåtid og fremtid. Målet er et levende samisk som brukes i dagliglivet, både privat og offentlig.

Opplæring, utdanning og forskning

Eget avsnitt, til sist i kapittel grunn og videregående opplæring:

Til tross for at Sametinget har fått innlemmet samiske læreplaner på de fleste nivåer i grunn- og videregående opplæring, er det store utfordringer i praktiseringen av dette. Det finnes for få lærere, og samisk språk- og kulturopplæring går ofte på bekostning av basisfag som matematikk og norsk. Dette er meget uheldig, og gjør at mange føler seg tvunget til å velge bort den samiske undervisningen. I fremtiden må man jobbe aktivt for å implementere læreplaner og lovverk om samisk opplæring på en praktisk og målrettet måte i alle samiske områder. Det er behov for fokus på ressurser til utdanning av lærere og virkemidler for å få kommuner og fylkeskommuner til å tilby den opplæringen samiske barn og unge har krav på.

Næringskombinasjoner

S. 26, siste avsnitt

Avsnittet strykes/bakes inn i følgende tekst:

Tradisjonelt har mesteparten av de samiske næringer vært drevet som kombinasjonsnæringer, og gjerne kombinasjoner av ulik type utmarksnæring. De senere årene ser man også kombinasjoner av moderne næringer sammen med utmarksnæring. Dette er en tilpasning som gir trygge arbeidsplasser med fokus på nærhet til naturen. Den nye regjeringen skal sette i gang et verdiskapningsprogram for næringskombinasjoner. Et slikt tiltak vil være i tråd med Sametingets satsing på næringslivet i samiske områder. Sametinget skal utarbeide en helhetlig plan for utmarksnæring i 2006. Sammen med regjeringens arbeid, kan dette bidra til å gi samisk utmarksnæring og samisk kombinasjonsnæring det løftet som trenges for å utvikle levedyktige bedrifter. Sametinget har bedt regjeringen om at Sametinget skal taes med i arbeidet med verdiskapningsprogrammet.

For øvrig slutter komiteen seg til Sametingsrådets innstilling.

III Votering

Av 43 representanter var 39 til stede. Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge:

- Plan- og finanskomiteens forslag 1 ble enstemmig vedtatt.
- Plan- og finanskomiteens forslag 2, ble forkastet med 22 stemmer 17 stemte for.
- Sametingsrådets forslag ble enstemmig vedtatt.

IV Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i denne saken.

V Taleliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
1	Ole Mathis Hetta	
2	Vibeke Larsen	
3	Ann-Mari Thomassen	Egil Olli Marianne Balto Henriksen
4	Per Edvin Varsi	Johan Mikkell Sara Olaf Eliassen Terje Tretnes
	Per Edvin Varsi	
5	Kjetil Romsdal	
6	Olaf Eliassen	
7	Tor Mikalsen	
8	Johan Mikkell Sara	Willy Ørnebakk Tor Mikalsen
	Johan Mikkell Sara	
9	Magnhild Mathisen	
10	Gunn-Britt Retter	
11	Henrik Eriksen	Terje Tretnes Olaf Eliassen
	Henrik Eriksen	
12	Martin Urheim	Egil Olli
13	Hilde Nyvoll Vangen	
14	Per Andersen Bæhr	Johan Mikkell Sara Randi A. Skum Tor Mikalsen
	Per Andersen Bæhr	
15	Aili Keskitalo	Martin Urheim Willy Ørnebakk
16	Laila Wilks	Randi A. Skum Jarle Jonassen
	Laila Wilks	
17	Knut Store	
18	Kjersti Myrnes Balto	Per Edvin Varsi
19	Tone Merete Orti Olsen	Johan Mikkell Sara Olaf Eliassen

	Tone Merete Orti Olsen
20	Josef Vedhugnes
21	Jarle Jonassen
22	Susanne Amalie Andersen
23	Inger Jørstad
24	Marianne Balto Henriksen
25	Egil Olli
26	Willy Ørnebakk
27	Randi A. Skum
28	Vibeke Larsen
29	Magnhild Mathisen
30	Åge Nordkild
31	Ann-Mari Thomassen
32	Miriam Paulsen
33	Kjersti Myrnes Balto
34	Terje Tretnes
35	Johan Mikkel Sara
36	Randi A. Skum
37	Ole Mathis Hetta

VI Sametingets vedtak

Sametinget

Sametinget er inne i sin femte valgperiode. Sametinget har i 2005 gjennom undertegning av avtale om konsultasjoner oppnådd en ny og tydeligere posisjon som vil styrke Sametingets mulighet til å være et selvstendig og helhetlig organ. Dette medfører også økte oppgaver og økt behov for ressurser for å løse det stadig stigende kravet til oppfølging av svært mange saksfelt. Sametinget har i større grad fått overføringer fra staten til virksomheten gjennom et rammetilskudd. Det samiske samfunnets behov for utvikling er meget stort, og prioriteringene Sametinget må gjøre over budsjettet kan i liten grad dekke disse behovene. Dette viser også merknadene under mange av de områdene som er omtalt i årsmeldingen.

Sametinget har et stort forvaltingsansvar både knyttet til tilskuddforvaltning innen forskjellige fagfelt og til lovbestemte oppgaver. Mye av ressursene Sametinget disponerer blir brukt til disse forvaltingsoppgavene. Årsmeldingen vil ikke komme spesifikt inn på hvor mange saker som er behandlet i 2005 innen hvert fagfelt, men omhandler hovedtrekkene knyttet opp mot saksfeltene.

Sametingsvalget

Mulighet for deltagelse i sametingsvalget er den mest grunnleggende politiske rettighet man har som same i Norge i dag. Valget i 2005 var det femte sametingsvalget som er avholdt.

Samemantallet

Etter endring i samelovens § 2 -6 av 14. mai 2004 har Sametinget overtatt kommunenes ansvar for føring og stryking i samemantallet på grunnlag av mottatte begjæringer. Dette har medført at valget 2005 var det første sametingsvalget der ansvaret for føring av

samemanntallet var administrert av Sametinget sentralt. En sentralisering av manntallet, og en direkte registrering av denne opplysningen i folkeregisteret, har vært en nødvendig forbedring for å sikre et best mulig grunnlag for kvalitetssikring og utarbeiding av samemanntallet.

Sametinget har i perioden mellom valgene 2001 og 2005 drevet et aktivt og langsiktig rekrutteringsarbeid for å få flere til å begjære seg innmeldt i samemanntallet. Tiltakene har spesielt vært rettet opp mot kvinner og unge, som var lavest representert i tidligere samemanntall. Manntallet for valget 2005 viser at det er registrert 12 538 stemmeberettigede. Dette er en økning fra valget i 2001 på 2 617. Andelen kvinner har økt fra 36 til 46 prosent. Alle valgkretser har en markert økning i manntallet. Sametinget vil fortsatt prioritere arbeidet med å få flere til å begjære seg innført i samemanntallet.

Valget 2005

På bakgrunn av valgregelutvalgets innstilling i 2001 har Sametinget fram mot valget 2005 arbeidet med og iverksatt tiltak både rettet mot manntallet slik som vist til over, og valgordningen for selve valggjennomføringen.

Ett av tiltakene Sametinget foreslo for å bedre kjønnsbalansen var at det skulle innføres 4 utjevningsmandater, slik at det totalt blir 43 representanter. Sametinget la til grunn at utjevningsmandatene skulle fordeles slik at fram til det var minst 40 % av hvert kjønn, skulle utjevningsmandatene forbeholdes det underrepresenterte kjønn. Det var også forutsatt at det skulle innføres en sperregrense på 4 %.

Regjeringen støttet ikke Sametingets forslag til fordeling av utjevningsmandater og fremmet et eget forslag der utjevningsmandatene fordeles til de valgkretser som har flest godkjente stemmer etter gjennomført valg.

Flertallet i Odelstinget gikk imot både Sametinget og Stortingets kommunalkomiteé og vedtok endring i sameloven § 2-4. Endringen trådte i kraft 15.04.05. Selv om kjønnsfordelingen mellom representantene ved årets valg er svært bra, beklager Sametinget at Odelstinget ikke la til grunn Sametingets eget forslag i denne saken. I henhold til sameloven er Sametinget øverste valgmyndighet ved valg til Sametinget. Det er prinsipielt uheldig at Sametingets syn blir overprøvet når det skal utarbeides bestemmelser for hvordan valget skal gjennomføres. Sametinget må derfor selv ha avgjørende myndighet over utformingen av sin egen valgordning.

Sametinget har gjennomført kampanjer for å øke kvinnerepresentasjonen ved sametingsvalget 2005. Målsetningen for kampanjen var at minst 33 % av Sametingets representanter skulle være kvinner etter årets valg. Resultatet for valgperioden 2005 - 2009 er at 22 av 43 representanter som er valgt inn er kvinner. Dette utgjør en kvinneandel på 51 %. Arbeidet med likestilling i forhold til valg og representasjon vil fortsatt prioriteres.

Valgordningen til sametingsvalget innebærer at opptellingen skjer ved et opptellingsvalgstyre i hver av de 13 valgkretsene. Noen av kretsene omfatter svært mange kommuner. Oslo kommune i valgkrets 13 Sør-Norge har ansvar for opptelling for 295 kommuner. 162 av disse har mellom 1 - 50 manntallsførte. For at en velger skal kunne avlegge stemme til sametingsvalget på valgdagen og valgtinget, og være sikker på at denne stemmen er hemmelig, er innsending til et opptellingsvalgstyre det alternativ som best ivaretar disse hensyn. Postvalg for kommuner med få manntallsførte ble vurdert etter valget i 2001, men avvist da man var bekymret for statusen på valget.

Hvis valgoppgjøret skal kunne foreligge raskere enn ved dette valget, må det utarbeides alternative løsninger for opptelling. Sametingets forberedende fullmaktskomité forutsetter at valget i 2005 er det siste valg hvor foreløpig valgresultat ikke foreligger parallelt med stortingsvalget. Mulighetene for elektronisk stemmegivning er i dag ikke til stede. Kommunal- og regionaldepartementet har igangsatt en utredning vedrørende bruk av elektroniske medier ved stemmegivning. Sametinget har bedt om at sametingsvalget inkluderes og vurderes i dette utredningsarbeidet.

Sametingsvalget 2005 ble godkjent av Sametingets plenum i oktober. Forberedende fullmaktskomité har påpekt en hel rekke utfordringer som det er nødvendig å jobbe videre med fram mot valget i 2009. Disse utfordringene er i særlig grad knyttet opp mot arbeidet med manntallet, representasjon og tidspunkt for valgresultat. Som et grunnlag for dette videre arbeidet er det i september 2005 nedsatt et fagutvalg som skal se på alle sider ved sametingsvalget. I henhold til mandatet skal utvalget legge fram sin innstilling i april 2007.

Sametinget understreker at opptellingsprosessen i 2005 var uakseptabel lang.

Konsultasjoner

Som urfolk har samene rett til å bli konsultert i saker som kan få direkte betydning for dem. Denne retten er nedfelt i ILO-konvensjon nr. 169 om urfolk og stammefolk i selvstendige stater artikkel 6. Kommunal- og regionaldepartementet og Sametinget var, etter behandlingen av finnmarksloven enige om at det var et behov for å få til en enighet om hvordan de folkerettslige bestemmelsene om konsultasjoner og deltakelse skulle forstås. Det ble derfor satt i gang et arbeid for å få til en konsultasjonsavtale mellom Sametinget og staten. 11. mai 2005 underskrev statsråd Erna Solberg og sametingspresident Sven-Roald Nystø prosedyrer for konsultasjoner mellom statlige myndigheter og Sametinget. Prosedyrene ble godkjent av Sametinget 1. juni 2005 og fastsatt i statsråd 1. juli 2005. Konsultasjonsprosedyrene er et viktig skritt for å tydeliggjøre Sametingets plass i styringssystemet i landet. Konsultasjonsplikten synliggjør at statlige myndigheter faktisk skal søke om å oppnå enighet med Sametinget.

Konsultasjonsprosedyrene omfatter ikke budsjettfastsetting. Det er en felles forståelse mellom Regjeringen og Sametinget at prosedyrer for budsjettfastsetting til Sametinget skal avklares i en egen prosess. For Sametinget er det viktig at slike budsjettprosedyrer er etablert før arbeidet med statsbudsjettet 2008 starter.

Ressurslovgivning/rettigheter

Sametinget mener at de overordnede prinsippene for ressurslovgivningen skal være i samsvar med Norges folkerettslige forpliktelser overfor samene som urfolk. Sametingets syn er at Norge må oppfylle disse forpliktelsene ved å innarbeide regler som sikrer samenes tilgang til ressursene, regler som sikrer reell deltakelse og medbestemmelse i forvaltningen av ressursene, og saksbehandlingsregler som sikrer ivaretagelse og vektlegging av samiske hensyn i beslutningsprosessene i lovgivningen. I tillegg må forvaltningen av ressursene bygge på nærhets- og avhengighetsprinsippet slik at det sikrer det samiske materielle kulturgrunnlaget.

Sametinget har i 2005 avgitt høringsuttalelse til to store lovutredninger. Dette er utredningen med forslag til ny naturmangfoldslov og utredningen med forslag til ny havressurslov. Sametinget forventer at regjeringens oppfølging av disse utredningene skjer gjennom

konsultasjoner med Sametinget. Dette vil også gjelde for andre viktige ressurslover som minerallov og plan- og bygningslov.

Regjeringen Bondevik II fremmet våren 2005 Ot.prp. 99 (2004-2005) forslag til revisjon av reindriftsloven. Utarbeidelsen av lovforslaget skjedde uten konsultasjoner med Sametinget, og forslaget hadde ikke en helhetlig vurdering av organiseringen av reindriften sett i forhold til økonomisk, økologisk og kulturell bærekraft. Stortinget utsatte behandlingen av Ot.prp. 99 (2004-2005). Det er enighet mellom Sametinget og regjeringen Stoltenberg om å fremme en revisjon i reindriftsloven med utgangspunkt i NOU 2001:35 "Forslag til endringer i reindriftsloven". Dette skal skje gjennom konsultasjoner. Sametinget vil behandle utkast til endelig Ot.prp. for å ta stilling til om en kan gi sitt samtykke til lovforslaget. Sametinget ser det som svært viktig at dette lovarbeidet har prioritet og at et nytt lovforslag kan fremmes i nær framtid. Sametinget vil påpeke at arbeidet som nå er blitt lagt fram har tatt uforholdsmessig lang tid. Reindriftslovutvalgets forslag til ny reindriftslov ble lagt fram allerede i 2001. Sametinget mener at en tidlig involvering av Sametinget i lovarbeidet ville bidratt til en raskere prosess.

Sametinget mener at det i tillegg til lovendringene nevnt ovenfor, snarlig må gjennomføres en total revidering av reindriftsloven. I dette arbeidet må blant annet arealspørsmål og forholdet til andre utmarksbrukere inngå.

Det er for samiske næringer og samfunnsliv et problem når det oppstår et kommersielt marked for rettighetsoverdragelse i form av kjøp og salg av rettigheter. Slike rettigheter er for eksempel salg av melkekvoter, salg av fiskebåter med kvoter og salg av bruksrettigheter på beiteland til for eksempel vindmølleparker.

Sametinget ber om at en av hensyn til den fremtidige samfunnsutviklingen, utreder muligheter til begrensninger av dette rettighetsmarkedet for på denne måten å sikre en økonomisk og kulturell forsvarlig utvikling for det samiske samfunnet. Dagens situasjon tilsier at man innen kort tid risikerer at disse rettigheter forsvinner fra det samiske samfunnet.

Finnmarksloven

Finnmarksloven har vært en av de viktigste sakene for Sametinget i 2005. Arbeidet med denne saken har krevd svært store politiske og faglige ressurser for Sametinget. Gjennom en nyvinnende prosess mellom Stortinget og Sametinget der det ble gjennomført konsultasjoner med justiskomiteen og en plenumsbehandling i Sametinget av justiskomiteens utkast til innstilling, kom en fram til en lov Sametinget kunne slutte seg til. Loven ble vedtatt i Stortinget 17. juni 2005. Gjennom kontakt med Sametinget har Kommunal- og regionaldepartementet utarbeidet overgangsregler for Finnmarkseiendommen gjeldende fra 1. juni 2006 til grunnarealene overføres fra Statskog til Finnmarkseiendommen innen utgangen av 2. kvartal 2006.

Det har vært kontakt mellom Fiskeri- og kystdepartementet og Sametinget for utredning av samer og andres rett til fiske i havet utenfor Finnmark. Det er enighet om å konsultere om et slikt mandat. Sametinget forutsetter at Fiskeri- og kystdepartementet prioriterer dette arbeidet slik at fremdriften blir som forutsatt av Stortinget.

Informasjon rundt loven har også vært vektlagt i 2005. For Sametinget har det vært av betydning at informasjonsarbeidet har en helhetlig tankegang. Det ble i 2005 satt i gang et informasjonsprosjekt og nedsatt en administrativ styringsgruppe for prosjektet.

Styringsgruppa har medlemmer fra Sametinget, Finnmark fylkeskommune, Kommunal- og regionaldepartementet samt Justisdepartementet.

Arealvern og verneplaner

Det pågår en rekke verneprosesser i samiske områder. Sametinget har etterspurt tilbakemelding fra Miljøverndepartementet på forslag til retningslinjer på verneprosesser i samiske områder. Det ble lovet en rask tilbakemelding fra Miljøverndepartementet. Allikevel meddelte Miljøverndepartementet at en slik tilbakemelding ikke ville bli gitt før det var utarbeidet en veileder for oppfølging av de generelle prosedyrene for konsultasjoner. Til tross for dette er det i 2005 meldt om oppstart av nye verneplaner og utarbeidelse av forvaltningsplaner. Sametinget er svært kritisk til dette og har bedt miljøvernministeren om at det ikke igangsettes nye planprosesser før det er etablert enighet om retningslinjer for verneprosesser i samiske områder.

For verneplaner startet opp før konsultasjonsprosedyrene og retningslinjer for verneprosesser i samiske områder ble vedtatt, har Sametinget akseptert at det gjennomføres konsultasjoner med Miljøverndepartementet på grunnlag av de høringsprosesser som har vært gjennomført.

Sametinget har i 2005 igjen tatt opp saken om forsvarets utbygging i Mauken og Blåtind. Stortinget satte som en forutsetning for en sammenbinding av skytefeltet Mauken og Blåtind at spørsmålene for reindriften skulle løses. Disse forutsetningene er til nå ikke oppfylt. Folkerettens prinsipper blir brutt om skytefeltet sammenbindes etter de foreliggende planer. Samiske rettigheter i forbindelse med arealvern er et statlig ansvar som ikke skal bæres alene av næringsutøvere verken rettslig eller politisk. I arbeidet med å sikre samiske rettigheter for det samiske folk ser Sametinget Forsvarets utbyggingsplaner i Mauken og Blåtind som en svært viktig prinsipiell sak. Sametinget vil gjennom konsultasjoner med Regjeringen arbeide for å sikre grunnlaget for en framtidig bærekraftig reindrift i Mauken og Blåtind innenfor folkerettens bestemmelser. Forsvarets virksomhet må organiseres slik at det materielle kulturgrunnlaget for samisk kultur og reindrift ikke ødelegges.

Sametinget har tidligere etterlyst og etterlyser fortsatt en helhetlig konsekvensutredning og fylkesvise planer før konsesjoner til vindmølleparker og infrastruktur i tilknytning til disse blir gitt. Dette er ikke blitt gjort. Det foreligger heller ikke tilstrekkelig forskningsgrunnlag for å fastslå hvilke konsekvenser vindmølleparker har for reindriften. Sametinget krever at det ikke igangsettes storstilte utbyggingsprosjekter uten at det er gjennomført konsultasjoner med Sametinget.

Olje og gass

Det samiske folk er ett av de statskonstituerende folk i Norge. At undergrunnsressursene i Barentshavet i dag kontrolleres av staten Norge må forstås som en konsekvens av at staten er grunnlagt på territoriet til to folk, samer og nordmenn. Om ikke samiske rettigheter aksepteres til utnyttelse av nye ressurser i områder som historisk har dannet det direkte grunnlaget for bosetting og levevis, fratras samene også retten til kontroll over egen livsform og økonomiske utvikling, slik ILO-konvensjonen nr. 169 anerkjenner urfolk retten til.

Olje- og gassressursene utenfor de samiske områder utløser særlige folkerettslige forpliktelser overfor det samiske folk. Dette sammen med olje og gassvirksomheten i Nordvest-Russland stiller særlige krav til operatører, transportører og statene. Sametinget har i 2005 arbeidet spesielt for å få en dialog med Statoil i forhold til urfolksrettigheter både i Norge og i andre land selskapet har sin virksomhet.

Historisk sett har utnyttelse av naturressursene dannet grunnlaget for samisk bosetning og levesett. Disse rettighetene må anerkjennes i lovs form. Utnyttelse av olje og gass er en forholdsvis ny virksomhet i nordlige områder i landet. Myndighetene har en forpliktelse til å opprette et urfolksfond bestående av deler av avkastningen fra alle typer utvinning av olje, gass og mineralressurser i samiske områder. Fondet skal benyttes til samisk samfunnsutvikling i hele Norge og ikke være geografisk begrenset til samiske områder med de gitte naturressursene. Urfolksfondet må også kunne ha en åpning for benyttelse til samfunnsutvikling blant urfolk øst for Barentshavet.

I tillegg har Sametinget spesielt vært opptatt av at all skipstrafikk, offshoreaktivitet og alle industrielle prosjekter i nordlige havområder må følge de strengeste miljøkrav, på grunn av de harde klimatiske forhold og områdenes sårbarhet.

Reinbeitekonvensjonen

Innstilling til norsk-svensk reinbeitekonvensjon av 1997, som skal erstatte 1972 konvensjonen, ble fremmet i 2001. Regjeringene i Norge og Sverige oppnevnte hver sin forhandlingsdelegasjon, og forhandlingene om ny konvensjon om den grenseoverskridende reindrift startet i 2003. Forhandlingsdelegasjonene var i hovedsak enige om en rekke av prinsippene og ordningene i en ny konvensjon, men uenige om den geografiske reguleringen av den grenseoverskridende reindriften. Forhandlingsdelegasjonen ble oppløst våren 2005. På grunn av manglende enighet har Sverige meddelt at de fra 1. mai 2005 vil legge til grunn Lappekodicillen av 1751 for reguleringene. Norge har vedtatt en ny lov som midlertidig, inntil en ny konvensjon foreligger, skal regulere svensk reinbeiting i Norge.

Norge og Sverige ble enige i juli 2005 om et utkast til mandat for å gjenoppta forhandlingene til en ny reinbeitekonvensjon. Mandatet til det nye forhandlingsutvalget inkluderer sametingene og reindriftsorganisasjonene i begge land. I desember 2005 ble forhandlingene om en ny norsk-svensk reinbeitekonvensjon gjenopptatt. Sametinget har forventninger om at arbeidet kan resultere i akseptable og snarlig løsninger.

Rovvilt

Sametinget har fått oppnevningensmyndighet til de regionale rovviltnemndene i områder der det er samiske næringsinteresser.

Sametinget har uttrykt skepsis til de høye bestandmålene for rovvilt i de samiske bosettingsområdene, hvor det både er helårlig beite for rein og sommerbeite for sau. Tapstallene er stabilt meget høye, og i mange områder også økende. For at Stortingets forutsetninger skal være mulig å sette ut i livet, må det settes inn betydelige midler til registrering og metodeutvikling i det nasjonale overvåkningsprogrammet for store rovdyr. Det må videre settes betydelige midler inn på forebyggende tiltak, og det må bygges opp et apparat for uttak av jaktkvoter og skadedyr. Høyere rovdyrtap fører til svekket bærekraft både for jordbruk og reindrift. Disse næringene er meget sårbare for de ulike biologiske og økonomiske svinginger som rovvilttapene medfører. Det er grunn til å stille spørsmål ved om ikke den nasjonale rovviltspolitikken som føres er i strid med folkeretten.

Forrige regjering (Bondevik II-regjeringen) satte i gang forskriftsendringsprosesser som ville føre til store negative endringer i dagens erstatningsregler. Sametinget har gitt uttalelse til forslag om ny forskrift om rovvilterstatning for husdyr og tamrein. Sametinget ønsker ikke å

svekke dagens erstatningsordning og er ikke enig i den hovedinnretningen som foreslås i forskriften. Sametinget er glad for at den nye regjeringen gjennom Soria Moria-erklæringen legger utkast til nye erstatningsordninger på is.

Sametinget må få reell innflytelse på den overordnede rovviltpolitikken i samiske områder. Slik ordningen er i dag er den ikke i tråd med statens forpliktelser til å rådføre seg med urfolk i saker som berører dem jf. ILO-konvensjonen 169 om urfolk og stammefolk i selvstendige stater, og ikke i tråd med konsultasjonsavtalen.

Samarbeid

Samarbeid på alle nivåer er viktig for å styrke og synliggjøre samiske samfunn og involvere og ansvarliggjøre alle politiske og administrative nivåer i Norge i dette arbeidet. Sametinget må få tilført ressurser for å kunne følge opp samarbeid på alle nivåer. Både for oppfølgingen av samarbeidsavtalene med fylkeskommunene og i oppfølgingen av det internasjonale samarbeidet.

Samarbeid på regionalt nivå

Samarbeidsavtalene med fylkeskommunene er viktige verktøy for å styrke og synliggjøre samisk kultur, språk og samfunnsliv i fylkeskommunene. I begynnelsen av 2005 hadde Sametinget to løpende samarbeidsavtaler, en med Troms fylkeskommune og en med Finnmark fylkeskommune. Det har kontinuerlig blitt arbeidet med oppfølgingen av avtalene på alle fagfeltene. Det holdes årlige møter både på politisk og administrativt nivå.

Sametinget begynte arbeidet med en samarbeidsavtale med fylkeskommunene i det sørsamiske området i 2003. Samarbeidet involverer fylkeskommunene Nordland, Nord-Trøndelag, Sør-Trøndelag og Hedmark. Avtalen ble undertegnet 11.02.05 og behandlet i Sametingets plenum i mai 2005. Sametinget har i 2005 jobbet med å utarbeide en samarbeidsavtale med Nordland fylkeskommune. Det tas sikte på å undertegne avtalen i begynnelsen av 2006.

Sametinget er medlem av det regionale partnerskapet i Finnmark. Det er utarbeidet et fireårig Regionalt utviklingsprogram (RUP) for Finnmark Ressursrik region Finnmark 2004-2007. Partnerskapet fordeler de regionale midlene fylkeskommunen får tildelt. I tillegg følger partnerskapet opp de regionale årsplanene og utarbeider nye. Tiltakene i de årlige RUP'ene blir også drøftet på de årlige møtene mellom fylkesordføreren i Finnmark og sametingspresidenten.

Sametinget er medlem av det regionale partnerskapet i Troms. I 2005 var det regionrådene som kom med innspill til RUP'en og fylkeskommunen arrangerte en felles konferanse om RUP med kommunene. Sametinget ble ikke involvert i arbeidet med regionalt utviklingsprogram før på slutten av denne prosessen. For å få til en god integrering av det samiske perspektivet, er det viktig at Sametinget deltar i den løpende prosessen, og at det er løpende kontakt med de øvrige partene i RUP-arbeidet, herunder kommunene og regionrådene. Sametinget vil ta opp samarbeidsformen på det årlige møtet om samarbeidsavtalen med Troms fylkeskommune.

Arbeidet med de regionale partnerskapene i sørsamisk område er under vurdering og vil bli fulgt opp i 2006.

Det er i 2005 etablert et samarbeidsorgan mellom Sametinget og de regionale helseforetak. Dette samarbeidsorganet skal være med på å sikre de forpliktelser som spesialisthelsetjenesten har for å kvalitetssikre sin tjeneste til det samiske folk. Sametinget ser det som svært viktig med et forum hvor man ser de samiske pasienters behov samlet uavhengig av foretakstilknytning. Sametinget har i 2005 kommet med forslag til styremedlemmer til de regionale helseforetakene.

Sametinget har innledet et samarbeid med Finnmark fylkeskommune (FFK) om innføring av Geografisk informasjonssystem (GIS-verktøy) i de respektive organisasjonene. GIS er et databasert system for innsamling, lagring, analyse og presentasjon av geografisk relatert informasjon. Prosjektet er en oppfølging av samarbeidsavtalen mellom FFK og Sametinget. Prosjektet skal gi partene muligheten til å ta i bruk et verktøy der resultatet blir en bedre tilgjengelighet for begge institusjoner og publikum. Hovedmålsettingen med innføringen av GIS-system i Sametinget er å etablere tjenester og kartinformasjon til det samiske folk.

Samarbeid på nasjonalt nivå

Samarbeid på nasjonalt nivå gir Sametinget mulighet til å legge premissene for de overordnede føringene på samfunnsutviklingen i de samiske samfunn. Sametinget har jevnlig møter med de fleste departement og statsråder for å diskutere ulike saker. Konsultasjonsordningen vil styrke samarbeidet mellom Sametinget og regjeringen.

Sametinget har hatt faste årlige møter med Helse- og omsorgsministeren. I tillegg er det i 2005, som en oppfølging av Sametingets melding om helse- og sosialtjenester, etablert et sentralt koordinerende organ mellom Sametinget, Helse- og omsorgsdepartementet og Arbeids- og sosialdepartementet. Dette organet skal blant annet utarbeide forslag til hvilke styringsverktøy det er behov for og hvordan disse skal brukes. Dette for å sikre likeverdige helse og sosialtjenester til det samiske folk, på lik linje med den øvrige befolkning. Dette er en ny samarbeidsform som Sametinget er positiv til.

Sametingets samarbeid med Stortinget har utviklet seg i positiv retning. Dette kom særlig til uttrykk i arbeidet med justiskomiteens behandling av finnmarksloven. Det gjenstår imidlertid en del når det gjelder komiteenes involvering av Sametinget i saker som har betydning for det samiske samfunn. Dette har vært tatt opp med Stortinget flere ganger.

Samarbeid på internasjonalt nivå

Sametinget deltar i det internasjonale arbeidet med urfolksspørsmål. Sametinget er gjennom dette med på å bidra til å styrke situasjonen for samene og andre urfolk. Sametinget har i 2005 prioritert det samiske samarbeidet, utvalgte FN-organ, samarbeidet i nordområdene og EU.

Det samiske samarbeidet

Samisk parlamentarisk råd (SPR) er et parlamentarisk samarbeidsorgan mellom sametingene i Finland, Norge og Sverige. Samene fra russisk side er permanente deltakere i SPR. I februar 2005 overtok Sametinget i Finland presidentvervet og dermed også sekretariatsfunksjonen i SPR. SPR ble i 2005 tildelt midler over statsbudsjettet i Norge. Disse midlene ble overført til Sametinget i Finland da de overtok ledelsen i SPR. For øvrig har det ikke lyktes å skaffe annen finansiering til driften av SPR.

I februar 2005 ble en felles parlamentarikerkonferanse for sametingene avholdt. Representanter for samene i Russland deltok også. Konferansen er den første i sitt slag, og er uttrykk for sametingenes vilje til å finne nye veier i samarbeidet om urfolkspolitiske spørsmål. Det ble vedtatt en felles erklæring. Erklæringen framhever nødvendigheten av at nasjonalstatene fortsatt anerkjenner og respekterer det samiske folkets rett til selv å bruke og forvalte egne naturrikdommer og ressurser. Videre framheves at Finland, Norge, Russland og Sverige er forpliktet til å anerkjenne og sikre samenes urfolksrettigheter, deriblant historiske rettigheter til land, vann og naturressurser.

Nordområdet

Regjeringens Stortingsmelding nr 30 (2004-2005) Muligheter og utfordringer i nord ble lagt fram for Stortinget i april 2005. Meldingen slår bl.a. fast at urfolksdimensjonen er en viktig del av norsk nordområdepolitikk, og at regjeringens målsetting er å sikre urfolkene i nordområdene reell deltakelse i beslutningsprosesser. I Stortingets behandling av meldingen var det bred enighet om satsingen, Stortingets flertall viser til at klimaendringene i Arktis vil få konsekvenser for urfolkene. Det samme gjelder økt transport og økt kommersielt press på naturressursene i nord. Sametinget mener at utformingen av en nordområdepolitikk gir en god anledning til å se på både samepolitikken på Nordkalotten og øvrige urfolksspørsmål i det sirkumpolare området, i et samlet og helhetlig perspektiv. Sametinget må ha en aktiv rolle i Norges videre arbeid med nordområdepolitikken.

Med økt fokus på nordområdets ressursgrunnlag og fremtidige muligheter, vil dette på sikt kunne skape press både på økonomi, ressurser, kunnskap og miljø. Sametinget må ha en aktiv rolle i Norges videre arbeid i nordområdepolitikken for å sikre næringsgrunnlaget for urfolk, både mht. rettigheter, økonomiske rammer, kompetansebygging og vedlikeholdsmuligheter.

Meldingen foreslår en rekke konkrete tiltak for å styrke norsk nordområdepolitikk, både tiltak innenfor de ulike politikkområdene og tiltak for å koordinere nordområdespørsmål. Sametinget vil spesielt påpeke betydningen av tiltak som er med å sikre urfolksrettighetene i området. Sametinget er ikke tilfreds med at regjeringen har oppnevnt et nordområdeutvalg uten at Sametinget har vært involvert.

Det årlige nordiske Sametingspresident og sameministermøte ble i 2005 avholdt i Helsinki. Årets møte omhandlet blant annet overleveringen samt den videre behandling av forslaget til nordisk samekonvensjon. Dette vil oversettes til finsk og samisk og deretter sendes ut på høring i de respektive land tidlig i 2006.

Ekspertgruppens formann, Carsten Smith, overleverte et enstemmig forslag til ministrene og sametingspresidentene. Ekspertgruppens forslag er et meget grundig og gjennomarbeidet dokument som gir anvisning for minsterettigheter for samene i de nordiske land. Sametinget vil understreke viktigheten av at forslaget til nordisk samekonvensjon følges opp på en måte der sametingene er involvert i tilstrekkelig grad. Sametingets helhetsinntrykk så langt er at det kunne ha vært ønskelig at ekspertgruppens forslag hadde gått lengre på enkelte områder, men at man så langt ser positivt på forslaget som helhet.

Samisk parlamentarisk råd deltar som permanent deltaker i Arktisk parlamentarisk komité. Sametingspresidenten i Norge har representert samene i komiteen i perioden 2002 og 2005.

Sametinget har bidratt til gjennomføringen av Barentssamarbeidets Urfolksår 2005 ved å bevilge økonomisk støtte til Arbeidsgruppen for urfolk i Barentssamarbeidet til koordineringen av arbeidet med urfolksåret. Sametinget har i 2005 bidratt til gjennomføringen

av: Barentssamarbeidets Urfolksår 2005, Barents-kulturfestival for unge i mai 2005 og Barents Youth Conference som ble arrangert av The Intergovernmental Working Group on Youth Policy og The Regional Working Group on Youth Issues i september 2005. Sametinget bevilger årlig støtte til drift av urfolkskontoret i Murmansk. Støtten bevilges til Barentssekretariatet, som i samarbeid med arbeidsgruppen for urfolk er ansvarlig for drift av kontoret. Sametinget mener at dette kontoret vil styrke deltakelsen fra urfolk i Barents. Det er derfor beklagelig at Sametinget alene finansierer denne driften.

Sametinget deltok i den norske delegasjonen under forhandlingene i Den blandete norsk-russiske fiskerikommisjons 34. sesjon i Kaliningrad i Russland. Sametinget fikk gehør for sitt krav om at partene som fisker i Barentshavet må finne fram til ordninger som fører til at uregistrert fiske i Barentshavet opphører. Videre fikk Sametinget gehør for sitt forslag om økt uttak av norsk andel av kongekrabbe, samt å fjerne 100-metersgrensen i fangst av kongekrabbe.

EU

Sametingets arbeid med europapolitiske spørsmål utføres gjennom SPR og Sametingets kontakt med sentrale, regionale og lokale myndigheter i Norge. Sametinget deltar i Europapolitisk Forum for sentrale, regionale og lokale myndigheter. Sametinget deltar også i den administrative kontaktgruppen. For Sametinget er det framover behov for fokusering både på de politiske og administrative prosessene innenfor EU systemet, men det er behov for økte ressurser til dette.

Interreg-administreringen krever store økonomiske og administrative ressurser sammenlignet med den årlige tildelingen av statlige midler, og Sametinget har derfor ikke prioritert dette arbeidet i 2005. Interregprogrammene går inn i sin fjerde periode (2007-2011). Sametinget anser det som viktig at arbeidet i inneværende periode videreføres, men at man får ett samisk program som omfatter hele Sápmi. Fordi de økonomiske rammene for administrering av programmet er så små, har ikke Sametinget muligheten til å påta seg sekretariatsarbeidet, men vil likevel ha en oppfølging av programarbeidet sammen med Sametinget i Sverige.

FN

Sametinget deltar aktivt i arbeidet med utarbeidelsen av en urfolkserklæring i regi av FN. Sametinget har i 2005 deltatt i Norges delegasjon på første del av arbeidsgruppens (IWSGDD) ellefte sesjon. Siste del av sesjonen holdes i 2006. Arbeidsgruppen skulle ha ferdigstilt sitt arbeid i 2004 som en del av FNs urfolkstiår. Mandatet ble imidlertid forlenget med ett år da man enda ikke var kommet til enighet etter den tiende sesjonen.

Permanent Forum for urfolkssaker avholdt sin fjerde sesjon i mai. Sametinget ser arbeidet i forumet som meget viktig og bidrar derfor med økonomisk støtte til lederen.

Sametinget følger kontinuerlig opp det internasjonale arbeidet med Konvensjonen om biologisk mangfold (CBD), og ser store utfordringer knyttet til nasjonal implementering av konvensjonen. Staten er etter CBD artikkel 8 (j) forpliktet til å respektere, bevare og opprettholde de tradisjonelle kunnskapene til samene i Norge. Sametinget har påpekt at det er gjort svært lite i praksis på feltet som omfatter CBD 8 (j) i Norge. Selve grunnlaget for å kunne utøve en forsvarlig og meningsfull bevaring av samenes tradisjonelle kunnskaper er for eksempel ikke på plass, og Sametinget er derfor svært opptatt av at det må gjøres en systematisk og omfattende dokumentasjon (registreringer m.v.) av slike kunnskaper. Et slikt prosjekt vil også virke til å synliggjøre og legitimere tradisjonelle kunnskaper om

biologisk mangfold som en viktig kilde i natur- og miljøvernarbeid, for eksempel som indikator på klimaendringer.

Helse

Sametingets hovedmål for samisk helse- og sosialpolitikk er en helhetlig og likeverdig helse og sosialtjeneste til det samiske folk, på lik linje med den øvrige befolkning. Sametinget har i 2005 arbeidet aktivt med helse og sosialpolitiske spørsmål. En sentral målsetting er å øke kunnskapen og forståelsen for samiske tjenestemottakeres behov og rettigheter

Samer som urfolk har rettigheter regulert i norsk lov og internasjonale konvensjoner. Rettighetene sikrer blant annet rett til nødvendig helsehjelp og informasjon på eget språk. I ILO- konvensjonen nr 169 artikkel 25 sikres også samene rett til å være med på å utforme de aktuelle helsetilbud, og stadfester samiske brukeres rett til tilfredsstillende helsetjenester.

Sametinget har i 2005 behandlet melding om samiske helse- og sosialtjenester. Meldingen beskriver det strategiske helse- og sosialpolitiske arbeidet i Sametinget. Sametinget har et overordnet ansvar for utforming av samisk helse- og sosialpolitikk, og er den mest sentrale premissleverandør ovenfor myndigheter i utvikling av et likeverdig tilbud til det samiske folk. Dette innebærer både en koordinerende og pådrivende rolle ovenfor sentrale myndigheter. Arbeidet med å synliggjøre samiske tjenestemottakeres rettigheter og behov innenfor et så stort fagfelt er svært ressurskrevende.

Sametinget disponerer midler til oppfølging av regjeringens handlingsplan for helse- og sosialtjenester til den samiske befolkning, "Mangfold og likeverd". Midlene blir i hovedsak tildelt helse- og sosialprosjekter etter søknad. Midlene overført til Sametinget for dette formål har vært tilnærmet uforandret siden 1999. Sametinget ser et behov for økt tildeling til dette formålet. I områder med sørsamisk bosetning er det særlig store utfordringer.

I 2005 prioriterte Sametinget følgende satsingsområder: utrednings- og prosjektarbeid med sikte på tilpasning av helse- og sosialtjenester til samisk virkelighet, metodeutvikling og tilretteleggelse av tiltak for ulike behov innenfor den ordinære helse- og sosialtjeneste i samiske områder, opplæring av helse- og sosialpersonell i samisk språk og kulturforståelse og utgivelse av pasientrettet helse- og sosialfaglig litteratur på samisk

Samiske barn og unge har krav på en likeverdig og kulturell tilpasset barnevernstjeneste. Fagfolk, behandlingstilbud, kommunale og offentlige organer må ta utgangspunkt i samiske barn og unges språklige og kulturelle identitet i sine hjelpetiltak. Sametinget har i 2005 jobbet for at Barne- og familievernsreformen skal ta hensyn til dette.

Arbeidet i forhold til styrking av psykisk helse har vært et satsingsområde både nasjonalt og for Sametinget over noen år. I tilknytning til dette har Sametinget etterlyst et behandlingstilbud som er språklig og kulturelt tilpasset samiske rusmisbrukere. Det må utvikles et finansieringsopplegg lokalt og regionalt. Forebygging og ettervern innen rusomsorg har i tillegg vært satsingsområde i tildeling av stipend innen rehabiliteringsrettede fag i 2005.

Sametinget har i 2005 hatt kontakt med statens seniorråd hvor utfordringene i forhold til eldrepolitikken generelt og samiske eldre spesielt har vært tema. Sametinget har i etterkant bedt om at det opprettes et samisk eldreombud som skal ivareta og fremme samiske Eldres

interesser i samfunnet. Samiske eldre er en gruppe som i liten grad har stilt krav til tjenestetilbudene.

Samisk språk

Morsmålet er hjertets språk. Gjennom morsmålet kan mennesket best og tydeligst uttrykke sine tanker, ideer, lengsler og ønsker. Språket er et av de mest grunnleggende elementer i samisk kultur. Et levende språk forutsetter at det er i aktivt bruk i den samiske befolkningen, i alle hverdagens situasjoner – både i hjemmet og i det offentlige rom. Spesielt i voksenopplæringsøyemed er det viktig å utvikle språkkurs som er nettbasert eller tilgjengelig via andre elektroniske media.

Kommuner som er innenfor forvaltningsområdet for samisk språk er med på å heve det samiske språkets status og bidrar dermed til å utvikle og bevare språket. Våren 2005 vedtok Stortinget at Tysfjord kommune skal innlemmes i forvaltningsområdet for samisk språk fra 01.01.06. Dette betyr også at Nordland fylkeskommune innlemmes i forvaltningsområdet fra samme tidspunkt. Tysfjord kommune vil være den første kommunen i Norge som har lulesamisk som forvaltningsspråk, likestilt med norsk. Fra 01.01.06 vil forvaltningsområdet for samisk språk bestå av 7 kommuner og 3 fylkeskommuner. Sametinget er meget fornøyd med at regjeringen i budsjettet for 2006 har satt av midler til den vedtatte utvidelsen av forvaltningsområdet.

Sametinget har i løpet av 2005 vært i kontakt med flere kommuner som utreder mulighetene for å bli innlemmet i forvaltningsområdet for samisk språk. Snåsa kommune har også sendt inn søknad til departementet om at de ønsker å bli innlemmet i forvaltningsområdet for samisk språk. Sametinget er positiv til at Snåsa kommune innlemmes, og forventer at de vil være en del av forvaltningsområdet fra 2007. Forutsetningen for at forvaltningsområdet skal utvides er at det bevilges flere midler slik at utvidelsen ikke går på bekostning av kommunene og fylkeskommunene som allerede er innlemmet i forvaltningsområdet.

I Sametingets melding om samisk språk er et av målene at det skal opprettes flere samiske språksentre, og spesielt i sørsamisk område. Aajege samisk språk- og kompetansesenter på Røros ble som første sørsamiske språksenter i 2005 innlemmet i Sametingets ordning om fast tilskudd til samiske språksentre

I 2004 opprettet Sametinget et forum for samiske språksentre, der målet er utveksling av erfaringer og ideer. En gang i året møtes de ansatte på alle språksentrene til et felles seminar.

Sametinget avsetter årlig språkprosjektmidler til tiltak både innenfor og utenfor forvaltningsområdet for samisk språk. Formålet med språkprosjektmidlene er å styrke samisk språk. I 2005 ble følgende prioriteringer valgt for områdene innenfor forvaltningsområdet for samisk språk: innsamling, utvikling og registrering av terminologi, innsamling av samiske stedsnavn og prosjekter som gir barn og unge et tilbud om arenaer hvor samisk språk høres og synes, og som gir positive relasjoner til språket. For området utenfor forvaltningsområdet for samisk språk ble følgende prioriteringer valgt: prosjekter som gir tilbud til barn og unge om arenaer hvor samisk høres og synes, og som gir positive relasjoner til språket, økt muntlig språkbruk, innsamling, utvikling og registrering av terminologi samt innsamling av samiske stedsnavn. Det er et nært samarbeid med det svenske Sametinget om lulesamisk språkarbeid.

Sametingets nye orddatabank www.risten.no ble åpnet 22.06.05. Orddatabanken inneholder nord-, lule- og sørsamiske ord og termer. I samarbeid med Samisk språknemnd og

sametingene i Finland og Sverige vil Sametinget utvikle orddatabanken til å bli en nordisk samisk orddatabank. Samiske språk har i liten grad utviklet moderne terminologi. Sametinget har i 2004 og 2005 fått støtte fra Nordplus Språk til oversetting av Ordbok for samfunn og helse til alle samiske språk i Norge. Disse termene legges inn i orddatabanken. Samisk språk brukes innen stadig flere fagområder. Et kontinuerlig terminologiarbeid er derfor påkrevet. Dette arbeidet må styrkes og effektiviseres, og flere aktører som for eksempel kommuner må delta.

Tilknytning til sted er et sentralt element i samisk tankegang, samiske stedsnavn er derfor en viktig del av den samiskspråklige arven. Synliggjøring av stedsnavn er også en viktig dokumentasjon av samisk tilstedeværelse i og bruk av ulike geografiske områder. Rådgivning om samiske stedsnavn er et stort arbeidsfelt for Sametingets navnekonsulenttjeneste.

Opplæring, utdanning og forskning

For å kunne forme utviklingen av det samiske samfunnet er retten til selv å bestemme innhold og form i opplæringen på alle utdanningsnivåer viktig. Sametinget anser retten til selv å bestemme innhold og form i opplæringen på alle utdanningsnivåer, som grunnleggende for utformingen av det samiske samfunnet. Sametingets myndighet til å fastsette rammene for opplæringen må derfor styrkes.

Samiske barnehager

I 2005 vedtok Stortinget en ny lov om barnehager. I loven er samiske barns rettigheter i barnehagen noe styrket. Det er blant annet lovfestet at alle barnehager skal ta hensyn til barnas alder, funksjonsnivå, kjønn, sosiale, etniske og kulturelle bakgrunn, herunder samiske barns språk og kultur.

I loven slås det fast at det er kommunen som har ansvaret for at barnehagetilbudet til samiske barn i samiske distrikt, bygger på samisk språk og kultur. I øvrige kommuner skal forholdene legges til rette for at samiske barn kan sikre og utvikle sitt språk og sin kultur.

Sametinget behandlet melding om samiske barnehager Våre barn, vårt håp, vår stemme i mai 2005. Meldingen skisserer noen konkrete tiltak, blant annet tiltak for styrking av samisk språk i barnehager, kompetanseheving og utdanningstiltak for ansatte i barnehager, tilskuddordninger og læremiddelsituasjonen.

Grunn- og videregående opplæring

Som en del av Kunnskapsløftet ble arbeidet med nye læreplaner påbegynt i august 2004, og de siste læreplanene fastsettes i 2007. Sametingets arbeid med læreplaner er delt på følgende måte: utarbeide samisk innhold i nasjonale læreplaner og utarbeide samiske læreplaner.

Utarbeidelse av samisk innhold til nasjonale læreplaner følger Utdanningsdirektoratets organisering og tidsplan. Sametinget har myndighet til å fastsette det samiske innholdet i nasjonale læreplaner og fastsette læreplanene for fagene samisk duodji og reindrift. Arbeidet er meget omfattende og har krevd store ressurser i 2005. Sametinget deltar også i evalueringen av Kunnskapsløftet som er initiert av Utdanningsdirektoratet

Sametinget har i 2005 fastsatt samisk innhold i nasjonale læreplaner for grunnskolen og i videregående opplæring i fagene norsk, engelsk, naturfag og kroppsøving, kalt læreplaner i pulje 1. Læreplanene ble fastsatt av Utdannings- og forskningsdepartementet i august 2005.

Sametinget har utarbeidet forslag til samisk læringsplakat og samiske læreplaner i fagene samisk som førstespråk, samisk som andrespråk, norsk for elever med samisk som førstespråk, norsk for elever med samisk som andrespråk, naturfag, duodji, samfunnsfag, musikk, mat og helse og kristendoms-, religions- og livssynskunnskap. De fem første læreplanene er utarbeidet både for grunnskolen og videregående opplæring, og de fem siste bare for grunnskolen. Forslagene er sendt ut på høring, med unntak av læreplan i norsk for elever med samisk som andrespråk og naturfag på videregående nivå. Samisk læreplan for kristendoms-, religions- og livssynskunnskap sendes på høring senere. Sametinget fikk ikke gjennomslag for at det utarbeides egen læreplan i norsk for elever med samisk som andrespråk. Fylkesmannen i Finnmark og Sametinget arrangerte i samarbeid med Utdanningsdirektoratet høringskonferanse i forhold til samiske læreplan i desember.

Nasjonale læreplaner pulje 2 (videregående opplæring) som har vært på høring, er bearbeidet og skal fastsettes av Utdanningsdirektoratet og Kunnskapsdepartementet i 2006. Planene skal ha samisk innhold som fastsettes av Sametinget. Læreplaner pulje 2 innbefatter læreplaner for videregående opplæring; fellesfagene samfunnsfag, historie, geografi og religion og etikk, felles programfag i studieforbereende utdanningsprogrammer videregående trinn 2-3 og felles programfag i yrkesforberedende utdanningsprogrammer videregående trinn 1.

Samiske læreplaner pulje 2 (samisk historie og samfunn, en samisk delplan innen utdanningsprogram for musikk, dans og drama, en samisk delplan innen programområdet for formgivning, fellesfaget historie) og samiske læreplaner pulje 3 (reindrift Vg 2 og design og duodji Vg 2) er under utarbeiding.

Engerdal kommune besluttet å legge ned Elgå Oppvekstsenter fra 2006 dersom kommunen ikke fikk tilleggsbevilgning til drift. Sametinget gjennomfører et fem-årig språkmotiveringsprosjekt rettet mot de samiske barna ved dette sentret, prosjektet avsluttes våren 2006. En nedleggelse av oppvekstsentret vil frata de samiske barna en naturlig arena og et noe beskyttet miljø for samisk språkoppybygging. Sametinget arbeider for å finne en løsning for en opprettholdelse av Elgå Oppvekstsenter. Oppvekstsenteret er også et av tiltakene i samarbeidsavtalen med fylkeskommunene i sørsamisk område.

Elgå oppvekstsenter ligger nært Sverige og benytter språklig og kulturell arbeidskraft fra Sverige. Et samarbeid over landegrensene er derfor naturlig da det også på svensk side er små skolesamfunn. Sametinget er glad for at regjeringen har tatt kontakt med sentrale myndigheter i Sverige om styrking av opplæring på tvers av landegrensene i sørsamiske områder.

Sametingets strategiske plan for samisk læremiddelutvikling 2001-2005 er brukt som grunnlag for tildeling av midler til nye læremiddelprosjekter i 2005. Blant annet har det på grunnlag av erfaringer som er gjort gjennom prosjektet Samisk begynneropplæring, blitt tildelt midler til utvikling av læreverk for begynneropplæring i lesing på nordsamisk. Det har blitt lagt særskilt vekt på utvikling av digitale/nettbaserte læremidler.

Samisk begynneropplæring er et 5-årig prosjekt, hvor hovedmålsettingen er å finne fram til de lesemetodene og den lesemetodikken som passer best for elever som har samisk som førstespråk og får sin grunnleggende leseopplæring på samisk. Prosjektet ble påbegynt i 2000 og er i 3 faser. Fase III har i 2005 konsentrert seg om resultatene fra leseferdighetstestene for 5. trinn, prosess-skriving og presentasjon av arbeidsprøven som er tilpasset samisk og lese- og skriveopplæring i Finland. Prosjektet ble avsluttet juni 2005. Prosjektet er evaluert, og evalueringsrapport vil foreligge i løpet av 2006.

Samisk læringsnett er Sametingets nettside for skoler og barnehager. Nettsiden ble offentlig åpnet i januar 2003. Nettsiden er en del av Skolenettet, og er et samarbeid med Utdanningsdirektoratet. Utdanningsdirektoratet har ansvaret for den tekniske delen av nettsiden og Sametinget er ansvarlig for innholdet. Høsten 2004 ble det bestemt at nettsiden skulle, som resten av Skolenettet, ta i bruk nytt publiseringsverktøy og få nytt design. Nytt design er utviklet, og arbeidet med å legge ut stoff på nettstedet er påbegynt.

Sametinget har deltatt i styringsgruppa til Troms fylkeskommunes prosjekt samisk kulturkunnskap. Prosjektet har som formål at ingen elever skal gå ut av videregående opplæring i Troms uten grunnleggende kunnskaper om samiske forhold. Prosjektet er i avslutningsfasen.

Sametinget ser derfor at det er et stort behov for etablering av spesialpedagogiske rådgivningstjenester i lule- og sørsamiske områder i tilknytning til Spesialpedagogisk støtte.

Høyere utdanning

Sametingets plan for kompetanseheving i spesialpedagogikk 2004-2006 retter seg mot lule- og sørsamisk område, Sør-Troms og nordre Nordland, og har fokus på lese- og skrivevansker og tospråklighet. Stipend mottakerne er ansatte ved barnehager og skoler med samiske barn, samt fagpersoner ved pedagogisk-psykologiske distriktskontorer i disse områdene.

Sametinget har i 2005 etablert en ny stipendordning til studenter som tar høyere utdanning innenfor fagområdene barnehage og opplæring. I 2005 ble rekruttering til lærerutdanninger i lule- og sørsamisk område prioritert. Dette stipendet ble også tildelt til høyere utdanning i samisk.

Sørsamisk språk, et truet språk i verdenssammenheng, må prioriteres. Det er et nasjonalt ansvar å legge til rette for den samiske samfunnsutvikling, dette gjelder også for høyere utdanning som er essensiell for denne utviklingen. Det er helt nødvendig å få avklart ansvars plassering og tilstrekkelig finansiering.

Samisk forskning og statistikk

Sametinget har i 2005 arbeidet for å få et tettere samarbeid med Norges forskningsråd. I forbindelse med dette arbeidet fikk Sametinget innspill fra alle forsknings- og utdanningsinstitusjoner nord for Dovre på sentrale problemstillinger rundt samisk forskning.

Det nåværende Program for samisk forskning i Norges forskningsråd legges ned ved utgangen av 2005. Sametinget har gitt regjeringen og Forskningsrådet signaler om at det er ønskelig at programperioden utvides med ytterligere fem år og at programmet får økte budsjetter. I St.meld. 20 2004-2005 Vilje til forskning gir regjeringen klare signaler om at programmet forlenges. Sametinget har gitt innspill til hvilke fagområder et nytt program for samisk forskning bør vektlegge.

Sametinget startet i 2003 opp et prosjekt for å få utviklet en egen statistikk for den samiske befolkningen. Dette er et prosjekt som har til hensikt å få til en permanent løsning vedrørende utarbeidelse av samisk statistikk. Nordisk Samisk Institutt og Statistisk sentralbyrå er involvert i prosjektet. I 2005 er det spesielt blitt jobbet med utgivelse av en samisk statistisk årbok som vil bli publisert tidlig i 2006.

Sametinget har foreslått medlemmer til styret i Nordisk Samisk Institutt, forslaget ble ikke tatt til følge av styret for Samisk høyskole.

Det skal oppføres et vitenskapsbygg i Kautokeino. Formålet med vitenskapsbygget er blant annet å samle samiskspråklige oppgaver og samisk vitenskaplig virksomhet i et større miljø. Høsten 2004 fikk Statsbygg i oppdrag å intensivere arbeidet med prosjekteringen av bygget. Målet er ferdigstillelse i 2009. Sametinget har lenge vært engasjert i saken og synes det er gledelig at regjeringen har fremskyndet prosessen.

Barn og unge

Sametinget har et ønske om å drive en aktiv ungdomspolitik, og opprettet i 2003 et ungdomsutvalg. Utvalget skal delta i planlegging, gjennomføring og etterarbeid i forbindelse med Sametingets ungdomskonferanser. I tillegg skal utvalget bidra til å styrke samiske unges medbestemmelse og innflytelse på Sametingets politikk.

Sametingets 5. ungdomskonferanse "Gulahallatgo?" ble avholdt på Saltstraumen utenfor Bodø 21. - 23. oktober 2005. Tema for konferansen var samisk språk, samisk språkforvaltning og samisk språkutvikling. Ungdomskonferansen fremmet tre uttalelser. Konferansen anmodet Sametinget om å arbeide for endring i opplæringsloven § 6-2, om å fjerne minimumskravet på ti elever for at samiske barn i grunnskolen skal sikres opplæring på samisk i hele landet. I tillegg uttalte konferansen at det må settes i gang tiltak for å redusere hindringer samisk ungdom møter når de ønsker høyere utdanning innenfor samisk språk, særlig lule- og sørsamisk. Den siste uttalelsen var et krav om samisk som valgfritt sidemål for alle elever i Norge.

Den kulturelle skolesekken er et nasjonalt utviklingstiltak for mer kunst og kultur i skolen. Tiltaket skal legge til rette for at elever i grunnskolen får lettere tilgang til kunst- og kulturuttrykk av alle slag. Den kulturelle skolesekken forutsetter et nært faglig samarbeid mellom skole- og kultursektoren på alle tre forvaltningsnivå (stat, fylkeskommune, kommune). Verken Sametinget eller noen av de samiske kulturinstitusjonene er involvert i denne ordningen. Det er behov for at det avsettes egne midler både til samiske museer og institusjoner og til Sametinget for å sikre et samisk innhold i Den kulturelle skolesekken.

Samisk kunst- og kulturliv

Den samiske kulturen har vist seg å være svært omstillings- og levedyktig. Fremdeles er store deler av det samiske verdigrunnet knyttet til et liv i nærhet til naturen. Samtidig har det samiske samfunnet i stor grad tilpasset seg dagens kunnskaps- og informasjonssamfunn. Samlet sett skaper dette et mangfold i den samiske kulturarven som er viktig å bevare og videreutvikle.

Sametinget vil understreke at videreutvikling av samisk kunst og kultur er et nasjonalt ansvar. Den norske stat har gjennom ulike lover og konvensjoner forpliktet seg til å ta ansvar for samisk språk, kultur og samfunnsliv, og det er derfor også et ansvar at de økonomiske rammene for utviklingen er på plass. Sametinget opplever en stor ressursmangel innen dette feltet, og denne situasjonen er uholdbar på lang sikt.

Sametinget har i 2005 behandlet "Melding om samisk kunst". Meldingen griper fatt i de kunstpolitiske utfordringer, og omhandler utviklingstrekk, virkemiddelbruk og fremtidige

utfordringer innenfor de ulike kunstområdene. Sametinget har fått overført ansvaret for institusjoner og ordninger som skal fremme samisk kunst og kultur. Med meldingen ønsker Sametinget å synliggjøre de politiske visjoner og perspektiver for samisk kunst som manglet i St. meld. nr. 48 (2002-2003) Kulturpolitikk frem mot 2014.

Sametinget har de senere årene opplevd stagnasjon fra statlige myndigheters side både når det gjelder politikktutvikling og økonomiske ressurser til samiske kunstformål. Økningen i de økonomiske overføringer fra Kirke- og kulturdepartementet har ikke vært som forventet. Dette er ikke i tråd med statens forpliktelser.

Samisk teater, film og festivaler

De samiske teatrene spiller en viktig rolle som arenaer for opplevelse av samiske kunst- og kulturuttrykk og for bruk av samisk språk. Sametinget har hatt som målsetting at Beaivváš Sámi Teáhter sikres et forsvarlig økonomisk fundament for virksomheten som samisk nasjonalteater, slik at de er i stand til å betjene hele det samiske bosettingsområdet. Sametinget har i 2005 bidratt til gjennomføring av forprosjekt til et teaterbygg for Beaivváš Sámi Teáhter. Sametinget har vært opptatt av å sikre et forsvarlig driftsgrunnlag for Åarjelhsaemien Teatere/Sydsamisk Teater. I samarbeidsavtalen mellom Sametinget og fylkeskommunene i sørsamisk område er det nedfelt at partene sammen skal arbeide for å sikre et forsvarlig driftsgrunnlag for Åarjelhsaemien Teatere. I teatersammenheng har Sametinget videre lagt vekt på støtte til scenekunst som har hatt barn og unge som deltakere og målgruppe.

De samiske festivalene er betydningsfulle arenaer for å fremme samisk kultur og som møteplasser for den samiske befolkningen. Framveksten av samiske festivaler innebærer store muligheter, men også utfordringer, der prioritering og finansiering er de viktigste. Det er bevilget festivalstøtte til fire faste samiske festivaler i 2005: Riddu Riddu i Kåfjord, Samisk musikkfestival i Kautokeino, Påskefestivalen i Karasjok og Márkomeannu i Skånland/Evenes. I tillegg er det gitt prosjekttilskudd til andre samiske festivaler og urfolksfestivaler. Statens ordning med knutepunktinstitusjoner fremmer ulike kulturytringer. Sametinget mener at det er viktig at også en samisk festival får et slikt ansvar. I den forbindelse utpeker Riddu Riddu festivalen i Kåfjord seg som et naturlig valg med sin fokus på urfolk og sitt internasjonale engasjement.

Samisk filmfestival i Kautokeino har utviklet seg til å bli en betydningsfull arena for presentasjon av samisk film og urfolksfilm. Festivalen har lyktes med sin profilering og har befestet sin posisjon som en inspirasjonskilde for utvikling av samisk film. Gjennom sin urfolksprofil har de også vært med på å styrke samarbeidet og sammenheng mellom samer og andre urfolk.

Kunstneravtalen og samiske forlag

Sametinget har inngått samarbeidsavtale med de samiske kunstnerorganisasjonene gjennom paraplyorganisasjonen - Sámi Dáiddárráđdi/Samisk kunstnerråd (SDR). Dette er gjort i form av en hovedavtale. Formålet med samarbeidsavtalen er å utvikle et mangfoldig samisk kulturliv. Partene skal etablere retningslinjer, ansvar og forpliktelser for framtidige forhandlinger om samiske kunstneravtaler mellom Sametinget og samiske kunstnere. Hovedavtalen er bindende i en periode på åtte år av gangen og skal følges opp av årlige avtaler med konkrete tiltak. De budsjettmessige virkningene med oppfølging av avtalen vil tre i kraft i budsjettåret 2006.

Det ble også i 2005 satt av midler til innkjøp av kunst og duodji. I påvente av et kunstmuseum er innkjøpt kunst midlertidig lagret på Sámiid Vuorká Dávvirat. Dette er en uholdbar situasjon. Arbeidet med å få etablert et kunstmuseum må derfor prioriteres. Det er også i år delt ut arbeidsstipend, etableringsstipend, materialstipend og reise- og studiestipend. Sametinget har bedt statlige myndigheter å øke kvotene på stipend til samiske kunstnere.

Situasjonen for finansiering av samisk skjønnlitteratur har lenge vært i en meget vanskelig situasjon. Dette har resultert i at mange litteraturprosjekt må vente i flere år før de kan realiseres. Denne situasjonen er frustrerende for både forfattere, forlag, lesere og for hele det samiske samfunnet.

Sametinget arbeider nå med å få i stand en innkjøpsordning for skjønnlitteratur og en fast støtteordning for produksjon av faglitteratur. En realisering av disse tiltakene vil avhenge av om en får økte økonomiske bevilgninger til litteraturfeltet.

Det registreres en økning i antallet forlag som utgir samisk litteratur, læremidler og musikk, og ett nytt forlag oppnådde samisk forlagsstøtte i 2005. Avsetningen til samiske forlag har hatt en ubetydelig økning siden opprettelsen av ordningen i 1994, og økningen av antallet forlag har resultert i en betydelig nedgang i støtten til det enkelte forlag.

Samisk musikk har bidratt til å synliggjøre og løfte samisk kultur både i den samiske befolkningen og i verden for øvrig. Det er viktig å styrke og utvikle samisk musikkmiljø og å gi mulighet for å formidle samisk musikk. Avsetningen til musikk har vært på samme nivå over flere år, mens antall søknader har økt.

Kulturhus og idrett

Kulturhusene har vist seg å ha stor betydning som arena for bevaring og vitalisering av samisk språk og kultur. Sametinget har ikke mulighet til å utvikle eksisterende institusjoner og ordninger, eller å etablere nye tiltak med sikte på utvikling av samisk kunst og kultur, uten at de statlige rammebetingelser økes.

Det har pågått et arbeid sammen med fylkeskommunene for å realisere utbyggingsklare kulturhusprosjekter. Sametinget forventer at staten tar ansvar for utbyggingen av samiske kulturhus og at de økonomiske rammevilkårene er i forhold til behovene. Sametinget mener at Stortinget har ansvaret for at det bevilges nok penger gjennom statsbudsjettet til slike formål. Dette betyr at om nødvendig så må Stortinget årlig sette av midler til samiske formål. Investeringer til samiske kulturinstitusjoner er blitt utsatt fra år til år. Dette kan ikke samiske kultur leve med, og det må settes i verk et samisk kultursatsningsprogram. Sametinget har fremmet forslag om et eget kultursenterfond.

Samisk idrett er av stor betydning for fremme av samisk kultur. Gjennom aktiviteter knyttet til idrett vil man styrke identitet, språk og tilhørighet. Sametinget har over flere år arbeidet aktivt overfor de sentrale myndighetene for å styrke rammebetingelsene for samisk idrett, og i 2005 ble samisk idrett tildelt spillemidler. Tildelingen er på langt nær nok til å dekke opp for alle de behovene som er innenfor samisk idrett. Det er allikevel et viktig prinsipielt gjennombrudd som er oppnådd gjennom denne tildelingen. Sametinget og Finnmark fylkeskommune har samarbeidet om utredningen ”Samisk idrettsanlegg for lassokasting og reinkappkjøring”. Rapport ble ferdigstilt i 2005 og Sametinget ønsker å få disse anleggene inn i spillemiddelordningen. Kulturdepartementet vil vurdere å ta anlegg for samisk idrett med ved revisjon av ordningene i 2006.

Sametinget har i 2005 bidratt til arbeidet med å forberede samenes deltakelse i Arctic Winter Games i Alaska i 2006.

Bibliotek

For Sametinget er det et overordnet mål å gi hele den samiske befolkning et tilfredsstillende bibliotektilbud. I den sammenheng er det viktig å ansvarliggjøre de enkelte kommuner og bibliotek for å etablere likeverdige bibliotektilbud til den samiske og norske befolkningen. Bedre samiske bibliotektilbud vil samtidig bidra til økt kunnskap og informasjon om samer og samisk kultur til den øvrige befolkningen.

Etter flere års arbeid med å finne et biblioteksystem som har støtte for bruk av samiske tegn, har Sametingets bibliotek, Samisk spesialbibliotek gått inn i BIBSYS. Dette biblioteksystemet samler katalogene til norske fag- og forskningsbibliotek, og forenkler brukerens tilgang til 112 biblioteks ressurser. Dermed er Samisk spesialbiblioteks samling søkbar i samme katalog som andre institusjoner med materiale på samisk og om samiske forhold, for eksempel Sámi Állaskuvla og Universitetsbiblioteket i Tromsø. BIBSYS har også laget et samisk brukergrensesnitt til sin søketjeneste på nett.

Tilskuddordningen for å styrke det samiske bibliotektilbudet i landet er videreført. I 2005 var målgruppen skole- og folkebibliotek i Finnmark, Troms, Nordland og det sørsamiske området. Sametinget har prioritert bibliotek som ikke har eller som har lite samiskspråklig bibliotekmateriale fra før og de som støtter de samiske tiltakene i prosjektet Gi rom for lesing.

Sametinget fikk i 2005 en ekstra bevilgning fra departementet til investering av ny bokbuss i sørsamisk område. I statsbudsjettet for 2006 er det også lagt inn en bevilgning til investering av bokbuss. Dette er svært positivt, men det betyr også at driftsstøtten til de samiske bokbussene må bli mer forutsigbar, og at Sametinget får bevilget nok midler til dette. De samiske bokbussene er et sentralt virkemiddel i arbeidet med å styrke de samiske bibliotektilbudene i områder med spredt bosetting og dårlig utviklede tjenestetilbud.

Samiske museer

De samiske museene er viktige institusjoner for å forvalte den samiske kulturarven til kommende generasjoner, og de er viktige bidragsyttere til utviklingen av moderne samiske samfunn. Sametinget tar ansvar for å være med på å utvikle de samiske samfunn, der de samiske museene er sentrale samfunnsinstitusjoner. Sametinget behandlet melding om samiske museer i februar 2005. Meldingen danner grunnlaget for det fremtidige strategiske museumspolitiske arbeidet i Sametinget.

Sametinget har i 2005 arbeidet med å følge opp intensjonene i museumsmeldingen. Førsteprioritet har vært arbeidet med museumsreformen. Reformen går i korthet ut på å slå sammen samiske museer til færre museumsenheter, med formål å styrke museene gjennom bedre utnyttelse av ressursene, samt opprette faglige museumsnettverk mellom konsoliderte enheter. Sametingets arbeid med museumsreformen bygger på en modell med fire samiske museumssiidaer.

Som en oppfølging av museumsreformen vil museet i Sørsamisk museumssiida, Saemien Sijte, fra 01.01.06 endre organisasjonsform fra museumsforening til stiftelse. En slik endring skal virke til at Saemien Sijte i større grad vil være et museum for hele den sørsamiske befolkningen.

I Finnmark er det to museumsenheter, Nordvestsamisk og Tana og Varanger museumssiida. Sametinget har i 2005 bevilget prosjektmidler til disse slik at de kan frigjøre ressurser til å arbeide med reformen. Målet er at disse to siidaene blir etablert i løpet av 2006.

Før museumsreformen kan gjennomføres i Nordre Nordland og Troms, må det ferdigstilles en delutredning for museene i dette området. Delutredningen vil innebære en gjennomgang av forholdene i Troms og Nordre Nordland med strategier for nettverksoppbygging og oppbygging av museumsvirksomheten i dette området. Utredningsarbeidet er påbegynt og vil slutføres i 2006.

Sametinget er med i et samarbeidsprosjekt med Åtjte svensk fjell- og samemuseum i Sverige og Siida-museet i Finland om prosjektet Recalling Ancestral Voices – Repatriation of Sámi Cultural Heritage. Prosjektet har som mål å kartlegge samisk gjenstandsmateriale som befinner seg på offentlige institusjoner i Norden og Europa, samt å legge materialet inn i en database. Prosjektet vil danne et viktig og nødvendig grunnlag for tilbakeføringsspørsmålet. Prosjektet er søkt finansiert gjennom EU-midler, og vil igangsettes når det er fullfinansiert. Sametinget bør løfte saken på et politisk nivå med fylkeskommunen.

Sør-Varanger kommune vedtok i 2003 at de ønsker Sør-Varanger museum inn under Sametingets forvaltning. Dette har Sametinget stilt seg positiv til. Finnmark fylkeskommune har gått i mot en slik overgang på bakgrunn av at fylkeskommunen mener museet ikke oppfyller kriteriene Sametinget har satt for samiske museer. På bakgrunn av dette har ABM-utvikling (Statens senter for arkiv, bibliotek og museum) foreslått en delt forvaltningsmodell mellom Sametinget og Kultur- og kirkedepartementet for Sør-Varanger museum. Dette forslaget kan Sametinget ikke stille seg bak, og har derfor bedt om en endelig avklaring fra departementet.

Samarbeidet med ABM-utvikling

Det er nødvendig at Sametinget tildeles økte rammebevilgninger til samiske museer for en god forvaltning og utvikling av de samiske museene. Sametinget har derfor i 2005 signalisert til både Kultur- og kirkedepartementet (KKD) og ABM-utvikling (Statens senter for arkiv, bibliotek og museum), at kontakt og samarbeid må formaliseres og styrkes, blant annet for å øke forståelsen for de spesielle behovene som finnes i det samiske samfunnet. Sametinget har også signalisert at vi ønsker at ABM-utvikling skal inneha kompetanse om samisk kultur og historie. ABM-utvikling innehar også stor kompetanse innenfor arkiv, bibliotek og museum som Sametinget ønsker å dra nytte av.

Økonomiske oppfølging av de samiske museene

Det har i 2005 foregått et aktivt og målrettet arbeid for å konsolidere de samiske museene som en oppfølging av museumsreformen, jf. St.meld. nr. 22 (1999-2000). I budsjettet for 2006 er det til nå bevilget over 150 mill. kr til museer som et ledd i museumsreformen, av dette er det bare bevilget

2 mill. kr for å styrke det samiske museumsarbeidet. Dette til tross for at de samiske museene har et langt dårligere utgangspunkt enn de museene som så langt er blitt styrket gjennom

reformen. Skal samisk historie og kultur bli dokumentert og formidlet på en nødvendig og god måte, er det avgjørende viktig at også de samiske museene kan delta i fornyingen av museums-Norge. Sametinget har ved flere anledninger i 2005 uttrykt bekymring for den dårlige økonomiske oppfølgingen de samiske museene har fått fra sentrale myndigheter gjennom museumsreformen.

Samisk tusenårsted

Sametinget har arbeidet for å få sentrale myndigheter til å finansiere utbygging av Østsamisk museum over statsbudsjettet 2006. Det er gjennomført arkitektkonkurranse og anbudsrunder, etter en betydelig redusering av arealet. Det viser seg likevel at kostnadene vil overskride rammene. Utbygging av Østsamisk museum er derfor utelatt i statsbudsjettet for 2006, noe som er sterkt beklagelig. Sametinget har arbeidet for at det skal bevilges midler for 2006 slik at byggearbeidet raskt kommer i gang og at rammene for prosjektet økes i henhold til Statsbyggs beregninger.

Kulturminneforvaltningen

Sametinget benytter mye ressurser til å forvalte kulturminner der Sametinget er delegert myndighet etter kulturminneloven. Sametinget har ansvar for et stort geografisk område som strekker seg over 6 fylkeskommuner.

Sametinget har i 2005 forsøkt å sette fokus på kulturminnepolitikken. Den 25. februar 2005 ble Stortingsmelding nr. 16 (2004-2005) Leve med kulturminner lagt fram av regjeringen. Sametinget har siden november 2004 hatt god dialog med Miljøverndepartementet (MD) om stortingsmeldingen. Sametinget mener at samiske kulturminnevernsperspektiver til en viss grad har blitt integrert i meldingen. Sametinget mener likevel at Stortinget i sin behandling burde ha framsatt mer forpliktende tiltak som også omfatter samiske kulturminner og kulturmiljøer i satsingsområdet for kystkultur. I tillegg burde både rettighetshavere og brukere av kulturminner ha blitt inkludert i meldingens omtale av eiere av kulturminner. Samisk bygningsvern er et eget satsingsområde i den nye stortingsmeldingen. Miljøverndepartementet skal ta initiativ til at det blir utarbeidet en plan for den videre oppfølgingen av Sametingets prosjekt om samisk bygningsarv. Sametinget har hatt fokus på samisk bygningsvern, men ser også den store kulturelle betydningen av å bevare sjøsamiske fartøyer.

Miljøverndepartementet forlenget i slutten av 2004 den gjeldende forvaltningsordningen hvor Sametinget er delegert myndighet etter kulturminneloven. Forvaltningsordningen som Sametinget formelt har per i dag er midlertidig. Det ble besluttet å opprette en arbeidsgruppe som skal utrede framtidig organisering og myndighetsfordeling innenfor samisk kulturminneforvaltning. I gruppa deltar Sametinget med to representanter, mens MD, Kommunal- og regionaldepartementet (KRD) og Riksantikvaren (RA) deltar med hver sin representant. Arbeidsgruppen har påbegynt sitt arbeid og har drøftet tre ulike alternativer til forvaltningsmodeller. Utredningen skal ferdigstilles i første kvartal 2006.

Bergkunst er en kulturminnetype som vises stor oppmerksomhet fra mange. Bergkunst er et felt innenfor kulturminnevernet som i store deler av verden aktivt knyttes til urfolk. I Norden er det imidlertid framdeles en stor utfordring i både å skape og å få forståelse for at samene skal ha en selvsagt plass i bergkunstforvaltningen. Den største majoriteten av bergkunstfelt inneholder alle motiver som også kan tolkes inn i en samisk kontekst. Sametinget ser det

derfor som en selvfølge å delta i det nordiske samarbeidet om bergkunst, og i den forbindelse skape forståelse for at bergkunsten er en naturlig og viktig del av den samiske forhistorien.

Sametinget har fått til gode dialoger med fylkeskommunene i det samiske området gjennom de inngåtte samarbeidsavtalene. Sametinget ønsker et nærmere formalisert samarbeid med de berørte fylkeskommunene og museene hva gjelder spesielt tilrettelegging, skjøtsel og formidling av bergkunst. Bergkunst er et viktig felt innenfor kulturminneforvaltningen, og Sametinget ønsker derfor å være en likeverdig part i dette arbeidet, til tross for knappe økonomiske ressurser.

Næring

Sametinget er aktiv innenfor en rekke næringsområder i det samiske samfunn. Målet er å skape sterke og levedyktige samiske samfunn. Gjennom arbeidet i 2005 har Sametinget arbeidet for at samiske næringer skal få bedret sine rammevilkår. Sametinget næringspolitikk vektlegger tilrettelegging for småskalavirksomhet. De samiske områdene er preget av små bedrifter med lav egenkapital. Husholdet som økonomisk produktivitet, er fortsatt levende i de samiske områdene. Mangel på risikovillig kapital er en av de store utfordringene i små samiske lokalsamfunn. Gjennom bruken av Samisk utviklingsfond ønsker Sametinget å oppnå målsettingen om robuste og levedyktige samiske samfunn, og Sametinget opplever stadig gode tilbakemeldinger på hvordan kommunene opplever å være innlemmet i Samisk utviklingsfonds virkeområde. Sametingets næringspolitiske tilnærming har gjort at pågangen fra de samiske kommunene for innlemmelse i området har vært stor. Sametinget vedtok i september 2004 å utvide Samisk Utviklingsfond sitt virkeområde betraktelig. Som en konsekvens av utvidelsen har antall søknader til Samisk Utviklingsfond økt betraktelig sammenlignet med 2004. Det er derfor viktig at Sametinget gis de økonomiske forutsetningene for å kunne imøtekomme de store næringsmessige utfordringene som utvidelsen har ført til.

Rettigheter i forbindelse med svangerskap, fødsel og omsorg for små barn for arbeidstakere og for selvstendig næringsdrivende er svært forskjellig. Dagens velferdsordninger for kvinnelige næringsdrivende er svært dårlige. Målet må være at alle kvinner som ønsker å etablere seg som selvstendig næringsdrivende får like gode trygdeordninger som arbeidstakere. Disse velferdsordningene er svært sentrale for kvinner og må være på plass dersom kvinner skal ha mulighet til å delta i næringslivet på lik linje med menn. Sametinget har gitt uttrykk for sin bekymring i forhold til dette i høringsuttalelse til Barne- og familiedepartementets vurdering av velferdsordninger for kvinner.

Jordbruk

Utvidelse av Samisk utviklingsfonds geografiske virkeområde har ført til en betydelig økning av tiltak innenfor jordbruket. Flere utbyggere ser fordelen med å starte samdrift. Det gir blant annet lavere byggekostnader og medlemmene i samdrifter får mer fritid og ferieavløsning. For øvrig er det en avventende holdning blant bønder når det gjelder byggesaker. Det gir utslag i at mange tilskudd trekkes tilbake som følge av at gårdbrukerne ikke realiserer byggeplanene sine. Jfr. St.meld nr. 55(2000-2001) punkt 14.5.3.

Konsekvensene av WTO-avtalen er ikke klare, og det kan være en avgjørende grunn til at flere venter med å bygge ut. Sametinget har bedt landbruksministeren om å ta særlige hensyn til jordbruk i samiske områder i forbindelse med WTO-forhandlingene. Internasjonale og nasjonale avtaler forplikter den norske stat til å sørge for at avtalen ikke fører til negative

konsekvenser for jordbruk i samiske områder. I den sammenheng har Sametinget lansert tanken om å etablere en urfolkssone blant annet for å sikre en sterkere lokal råderett over naturressursene.

Den sentrale landbrukspolitikken har ført til at mange gårdbrukere har avviklet sine bruk og solgt sine melkekvoter. Siden 1997 er for eksempel 15 % av melkekvoten i Finnmark solgt. Samme tendens er det i andre samiske områder. Det er ulike årsaker til denne nedgangen, men rammebetingelsene for å drive jordbruk har blitt forverret de siste årene. Den store nedgangen i melkekvoten i samiske områder har negative konsekvenser for melkeproduksjonen. Dette skaper store problemer for rekruttering til jordbruket, spesielt gjelder det for unge. Utfordringen er å få myndighetene til å tilføre økte melkekvoter til samiske områder. Det gjelder å gjøre nytte av de kvoter der bruk er lagt ned (sovende kvoter), men der kvoten ikke er solgt til andre. Eksisterende bruk i samiske områder må også få tilført økte melkekvoter – det gjelder spesielt mindre bruk som driver jordbruk i kombinasjon med andre næringer eller yrker. Ytterligere reduksjon av melkekvoter vil kunne undergrave samisk jordbruk.

Sametingets deltakelse i jordbruksforhandlingene i 2005 skjedde når forhandlingene på det nærmeste var avsluttet. Rammene for avtalen og jordbrukspolitikken var allerede fastlagt på dette tidspunktet slik at Sametingets mulighet til å ha en reell påvirkning har vært fraværende. Sametinget har derfor påpekt at Sametinget må trekkes inn i forhandlingen på et mye tidligere tidspunkt, jfr. St.meld. nr 55(2000-2001) punkt 14.5.3.

Fiske

Sametinget ønsker at de marine ressursene forvaltes i et langsiktig og økologisk bærekraftig perspektiv. Sametinget har gått inn for å regulere fiske etter kysttorsk ettersom Det Internasjonale Havforskningsrådet (ICES) ikke har tilrådd fiske på kysttorskbestanden. Sametinget er med i en arbeidsgruppe for å finne fram til en forvaltningsstrategi i oppbyggingen av bestanden samtidig som det tas nødvendig hensyn til fiskernes som skal livnære seg av kysttorskbestanden i denne perioden.

Sametinget ble under plenum i september 2004 invitert av daværende fiskeriminister Ludvigsen til å delta i referansegruppe angående utarbeidelse av St.meld. nr. 19 (2004-2005) Marin næringsutvikling. Sametinget ble ikke hørt i mange av sine viktige forslag, og Fiskeri- og kystdepartementet valgte å oversende meldingen direkte til Stortingets næringskomité uten ordinær høringsrunde. Fiske som næring er sterkt truet gjennom at befolkningen langt på vei er fratatt retten til å fiske. Den fremlagte meldingen tar ikke hensyn til dette selv om en rekke konvensjoner fastslår urfolks rett til å drive fiske. Sametinget har i 2005 jobbet for at det avsettes en egen distriktskvote til de næringssvake områdene, dette er i tråd med Stortingets vedtak fra 1988.

Invasjonen av kongekrabben har hatt store negative konsekvenser for fiskerne i samiske kyst- og fjordområder. Verst er situasjonen for de minste båtene i fjordområdene som har få eller ingen muligheter til å dra til andre områder for å fiske og dermed står i fare for ikke å kvalifisere seg til krabbekvote fordi kravene til dette fisket er for høye. Sametinget har derfor jobbet en del med denne problematikken, og etter påtrykk fra Sametinget tillot Fiskeri- og kystdepartementet båter under 7 meter i Gruppe I og under 6 meter i Gruppe II, å delta i kongekrabbefisket i 2005. Departementet fulgte også opp Sametingets forslag om å nedsette et utvalg som skal gjennomgå dagens forvaltning av kongekrabbe, samt foreslå framtidig forvaltningsordninger.

Sametinget har i 2005 gitt støtte til to lokale fjordprosjekter, et i Porsanger og et Tanafjorden, som har hatt som mål å øke felling av sel. Dette resulterte blant annet til at årets kvote for steinkobbe i Finnmark for første gang ble fangstet.

Miljøverndepartementet har oppnevnt en faggruppe i forbindelse med arbeidet med en helhetlig forvaltningsplan for Barentshavet-Lofoten. Sametinget er sterkt kritisk til at man i forvaltningsplanen behandler Barentshavet og kyst- og fjordområdene hver for seg, da fiskene i Barentshavet er vandrende bestander som har sine gyte- og næringsvandringene inn ved kysten og i fjordene. Sametinget vil også understreke viktigheten av at lokal og tradisjonell kunnskap utnyttes i en målrettet forskning og i et helhetlig økosystem. Spesielt må forskning om kongekrabbens invasjon i fjordområdene prioriteres sterkere.

Reindrift

Sametinget kommer årlig med innspill til reindrifftsforhandlingene og opplever gang på gang at disse ikke blir tatt hensyn til. I behandlingen av reindrifftsavtalen for 2005/2006 har Sametinget påpekt at skattemessige forhold ved avvikling slår forskjellig ut for de ulike primærnæringene. I tillegg opplever reindriften en stadig økning i driftsutgifter knyttet på avgiftene til de mest sentrale driftsmidlene. Andre primærnæringer har avgiftsfordeler ved investering og bruk av driftsmidlene i næringen. Sametinget vil påpeke at samisk reindrift står i en særstilling i forhold til samisk kultur og næringsliv. Sametinget krever derfor at samisk reindrift minimum får de samme avgifts- og skatteordninger som andre primærnæringer har i dag. Landbruks- og matdepartementet har det overordnede ansvaret for forvaltningen av primærnæringene, og Sametinget har anbefalt myndighetene til å rette opp slike skjevheter.

Sametinget mener revidert reindrifftslov må ligge til grunn for reintallstilpasningen i Finnmark. Det er viktig å tilpasse reintallet i forhold til beitegrunnet. Norske myndigheter har en plikt til å sikre ressursgrunnet for næringa. Myndighetene vil ikke bli å jour med reintalltilpasningen så lenge ressursgrunnet stadig innskrenkes.

Duodji

Sametinget har i samarbeid med duodjiorganisasjonene i 2005 utarbeidet en hovedavtale for duodjinæringen. I henhold til hovedavtalen for duodjinæringen er det inngått en næringsavtale for duodji for 2006. Avtalen betyr at duodjiutøverne nå har fått en ordning som gir muligheter for videreutvikling av den enkeltes virksomhet. Samtidig vil avtalen også bidra til å ivareta duodjitradisjonene og skape arbeidsplasser for unge duodjiutøvere.

I forbindelse med etablering av næringsavtale for duodji, er det opprettet et eget fagutvalg for duodji som har som oppgave å godkjenne duodjiutøvere som ønsker å registrere seg i duodjiregisteret. Det er i 2005 også satt i gang et arbeid for å kartlegge duodjinæringens økonomiske situasjon. Sametinget er medlem i det økonomiske utvalget og har sekretariatsfunksjon for de to utvalgene.

Situasjonen i duodjinæringen i rekrutteringssammenheng, har vært et område som Sametinget har jobbet mye med. I 2004 igangsatte Sametinget et 2-årig prøveprosjekt i samarbeid med fylkeskommunene i Troms og Finnmark i forbindelse med utviklingsprogrammet for duodji. Målet med prosjektet er å sikre rekruttering til fagopplæring i duodji.

Opplæringskontoret i reindrift og duodji i Varangerbotn har ansvaret for administrering av ordningen. I 2005 har det vært 11 løpende kontrakter i duodji. Duodjinæringens økonomiske

situasjon har gjort at Sametinget har sett at det er et spesielt behov for tiltak for å sikre rekrutteringen. Målet er at duodjilærlingordningen skal komme inn under de ordinære lærlingordningene.

Det er viktig å bedre rammebetingelsene for duodjiutøverne. I forbindelse med utviklingsprogrammet for duodji har Sametinget i samarbeid med duodjinæringen fått utarbeidet en rapport hvor det er gjort vurderinger om fritak fra moms for duodjiutøverne kan bidra til at duodjinæringen blir mer lønnsom. Rapporten slår fast at fritak er et effektivt virkemiddel for å bedre lønnsomheten i duodjinæringen. Sametinget har innledet en dialog med statssekretæren for samiske saker om mulig oppfølging av tiltak.

Samisk reiseliv

I turistnæringen er det økende etterspørsel etter opplevelsesprodukter basert på samiske levemåter. En rekke aktører har basert sin virksomhet på produksjon av samisk kunst og samiske ytringsformer. Denne utviklingen har ført til at slike virksomheter bidrar til arbeidsplasser og samtidig sikrer bosetting i samiske områder. Endringen fra produksjon av varer til produksjon av opplevelser, aktiviteter og informasjon er en trend som er kommet det samiske samfunnet til gode. Potensialet for ytterligere produksjon av slike produkter er stort. Sametinget ser at det er viktig at formidling av samisk leveste og produkter gjøres på en ekte og troverdig måte og at denne satsningen er i samsvar med samiske interesser, normer og skikker.

I 2005 har Sametinget prioritert kompetanseheving og nettveksbygging innen kultur- og naturbasert turisme. Oppbygging av infrastruktur for vinterturisme er et annet prioritert område i reiselivssatsningen der tilrettelegging av scooter-, ski- og turløyper og tettere samarbeid mellom utvalgte fjellstuer er sentrale tiltak. Sametinget har i 2005 vært spesielt opptatt av reiselivssatsingen i alle samiske områder. Som et ledd i dette arbeidet har Sametinget i 2005 gått inn i samarbeid med Innovasjon Norge og andre aktører i Finnmark for gjøre noe med reiselivssatsingen i Indre Finnmark.

Næringskombinasjoner

Sametinget har siden 1991 hatt en driftsstøtteordning til næringskombinasjoner. En stor del av næringskombinasjonsstøtten har i år gått til kombinasjonene duodji og reindrift, hvorav størsteparten har reindrift som hovednæring. Det er få som har utmark som tilleggsnæring av de som har fått driftsstøtte. Utmarksressursene kan nyttes på en bedre måte og utfordringen er å skape en utmarksnæring som kan drives i kombinasjon med andre næringer. Bedre organisering av transport, mottak og salg av utmarksprodukter er sentrale innsatsområder i den sammenheng. Potensialet innen utmarksnæringer ligger også innen oppføring av villfisk og kombinasjonen natur- og kulturbasert reiseliv og utmarksnæringer.

Innlandsfiskeprosjektet er avsluttet, og målet med prosjektet er å skape en lønnsom innlandsfiske næring og å opprettholde kvaliteten på fisk. Det er fortsatt behov for å fortsette uttak for å opprettholde kvalitet på fisken. Det synes at prosjektet har hatt en positiv effekt. Et mottak for matfisk er opprettet i Kautokeino.

Den nye regjeringen skal sette i gang et verdiskapningsprogram for næringskombinasjoner i samiske strøk. Et slikt tiltak vil være i tråd med Sametingets satsning på næringslivet i samiske områder. Sametinget har bedt regjeringen om at Sametinget skal taes med i arbeidet med verdiskapningsprogrammet.

Motorferdsel i utmark

Samiske lokalsamfunn utmerker seg ved en territoriell tilknytning som ikke er begrenset til den faste bebyggelsen og andre kulturskapt anlegg og innretninger. Aktiv bruk og høsting av utmarksressurser står sentralt i den samiske kulturutøvelse og levesett, og er fortsatt en viktig næringskilde for mange. Bruken av utmark berører også samisk turistnæring i tilfeller hvor motorferdsel er en del av de nødvendige redskapene for å tilby gode opplevelser. Sametinget har i 2005 vært opptatt av denne problemstillingen. Sametingets prinsipielle holdning er at motorferdsel i utmark må reguleres. Sametinget ønsker en endring i motorferdselsloven slik at den tar hensyn til samiske næringsinteresser.

Miljøverndepartementet har initiert et arbeid med motorferdselloven gjennom et arbeidsutvalg ved navn Motorferdsel og Samfunn. Gruppens mandat er å vurdere utfordringer knyttet til motorferdselloven, og Sametinget er involvert i dette arbeidet som skal avsluttes sommeren 2006.

Avslutning

Sametinget ønsker gjennom partnerskap på alle nivåer å utvikle verdier som likeverd, likestilling, solidaritet og fredelig sameksistens mellom folk og folkegrupper. Sametinget har lagt stor vekt på forsoning, samarbeid og å utvikling av partnerskap med landets myndigheter. Avtalen om konsultasjoner mellom Sametinget og statsmyndighetene må følges opp og utvikles i et gjensidig samarbeid. Dette også med sikte på forhandlinger på utvalgte samfunnsområder, som for eksempel Sametingets budsjett.

Behandlingen av saken ble avsluttet 02.03.06 kl. 17.55.

012/06: Reisepolitikk for Sametingets politiske nivå

Arkivsaknr.
04/1640

Behandlinger

Politisk nivå	Møtedato	Saksnr.
Sametingets møtelederskap	24.01.06	02/06
Plan- og finanskomiteen	14.- 17.02.06	
Sametingets plenum	28.02. - 03.03.06	012/06

Saken påbegynt 03.03.2006 kl. 10.30.

I Vedlegg

Nr.	Dok. dato	Avsender/Mottaker	Tittel
1	24.01.06	Møtelederskapet	Sak 02/06
2		Sametinget	Om reisebyråavtalen
3		Sametinget	Om kredittkortavtaler
4		Sametinget	Prosedyre for føring av reiseregninger frem til utbetaling
5		Sametinget	Regulativ for reiser innenlands for statens regning og godtgjørelsesreglement for Sametingets politiske nivå

II Forslag og merknader

Møtelederskapets forslag til innstilling overfor komiteen:

1. Reisepolitikk for Sametingets politiske nivå

1.1 Formål

Sametinget er et folkevalgt organ med mange politikere og ansatte. Dette medfører totalt sett høy reiseaktivitet og store reisekostnader pr. år.

Hensikten med reisepolitikken er at Sametinget skal ha felles retningslinjer for hvordan man skal reise billig og hensiktsmessig i tjenesten. Den skal sikre at regelverk, bestemmelser og inngåtte avtaler er kjent og blir praktisert likt blant alle i Sametinget.

Sametinget skal forsøke å utnytte eksisterende rabatt- og lavpristilbud maksimalt, samt fordelaktige avtaler inngått direkte eller med samarbeidspartnere.

Den enkelte har ansvar og plikt til å vise kostnadsforståelse og lojalt forholde seg til de avtaler som er inngått med leverandører og samarbeidspartnere. Ved planlegging og gjennomføring av reiseoppdrag, skal det alltid vurderes hva som er mest fordelaktig for Sametinget.

1.2 Omfang

Disse retningslinjer gjelder for Sametingets representanter, politiske rådgivere og andre som representerer Sametinget.

1.3 Ansvar

Alle i Sametingets tjeneste plikter å sette seg inn i gjeldende regelverk, bestemmelser og avtaler.

Plenumsleder er ansvarlig for innhold og oppdatering av dette reglementet, og for at reglementet gjøres kjent og følges.

Den reisende er ansvarlig for nøyaktig og fullstendig utfylling av reiseregningen. Alle grunnleggende opplysninger må være påført skjema. For veiledning, se Prosedyre for føring av reiseregninger frem til utbetaling.

Administrasjonen er ansvarlig for bistand, kontroll og godkjenning av reiseregninger før utbetaling. Ved feil, mangler eller ufullstendig utfylte reiseregninger, er administrasjonen ansvarlig for at den reisende får beskjed om dette.

2. Retningslinjer for tjenestereiser

2.1 Reiseplanlegging

Ved planlegging av reiser skal man vurdere muligheten til å kombinere flere reiseoppdrag, samt å utnytte de pris- og rabattsystemer som finnes. Når møteinnkallingen er mottatt, skal reisen bestilles så snart som mulig. Det vil øke muligheten for ledige kapasitet på flyreiser til de gunstigste prisene og på de mest hensiktsmessige rutene. I tillegg vil det gi reisebyrået i samarbeid med Sametinget bedre tid og mulighet til å planlegge og samordne reisene og oppholdet på en best og billigst mulig måte.

Dersom man må bruke annet fremkomstmiddel enn kollektiv transport (egen bil eller snøscooter, drosje, leiebil), skal det hentes forhåndssamtykke fra Sametinget, eventuelt begrunnes under Merknader i reiseregningen hvis forhåndssamtykke ikke er hentet, jf. Statens reiseregulativ.

2.2 Kontroll av billetter

Bestilte reisedokumenter sendes, hentes eller overleveres etter avtale med reisebyrået. Det er den reisendes plikt å kontrollere at disse er i overensstemmelse med bestillingen.

2.3 Avbestillinger/endringer

Avbestilling av flyreiser, hotellopphold osv. skal skje så tidlig som mulig. Dette skal gjøres for å begrense eventuelle avbestillingsgebyr og lignende.

Utstedte ubenyttede billetter/elektroniske billetter må den reisende informere reisebyrået om pr. e-post eller telefon, slik at Sametinget får refundert det som etter reglene kan refunderes. Også delvis ubenyttede billetter må den reisende returnere til reisebyrået for kreditering.

For bruk ved reiseregning, legges kopi av opprinnelig billett eller annen dokumentasjon ved reiseregningen med påskrift om årsak til at originalen ikke ligger ved.

2.4 Deltakelse på møter, kurs og seminar

Til plenums-, komite- eller gruppemøter bestiller representanten selv reise og opphold (fly, tog, buss, leiebil, hotellrom) i samarbeid med reisebyrået, jf. vedlegg 1.

Når en skal delta på møter, kurs og seminarer som blir arrangert av andre, men som skal betales av Sametinget, bestilles reisen på vanlig måte via reisebyrået, jf. vedlegg 1. Det forutsettes at deltagelsen er innkalt til eller godkjent av plenumsleder eller presidenten.

2.5 Forsikring

Sametinget har en egen reiseforsikring for Sametingets representanter, herunder underutvalg og råd. Forsikringen gjelder under samlinger og møter. I tillegg gjelder forsikringen til og fra møtesteder inklusive overnatting, samt utflukter i Sametingets regi.

Dersom reisen er betalt med kredittkort som utløser forsikring og Sametinget har betalt årsavgiften, utbetales erstatning etter denne forsikring.

2.6 Viktige regler fra reiseregulativet

Hovedregelen er at alle reiser for Sametinget skal foretas på den hurtigste og billigste måte alle forhold/kostnader vedrørende oppdraget tatt i betraktning.

Følgende opplysninger kreves på reiseregningsblankett:

Navn, adresse og underskrift

Dato/klokkeslett for avreise og hjemkomst for hver tjenestereise

Formål med reisen

Reisestedet

Navnet på overnattingssted ved overnatting på hotell eller tilsvarende

Reiserute

Statens reiseregulativ for reiser innenlands skal benyttes

Reiseregulativet for reiser innenlands og særavtale for reiser innenlands for statens regning finnes på Odin: MOD - Statens reiseregulativ.

2.7 Reiser i utlandet

For reiser i utlandet gjelder egne regler. Hovedlinjene er imidlertid som for reiser innenlands:

Reisen skal være klarert/godkjent på forhånd

Reisen skal foretas på den hurtigste og rimeligste måte så langt det er forenelig med utførelsen av oppdraget

Reisen bestilles og betales på vanlig måte via reisebyrået

Reiseregning fylles ut på vanlig måte

Statens reiseregulativ for reiser utenlands skal benyttes

I reiseregningen føres alle utlegg opp i den valuta de er betalt i. Omregning til norske kroner skjer etter bankens salgskurs på den tiden reisen fant sted

Reiseregulativet for reiser utenlands og særavtale for reiser utenlands for statens regning finnes på Odin: MOD - Statens reiseregulativ.

2.8 Reiseregninger

Reiseregningen skal leveres Sametingets administrasjon snarest mulig etter at reisen er avsluttet (innen 1 – en måned). For hurtigere oppgjør er det viktig at reiseregningen er komplett utfylt med alle transportetapper på reiseregningens bakside med dato, klokkeslett, reisestrekning, transportmiddel og beløp, jfr. for øvrig pkt. 2.6 og 2.7, og for veiledning se Prosedyre for føring av reiseregninger frem til utbetaling.

Det henstilles om at bruttoprinsippet benyttes ved reiser for Sametinget. Med bruttoprinsippet menes at alle reiseutgifter betales av den reisende selv, eventuelt ved bruk av kredittkort. Straks reisen er utført føres på reiseregningen (flybillett, hotell, buss, tog, drosje, leiebil m.m), og den reisende får da refundert sine utlegge via reiseregningen.

Billettstammen og eventuelle kvitteringer (originale) skal vedlegges som bilag. Skyss (bil, snøscooter m.m.) og kostgodtgjørelse blir utbetalt i henhold til gjeldende satser i Statens reiseregulativ.

Hvis representanten benytter andre hoteller eller leiebiler enn avtalt, skal det begrunnes på baksiden av reiseregningen under Merknader.

Ved elektroniske flybilletter må representanten påse at han/hun får tilsendt en bekreftelse fra reisebyrået, som skal vedlegges reiseregningen. Bekreftelsen skal inneholde:

Navn

Reisetidspunkt og reiserute

Beløp

Denne skal legges ved reiseregningen som dokumentasjon på pris og bekreftelse på gjennomført reise. Ved bruk av kredittkort skal beløpet føres opp som reiseutlegg på reiseregningen.

Kopi av faktura ansees også som gyldig dokumentasjon. De samme regler gjelder hvis reisen er bestilt og bekreftet via mobiltelefon.

NB: Regningen skal leveres så snart som mulig og senest 1 – en måned etter at reisen er avsluttet.

3. Betaling av reiser

Alle reisetjenester (flybilletter, overnatting, leiebil mm.) skal bestilles gjennom reisebyrået, for tiden:

Via Travel Alta (avtalen gjelder i tiden 01.09.05 - 31.08.07), jf. vedlegg 1.

De som ikke har muligheter til å benytte kredittkort ved betaling av ovennevnte reisetjenester, vil få muligheten til å fakturere utgiftene direkte til Sametinget. Reisebyrået sender da faktura til Sametinget, med kopi til den reisende som legger denne kopien ved reiseregningen som bilag.

Kopi av faktura til den reisende kan sendes pr. e-post eller pr. vanlig post.

4. Godtgjøring ved møter og konferanse

4.1 Generelt

Reisende som deltar på kortvarige møter, konferanser, arrangement mm. godkjent og/eller innkalt av plenumsleder eller presidenten, får dekket faktiske oppholdsutgifter.

Ved deltakelse på møter, seminarer, konferanser eller tjenestereiser hvor oppholdet (kost og/eller nattillegg) er dekket av Sametinget, skal kostgodtgjørelse og nattillegg ikke beregnes.

4.2 Oppholdsgodtgjøring

Møteledelsen har ansvar for å avtale en felles pensjonspris for samtlige deltagere før møtet gjennomføres. Pensjonsprisen skal inkludere alle utgifter, herunder kost, drikke, overnatting, leie av møtelokaler, konferanserom, transport etc.

Avtalt pensjonspris omfatter også deler av døgn som representantene på grunn av møteopplegget må oppholde seg på møtestedet.

Enkeltmåltider som ikke dekkes under oppholdet, dekkes etter regning pr. måltid begrenset oppad til måltidstrekkene.

4.3 Beregning av administrativ forpleining og diett

Reiser i Norge

Det utbetales administrativ forpleining (bruspenner) i forbindelse med deltakelse på møter og konferanser. Administrativ forpleining gis for hele døgn (24 timer) hvor alle tre måltider er dekket av Sametinget.

Det skal beregnes diettgodtgjørelse for det totale reisefraværet, det vil si fra det tidspunkt man starter reisen til reisen er avsluttet, og gjøres måltidsfradrag for alle måltider som er dekket av Sametinget.

4.4 Oppgjør og kontroll

Den som står for arrangementen av møter, seminar mm. på Sametingets regning, skal sørge for at Sametinget får tilsendt møte-/seminarprogrammet og en oversikt over deltakere og forelesere. Opplysningene legges til grunn ved kontroll av regninger knyttet til arrangementet og ved utbetaling av godtgjørelser og honorarer og dekking av reise- og oppholdsutgifter.

5. Representasjonsutgifter

5.1 Generelt

Representasjonsutgifter er utgifter til bevertning i form av lunsj og middag, utgifter til mottakelser eller ekskursjoner, bankett eller annet festmåltid.

Presidenten/plenumsleder/direktør har alminnelig fullmakt til representasjon og kan delegere for enkeltoppdrag.

5.2 Representasjon innenlands

Ved representasjon innenlands defineres utgiftsgrensen pr person lik satsen i Regulativet for reiser i innlandet.

Utgifter til kulturelle innslag som for eksempel teaterforestillinger, opera, ballett eller idrettsarrangement kan dekkes i tillegg. Det samme gjelder for utgifter til blomster, garderobeavgift m.m.

5.3 Representasjon i utlandet

Ved representasjon utenlands defineres utgiftsgrensen pr person lik satsen for vedkommende land i Regulativet for reiser i utlandet.

Representanter som reiser for Sametingets regning, kan tilstås 30 % tillegg til kostsatsen for vedkommende land, dersom representasjonen medfører ekstra kostnader utover det regulativet er forutsatt å dekke. Dette skal begrunnes særskilt.

Det forutsettes at den enkelte representant foretar trekk i kostgodtgjøringen når ett eller flere måltider er inkludert i reiseprogrammet.

5.4 Oppgjør og kontrollrutiner

Utgiftene til representasjon skal legitimeres med bilag. Navn og nasjonalitet på deltakerne det kreves dekning for, skal følge som eget vedlegg til regningen, eventuelt at opplysningene påføres reiseregningen under feltet merknader.

6. Andre forhold

6.1 Personlige bonuspoeng og bonusreiser

De av Sametingets representanter som reiser ofte, bør skaffe seg fordelskort til bruk på reiser.

Sametingets representanter kan ikke privat benytte eurobonus eller andre lignende fordeler opparbeidet gjennom tjenestereiser.

Opptjening av bonuspoeng skal ikke gjøres på en slik måte at det øker Sametingets kostnader.

6.2 Reiser som ikke dekkes av Sametinget

Sametingsrepresentantenes reiser til landsmøter, valgmøter og andre rent politiske møter i eget parti/gruppe, dekkes ikke av Sametinget. Dersom det er tvil om hele eller deler av reisen skal dekkes av Sametinget, avgjøres saken av presidenten eller plenumsleder.

Disse retningslinjene trer i kraft med dette vedtak.

Vedlegg 1: Om reisebyråavtalen

For å sikre et kostnadseffektivt betjeningsopplegg, riktig valg av reisemåte og pris o.a., har Sametinget inngått avtale med Via Travel Norge AS/Via Travel Alta. Formålet med avtalen er å optimalisere bestilling av reiser i Sametinget, kostnadmessig og tidsmessig. Reisebyrået skal påse at alle reisende for Sametinget bestiller rabatterte billetter.

Avtalen omfatter alle bestillinger på tjenestereiser, arrangement som kurs, konferanser og større møtearrangementer som plenum, komite- og gruppemøter m.m. De vil i henhold til avtalen tilby de mest kostnadseffektive løsninger for alle reiser.

Alle reisetjenester (flybilletter, hotellopphold, bilutleie m.m.) skal bestilles gjennom reisebyrået, for tiden:

Via Travel Alta (avtalen gjelder fra og med 01.09.05 til og med 31.08.07).

VIA Booking (online) er et brukervennlig verktøy som tar hånd om dine reisebestillinger via internett uten at du behøver konsulenthjelp fra reisebyrå. Gjennom dette systemet får du tilgang til å bestille fly, hotell og leiebil. Det anbefales å bruke selvbooking til enkle reiser. Etter at avtale om bruk av VIA Booking (online) er inngått, vil representanten få tildelt et personlig brukernavn og passord som gir adgang til VIA Travels selvbestillingssystemet. Bekreftelse på bestillingen via internett sendes pr. e-post til avtalte mottakere, og eventuelle reisedokumenter distribueres som avtalt. Vi henstiller derfor alle om å sende sin e-post-adresse til alta@viatravel.no.

Sametinget vil i samarbeid med VIA Travel Alta bruke et eget Web-basert verktøy for behandling av større samlinger/konferanser som for eksempel plenums-, komite- og gruppemøter. Informasjon om reisemuligheter, hotell, påmeldingsskjema etc. vil ligge på denne Web-adressen. Hver samling/konferanse vil få egen Web-adresse med tilgang via passord for påmeldinger og registreringer av deltakere.

Når en skal delta på møter, kurs og seminar som blir arrangert av andre, men som skal betales av Sametinget, bestilles og betales reisen på vanlig måte via alta@viatravel.no. Det forutsettes at deltagelse på møter, kurs og seminar er godkjent av plenumsleder eller presidenten.

Bestillinger kan også rettes direkte til Via Travel Alta på telefon 78 44 95 55, telefaks 78 43 65 08, eller pr. e-post alta@viatravel.no

Vedlegg 2: Om kredittkortavtaler

Sametinget har for tiden en avtale med Diners Club Norge A/S, som tilbyr kredittkortene Diners Club og Eurocard Gold. Avtalen gjelder fra 18.04.05 til og med 30.04.07. Kortene er personlige, og hver enkelt er direkte ansvarlig ovenfor kredittkortselskapet.

Årsavgiften dekkes av Sametinget og føres på reiseregningen. De som får dekket årsavgift på kredittkort må så langt som mulig bruke dette på tjenestereiser. Differansen mellom årsavgift på ordinære kort og kort av høyere grad, for eksempel gullkort og platinakort, dekkes ikke.

Bruk av kortet

Ved reiser kan kort benyttes til betaling av utgifter som bl.a. billetter, overnattinger på hotell, togbilletter, drosjeregninger og lignende.

Reiser som betales med kort gir en svært god reiseforsikring (inkluderer reise-, assistanseulykkes- og avbestillingsforsikring). Mer enn 50% av reisen må være betalt med kortet.

Ved reisens avslutning føres utgiftene på reiseregningen.

Kortinnehaveren betaler selv utgiften til kortselskapet, men får refundert reisekostnadene via reiseregningen.

Brukes kortet i slutten av en måned er kredittiden ca. 20 dager, brukes kortet i begynnelsen av en måned er kredittiden ca. 45 dager.

Statsansatte (inkl. Sametingsrepresentanter) har tilbud fra Diners kort om årsgebyr til kr 75,- (ordinær pris er kr 695,- pr. år). De som har ordinær pris på Diners kortet har muligheter å få overført dette til statsansattes tilbud ved å kontakte Diners Club.

Søknadsskjema for bestilling av kredittkort fåes på www.dinersclub.no for Diners Club kortet og www.eurocard.no for Eurocard Gold.

Det påløper verken gebyrer eller andre kostnader ved ordinær bruk av kortet (med unntak av kontantuttak). Kredittkortene er personlige kort. Det betyr at kortet også kan benyttes privat og at alle fordelene kortet gir også oppnås privat. Det er den enkelte kortinnehaver som står ansvarlig for bruken av kortet og alle betalingskrav.

Innstilling fra Plan- og finanskomiteen

Forslag

Hele komiteen med medlemmene fra: Norske Samers Riksforbund; Roger Pedersen, Gunn-Britt Retter, Ann-Mari Thomassen, Ole Mathis Hetta, Randi A. Skum. Arbeiderpartiets sametingsgruppe; Vibeke Larsen, Egil Olli, Magnhild Mathisen, Willy Ørnebakk, Ronny Wilhelmsen. Samefolkets parti; Terje Tretnes. Finnmarkslista; Toril Bakken

fremmer følgende forslag:

Forslag 1

Tillegg: nytt siste avsnitt i 1.3:

Sametinget vedtar å benytte Statens reiseregulativ, innenlands og utenlands.

For øvrig slutter komiteen seg til Møtelederskapets innstilling.

III Votering

Av 43 representanter var 38 til stede. Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge:

- Møtelederskapets innstilling med Plan- og finanskomiteens innstilling, ble enstemmig vedtatt.

IV Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i denne saken.

V Taleliste og replikkordskifte

Innlegg	Replikk
1 Gunn-Britt Retter, saksordfører	Per Ivar Henriksen
2 Olaf Eliassen	
3 Per Ivar Henriksen	Martin Urheim
4 Gunn-Britt Retter	

VI Sametingets vedtak

1. Reisepolitikk for Sametingets politiske nivå

1.1 Formål

Sametinget er et folkevalgt organ med mange politikere og ansatte. Dette medfører totalt sett høy reiseaktivitet og store reisekostnader pr. år.

Hensikten med reisepolitikken er at Sametinget skal ha felles retningslinjer for hvordan man skal reise billig og hensiktsmessig i tjenesten. Den skal sikre at regelverk, bestemmelser og inngåtte avtaler er kjent og blir praktisert likt blant alle i Sametinget.

Sametinget skal forsøke å utnytte eksisterende rabatt- og lavpristilbud maksimalt, samt fordelaktige avtaler inngått direkte eller med samarbeidspartnere.

Den enkelte har ansvar og plikt til å vise kostnadsforståelse og lojalt forholde seg til de avtaler som er inngått med leverandører og samarbeidspartnere. Ved planlegging og gjennomføring av reiseoppdrag, skal det alltid vurderes hva som er mest fordelaktig for Sametinget.

1.2 Omfang

Disse retningslinjer gjelder for Sametingets representanter, politiske rådgivere og andre som representerer Sametinget.

1.3 Ansvar

Alle i Sametingets tjeneste plikter å sette seg inn i gjeldende regelverk, bestemmelser og avtaler.

Plenumsleder er ansvarlig for innhold og oppdatering av dette reglementet, og for at reglementet gjøres kjent og følges.

Den reisende er ansvarlig for nøyaktig og fullstendig utfylling av reiseregningen. Alle grunnleggende opplysninger må være påført skjema. For veiledning, se Prosedyre for føring av reiseregninger frem til utbetaling.

Administrasjonen er ansvarlig for bistand, kontroll og godkjenning av reiseregninger før utbetaling. Ved feil, mangler eller ufullstendig utfylte reiseregninger, er administrasjonen ansvarlig for at den reisende får beskjed om dette.

Sametinget vedtar å benytte Statens reiseregulativ, innenlands og utenlands.

2. Retningslinjer for tjenestereiser

2.1 Reiseplanlegging

Ved planlegging av reiser skal man vurdere muligheten til å kombinere flere reiseoppdrag, samt å utnytte de pris- og rabattsystemer som finnes. Når møteinnkallingen er mottatt, skal reisen bestilles så snart som mulig. Det vil øke muligheten for ledige kapasitet på flyreiser til de gunstigste prisene og på de mest hensiktsmessige rutene. I tillegg vil det gi reisebyrået i samarbeid med Sametinget bedre tid og mulighet til å planlegge og samordne reisene og oppholdet på en best og billigst mulig måte.

Dersom man må bruke annet fremkomstmiddel enn kollektiv transport (egen bil eller snøscooter, drosje, leiebil), skal det hentes forhåndssamtykke fra Sametinget, eventuelt begrunnes under Merknader i reiseregningen hvis forhåndssamtykke ikke er hentet, jf. Statens reiseregulativ.

2.2 Kontroll av billetter

Bestilte reisedokumenter sendes, hentes eller overleveres etter avtale med reisebyrået. Det er den reisendes plikt å kontrollere at disse er i overensstemmelse med bestillingen.

2.3 Avbestillinger/endringer

Avbestilling av flyreiser, hotellopphold osv. skal skje så tidlig som mulig. Dette skal gjøres for å begrense eventuelle avbestillingsgebyr og lignende.

Utstedte ubenyttede billetter/elektroniske billetter må den reisende informere reisebyrået om pr. e-post eller telefon, slik at Sametinget får refundert det som etter reglene kan refunderes. Også delvis ubenyttede billetter må den reisende returnere til reisebyrået for kreditering.

For bruk ved reiseregning, legges kopi av opprinnelig billett eller annen dokumentasjon ved reiseregningen med påskrift om årsak til at originalen ikke ligger ved.

2.4 Deltakelse på møter, kurs og seminar

Til plenums-, komite- eller gruppemøter bestiller representanten selv reise og opphold (fly, tog, buss, leiebil, hotellrom) i samarbeid med reisebyrået, jf. vedlegg 1.

Når en skal delta på møter, kurs og seminarer som blir arrangert av andre, men som skal betales av Sametinget, bestilles reisen på vanlig måte via reisebyrået, jf. vedlegg 1. Det forutsettes at deltagelsen er innkalt til eller godkjent av plenumsleder eller presidenten.

2.5 Forsikring

Sametinget har en egen reiseforsikring for Sametingets representanter, herunder underutvalg og råd. Forsikringen gjelder under samlinger og møter. I tillegg gjelder forsikringen til og fra møtesteder inklusive overnatting, samt utflukter i Sametingets regi.

Dersom reisen er betalt med kredittkort som utløser forsikring og Sametinget har betalt årsavgiften, utbetales erstatning etter denne forsikring.

2.6 Viktige regler fra reiseregulativet

Hovedregelen er at alle reiser for Sametinget skal foretas på den hurtigste og billigste måte alle forhold/kostnader vedrørende oppdraget tatt i betraktning.

Følgende opplysninger kreves på reiseregningensblankett:

Navn, adresse og underskrift

Dato/klokkeslett for avreise og hjemkomst for hver tjenestereise

Formål med reisen

Reisestedet

Navnet på overnattingssted ved overnatting på hotell eller tilsvarende

Reiserute

Statens reiseregulativ for reiser innenlands skal benyttes

Reiseregulativet for reiser innenlands og særavtale for reiser innenlands for statens regning finnes på Odin: MOD - Statens reiseregulativ.

2.7 Reiser i utlandet

For reiser i utlandet gjelder egne regler. Hovedlinjene er imidlertid som for reiser innenlands:

Reisen skal være klarert/godkjent på forhånd

Reisen skal foretas på den hurtigste og rimeligste måte så langt det er forenelig med utførelsen av oppdraget

Reisen bestilles og betales på vanlig måte via reisebyrået

Reiseregning fylles ut på vanlig måte

Statens reiseregulativ for reiser utenlands skal benyttes

I reiseregningen føres alle utlegg opp i den valuta de er betalt i. Omregning til norske kroner skjer etter bankens salgskurs på den tiden reisen fant sted

Reiseregulativet for reiser utenlands og særavtale for reiser utenlands for statens regning finnes på Odin: MOD - Statens reiseregulativ.

2.8 Reiseregninger

Reiseregningen skal leveres Sametingets administrasjon snarest mulig etter at reisen er avsluttet (innen 1 – en måned). For hurtigere oppgjør er det viktig at reiseregningen er komplett utfylt med alle transportetapper på reiseregningens bakside med dato, klokkeslett, reisestrekning, transportmiddel og beløp, jfr. for øvrig pkt. 2.6 og 2.7, og for veiledning se Prosedyre for føring av reiseregninger frem til utbetaling.

Det henstilles om at bruttoprinsippet benyttes ved reiser for Sametinget. Med bruttoprinsippet menes at alle reiseutgifter betales av den reisende selv, eventuelt ved bruk av kredittkort. Straks reisen er utført føres på reiseregningen (flybillett, hotell, buss, tog, drosje, leiebil m.m), og den reisende får da refundert sine utlegge via reiseregningen.

Billettstammen og eventuelle kvitteringer (originale) skal vedlegges som bilag. Skyss (bil, snøscooter m.m.) og kostgodtgjørelse blir utbetalt i henhold til gjeldende satser i Statens reiseregulativ.

Hvis representanten benytter andre hoteller eller leiebiler enn avtalt, skal det begrunnes på baksiden av reiseregningen under Merknader.

Ved elektroniske flybilletter må representanten påse at han/hun får tilsendt en bekreftelse fra reisebyrået, som skal vedlegges reiseregningen. Bekreftelsen skal inneholde:

Navn

Reisetidspunkt og reiserute

Beløp

Denne skal legges ved reiseregningen som dokumentasjon på pris og bekreftelse på gjennomført reise. Ved bruk av kredittkort skal beløpet føres opp som reiseutlegg på reiseregningen.

Kopi av faktura ansees også som gyldig dokumentasjon. De samme regler gjelder hvis reisen er bestilt og bekreftet via mobiltelefon.

NB: Regningen skal leveres så snart som mulig og senest 1 – en måned etter at reisen er avsluttet.

3. Betaling av reiser

Alle reisetjenester (flybilletter, overnatting, leiebil mm.) skal bestilles gjennom reisebyrået, for tiden:

Via Travel Alta (avtalen gjelder i tiden 01.09.05 - 31.08.07), jf. vedlegg 1.

De som ikke har muligheter til å benytte kredittkort ved betaling av ovennevnte reisetjenester, vil få muligheten til å fakturere utgiftene direkte til Sametinget. Reisebyrået sender da faktura til Sametinget, med kopi til den reisende som legger denne kopien ved reiseregningen som bilag.

Kopi av faktura til den reisende kan sendes pr. e-post eller pr. vanlig post.

4. Godtgjøring ved møter og konferanse

4.1 Generelt

Reisende som deltar på kortvarige møter, konferanser, arrangement mm. godkjent og/eller innkalt av plenumsleder eller presidenten, får dekket faktiske oppholdsutgifter.

Ved deltakelse på møter, seminarer, konferanser eller tjenestereiser hvor oppholdet (kost og/eller nattillegg) er dekket av Sametinget, skal kostgodtgjørelse og nattillegg ikke beregnes.

4.2 Oppholdsgodtgjøring

Møteledelsen har ansvar for å avtale en felles pensjonspris for samtlige deltakere før møtet gjennomføres. Pensjonsprisen skal inkludere alle utgifter, herunder kost, drikke, overnatting, leie av møtelokaler, konferanserom, transport etc.

Avtalt pensjonspris omfatter også deler av døgn som representantene på grunn av møteopplegget må oppholde seg på møtestedet.

Enkeltmåltider som ikke dekkes under oppholdet, dekkes etter regning pr. måltid begrenset oppad til måltidstrekkene.

4.3 Beregning av administrativ forpleining og diett

Reiser i Norge

Det utbetales administrativ forpleining (bruspenge) i forbindelse med deltakelse på møter og konferanser. Administrativ forpleining gis for hele døgn (24 timer) hvor alle tre måltider er dekket av Sametinget.

Det skal beregnes diettgodtgjørelse for det totale reisefraværet, det vil si fra det tidspunkt man starter reisen til reisen er avsluttet, og gjøres måltidsfradrag for alle måltider som er dekket av Sametinget.

4.4 Oppgjør og kontroll

Den som står for arrangementen av møter, seminar mm. på Sametingets regning, skal sørge for at Sametinget får tilsendt møte-/seminarprogrammet og en oversikt over deltakere og forelesere. Opplysningene legges til grunn ved kontroll av regninger knyttet til arrangementet og ved utbetaling av godtgjørelser og honorarer og dekking av reise- og oppholdsutgifter.

5. Representasjonsutgifter

5.1 Generelt

Representasjonsutgifter er utgifter til bevertning i form av lunsj og middag, utgifter til mottakelser eller ekskursionser, bankett eller annet festmåltid.

Presidenten/plenumsleder/direktør har alminnelig fullmakt til representasjon og kan delegere for enkeltoppdrag.

5.2 Representasjon innenlands

Ved representasjon innenlands defineres utgiftsgrensen pr person lik satsen i Regulativet for reiser i innlandet.

Utgifter til kulturelle innslag som for eksempel teaterforestillinger, opera, ballett eller idrettsarrangement kan dekkes i tillegg. Det samme gjelder for utgifter til blomster, garderobeavgift m.m.

5.3 Representasjon i utlandet

Ved representasjon utenlands defineres utgiftsgrensen pr person lik satsen for vedkommende land i Regulativet for reiser i utlandet.

Representanter som reiser for Sametingets regning, kan tilstås 30 % tillegg til kostsatsen for vedkommende land, dersom representasjonen medfører ekstra kostnader utover det regulativet er forutsatt å dekke. Dette skal begrunnes særskilt.

Det forutsettes at den enkelte representant foretar trekk i kostgodtgjøringen når ett eller flere måltider er inkludert i reiseprogrammet.

5.4 Oppgjør og kontrollrutiner

Utgiftene til representasjon skal legitimeres med bilag. Navn og nasjonalitet på deltakerne det kreves dekning for, skal følge som eget vedlegg til regningen, eventuelt at opplysningene påføres reiseregningen under feltet merknader.

6. Andre forhold

6.1 Personlige bonuspoeng og bonusreiser

De av Sametingets representanter som reiser ofte, bør skaffe seg fordelskort til bruk på reiser.

Sametingets representanter kan ikke privat benytte eurobonus eller andre lignende fordeler opparbeidet gjennom tjenestereiser.

Opptjening av bonuspoeng skal ikke gjøres på en slik måte at det øker Sametingets kostnader.

6.2 Reiser som ikke dekkes av Sametinget

Sametingsrepresentantenes reiser til landsmøter, valgmøter og andre rent politiske møter i eget parti/gruppe, dekkes ikke av Sametinget. Dersom det er tvil om hele eller deler av reisen skal dekkes av Sametinget, avgjøres saken av presidenten eller plenumsleder.

Disse retningslinjene trer i kraft med dette vedtak.

Vedlegg 1: Om reisebyråavtalen

For å sikre et kostnadseffektivt betjeningsopplegg, riktig valg av reisemåte og pris o.a., har Sametinget inngått avtale med Via Travel Norge AS/Via Travel Alta. Formålet med avtalen er å optimalisere bestilling av reiser i Sametinget, kostnadmessig og tidsmessig. Reisebyrået skal påse at alle reisende for Sametinget bestiller rabatterte billetter.

Avtalen omfatter alle bestillinger på tjenestereiser, arrangement som kurs, konferanser og større møtearrangementer som plenum, komite- og gruppemøter m.m. De vil i henhold til avtalen tilby de mest kostnadseffektive løsninger for alle reiser.

Alle reisetjenester (flybilletter, hotellopphold, bilutleie m.m.) skal bestilles gjennom reisebyrået, for tiden:

Via Travel Alta (avtalen gjelder fra og med 01.09.05 til og med 31.08.07).

VIA Booking (online) er et brukervennlig verktøy som tar hånd om dine reisebestillinger via internett uten at du behøver konsulenthjelp fra reisebyrå. Gjennom dette systemet får du tilgang til å bestille fly, hotell og leiebil. Det anbefales å bruke selvbooking til enkle reiser. Etter at avtale om bruk av VIA Booking (online) er inngått, vil representanten få tildelt et personlig brukernavn og passord som gir adgang til VIA Travels selvbestillingssystemet. Bekreftelse på bestillingen via internett sendes pr. e-post til avtalte mottakere, og eventuelle reisedokumenter distribueres som avtalt. Vi henstiller derfor alle om å sende sin e-post-adresse til alta@viatravel.no.

Sametinget vil i samarbeid med VIA Travel Alta bruke et eget Web-basert verktøy for behandling av større samlinger/konferanser som for eksempel plenums-, komite- og gruppemøter. Informasjon om reisemuligheter, hotell, påmeldingsskjema etc. vil ligge på denne Web-adressen. Hver samling/konferanse vil få egen Web-adresse med tilgang via passord for påmeldinger og registreringer av deltakere.

Når en skal delta på møter, kurs og seminar som blir arrangert av andre, men som skal betales av Sametinget, bestilles og betales reisen på vanlig måte via alta@viatravel.no. Det forutsettes at deltagelse på møter, kurs og seminar er godkjent av plenumsleder eller presidenten.

Bestillinger kan også rettes direkte til Via Travel Alta på telefon 78 44 95 55, telefaks 78 43 65 08, eller pr. e-post alta@viatravel.no

Vedlegg 2: Om kredittkortavtaler

Sametinget har for tiden en avtale med Diners Club Norge A/S, som tilbyr kredittkortene Diners Club og Eurocard Gold. Avtalen gjelder fra 18.04.05 til og med 30.04.07. Kortene er personlige, og hver enkelt er direkte ansvarlig ovenfor kredittkortselskapet.

Årsavgiften dekkes av Sametinget og føres på reiseregningen. De som får dekket årsavgift på kredittkort må så langt som mulig bruke dette på tjenestereiser. Differansen mellom årsavgift på ordinære kort og kort av høyere grad, for eksempel gullkort og platinakort, dekkes ikke.

Bruk av kortet

Ved reiser kan kort benyttes til betaling av utgifter som bl.a. billetter, overnattinger på hotell, togbilletter, drosjeregninger og lignende.

Reiser som betales med kort gir en svært god reiseforsikring (inkluderer reise-, assistanseulykkes- og avbestillingsforsikring). Mer enn 50% av reisen må være betalt med kortet.

Ved reisens avslutning føres utgiftene på reiseregningen.

Kortinnehaveren betaler selv utgiften til kortselskapet, men får refundert reisekostnadene via reiseregningen.

Brukes kortet i slutten av en måned er kredittiden ca. 20 dager, brukes kortet i begynnelsen av en måned er kredittiden ca. 45 dager.

Statsansatte (inkl. Sametingsrepresentanter) har tilbud fra Diners kort om årsgebyr til kr 75,- (ordinær pris er kr 695,- pr. år). De som har ordinær pris på Diners kortet har muligheter å få overført dette til statsansattes tilbud ved å kontakte Diners Club.

Søknadsskjema for bestilling av kredittkort fåes på www.dinersclub.no for Diners Club kortet og www.eurocard.no for Eurocard Gold.

Det påløper verken gebyrer eller andre kostnader ved ordinær bruk av kortet (med unntak av kontantuttak). Kredittkortene er personlige kort. Det betyr at kortet også kan benyttes privat og at alle fordelene kortet gir også oppnås privat. Det er den enkelte kortinnehaver som står ansvarlig for bruken av kortet og alle betalingskrav.

Behandlingen av saken ble avsluttet 03.03.06 kl. 10.55.

013/06: Reglement for Sametingets politiske nivå - revidering

Arkivsaknr.
04/1640

Behandlinger

Politisk nivå	Møtedato	Saksnr.
Møtelederskapet	24.01.06	01/06
Plan- og finanskomiteen	14.- 17.02.06	
Sametingets plenum	28.02.- 03.03.06	013/06

Saken påbegynt dag 02. mars 2006 kl. 17.55

I Vedlegg

Nr	Dok. dato	Avsender/Mottaker	Tittel
1			Reglement for Sametingets politiske nivå

II Forslag og merknader

Møtelederskapets forslag til innstilling overfor komiteen:

Sametinget viser til Reglement for Sametingets politiske nivå, og vedtar følgende endringer:

2. Godtgjørelser og dekning av utgifter til Sametingets representanter og politiske rådgivere, endres til følgende med nytt siste ledd:

2. Krav om godtgjørelser og krav om dekning av utgifter

Godtgjørelser kan i henhold til dette reglement kreves som betaling for utført arbeid; fast godtgjøring og godtgjøring for oppdrag, representasjon eller deltakelse i Sametingets møter.

Dekning av utgifter kan i henhold til dette reglement kreves for tap av arbeidsinntekt, utgifter til reise og opphold, utgifter til barnepass eller annet omsorgsarbeid og utgifter til telefon og tekniske hjelpemidler.

Krav om godtgjørelser og krav om dekning av utgifter skal fremmes til Sametinget så snart som mulig og senest en måned etter at oppdraget er utført eller utgiften er pådratt.

2.1 Faste godtgjørelser

2.1.1 For Sametingsrådet, siste ledd endres til å lyde:

Sametingsrådets medlemmer som arbeider i en deltidsstilling, har en årsgodtgjørelse som utgjør stillingsandelens prosentvise del av visepresidentens lønn.

2.1.2 For møtelederskapet, første ledd endres til å lyde:

Plenumsleder har samme årsgodtgjørelse som visepresidenten.

2.1.4 For de politiske gruppene, første ledd endres til å lyde:

Gruppeledernes godtgjørelse utgjør som følger:

- en årsgodtgjørelse tilsvarende godtgjørelsen til faste representanter på kr. 54 000, jf 2.1.6, med et årlig gruppeledertillegg på kr. 12 000
- en årlig godtgjørelse på kr. 4 500 pr. medlem utover gruppeleder
- godtgjørelse for aktiv deltakelse i det politiske arbeidet knyttet til plenumsmøtene, etter satsene i 2.2.1

2.1.5 For komitéledere, endres til å lyde:

Lederne for Sametingets fagkomiteer har en årsgodtgjørelse tilsvarende godtgjørelsen til faste representanter på kr. 54 000, jf 2.1.6. I tillegg har de en godtgjørelse for aktiv deltakelse i komité- og plenumsmøtene som tilsvarer 1,5 ganger satsene i 2.2.1.

2.1.6 For de øvrige faste representantene, endres til følgende med nytt andre ledd:

2.1.6 For faste representanter:

Sametingets faste representanter, med unntak av medlemmene i Sametingsrådet og plenumsleder, har en årsgodtgjørelse på kr. 54 000. I denne godtgjørelsen inngår også godtgjørelse for eventuelle utgifter til telefon.

Ved fravær uten gyldig grunn skal det trekkes i den faste godtgjørelsen.

2.2 Variable godtgjørelser

2.2.1 For aktiv deltakelse i det politiske arbeidet knyttet til plenumsmøtene, første ledd endres til å lyde:

Faste representanter og innkalte vararepresentanter, med unntak av medlemmene i Sametingsrådet og plenumsleder, godtgjøres for aktiv deltakelse i komitémøter, ett gruppemøte i tilknytning til hvert plenumsmøte, plenumsmøter og ledelse av plenumsmøtene etter følgende satser:

2.2.1 For aktiv deltakelse i det politiske arbeidet knyttet til plenumsmøtene, nytt siste ledd:

Representanter som mottar godtgjørelse for hele dager, enten for gruppemøte, eller komité- og plenumsmøte utover 4 timer, har ikke krav på ytterligere godtgjørelser selv om de deltar på andre møter.

2.4 Om tapt arbeidsfortjeneste, to nye ledd:

Vervet som sametingsrepresentant er et offentlig verv der det både er møteplikt og møterett. Dermed følger også at sametingsrepresentanter har rett til permisjon fra sitt ordinære arbeid i det omfang det er nødvendig på grunn av pliktene i Sametinget eller organer underlagt Sametinget.

Ansatte i offentlig sektor har dessuten krav på permisjon med lønn, vanligvis inntil 12 dager pr. kalenderår.

2.4.1 Legitimert tapt arbeidsfortjeneste, endres til å lyde:

Legitimert tapt arbeidsfortjeneste dekkes med inntil kr 2.000 pr. dag og ytes til den som kan dokumentere et faktisk tap i arbeidsinntekten.

Krav om tapt arbeidsfortjeneste på bakgrunn av foretatt lønnstrekk fra ansatte i offentlig eller privat sektor skal dokumenteres som følger:

- bekreftelse fra arbeidsgiver med firmaets navn og adresse, arbeidstid, tidsrommet det er trukket for, time- eller dagssatsen inkludert sosiale utgifter
- lønsslipp fra arbeidsgiver som viser at trekk i lønn er foretatt

Ansatte i offentlig sektor skal i tillegg legge ved kravet en oppstilling som viser at dagene vedkommende har rett til permisjon med lønn, faktisk er brukt opp. Avregningen av disse dagene gjøres fra kalenderårets start.

Krav om tapt arbeidsfortjeneste fra selvstendig næringsdrivende skal dokumenteres som følger:

- utskrift av foregående års ligning og næringsoppgave
- dokumentasjon på utbetalt lønn til eventuell stedfortreder

Dersom utskrift av foregående års ligning og næringsoppgave ikke klargjør eller sannsynliggjør for det som kreves, kan Sametinget i samråd med den den som fremmer kravet foreta en individuell vurdering av faktisk tap.

Sametinget kan utbetale tapt arbeidsfortjenesten direkte til arbeidsgiver på bakgrunn av et refusjonskrav. Kravet må inneholde følgende dokumentasjon:

- arbeidsgivers navn og adresse
- tidsrom det kreves refusjon for med angivelse av hvilke møter/oppdrag i Sametinget det gjelder
- time- eller dagssats inkludert sosiale utgifter

Arbeidsgiver i offentlig sektor skal i tillegg legge ved kravet en oppstilling som viser at dagene den ansatte har rett til permisjon med lønn for, faktisk er brukt opp. Avregningen av disse dagene gjøres fra kalenderårets start.

Refusjonskrav skal sendes Sametinget så snart som mulig, og senest to måneder etter at oppdraget er fullført.

11 Utgifter til telefon og tekniske hjelpemidler

11.1 Sametingets heltidspolitikere og politiske rådgivere, endres til å lyde:

11.1 Sametingets hel- og deltidspolitikere og politiske rådgivere:

Sametingets hel- og deltidspolitikere og politiske rådgivere får dekket fullt ut utgifter til mobiltelefon. Øvrige telefonutgifter dekkes med inntil kr. 1000 pr. år innen statens ordning. Annet teknisk utstyr stilles til disposisjon, herunder også bærbar PC med internettilkobling.

11.2 Sametingets deltidspolitikere, komitéledere og gruppeledere, faller bort.

11.3 Sametingets øvrige faste representanter, endres til å lyde:

For dekning av telefonutgifter til Sametingets øvrige faste representanter, se 2.1.6. For gruppeledere stilles bærbar PC med internettilkobling til disposisjon.

Innstilling fra Plan- og finanskomiteen

Merknader

Komiteens flertall med medlemmene fra: Norske Samers Riksforbund; Roger Pedersen, Gunn-Britt Retter, Ann-Mari Thomassen, Ole Mathis Hetta, Randi A. Skum. Samefolkets parti; Terje Tretnes.

fremmer følgende merknad:

Merknad 1

Komiteens flertall ser det som nødvendig at det gjøres en vurdering av hvordan godtgjørelser til visepresident, plenumsleder, rådsmedlemmer, politisk rådgiver, gruppeledere og øvrige sametingsrepresentanter skal fastsettes for fremtiden i revidert budsjett for 2006.

Sametingspresidentens godtgjørelse ble ihht. Sametingets vedtak i sak 31/05 knyttet opp mot Stortingets lønnskommisjons fastsettelse av godtgjørelse til regjeringsmedlemmer.

Det vil være hensiktsmessig at hele det politiske nivået i Sametinget knyttes opp mot denne ordningen, slik at Sametinget unngår å fastsette egne godtgjørelser.

Forslag

Hele komiteen med medlemmene fra: Norske Samers Riksforbund; Roger Pedersen, Gunn-Britt Retter, Ann-Mari Thomassen, Ole Mathis Hetta, Randi A. Skum. Arbeiderpartiets sametingsgruppe; Vibeke Larsen, Egil Olli, Magnhild Mathisen, Willy Ørnebakk, Ronny Wilhelmsen. Samefolkets parti; Terje Tretnes. Finnmarkslista; Toril Bakken

fremmer følgende forslag:

Forslag 1

Reglementet for Sametingets politiske nivå gjengis i sin helhet med understrekede endringsforslag, der komiteens tillegg i forhold til møtelederskapets forslag er framhevet med fet skrift.

Reglement for Sametingets politiske nivå

1 Virkeområde

Dette reglement omfatter Sametingets politiske nivå og revideres om nødvendig etter hver budsjettbehandling i Sametinget.

Det vises til Sametingets forretningsorden § 17 e) vedrørende tolkning av reiseregulativet og dette reglement.

2 Godtgjørelser og dekning av utgifter til Sametingets representanter og politiske rådgivere

2. Krav om godtgjørelser og krav om dekning av utgifter

Godtgjørelser kan i henhold til dette reglement kreves som betaling for utført arbeid; fast godtgjøring og godtgjøring for oppdrag, representasjon eller deltakelse i Sametingets møter.

Dekning av utgifter kan i henhold til dette reglement kreves for tap av arbeidsinntekt, utgifter til reise og opphold, utgifter til barnepass eller annet omsorgsarbeid og utgifter til telefon og tekniske hjelpemidler.

Krav om godtgjørelser og krav om dekning av utgifter skal fremmes til Sametinget så snart som mulig og senest en måned etter at oppdraget er utført eller utgiften er pådratt.

2.1 Faste godtgjørelser

2.1.1 For Sametingsrådet

Sametingspresidentens årsgodtgjørelse følger regjeringsmedlemmenes godtgjørelser med et fratrekk av kr 150 000. Regulering av presidentens godtgjørelse knyttes opp mot regjeringsmedlemmenes endring av godtgjørelse av samme virkedato.

Årsgodtgjørelsen til Sametingets visepresident fastsettes årlig av Sametinget ved budsjettbehandling.

Sametingsrådets medlemmer som arbeider på heltid i Sametinget, har en årsgodtgjørelse som utgjør 90% av visepresidentens årsgodtgjørelse.

Sametingsrådets medlemmer som arbeider i deltidsstilling, har en årsgodtgjørelse som utgjør stillingsandelens prosentvise del av visepresidentens lønn.

Godtgjørelsene utbetales som lønn.

2.1.2 For møtelederskapet

Plenumsleder har samme årsgodtgjørelse som visepresidenten.

Godtgjørelsen utbetales som lønn.

2.1.3 For politiske rådgivere

Presidenten fastsetter årsgodtgjørelsen til politiske rådgivere. Politiske rådgivere tilstås ikke overtidsgodtgjørelse. Ferielovens bestemmelser legges til grunn for politiske rådgivere med de tillempinger som ellers gjelder for statens embets- og tjenestemenn.

Godtgjørelsen utbetales som lønn.

2.1.4 For de politiske gruppene

Som gruppeleder i Sametinget forstås den som er utnevnt som leder for en sammenslutning av representanter på en eller flere personer. Status som gruppeleder i henhold til dette reglement tilstås ved innlevert dokumentasjon på dette til møtelederskapet innen 01.11 det året nytt sameting konstitueres. Etablering av nye grupper med gruppeleder kan gis status etter dette reglement fra 01.01 i et nytt år forutsatt at det er innlevert dokumentasjon på dette til møtelederskapet innen den 15.12 i det forutgående året.

2.1.5 For komiteene

Lederne for Sametingets fagkomiteer har en årsgodtgjørelse tilsvarende godtgjørelsen til faste representanter på kr. 54 000, jf 2.1.6. I tillegg har de en godtgjørelse for aktiv deltakelse i komité- og plenumsmøtene som tilsvarer 1,5 ganger satsene i 2.2.1.

2.1.6 For de øvrige faste representantene

Sametingets faste representanter, med unntak av medlemmene i Sametingsrådet, gruppeledere og plenumsleder, har en årsgodtgjørelse på kr. 54 000. I denne godtgjørelsen inngår også godtgjørelse for eventuelle utgifter til telefon.

Ved fravær uten gyldig grunn skal det trekkes i den faste godtgjørelsen.

2.2 Variable godtgjørelser

2.2.1 For aktiv deltakelse i det politiske arbeidet knyttet til gruppe-, komité- og plenumsmøtene

Gruppeledere, faste representanter og innkalte vararepresentanter, med unntak av medlemmene i Sametingsrådet og plenumsleder godtgjøres for aktiv deltakelse i ett gruppemøte i tilknytning til hvert komitémøte, komitémøter, ett gruppemøte i tilknytning til hvert plenumsmøte, plenumsmøter og ledelse av plenumsmøtene etter følgende satser:

telefonmøte i komité	Kr 750
møte i plenum eller komité, pr. dag inntil 4 timer	Kr 800
møte i plenum eller komité, pr. dag over 4 timer	Kr 1 200
pr gruppemøte	Kr 1 550
aktiv deltakelse i møteledelse, pr. plenumsmøte	Kr 1 500

Representanter som mottar godtgjørelse for hele dager, enten for gruppemøte, eller komité- og plenumsmøte utover 4 timer, har ikke krav på ytterligere godtgjørelser selv om de deltar på andre møter.

2.2.2 For medlemmer i styre og utvalg

Ledere og medlemmer i Sametingets styre og utvalg godtgjøres etter de til enhver tid gjeldende satser og vilkår etter Regulativ for godtgjørelse m.v til leder, medlemmer og sekretærer i utvalg, jf. statens personall håndbok pkt. 3.10.11.

2.2.3 Andre tjenesteoppdrag for Sametinget

Representasjon eller møtedeltakelse for Sametinget – etter oppdrag fra presidenten eller leder i møtelederskapet – godtgjøres etter følgende satser:

pr. tjenesteoppdrag inntil 4 timer	Kr 750
pr. tjenesteoppdrag over 4 timer	Kr 1 200

Denne godtgjørelsen omfatter også forberedelse til møte, representasjon eller annet oppdrag. Godtgjørelsen gjelder oppdrag både i inn- og utland.

2.3 Om utbetaling av godtgjørelser

Godtgjørelser utbetales samtidig med lønn for tilsatte i staten. Det utbetales med et likt beløp hver måned.

Godtgjørelser som ikke utbetales som lønn utbetales uten ferielønnstillegg eller utbetaling av feriepenger.

2.4 Om tapt arbeidsfortjeneste

Vervet som sametingsrepresentant er et offentlig verv der det både er møteplikt og møterett. Dermed følger også at sametingsrepresentanter har rett til permisjon fra sitt ordinære arbeid i det omfang det er nødvendig på grunn av pliktene i Sametinget eller organer underlagt Sametinget.

Ansatte i offentlig sektor har dessuten krav på permisjon med lønn, vanligvis inntil 12 dager pr. kalenderår.

2.4.1 Legitimert tapt arbeidsfortjeneste

Legitimert tapt arbeidsfortjeneste dekkes med inntil kr 2.000 pr. dag og ytes til den som kan dokumentere et faktisk tap i arbeidsinntekten.

Krav om tapt arbeidsfortjeneste på bakgrunn av foretatt lønnstrekk fra ansatte i offentlig eller privat sektor skal dokumenteres som følger:

- bekreftelse fra arbeidsgiver med firmaets navn og adresse, arbeidstid, tidsrommet det er trukket for, time- eller dagssatsen inkludert sosiale utgifter
- lønnslipp fra arbeidsgiver(e) som viser at trekk i lønn er foretatt

Ansatte i offentlig sektor skal i tillegg legge ved kravet en oppstilling som viser at dagene vedkommende har rett til permisjon med lønn, faktisk er brukt opp. Avregningen av disse dagene gjøres fra kalenderårets start.

Krav om tapt arbeidsfortjeneste fra selvstendig næringsdrivende skal dokumenteres **alternativt** som følger:

- utskrift av foregående års ligning og næringsoppgave, **eller**
- dokumentasjon på utbetalt lønn til stedfortreder

Dersom utskrift av foregående års ligning og næringsoppgave ikke klargjør eller sannsynliggjør for det som kreves, kan Sametinget i samråd med den som fremmer kravet foreta en individuell vurdering av faktisk tap.

Sametinget kan utbetale tapt arbeidsfortjenesten direkte til arbeidsgiver på bakgrunn av et refusjonskrav. Kravet må inneholde følgende dokumentasjon:

- arbeidsgivers navn og adresse
- tidsrom det kreves refusjon for med angivelse av hvilke møter/ oppdrag i Sametinget det gjelder
- time- eller dagssats inkludert sosiale utgifter

Arbeidsgiver i offentlig sektor skal i tillegg legge ved kravet en oppstilling som viser at dagene den ansatte har rett til permisjon med lønn for, faktisk er brukt opp. Avregningen av disse dagene gjøres fra kalenderårets start.

Refusjonskrav skal sendes Sametinget så snart som mulig, og senest to måneder etter at oppdraget er fullført.

2.4.2 Ulegitimert tapt arbeidsfortjeneste

Hjemmeværende, studenter, pensjonister og andre som ikke kan legitimere tapt arbeidsfortjeneste, kan godtgjøres med kr 800 pr. dag.

Ulegitimert tapt arbeidsfortjeneste gis ikke til lønsmottakere.

Delpensjonister har rett til ulegitimert tapt arbeidsfortjeneste i prosentvis forhold til pensjonsdel.

3 Om statens tariffavtaler

Sametingets politiske nivå omfattes ikke av Hovedtariffavtalen eller av statens særavtaler, men disse gis tilsvarende anvendelse i den utstrekning de er nevnt særskilt nedenfor. Hvor regler i statens tariffavtaler får tilsvarende anvendelse, er det til enhver tid gjeldende regler som får anvendelse. Når det vises til Fellesbestemmelsene er dette Fellesbestemmelsene i Hovedtariffavtalen i staten. Opphører en tariffavtale vil Sametingets politiske nivå ikke lenger ha tilsvarende rettigheter.

4 Utgifter til omsorgsarbeid

Sametingets politikere kan ved nødvendige tjenestereiser få dekket dokumenterte utgifter til omsorgsarbeid og eventuelle reiseutgifter til den som utfører omsorgsarbeidet etter følgende satser:

- Til stedfortreder med inntil kr 1 500 pr. døgn.
- Til barnepassbegrenset oppad til kr 600 pr. dag for første barn og kr 300 for hvert av de neste barna, dog ikke mer enn kr 1 200 til sammen.
- Stell og/eller tilsyn av syke, eldre og funksjonshemmede godtgjøres med kr 1 200 pr. dag.

Unntaksvis kan ektefelle, samboer eller annen som deler den daglige omsorgen være med på reise for å ta hånd om barnet, og få dekket reise- og oppholdsutgifter. Dette begrenses til å gjelde de tilfeller der det er viktig at barnet er med på reisen, eksempelvis for å amme barnet. Ordningen gjelder inntil barnet er ett år. Ved spesielle tilfeller kan Sametinget vurdere å dekke utgiftene for barn over 1-ett år.

Tapt arbeidsfortjeneste for ledsager dekkes ikke.

Regning utstedes av den som utfører omsorgsarbeidet, og representanten attesterer arbeidsforholdet på skjema for Lønn og godtgjørelse. Her skal navnet på den man har tilsyn for, og/eller navn og alder på barn fremkomme.

Far, mor eller andre medlemmer av egen husstand kan ikke motta godtgjørelse for omsorgsarbeid.

5 Bolig- og hjemreiseutgifter

Sametingets heltidspolitikere og rådets politiske rådgivere som har bosted mer enn 40 km fra arbeidsstedet og opprettholder utgifter til bolig på heimstedet, og ikke leier den ut, får stilt bolig til rådighet kostnadsfritt inkludert enkel møblering, strøm, oppvarming og rundvask en gang i året samt ved utflytting.

Flytteutgifter dekkes etter regulativ for offentlige tjenestemenns flyttegodtgjørelse, jf Statens personalhåndbok pkt. 7.05.

Sametingsrådets heltidspolitikere og politiske rådgivere som har bosted mer en 40 km fra arbeidsstedet får dekket utgifter til heimreise en gang hver uke. Heimreise skal så langt mulig kombineres med tjenestereise. Statens reiseregulativ innenlands legges til grunn for refusjon av utgifter. Det er kun direkte reiseutgifter som dekkes ved slike reiser, ikke kost-/nattillegg.

6 Ferierettigheter

Ferielovens bestemmelser legges til grunn for Sametingets heltidspolitikere, inkl. politiske rådgivere.

7 Permisjoner

For heltidspolitikere med full godtgjøring fra Sametinget gjelder følgende permisjonsregler:

7.1 Fødselspermisjon

I forbindelse med fødsel kan det gis permisjon i inntil 42 uker med full lønn eller 52 uker med 80% lønn. Fødselspermisjon med lønn kan forlenges med 5 uker (7 uker ved 80% lønn) for hvert barn som fødes utover ett ved samme fødsel.

Er vilkårene for fødselspenger i folketrygdloven oppfylt, gis full lønn i samsvar med Fellesbestemmelsene § 19 (jf. statens personalhåndbok pkt. 4.03). Dette gjelder selv om vedkommende politiker fratrer i perioden. Rett til lønn fra Sametinget bortfaller, hvis vedkommende mottar annen lønn, næringsinntekt eller lignende.

Fedre som er innvilget lønnet permisjon tilsvarende Hovedtariffavtalen, i et tilfelle som ikke omfattes av folketrygdloven, har rett til lønn ut den påbegynte permisjonstiden.

Fedre bør som hovedregel få omsorgspermisjon ved fødsel for å ta hånd om mor og barn.

7.2 Adopsjonspermisjon

Ved adopsjon av barn under 15 år kan det gis permisjon i inntil 39 uker med full lønn eller inntil 49 uker med 80% lønn. Adopsjonspermisjon med lønn kan forlenges med 5 uker (7 uker med 80% lønn) for hvert barn utover ett som adopteres samtidig.

Er vilkårene for adopsjonspenger i folketrygdloven oppfylt, gis full lønn i samsvar med Fellesbestemmelsene § 19 (jf. Statens personalhåndbok pkt. 4.03). Dette gjelder selv om vedkommende politiker fratrer i perioden. Rett til lønn fra Sametinget bortfaller, hvis vedkommende mottar annen lønn, næringsinntekt eller lignende.

Fedre som er innvilget lønnet permisjon tilsvarende Hovedtariffavtalen, i et tilfelle som ikke omfattes av folketrygdloven, har rett til lønn ut den påbegynte permisjonstiden.

7.3 Velferdspermisjon

Når viktige velferdsgrunner foreligger, kan det tilstås velferdspermisjon med lønn i inntil to uker i kalenderåret, jf. Fellesbestemmelsene § 22, jf. Statens personalhåndbok pkt. 4.03.

7.4 Omsorg for sykt barn

Permisjon med lønn til omsorg for sykt barn kan gis etter reglene i Fellesbestemmelsene § 20, jf. Statens personalhåndbok pkt. 4.03.

8 Fravær på grunn av egen sykdom

For Sametinget heltidspolitikere med full direkte godtgjørelse direkte fra Sametinget gis det ved sykdom full lønn i inntil 49 uker og 5 kalenderdager, jf. Fellesbestemmelsene §18 som gis tilsvarende anvendelse. Retten til lønn under sykdom opphører den dagen stillingen fratres.

9 Tjenestereiser

For tjenestereiser/reiser i forbindelse med Sametingets politiske virksomhet legges reglene i Regulativ for reiser innenlands for statens regning og regulativ for reiser i utlandet til grunn. Med tjenestereise forstås reise som er over 15 km fra bosted for Sametingets deltidspolitkere, og bosted og/eller arbeidssted for Sametingets heltidspolitkere. Sametinget heltidspolitkere kan få dekket legitimerede kostnader for reiser fra arbeidssted/bosted under 15 km. For inntil kr 1000 i året. Sametingets øvrige representanter kan få dekket legitimerede kostnader som medfører reise under 15 km for oppdrag pålagt av sametingspresidenten.

Gruppemøter, der Sametinget dekker reise- og oppholdsutgiftene, skal avholdes på en mest mulig kostnadseffektive måte.

9.1 For Sametingets representanter

Som tjenestereise regnes reiser for å delta på møter, seminarer, konferanser eller kurs som presidenten eller plenumsleder innkaller til, godkjenner, eller reiser etter oppdrag fra presidenten eller plenumsleder.

Representantene får dekket årsavgift for kredittkort.

Som hovedregel betales det ikke noen form for reiseforskudd. Reiseutgifter utbetales etter innsendt reiseregning på statens reiseregningsskjema vedlagt eventuell dokumentasjon av utgifter.

9.2 For politiske rådgivere

For politiske rådgivere regnes reiser som tjenestereiser med unntak av reiser av ren privat karakter som ikke har sammenheng med stillingen og vervet.

Reiser til landsmøter, valgmøter og andre rent partipolitiske møter anses ikke som tjenestereiser og dekkes ikke av Sametinget. I de tilfeller det skal behandles saker Sametinget aktivt arbeider med, eller hvor det samtidig utføres andre tjenestelige oppdrag i forbindelse med reisen, kan reisen likevel anses som tjenestereise.

Dersom det er tvil om hele eller deler av en reise kan anses som tjenestereise, avgjøres saken av presidenten.

9.3 Utgifter til ledsager

For Sametingsrådets medlemmer kan ektefelle eller samboer være med ved representasjon av særlig nasjonal eller internasjonal betydning. Før slike utgifter kan dekkes, skal presidenten eller leder i møtelederskapet ha godkjent reisen.

10 Gaver og honorarer

10.1 Mottakelse av gaver

Alle gaver som mottas på grunnlag av et oppdrag eller en representasjon for Sametinget er å regne som gaver i et arbeidsforhold og skal føres inn i Sametingets gaveprotokoll og forvaltes av Sametinget.

Gaver av personlig karakter og vurdert til en verdi under kr 500 kan beholdes av mottakeren.

10.2 Gaver fra Sametinget

Sametinget kan gi gaver til framstående gjester, foredragsholdere og andre for inntil en verdi av kr 2 500. Gaver skal fortrinnsvis gis i form av samisk litteratur, kunst og håndverksprodukter.

10.3 Honorarer

Sametingets hel- og deltidspolitikere, og politiske rådgivere har anledning til å ta i mot honorar for artikler eller avisinnlegg der disse sedvanlig honoreres. For foredrag innen eget arbeidsområde skal det ikke tas i mot honorar.

11 Utgifter til telefon og tekniske hjelpemidler

11.1 Sametingets hel- og deltidspolitikere og politiske rådgivere

Sametingets hel- og deltidspolitikere og politiske rådgivere får dekket fullt ut utgifter til mobiltelefon. Øvrige telefonutgifter dekkes med inntil kr. 1000 pr. år innen statens ordning. Annet teknisk utstyr stilles til disposisjon, herunder også bærbar PC med internettilkobling.

11.2 Sametingets øvrige faste representanter

For dekning av telefonutgifter til Sametingets øvrige faste representanter, se 2.1.6.

For gruppeledere stilles bærbar PC med internettilkobling til disposisjon.

12 Pensjon

Sametingets hel- og deltidspolitikere, og politiske rådgivere som mottar lønn fra Sametinget meldes inn i Statens pensjonskasse.

13 Fratredelse

Sametingets heltidspolitikere tilstås etterlønn i en måned fra den dag de fratrer, men i inntil tre måneder dersom vedkommende ikke har lønns- eller næringsinntekter, pensjon eller lignende.

Politiske rådgivere kan ved fratreden tilstås hel eller delvis lønn i inntil en måned etter avgjørelse av presidenten i det enkelte tilfelle, og i inntil tre måneder dersom vedkommende ikke har lønns- eller næringsinntekt, pensjon eller lignende. Etterlønn ut over en måned krever søknad til presidenten, med innlevering av erklæring om at vedkommende ikke har inntekt.

Reglementet trer i kraft fra 1. januar 2006.

Komiteens mindretall med medlemmene fra: Arbeiderpartiets sametingsgruppe; Vibeke Larsen, Egil Olli, Magnhild Mathisen, Willy Ørnebakk, Ronny Wilhelmsen. Finnmarkslista; Toril Bakken

Fremmer følgende forslag:

Forslag 2

1 Virkeområde, ny 2. setning:

Alle fastsatte satser i dette reglement justeres årlig i henhold til SSBs index for lønnsstatistikk pr 1/1, første gang 01.01.07.

2.2.1 For Sametingsrådet, nytt 1. avsnitt:

Årsgodtgjørelsen til Sametingets president fastsettes for 2006 til kr 723.000.

2.2.1 For Sametingsrådet, nytt 2. avsnitt:

Årsgodtgjørelsen til Sametingets visepresident fastsettes for 2006 til kr 540.000.

2.4.1 Legitimert tapt arbeidsfortjeneste, første ledd , ny siste setning:

I helt særskilte tilfeller kan det, etter begrunnet søknad og dokumentasjon, innvilges inntil kr 2000 ekstra pr dag i legitimert tapt arbeidsfortjeneste.

Forslag 3

Mindretallet fremmer forslaget fra møtelederskapet pkt 2.1.4 , første ledd :

2.1.4 For de politiske gruppene:

Gruppeledernes godtgjørelse utgjør som følger:

- en årsgodtgjørelse tilsvarende godtgjørelsen til faste representanter på kr. 54 000, jf 2.1.6, med et årlig gruppeledertillegg på kr. 12 000
- en årlig godtgjørelse på kr. 4 500 pr. medlem utover gruppeleder
- godtgjørelse for aktiv deltakelse i det politiske arbeidet knyttet til komité- og plenumsmøtene, etter satsene i 2.2.1

Forslag 4, representant Olaf Eliassen, Senterpartiet

2.1.4 For de politiske gruppene

Endring, nytt første avsnitt: ”*Gruppeledernes godtgjørelse per år beregnes på grunnlag av gruppens størrelse:*

- *Grunngodtgjørelse per år kr. 150.000*

- *Godtgjørelse pr. representant for øvrig i gruppen kr. 3000 per år.*”

- *I denne godtgjørelsen inngår også godtgjørelse for eventuelle utgifter til telefon.*

Resten av avsnitt samme som møtelederskapets forslag.

2.2.1 For aktiv deltakelse i det politiske arbeidet knyttet til gruppe-, komité- og plenumsmøtene

Endring: ”gruppeledere” tas ut som første ord i første avsnitt, og legges til unntakene.

Ny tekst: ”Faste representanter og innkalte vararepresentanter, med unntak av medlemmene i Sametingsrådet, plenumsleder og gruppeledere godtgjøres for ...” osv.

Hele avsnitt 4 i møtelederskapets forslag under punkt 2.1.1, som har følgende tekst ”Sametingsrådets medlemmer som arbeider i deltidstilling har en årsgodtgjørelse som utgjør stillingsandelens prosentvise del av visepresidentens lønn”, strykes.

Disse endringer i reglementet for sametinget politiske nivå gjelder fra 1.1.06 og ut valgperioden.

III Votering

Av 43 representanter var 38 til stede. Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge:

- Plan- og finanskomiteens forslag 1 ble enstemmig vedtatt.
- Plan- og finanskomiteens forslag 3 ble forkastet med 22 stemmer. 16 stemte for.
- Plan- og finanskomiteens forslag 4 ble forkastet med 21 stemmer. 17 stemte for.
- Olav Eliassens forslag ble vedtatt med 22 stemmer mot 16 stemmer.

IV Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i denne saken.

V Taleliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
1	Willy Ørnebakk, saksordfører	
2	Olaf Eliassen	
3	Ann-Mari Thomassen	Willy Ørnebakk
4	Egil Olli	Olaf Eliassen
		Willy Ørnebakk Martin Urheim
5	Egil Olli Willy Ørnebakk	
	Terje Tretnes, til forr.orden	

Marianne Balto Henriksen, til forr.orden	
Martin Urheim, til forr.orden	
Willy Ørnebakk, til forr.orden	

VI Sametingets vedtak

Reglement for Sametingets politiske nivå

1 Virkeområde

Dette reglement omfatter Sametingets politiske nivå og revideres om nødvendig etter hver budsjettbehandling i Sametinget.

Det vises til Sametingets forretningsorden § 17 e) vedrørende tolkning av reiseregulativet og dette reglement.

2. Krav om godtgjørelser og krav om dekning av utgifter

- Godtgjørelser kan i henhold til dette reglement kreves som betaling for utført arbeid; fast godtgjøring og godtgjøring for oppdrag, representasjon eller deltakelse i Sametingets møter.
- Dekning av utgifter kan i henhold til dette reglement kreves for tap av arbeidsinntekt, utgifter til reise og opphold, utgifter til barnepass eller annet omsorgsarbeid og utgifter til telefon og tekniske hjelpemidler.
- Krav om godtgjørelser og krav om dekning av utgifter skal fremmes til Sametinget så snart som mulig og senest en måned etter at oppdraget er utført eller utgiften er pådratt.

2.1 Faste godtgjørelser

2.1.1 For Sametingsrådet

Sametingspresidentens årsgodtgjørelse følger regjeringsmedlemmenes godtgjørelser med et fratrekk av kr 150 000. Regulering av presidentens godtgjørelse knyttes opp mot regjeringsmedlemmenes endring av godtgjørelse av samme virkedato.

Årsgodtgjørelsen til Sametingets visepresident fastsettes årlig av Sametinget ved budsjettbehandling.

Sametingsrådets medlemmer som arbeider på heltid i Sametinget, har en årsgodtgjørelse som utgjør 90 % av visepresidentens årsgodtgjørelse.

Godtgjørelsene utbetales som lønn.

2.1.2 For møtelederskapet

Plenumsleder har samme årsgodtgjørelse som visepresidenten.

Godtgjørelsen utbetales som lønn.

2.1.3 For politiske rådgivere

Presidenten fastsetter årsgodtgjørelsen til politiske rådgivere. Politiske rådgivere tilstås ikke overtidsgodtgjørelse. Ferielovens bestemmelser legges til grunn for politiske rådgivere med de tillempinger som ellers gjelder for statens embets- og tjenestemenn.

Godtgjørelsen utbetales som lønn.

2.1.4 For de politiske gruppene

Gruppeledernes godtgjørelse per år beregnes på grunnlag av gruppens størrelse:

- Grunngodtgjørelse per år kr. 150.000
- Godtgjørelse pr. representant for øvrig i gruppen kr. 3000 per år.”
- I denne godtgjørelsen inngår også godtgjørelse for eventuelle utgifter til telefon.

Som gruppeleder i Sametinget forstås den som er utnevnt som leder for en sammenslutning av representanter på en eller flere personer. Status som gruppeleder i henhold til dette reglement tilstås ved innlevert dokumentasjon på dette til møtelederskapet innen 01.11 det året nytt sameting konstitueres. Etablering av nye grupper med gruppeleder kan gis status etter dette reglement fra 01.01 i et nytt år forutsatt at det er innlevert dokumentasjon på dette til møtelederskapet innen den 15.12 i det forutgående året.

2.1.5 For komiteene

Lederne for Sametingets fagkomiteer har en årsgodtgjørelse tilsvarende godtgjørelsen til faste representanter på kr. 54 000, jf 2.1.6. I tillegg har de en godtgjørelse for aktiv deltakelse i komité- og plenumsmøtene som tilsvarer 1,5 ganger satsene i 2.2.1.

2.1.6 For de øvrige faste representantene

Sametingets faste representanter, med unntak av medlemmene i Sametingsrådet, gruppeledere og plenumsleder, har en årsgodtgjørelse på kr. 54 000. I denne godtgjørelsen inngår også godtgjørelse for eventuelle utgifter til telefon.

Ved fravær uten gyldig grunn skal det trekkes i den faste godtgjørelsen.

2.2 Variable godtgjørelser

2.2.1 For aktiv deltakelse i det politiske arbeidet knyttet til gruppe-, komité- og plenumsmøtene

Faste representanter og innkalte vararepresentanter, med unntak av medlemmene i Sametingsrådet, plenumsleder og gruppeledere godtgjøres for aktiv deltakelse i ett

gruppemøte i tilknytning til hvert komitémøte, komitémøter, ett gruppemøte i tilknytning til hvert plenumsmøte, plenumsmøter og ledelse av plenumsmøtene etter følgende satser:

telefonmøte i komité	Kr 750
møte i plenum eller komité, pr. dag inntil 4 timer	Kr 800
møte i plenum eller komité, pr. dag over 4 timer	Kr 1 200
pr gruppemøte	Kr 1 550
aktiv deltakelse i møteledelse, pr. plenumsmøte	Kr 1 500

Representanter som mottar godtgjørelse for hele dager, enten for gruppemøte, eller komité- og plenumsmøte utover 4 timer, har ikke krav på ytterligere godtgjørelser selv om de deltar på andre møter.

2.2.2 For medlemmer i styrer og utvalg

Ledere og medlemmer i Sametingets styrer og utvalg godtgjøres etter de til enhver tid gjeldende satser og vilkår etter Regulativ for godtgjørelse m.v til leder, medlemmer og sekretærer i utvalg, jf. statens personalhåndbok pkt. 3.10.11.

2.2.3 Andre tjenesteoppdrag for Sametinget

Representasjon eller møtedeltakelse for Sametinget – etter oppdrag fra presidenten eller leder i møtelederskapet – godtgjøres etter følgende satser:

pr. tjenesteoppdrag inntil 4 timer	Kr 750
pr. tjenesteoppdrag over 4 timer	Kr 1 200

Denne godtgjørelsen omfatter også forberedelse til møte, representasjon eller annet oppdrag. Godtgjørelsen gjelder oppdrag både i inn- og utland.

2.3 Om utbetaling av godtgjørelser

Godtgjørelser utbetales samtidig med lønn for tilsatte i staten. Det utbetales med et likt beløp hver måned.

Godtgjørelser som ikke utbetales som lønn utbetales uten ferielønnstillegg eller utbetaling av feriepenger.

2.4 Om tapt arbeidsfortjeneste

Vervet som sametingsrepresentant er et offentlig verv der det både er møteplikt og møterett. Dermed følger også at sametingsrepresentanter har rett til permisjon fra sitt ordinære arbeid i det omfang det er nødvendig på grunn av pliktene i Sametinget eller organer underlagt Sametinget.

Ansatte i offentlig sektor har dessuten krav på permisjon med lønn, vanligvis inntil 12 dager pr. kalenderår.

2.4.1 Legitimert tappt arbeidsfortjeneste

Legitimert tappt arbeidsfortjeneste dekkes med inntil kr 2.000 pr. dag og ytes til den som kan dokumentere et faktisk tap i arbeidsinntekten.

Krav om tappt arbeidsfortjeneste på bakgrunn av foretatt lønnstrekk fra ansatte i offentlig eller privat sektor skal dokumenteres som følger:

- bekreftelse fra arbeidsgiver med firmaets navn og adresse, arbeidstid, tidsrommet det er trukket for, time- eller dagssatsen inkludert sosiale utgifter
- lønsslipp fra arbeidsgiver(e) som viser at trekk i lønn er foretatt

Ansatte i offentlig sektor skal i tillegg legge ved kravet en oppstilling som viser at dagene vedkommende har rett til permisjon med lønn, faktisk er brukt opp. Avregningen av disse dagene gjøres fra kalenderårets start.

Krav om tappt arbeidsfortjeneste fra selvstendig næringsdrivende skal dokumenteres alternativt som følger:

- utskrift av foregående års ligning og næringsoppgave, eller
- dokumentasjon på utbetalt lønn til stedfortreder

Dersom utskrift av foregående års ligning og næringsoppgave ikke klargjør eller sannsynliggjør for det som kreves, kan Sametinget i samråd med den som fremmer kravet foreta en individuell vurdering av faktisk tap.

Sametinget kan utbetale tappt arbeidsfortjenesten direkte til arbeidsgiver på bakgrunn av et refusjonskrav. Kravet må inneholde følgende dokumentasjon:

- arbeidsgivers navn og adresse
- tidsrom det kreves refusjon for med angivelse av hvilke møter/oppdrag i Sametinget det gjelder
- time- eller dagsats inkludert sosiale utgifter

Arbeidsgiver i offentlig sektor skal i tillegg legge ved kravet en oppstilling som viser at dagene den ansatte har rett til permisjon med lønn for, faktisk er brukt opp. Avregningen av disse dagene gjøres fra kalenderårets start.

Refusjonskrav skal sendes Sametinget så snart som mulig, og senest to måneder etter at oppdraget er fullført.

2.4.2 Ulegitimert tappt arbeidsfortjeneste

Hjemmeværende, studenter, pensjonister og andre som ikke kan legitimere tappt arbeidsfortjeneste, kan godtgjøres med kr 800 pr. dag.

Ulegitimert tappt arbeidsfortjeneste gis ikke til lønsmottakere.

Delpensjonister har rett til ulegitimert tappt arbeidsfortjeneste i prosentvis forhold til pensjonsdel.

3 Om statens tariffavtaler

Sametingets politiske nivå omfattes ikke av Hovedtariffavtalen eller av statens særavtaler, men disse gis tilsvarende anvendelse i den utstrekning de er nevnt særskilt nedenfor. Hvor

regler i statens tariffavtaler får tilsvarende anvendelse, er det til enhver tid gjeldende regler som får anvendelse. Når det vises til Fellesbestemmelsene er dette Fellesbestemmelsene i Hovedtariffavtalen i staten. Opphører en tariffavtale vil Sametingets politiske nivå ikke lenger ha tilsvarende rettigheter.

4 Utgifter til omsorgsarbeid

Sametingets politikere kan ved nødvendige tjenestereiser få dekket dokumenterte utgifter til omsorgsarbeid og eventuelle reiseutgifter til den som utfører omsorgsarbeidet etter følgende satser:

- Til stedfortreder med inntil kr 1 500 pr. døgn.
- Til barnepassbegrenset oppad til kr 600 pr. dag for første barn og kr 300 for hvert av de neste barna, dog ikke mer enn kr 1 200 til sammen.
- Stell og/eller tilsyn av syke, eldre og funksjonshemmede godtgjøres med kr 1 200 pr. dag.

Unntaksvis kan ektefelle, samboer eller annen som deler den daglige omsorgen være med på reise for å ta hånd om barnet, og få dekket reise- og oppholdsutgifter. Dette begrenses til å gjelde de tilfeller der det er viktig at barnet er med på reisen, eksempelvis for å amme barnet. Ordningen gjelder inntil barnet er ett år. Ved spesielle tilfeller kan Sametinget vurdere å dekke utgiftene for barn over 1-ett år.

Tapt arbeidsfortjeneste for ledsager dekkes ikke.

Regning utstedes av den som utfører omsorgsarbeidet, og representanten attesterer arbeidsforholdet på skjema for Lønn og godtgjørelse. Her skal navnet på den man har tilsyn for, og/eller navn og alder på barn fremkomme.

Far, mor eller andre medlemmer av egen husstand kan ikke motta godtgjørelse for omsorgsarbeid.

5 Bolig- og hjemreiseutgifter

Sametingets heltidspolitikere og rådets politiske rådgivere som har bosted mer enn 40 km fra arbeidsstedet og opprettholder utgifter til bolig på heimstedet, og ikke leier den ut, får stilt bolig til rådighet kostnadsfritt inkludert enkel møblering, strøm, oppvarming og rundvask en gang i året samt ved utflytting.

Flytteutgifter dekkes etter regulativ for offentlige tjenestemenns flyttegodtgjørelse, jf Statens personalhåndbok pkt. 7.05.

Sametingsrådets heltidspolitikere og politiske rådgivere som har bosted mer en 40 km fra arbeidsstedet får dekket utgifter til hjemreise en gang hver uke. Heimreise skal så langt mulig kombineres med tjenestereise. Statens reiseregulativ innenlands legges til grunn for refusjon av utgifter. Det er kun direkte reiseutgifter som dekkes ved slike reiser, ikke kost-/nattlegg.

6 Ferierettigheter

Ferielovens bestemmelser legges til grunn for Sametingets heltidspolitikere, inkl. politiske rådgivere.

7 Permisjoner

For heltidspolitikere med full godtgjøring fra Sametinget gjelder følgende permisjonsregler:

7.1 Fødselspermisjon

I forbindelse med fødsel kan det gis permisjon i inntil 42 uker med full lønn eller 52 uker med 80% lønn. Fødselspermisjon med lønn kan forlenges med 5 uker (7 uker ved 80% lønn) for hvert barn som fødes utover ett ved samme fødsel.

Er vilkårene for fødselspenger i folketrygdloven oppfylt, gis full lønn i samsvar med Fellesbestemmelsene § 19 (jf. statens personalhåndbok pkt. 4.03). Dette gjelder selv om vedkommende politiker fratrer i perioden. Rett til lønn fra Sametinget bortfaller, hvis vedkommende mottar annen lønn, næringsinntekt eller lignende.

Fedre som er innvilget lønnet permisjon tilsvarende Hovedtariffavtalen, i et tilfelle som ikke omfattes av folketrygdloven, har rett til lønn ut den påbegynte permisjonstiden.

Fedre bør som hovedregel få omsorgspermisjon ved fødsel for å ta hånd om mor og barn.

7.2 Adopsjonspermisjon

Ved adopsjon av barn under 15 år kan det gis permisjon i inntil 39 uker med full lønn eller inntil 49 uker med 80% lønn. Adopsjonspermisjon med lønn kan forlenges med 5 uker (7 uker med 80% lønn) for hvert barn utover ett som adopteres samtidig.

Er vilkårene for adopsjonspenger i folketrygdloven oppfylt, gis full lønn i samsvar med Fellesbestemmelsene § 19 (jf. Statens personalhåndbok pkt. 4.03). Dette gjelder selv om vedkommende politiker fratrer i perioden. Rett til lønn fra Sametinget bortfaller, hvis vedkommende mottar annen lønn, næringsinntekt eller lignende.

Fedre som er innvilget lønnet permisjon tilsvarende Hovedtariffavtalen, i et tilfelle som ikke omfattes av folketrygdloven, har rett til lønn ut den påbegynte permisjonstiden.

7.3 Velferdspermisjon

Når viktige velferdsgrunner foreligger, kan det tilstås velferdspermisjon med lønn i inntil to uker i kalenderåret, jf. Fellesbestemmelsene § 22, jf. Statens personalhåndbok pkt. 4.03.

7.4 Omsorg for sykt barn

Permisjon med lønn til omsorg for sykt barn kan gis etter reglene i Fellesbestemmelsene § 20, jf. Statens personalhåndbok pkt. 4.03.

8 Fravær på grunn av egen sykdom

For Sametinget heltidspolitikere med full direkte godtgjørelse direkte fra Sametinget gis det ved sykdom full lønn i inntil 49 uker og 5 kalenderdager, jf. Fellesbestemmelsene §18 som

gis tilsvarende anvendelse. Retten til lønn under sykdom opphører den dagen stillingen fratres.

9 Tjenestereiser

For tjenestereiser/reiser i forbindelse med Sametingets politiske virksomhet legges reglene i Regulativ for reiser innenlands for statens regning og regulativ for reiser i utlandet til grunn. Med tjenestereise forstås reise som er over 15 km fra bosted for Sametingets deltidspolitikere, og bosted og/eller arbeidssted for Sametingets heltidspolitikere. Sametinget heltidspolitikere kan få dekket legitimerte kostnader for reiser fra arbeidssted/bosted under 15 km. For inntil kr 1000 i året. Sametingets øvrige representanter kan få dekket legitimerte kostnader som medfører reise under 15 km for oppdrag pålagt av sametingspresidenten.

Gruppemøter, der Sametinget dekker reise- og oppholdsutgiftene, skal avholdes på en mest mulig kostnadseffektive måte.

9.1 For Sametingets representanter

Som tjenestereise regnes reiser for å delta på møter, seminarer, konferanser eller kurs som presidenten eller plenumsleder innkaller til, godkjenner, eller reiser etter oppdrag fra presidenten eller plenumsleder.

Representantene får dekket årsavgift for kredittkort.

Som hovedregel betales det ikke noen form for reiseforskudd. Reiseutgifter utbetales etter innsendt reiseregning på statens reiseregningsskjema vedlagt eventuell dokumentasjon av utgifter.

9.2 For politiske rådgivere

For politiske rådgivere regnes reiser som tjenestereiser med unntak av reiser av ren privat karakter som ikke har sammenheng med stillingen og vervet.

Reiser til landsmøter, valgmøter og andre rent partipolitiske møter anses ikke som tjenestereiser og dekkes ikke av Sametinget. I de tilfeller det skal behandles saker Sametinget aktivt arbeider med, eller hvor det samtidig utføres andre tjenestelige oppdrag i forbindelse med reisen, kan reisen likevel anses som tjenestereise.

Dersom det er tvil om hele eller deler av en reise kan anses som tjenestereise, avgjøres saken av presidenten.

9.3 Utgifter til ledsager

For Sametingsrådets medlemmer kan ektefelle eller samboer være med ved representasjon av særlig nasjonal eller internasjonal betydning. Før slike utgifter kan dekkes, skal presidenten eller leder i møtelederskapet ha godkjent reisen.

10 Gaver og honorarer

10.1 Mottakelse av gaver

Alle gaver som mottas på grunnlag av et oppdrag eller en representasjon for Sametinget er å regne som gaver i et arbeidsforhold og skal føres inn i Sametingets gaveprotokoll og forvaltes av Sametinget.

Gaver av personlig karakter og vurdert til en verdi under kr 500 kan beholdes av mottakeren.

10.2 Gaver fra Sametinget

Sametinget kan gi gaver til framstående gjester, foredragsholdere og andre for inntil en verdi av kr 2 500. Gaver skal fortrinnsvis gis i form av samisk litteratur, kunst og håndverksprodukter.

10.3 Honorarer

Sametingets hel- og deltidspolitikere, og politiske rådgivere har anledning til å ta i mot honorar for artikler eller avisinnlegg der disse sedvanlig honoreres. For foredrag innen eget arbeidsområde skal det ikke tas i mot honorar.

11 Utgifter til telefon og tekniske hjelpemidler

11.1 Sametingets hel- og deltidspolitikere og politiske rådgivere

Sametingets hel- og deltidspolitikere og politiske rådgivere får dekket fullt ut utgifter til mobiltelefon. Øvrige telefonutgifter dekkes med inntil kr. 1000 pr. år innen statens ordning. Annet teknisk utstyr stilles til disposisjon, herunder også bærbar PC med internettilkobling.

11.2 Sametingets øvrige faste representanter

For dekning av telefonutgifter til Sametingets øvrige faste representanter, se 2.1.6.

For gruppeledere stilles bærbar PC med internettilkobling til disposisjon.

12 Pensjon

Sametingets hel- og deltidspolitikere, og politiske rådgivere som mottar lønn fra Sametinget meldes inn i Statens pensjonskasse.

13 Fratredelse

Sametingets heltidspolitikere tilstås etterlønn i en måned fra den dag de fratrer, men i inntil tre måneder dersom vedkommende ikke har lønns- eller næringsinntekter, pensjon eller lignende.

Politiske rådgivere kan ved fratreden tilstås hel eller delvis lønn i inntil en måned etter avgjørelse av presidenten i det enkelte tilfelle, og i inntil tre måneder dersom vedkommende ikke har lønns- eller næringsinntekt, pensjon eller lignende. Etterlønn ut over en måned krever søknad til presidenten, med innlevering av erklæring om at vedkommende ikke har inntekt.

Endringene i 2.1.4 For de politiske gruppene trer i kraft fra 01. januar 2006 og gjelder ut valgperioden.

Reglementet trer i kraft 1. januar 2006.

Saken ble avsluttet 02. mars 2006 kl. 18.40.

Undertegnede har lest gjennom protokollen, og finner de bokførte beslutninger å være i overensstemmelse med Sametingets vedtak.

Karášjohka 01.03.2010

Møtelederskapet

Josef Vedhugnes
leder

Tone Finnesen

Vibeke Larsen

Klemet Erland Hætta

Susanne Amalie Andersen